

Załącznik nr 3 do
Uchwały Nr XVII/134/2016
Rady Miejskiej w Węgorzewie
z dnia 27.01.2016 r.

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO

CZĘŚĆ II KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

ZESPÓŁ AUTORSKI STUDIUM 1999:

**PRACOWNIA ARCHITEKTURY I URBANISTYKI s.c.
Maria i Kazimierz Olchowsky**

GŁÓWNY PROJEKTANT:	mgr inż. arch. Maria Olchowska Uprawnienia Urbanistyczne nr 1448/94
ZESPÓŁ AUTORSKI:	dypl. ekonom. Urszula Kozakiewicz - zagadnienia społeczne i programowe mgr inż. Helena Wróblewska techn. Kazimierz Olchowski - zagadnienia środowiska przyrodniczego mgr inż. Adam Kufel - infrastruktura techniczna mgr inż. Eugeniusz Kudziuk - elektroenergetyka mgr inż. Bogdan Pawlak - zagadnienia komunikacyjne techn. Kazimierz Olchowski - rolnictwo mgr Maciej Ambrosiewicz mgr Jerzy Brzozowski dr Janusz Mackiewicz mgr Adam Żywicznyński - ochrona zabytkowego krajobrazu kulturowego
OPRACOWANIE GRAFICZNE:	Fundacja Ochrony Wielkich Jezior Mazurskich

ZESPÓŁ AUTORSKI ZMIANY STUDIUM 2015:

Dr inż. Dariusz Łaguna – kierownik zespołu

Mgr inż. Anna Michalik – główny projektant

Mgr inż. Paweł Jabłoński

Mgr inż. Karolina Zielska

czcionka czarna – tekst obowiązujący studium (1999)

czcionka czarna skreślona – tekst uchylony

czcionka pochyła – tekst nowy studium (2016)

SPIS TREŚCI

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów	4
2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów	9
3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego	14
4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	18
5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji.....	23
6. Kierunki modernizacji i rozbudowy sieci infrastruktury technicznej	26
7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.....	31
8. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym	31
9. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych	31
10. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	32
11. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej	33
12. Kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	34
13. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią i obszary osuwania się mas ziemnych	35
14. Obiekty i obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny	35
15. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych	36
16. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji	37
17. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych	37
18. Obszary problemowe	38

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów

W celu realizacji zasady zrównoważonego rozwoju obszar miasta i gminy, jako ośrodek o znaczeniu lokalnym, został podzielony na pięć stref polityki przestrzennej. Zrównoważony rozwój należy rozumieć jako rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb społeczności lokalnej. Z uwagi na racjonalność wykorzystania przestrzeni oraz efektywność funkcjonowania systemów infrastruktury technicznej i komunikacji ustala się zasadę koncentracji zabudowy. Biorąc pod uwagę cechy przyrodnicze, ekonomiczne i społeczne oraz uwarunkowania historyczne postulowany jest wielofunkcyjny rozwój w ramach istniejących jednostek osadniczych.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania rozwoju gminy (zewnętrzne i wewnętrzne) wyodrębniono następujące strefy polityki przestrzennej oznaczone odpowiednimi symbolami na rysunku studium:

- 1) **Strefa I - „miejska”**, obejmująca tereny istniejącego i przyszłego zagospodarowania w obrębie miasta Węgorzewo,
- 2) **Strefa II - „turystyczna”**, obejmująca tereny o wyróżniających się walorach krajobrazowych i przyrodniczych predysponowanych do dalszego rozwoju turystyki,
- 3) **Strefa III - „rolnicza”**, obejmująca tereny o wiodącej funkcji rolniczej,
- 4) **Strefa IV - „rozwoju”**, obejmująca tereny położone w potencjalnym paśmie przyspieszonego rozwoju gospodarczego Węgorzewo - granica państwa.

W wydzielonych strefach wyodrębnia się obszary i tereny o zróżnicowanych kierunkach zagospodarowania przestrzennego oznaczone odpowiednimi symbolami na rysunku studium.

W **strefie I „miejskiej”** w celu uporządkowania struktury funkcjonalno-przestrzennej i poprawy jakości życia mieszkańców, z zachowaniem wartości kulturowych, wzbogaceniem wartości użytkowych istniejącego zagospodarowania mieszkaniowo i usługowego oraz tworzenia warunków dla działalności gospodarczych wyodrębnia się następujące obszary oznaczone odpowiednimi symbolami na rysunku studium:

- 1) Obszar IA – obejmujący dzielnicę śródmiejską najstarszej części miasta, dla której ustala się jako dominujące funkcje: centrum usług ogólnomiejskich i mieszkaniowa o *wysokiej intensywności*,
- 2) Obszar IB – obejmujący część wschodnią miasta o dominującej funkcji mieszkaniowej z występowaniem terenów *zamkniętych*,
- 3) Obszar IC – obejmujący zespół obszarów rekreacyjno-turystycznych powiązanych z jeziorem Mamry i Świącajty, Kanałem Węgorzewskim i rzeką Węgorapą,
- 4) Obszar ID – obejmujący tereny działalności produkcyjnej i usługowej w zachodniej części miasta,
- 5) Obszar IE – obejmujący tereny zieleni otwartej z istniejącym zainwestowaniem.

Strefa miejska powinna rozwijać się niezależnie od granic administracyjnych miasta, zgodnie z oznaczeniami strefy. Postulowana zmiana przebiegu granicy obrębu miasta spowoduje aktywizację terenów położonych bezpośrednio nad jeziorem Mamry i Świącajty. Celem nadrzędnym tak sformułowanej polityki przestrzennej jest „przybliżenie” miasta do brzegu jeziora, w taki sposób, aby e sposób jednoznaczny identyfikowane było jako miasto na szlaku Wielkich Jezior Mazurskich. Lokalizacja obszaru przestrzeni publicznej nad Jeziorem Mamry oraz nad jeziorem Świącajty jest pierwszym krokiem do zmiany tożsamości miasta. Obszar przestrzeni publicznej powinien obejmować plaże i kąpieliska, bulwary nadjeziorne oraz szeroko rozumiane usługi, w tym obiekty turystyczne. Nad jeziorem Świącajty znajduje się miejsce predysponowane do intensywnego rozwoju turystyki żeglarskiej. Powyższe działania mają na celu utrwalenie w świadomości potencjalnych użytkowników

nowego wizerunku Węgorzewa jako „miasta nad jeziorami”.

Drugim kluczowym obszarem w rozwoju tej strefy jest „salon miasta”. Proponuje się, aby zgodnie z intencją obowiązującego planu miejscowego Węgorzewo Śródmieście, Plac Wolności stał się wizytówką miasta. Optymalnym rozwiązaniem jest objęcie placu i terenu nad kanałem działaniami rewitalizacyjnymi ukierunkowanymi zarówno na poprawę estetyki, jak również na działania o charakterze społecznym i ekonomicznym. Plac Wolności powinien w dłuższej perspektywie stać się centrum życia gospodarczego, społecznego i kulturalnego miasta.

Trzecim strategicznym obszarem jest projektowana na zachód od ulicy Przemysłowej, Specjalna Strefa Ekonomiczna. Realizacja tych założeń pozwoli na aktywizację gospodarczą nie tylko miasta, ale również całej gminy. Po uruchomieniu przejścia granicznego możliwe jest ożywienie gospodarcze obszaru. Stworzenie SSE w miejscu, które już posiada dogodne połączenie komunikacyjne oraz obowiązujący plan miejscowy jest zasadne również z ekonomicznego punktu widzenia.

W obrębie **strefy I "miejskiej"** określa się następujące, wspólne dla całej strefy zasady i kierunki zagospodarowania:

- a) sporządzenie planów miejscowych obejmujących część północą strefy oraz ustalenie warunków kształtowania form zabudowy oraz założeń zieleni, a w szczególności regulacje i udroźnienie sieci komunikacyjnej, a także zachowanie istniejących i wyznaczenie nowych przestrzeni publicznych,
- b) uzupełnienie infrastruktury w niezbędne urządzenia z zakresu komunikacji i infrastruktury technicznej,
- c) zachowanie obiektów i zespołów zabytkowych postulowanych do objęcia ochroną na mocy ustaleń planów miejscowych,
- d) w celu przywrócenia miastu rzeki i kanału należy skupić działania inwestycyjne w ramach tzw. frontu wodnego z uwzględnieniem skali i kontekstu;
- e) ochrona krajobrazu kulturowego,
- f) zabezpieczanie dla istniejących i projektowanych obiektów odpowiedniej ilości miejsc postojowych.

W granicach obszaru **IA** określa się następujące zasady i kierunki zagospodarowania:

- a) kształtowanie centralnego obszaru miasta jako miejsca koncentracji usług administracyjnych, oświatowych, zdrowotnych, kulturalnych w skali lokalnej,
- b) ochrona historycznej struktury przestrzennej wraz z istniejącymi obiektami zabytkowymi prawnie chronionymi oraz postulowanymi do objęcia ochroną na mocy ustaleń planów miejscowych, a także zieleni parkowej i cmentarzy, a w szczególności rewaloryzacja obiektów zabytkowych uwzględniająca potrzeby rozwoju funkcji turystycznych i usług publicznych w obrębie zabytkowego zespołu centrum i zabudowy mieszkaniowej,
- c) wsparcie kompleksowych działań rewitalizacyjnych zmierzających w kierunku ożywienia i estetyzacji zabudowy wokół Placu Wolności, zachowanie rytmu i układu zabudowy kamienicznej oraz kontynuacji charakteru zabudowy,
- d) zgodnie z ustaleniami planu miejscowego należy przywrócić rangę głównego punktu węzłowego miasta – Placu Wolności, poprzez opracowanie koncepcji architektoniczno – urbanistycznej (konkurs) wraz z zaprojektowaniem zieleni, oświetlenia i obiektów definiujących tożsamość miasta,
- e) podkreślenie znaczenia terenów rekreacyjnych położonych wzdłuż rzeki,
- f) postuluje się nadanie nowoczesnej formy wybranym obiektom, uwzględniając jednocześnie kontekst historyczny,
- g) wyznaczenie obszaru przestrzeni publicznej ma na celu sukcesywną likwidację obiektów dysharmonicznych oraz dostosowanie wielkości, formy i kolorystyki nośników reklamowych, a także ujednolicenie mebli miejskich i obiektów identyfikacji wizualnej miasta Węgorzewa,
- h) postuluje się zmianę organizacji ruchu wokół Placu Wolności poprzez ustalenie priorytetu komunikacji pieszej i rowerowej oraz połączenie z trasą w kierunku rzeki i kanału, a także wyznaczenie stref ruchu uspokojonego dróg będących własnością gminy,
- i) rozbudowa głównego układu komunikacyjnego w ciągu drogi krajowej obejmująca wschodnią trasę obwodnicową, odciążającą centrum miasta oraz powiązanie jej z drogą wojewódzką.

W granicach obszaru **IB** określa się następujące zasady i kierunki zagospodarowania:

- a) adaptację istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i *wielorodzinnej oraz umożliwienie wykorzystania wolnych terenów pod zabudowę mieszkaniową i usług powiązanych z zabudową mieszkaniową,*
- b) przeznaczenie terenów pod nową zabudowę mieszkaniową jednorodziną, wielorodziną i usług publicznych oraz kształtowanie centrum usług osiedlowych w obrębie tych terenów,
- c) utrzymanie i kształtowanie istniejącej zieleni parkowej oraz stworzenie możliwości do jej rozwoju,
- d) rozbudowa głównego układu komunikacyjnego obejmującego rezerwę terenu na wschodnią trasę obwodnicową,
- e) *wyznaczenie i urządzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznych jako obszaru o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych,*
- f) *utworzenie połączeń komunikacyjnych (rowerowych i pieszych) pomiędzy poszczególnymi osiedlami, a także w kierunku centrum, wraz z rozdzieleniem ruchu samochodowego.*

W granicach obszaru **IC** określa się następujące zasady i kierunki zagospodarowania:

- a) *priorytetem w rozwoju miasta powinno być wykształcenie nowego obszaru przestrzeni publicznej wzdłuż brzegu jeziora Świąćajty (na wschód od obecnej plaży miejskiej), co pozwoliłoby na przybliżenie miasta do brzegów jeziora – obszar przestrzeni publicznej powinien obejmować obszar nadbrzeżny łącznie z drogą gminną, tworząc w ten sposób rodzaj bulwaru nadjeziornego o wysokim standardzie,*
- b) *w celu wykształcenia powiązań identyfikujących miasto ze szlakiem Wielkich Jezior Mazurskich należy sukcesywnie rozwijać zarówno pod względem przestrzennym jak i funkcjonalnym tereny położone w sąsiedztwie wskazanego w punkcie a) obszaru przestrzeni publicznej – należy uwzględnić konieczność powiększenia zaplecza rekreacyjnego i socjalnego, wraz z wzbogaceniem oferty turystycznej o obiekty sportowe i usługowe,*
- c) *warunkiem koniecznym przybliżenia miasta do brzegów jeziora Świąćajty jest wprowadzenie funkcji mieszkaniowej w granicach obecnie obowiązującego planu miejscowego (co będzie się wiązało z koniecznością jego zmiany) – zgodnie z oznaczeniami na rysunku studium,*
- d) tworzenie warunków do powstania usług turystycznych związanych z obsługą turystyczną, w tym ruchu samochodowego i rowerowego,
- e) zabezpieczenie terenów na urządzenie ciągów pieszo-rowerowych, w tym nad brzegiem jeziora i wzdłuż Kanału Węgorzewskiego,
- f) realizacja drogi do Kalu w alternatywnym przebiegu (oddalającej się od jeziora) w celu stworzenia możliwości rozwoju usług turystycznych związanych bezpośrednio z turystyką wodną,
- g) *wzdłuż wskazanego fragmentu nabrzeża (j. Świąćajty) powinna powstać sieć małych portów (ekomarin) wpisujących się w szlak Wielkich Jezior Mazurskich,*
- h) *należy zaakcentować wejście od strony jeziora Mamry do Kanału Węgorzewskiego np. poprzez budowę u wejścia strażnicy WOPR lub punktu widokowego,*
- i) *wzdłuż Kanału Węgorzewskiego (po stronie wschodniej) postuluje się budowę trasy rowerowej zakończonej na brzegu jeziora Mamry punktem widokowym lub przystankiem rowerowym,*
- j) *zachowanie zwartych kompleksów leśnych stanowiących naturalną izolację w stosunku do terenów zainwestowanych,*
- k) *ochrona otwartych terenów zieleni naturalnej zapewniającej przewietrzanie miasta od strony południowo – zachodniej,*
- l) *estetyzacja zabudowy związanej z ogrodami działkowymi.*

W granicach obszaru **ID** określa się następujące zasady i kierunki zagospodarowania:

- a) tworzenie warunków dla rozwoju działalności gospodarczej poprzez intensyfikację zagospodarowania;
- b) wyposażenie terenów w niezbędne urządzenia z zakresu komunikacji i infrastruktury technicznej oraz porządkowanie i intensyfikację zagospodarowania terenów istniejącej działalności gospodarczej;

- c) urządzenie terenów zieleni o funkcji izolacyjnej przy zachowaniu warunku nieuciążliwości prowadzonej działalności dla mieszkańców terenów sąsiadujących oraz zachowaniu wysokich standardów jakości środowiska ze względu na położenie w sąsiedztwie rzeki Węgorapy,
- d) *uwzględnienie specyfiki obszaru węzła kolejowego oraz zachowanie zabytkowego charakteru zespołu zabudowy – postuluje się realizację działań o charakterze rewitalizacyjnym,*
- e) *adaptację istniejącej zabudowy mieszkaniowej oraz zapewnienie odpowiedniej jakości życia poprzez zachowanie norm i standardów wynikających z przepisów odrębnych,*
- f) *utrzymanie terenów zieleni parkowej i urządzonej jako naturalnego bufora dla zabudowy uciążliwej,*
- g) *wykorzystanie sąsiedztwa rzeki i kanału w celu uruchomienia działalności związanej z ruchem żeglownym, w tym zakładów szutniczych, stoczni jachtowych, zakładów produkcyjnych,*
- h) *wyznaczenie rezerwy dla terenów działalności gospodarczej odzwierciedlającej realne potrzeby miasta i gminy w tym zakresie.*

W granicach obszaru **IE** określa się następujące zasady zagospodarowania:

- a) adaptacja istniejących zespołów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- b) *ochrona otwartych terenów zieleni naturalnej w celu zachowania istniejącego ekosystemu,*
- c) *zachowanie możliwie jak największej powierzchni biologicznie czynnej w celu zapewnienia właściwej chłonności wód opadowych w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zainwestowanych,*
- d) zabezpieczenie terenów pod przewidywane obejście centrum miasta w ciągu drogi krajowej,
- e) *zachowanie jako obszaru niezabudowanego terenu w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącej oczyszczalni ścieków.*

W **strefie II „turystycznej”** obejmującej tereny predysponowane do *turystycznego rozwoju obszarów wiejskich* o wyróżniających się walorach przyrodniczych wyodrębnia się obszary:

- 1) Obszar II A – obejmujący tereny predysponowane do rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej z *dominacją turystyki przyrodniczej,*
- 2) Obszar II B – obejmujący tereny predysponowane do rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej z *dominacją turystyki żeglarskiej,*
- 3) Obszar II C – obejmujący tereny predysponowane do rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej z *dominacją turystyki kajakowej.*

Z punktu widzenia polityki przestrzennej gminy jednym z priorytetów powinno być zagospodarowanie, ochrona i rozwój strefy Sztynortu, jako katalizator rozwoju turystycznego obszaru. Na bazie istniejącej mariny oraz zespołu pałacowo-parkowego należy opracować i wdrożyć koncepcję turystycznego zagospodarowania całego obszaru, ze szczególnym uwzględnieniem turystyki żeglarskiej. Sztynort powinien w przyszłości stać się jednym z najważniejszych portów jachtowych na szlaku Wielkich Jezior Mazurskich.

W pozostałych miejscowościach jak: Radzieje, Pilwa, Jerzykowo, Przysań, Trygort, Kal, Ogonki i Stręgiel należy stopniowo porządkować zasady zabudowy i zagospodarowania terenów poprzez opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, ze szczególnym uwzględnieniem turystycznego wykorzystania obszaru oraz ochrony walorów przyrodniczych. Dodatkowo należy utworzyć park historyczny na bazie istniejących obiektów zabytkowych.

Mając na względzie wzmoczoną antropopresję turystyczną na tereny położone wzdłuż wód oraz ochronę zbiorników wodnych przed degradacją, postuluje się ograniczenie zagospodarowania terenów leżących w bezpośrednim sąsiedztwie wód powierzchniowych poprzez pozostawienie strefy wolnej od zabudowy oraz zachowanie istniejących i tworzenie nowych stref buforowych w postaci zadrzewień i zakrzewień wzdłuż linii brzegowej, ograniczając spływ zanieczyszczeń ze zlewni bezpośredniej zbiornika.

W granicach obszaru **II A** ustala się następujące zasady i kierunki zagospodarowania:

- a) podstawowe funkcje obszaru – rolnicza i osadnicza, w tym ukierunkowana na lokalizowanie bazy noclegowej i usługowej dla turystyki związanej z jeziorem Rydzówka i Oświn,
- b) *należy podjąć działania w celu aktywizacji i promocji terenu położonego wzdłuż Kanału*

Mazurskiego,

- c) *na wschodnim brzegu jeziora Rydzówka wyznacza się obszar rozwoju terenów turystycznych i rekreacyjnych - postuluje się opracowanie planu miejscowego,*
- d) *sposób zainwestowania terenów musi uwzględniać specyfikę poszczególnych form ochrony przyrody,*
- e) *w granicach terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej dopuszcza się realizację nowej zabudowy zagrodowej zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,*
- f) *tereny położone w obrębie granicy rolno-leśnej, grunty rolne nieprzydatne do produkcji rolnej oraz inne grunty, a w szczególności grunty położone przy źródłiskach rzek, na wododziałach, wzdłuż brzegów rzek oraz na obrzeżach jezior i zbiorników wodnych, strome stoki, zbocza, urwiska i zapadliska, tereny po wyeksploatowanym piasku, żwirze, torfie i glinie - wskazuje się do zalesienia.*

W granicach obszaru **IIB** określa się następujące kierunki i zasady zagospodarowania:

- a) *główne funkcje gospodarcze postulowane dla tego obszaru – osadnicza i turystyczna, jako funkcje uzupełniające – rolnictwo ekologiczne, agroturystyka, rybactwo i leśnictwo,*
- b) *aby zapobiec niekontrolowanemu rozpraszaniu zabudowy, w tym w szczególności zabudowy związanej z rekreacją i turystyką, należy koncentrować inwestycje w ramach wyznaczonych na rysunku studium obszarów zabudowy oznaczonych jako stan istniejący i kierunki rozwoju,*
- c) *należy dążyć do kształtowania współczesnej zabudowy wsi w nawiązaniu do zabudowy tradycyjnej mazurskiej,*
- d) *w celu ochrony ładu przestrzennego postuluje się stopniowe opracowywanie planów miejscowych dla poszczególnych jednostek osadniczych (obejmujących wyznaczone na rysunku studium obszary zwartej zabudowy),*
- e) *nowe zainwestowanie turystyczno-wypoczynkowe i rekreacyjne winno rozwijać się przy jednoczesnym uzbrojeniu w pełną infrastrukturę techniczną z neutralizacją ścieków w systemie zbiorczej kanalizacji sanitarnej,*
- f) *w granicach terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej dopuszcza się realizację nowej zabudowy zagrodowej zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,*
- g) *lokalizacja plaż, kąpielisk i przystani powinna wynikać przede wszystkim z uwarunkowań terenowych i komunikacyjnych oraz uwzględniać przepisy dotyczące obszarów chronionego krajobrazu,*
- h) *w ramach rozwoju turystyki kwalifikowanej (np. „militarnej”) postuluje się opracowanie i wdrożenie koncepcji wykorzystania pozostałości architektury obronnej Mamerki – Przyszań (bunkry z okresu II wojny światowej),*
- i) *jako tereny możliwe do zalesienia wskazuje się: tereny położone w obrębie granicy rolno-leśnej, grunty rolne nieprzydatne do produkcji rolnej, grunty położone przy źródłiskach rzek, na wododziałach, wzdłuż brzegów rzek oraz na obrzeżach jezior i zbiorników wodnych, strome stoki, zbocza, urwiska i zapadliska, tereny po wyeksploatowanym piasku, żwirze, torfie i glinie.*

Dla obszaru **IIC** określa się następujące zasady i kierunki działania:

- a) *główne funkcje obszaru – rolnicza i osadnicza, jako funkcje uzupełniające - rolnictwo ekologiczne, agroturystyka,*
- b) *należy dążyć do wyodrębnienia w każdej miejscowości ogólnodostępnych terenów rekreacyjnych (wspólnych dla całej wsi) jako obszarów przestrzeni publicznej;*
- c) *meandrujący charakter rzeki Węgorapy oraz malowniczy krajobraz stwarzają duże możliwości do rozwoju turystyki kajakowej - miejscowość Stulichy oraz Jakunowo predysponowane są do lokalizacji stanic i przystani kajakowych,*
- d) *jako tereny możliwe do zalesienia wskazuje się: tereny położone w obrębie granicy rolno-leśnej, grunty rolne nieprzydatne do produkcji rolnej, grunty położone przy źródłiskach rzek, na wododziałach, wzdłuż brzegów rzek oraz na obrzeżach jezior i zbiorników wodnych, strome stoki, zbocza, urwiska i zapadliska, tereny po wyeksploatowanym piasku, żwirze, torfie i glinie.*

W strefie III „rolniczej” określa się następujące kierunki i zasady działania:

- a) główne funkcje obszaru – rolnicza i osadnicza,
- b) z uwagi na bezpośrednie sąsiedztwo Wielkich Jezior Mazurskich, głównego zbiornika wód podziemnych oraz miasta Węgorzewo w granicach podstrefy III A i III B preferuje się rolnictwo ekologiczne, z dużym udziałem użytków zielonych, agroturystykę oraz inne funkcje uzupełniające o charakterze nieuciążliwym,
- c) nowa zabudowa powinna koncentrować się w granicach zwartej zabudowy wsi wyznaczonych na rysunku studium oraz obszarach wskazanych jako kierunki rozwoju,
- d) postuluje się wykorzystanie istniejących obiektów po gospodarstwach państwowych do wznowienia produkcji zwierzęcej lub na zakłady przetwórstwa rolno-spożywczego,
- e) lokalizację nowej zabudowy należy uzależnić od kompleksowego rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej;
- f) jako tereny możliwe do zalesienia wskazuje się: tereny położone w obrębie granicy rolno-leśnej, mało przydatne grunty rolnicze,
- g) w zakresie rozbudowy i budowy nowych obiektów związanych z chowem i hodowlą zwierząt powyżej 60 dużych jednostek przeliczeniowych (DJP) obowiązują ustalenia punktu 11 studium,
- h) obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW oraz strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu zostały wyznaczone na podstawie obowiązującego planu miejscowego, wydanych decyzji o warunkach zabudowy oraz wniosków do studium (szczegółowe ustalenia dotyczące tych terenów zostały opisane w punkcie 6.3.2 studium),
- i) na zachód od miejscowości Maćki postuluje się lokalizację lądowiska, które pełnić będzie funkcję związane z obsługą turystyki, jak również, w dalszej perspektywie z obsługą biznesu, sportu, służb ratowniczych i ochrony lasów.

W strefie IV „rozwoju” określa się następujące kierunki i zasady działania:

- a) główne funkcje obszaru – obsługa przejścia granicznego oraz potencjalne tereny aktywizacji rozwoju w nawiązaniu do drogi krajowej,
- b) projektowane większe kompleksy usług związane z obsługą przejścia granicznego wymagają opracowania planów miejscowych,
- c) lokalizację nowej zabudowy należy uzależnić od kompleksowego rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej,
- d) studium ustala konieczność tworzenia zieleni izolacyjnej pomiędzy uciążliwą działalnością gospodarczą a istniejącą zabudową mieszkaniową.

2. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów

2.1. Kierunki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów

Struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta i gminy Węgorzewo została podzielona na następujące rodzaje terenów:

- „**obszary zabudowane**” oznaczone na rysunku studium jako stan istniejący: terenów wielofunkcyjnych o wysokiej i niskiej intensywności, terenów turystycznych i rekreacyjnych, terenów usługowych, terenów działalności gospodarczej, terenów specjalnych,
- „**obszary rozwoju zabudowy**” oznaczone na rysunku studium jako kierunki rozwoju: terenów wielofunkcyjnych o wysokiej i niskiej intensywności, terenów turystycznych i rekreacyjnych, terenów usługowych, terenów działalności gospodarczej, terenów specjalnych,
- „**obszary o ograniczonej zabudowie**” oznaczone na rysunku studium jako stan istniejący: terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej (terenów rolnych), terenów leśnych, terenów zieleni, wód powierzchniowych.

Obszary oznaczone jako obszary zabudowane i rozwoju zabudowy należy traktować jako obszary, w których przewiduje się zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Ze względu na ważną rolę w kształtowaniu ładu przestrzennego miasta i gminy Węgorzewo w studium wyznaczono następujące kategorie terenów:

- „**obszar zabudowy śródmiejskiej**” obejmujące tereny o charakterze centrowym z przewagą zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz usług o charakterze publicznym, jako obszar funkcjonalny wyznaczony w celu podkreślenia właściwej rangi centrum miasta, gdzie możliwe jest zastosowanie specjalnych regulacji dotyczących zabudowy i zagospodarowania terenów, w tym między innymi: intensywności i wysokości zabudowy, rozwiązań z zakresu komunikacji i miejsc postojowych, terenów publicznych, zieleni, reklam,
- „**obszary zwartej zabudowy miast i wsi**” obejmujące obszary zabudowane poszczególnych jednostek osadniczych,
- „**obszary przestrzeni publicznej**” obejmujące tereny o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne.

Studium wprowadza następujące kategorie terenów oraz ustala dla nich zasady zabudowy, zagospodarowania i użytkowania zgodnie z kierunkami rozwoju przestrzennego:

a) tereny wielofunkcyjne o wysokiej intensywności i niskiej intensywności:

- wielofunkcyjny charakter zabudowy oznacza współistnienie funkcji mieszkaniowej jako funkcji podstawowej oraz funkcji uzupełniających nieuciążliwych (w tym np. usługi i produkcja nieuciążliwa, komunikacja, infrastruktura techniczna, rekreacja, sport, zieleni urządzona),
- istotnym elementem są również usługi publiczne związane między innymi ze służbą zdrowia, oświatą, kulturą i administracją,
- realizacja współczesnej zabudowy powinna odnosić się do tradycji architektury mazurskiej w zakresie gabarytów budynków, geometrii i kolorystyki dachów oraz detali i materiałów wykończeniowych, w uzasadnionych przypadkach, po szczegółowej analizie uwarunkowań należy wprowadzać nowoczesne tendencje w architekturze,
- zabudowa o wysokiej intensywności powinna charakteryzować się parametrami i gabarytami typowymi dla miejskiego charakteru zabudowy,
- zabudowa o niskiej intensywności powinna charakteryzować się parametrami i gabarytami typowymi dla podmiejskiego lub wiejskiego charakteru zabudowy, które nawiązują do regionalnej zabudowy mazurskiej;

b) tereny turystyczne i rekreacyjne:

- w zależności od podatności terenu na antropopresję wyróżniono tereny: z możliwością zabudowy, (w tym rekreacji indywidualnej, usług turystycznych, obiektów konferencyjnych, gastronomicznych i sportowych) oraz tereny niezabudowane (w tym tereny rekreacyjne, parki i inne przestrzenie publiczne, boiska, place zabaw, pola namiotowe, parkingi, ścieżki rowerowe, pola golfowe),
- rozwój branży turystycznej powinien koncentrować się na oznaczonych na rysunku studium terenach z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- w celu zagwarantowania właściwych cech zabudowy i zagospodarowania terenu oraz zabezpieczenia odpowiednich powiązań komunikacyjnych i infrastrukturalnych postuluje się opracowanie planu miejscowego dla terenów istotnych dla realizacji polityki przestrzennej samorządu,
- istotnym aspektem jest ochrona krajobrazu poprzez zachowanie proporcji obiektów w stosunku do istniejącej zabudowy jak również właściwe wkomponowanie nowych inwestycji na obszarach niezabudowanych,
- postuluje się wykorzystanie obiektów i obszarów po byłych państwowych gospodarstwach rolnych oraz opuszczonych siedlisk,

c) tereny usługowe:

- poprzez tereny usługowe należy rozumieć funkcję obejmującą usługi publiczne (na przykład administracja, szkolnictwo, opieka zdrowotna, kultura, sport) jak również usługi

komercyjne (w tym handel detaliczny i hurtowy, transport itp.),

- w przypadku usług uciążliwych inwestycję należy poprzedzić niezbędnymi procedurami wynikającymi z przepisów o ochronie środowiska,
- w ramach realizacji zabudowy usługowej należy zabezpieczyć odpowiednią liczbę miejsc postojowych, właściwe zaplecze socjalne oraz połączenie komunikacyjne,
- na terenie miasta i gminy nie przewiduje się wyznaczenia obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² ;

d) tereny działalności gospodarczej:

- poprzez tereny działalności gospodarczej należy rozumieć zarówno zabudowę związaną z produkcją, przetwórstwem, rzemiosłem, handlem i innymi usługami, zabudowę magazynową i składową, a także niezbędną infrastrukturę techniczną i komunikację,
- do terenów działalności gospodarczej zaliczone zostały również tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych i hodowlanych, w tym na terenach po byłych państwowych gospodarstwach rolnych,
- w ramach inwestycji należy uwzględnić odpowiednie parametry komunikacji i infrastruktury oraz właściwą ilość miejsc postojowych,
- przed realizacją obiektów należy uwzględnić ewentualne uciążliwości oraz przepisy w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- w przypadku działalności uciążliwych należy na terenie inwestycji przewidzieć zieleni izolacyjną,
- w opracowywanych planach miejscowych należy zwrócić uwagę na wartość estetyczną projektowanej zabudowy z uwzględnieniem kolorystyki elewacji i pokrycia dachowego,
- perspektywicznym obszarem rozwoju zabudowy są również tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie projektowanego przejścia granicznego, dla którego został opracowany plan miejscowy,
- zakłada się tworzenie obszarów specjalnych dla rozwoju działalności produkcyjnej w strefie IV;

e) tereny specjalne

- jako tereny specjalne zostały oznaczone tereny kluczowe dla rozwoju gminy, w tym w szczególności o charakterze komunalnym (np. cmentarze) oraz związane z istniejącą i projektowaną infrastrukturą (wodociągową, sanitarną, deszczową, energetyczną),
- istotną inwestycją jest również realizacja przejścia granicznego zgodnie z obowiązującym planem miejscowym oraz lądowiska w miejscowości Maćki,
- w uzasadnionych przypadkach ustala się możliwość powiększania wyznaczonych terenów specjalnych,
- oznaczenie terenów specjalnych determinuje również sposób zagospodarowania terenów sąsiednich – z uwagi na specyfikę postuluje się zagospodarowanie terenów sąsiednich w sposób niekolidujący ze sposobem użytkowania terenów specjalnych;

f) tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- jako tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej zostały oznaczone zarówno tereny rolnicze (użytki rolne) jak również tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodnich,
- zachowanie historycznego charakteru siedliska (wielkość i proporcje budynków, geometrię dachów i układ kalenicy oraz kolorystykę i zastosowane materiały oraz zieleni urządzonej) należy uznać za priorytet;

g) tereny zieleni:

- zieleni urządzonej (przekształcona) w szczególności parki, ogrody, zieleni towarzysząca obiektom budowlanym, zieleńce, aleje,
- zieleni naturalna (wskazana do zachowania) objęta formami ochrony przyrody,
- tereny ogrodów działkowych;

h) lasy:

- w rozumieniu ustawy o lasach, w tym lasy o szczególnych walorach przyrodniczych (hcfv) oraz lasy ochronne,
- w zależności od potrzeb dopuszcza się zalesienie innych terenów zgodnie z przepisami odrębnymi,

i) wody powierzchniowe:

- wody stojące znajdujące się w jeziorach oraz innych naturalnych zbiornikach wodnych niezwiązanych bezpośrednio, w sposób naturalny z powierzchniovymi wodami płynącymi;
- wody płynące w ciekach naturalnych, kanałach, źródłach oraz znajdujące się w jeziorach oraz innych naturalnych zbiornikach wodnych o ciągłym bądź okresowym naturalnym dopływie lub odpływie wód powierzchniowych, a także znajdujące się w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących.

2.2. Wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów

Wskaźniki dotyczące podstawowych parametrów urbanistycznych ustalono z uwzględnieniem stref polityki przestrzennej. Wskaźniki wyszczególnione w tabeli nr 1 dotyczą nowych inwestycji i należy je traktować jako generalne wytyczne do realizowanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wskaźniki oraz odstępstwa od zasad dotyczących ustalenia gabarytów i parametrów zabudowy powinny być wynikiem przeprowadzonych analiz urbanistycznych na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W przypadku inwestycji o charakterze specjalnym dopuszcza się realizację obiektów o cechach indywidualnych.

Architektura projektowanych obiektów winna być dostosowana do warunków otaczającego krajobrazu i budownictwa tradycyjnego. Dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz rekreacji indywidualnej postuluje się realizację dachów dwuspadowych o nachyleniu połaci pod kątem od 35° do 45°, krytych dachówką w kolorze ceglastej czerwieni.

W dokumentach planistycznych należy określić minimalną liczbę miejsc postojowych, w tym w szczególności dla zabudowy:

- mieszkaniowej wielorodzinnej – 1,1 miejsca postojowego na 1 lokal mieszkalny,
- mieszkaniowej jednorodzinnej – 2 miejsca postojowe na 1 budynek mieszkalny,
- rekreacji indywidualnej – 1 miejsce postojowe na 1 budynek,
- usługowej – 1 miejsce postojowe na 50 m² powierzchni użytkowej,
- produkcyjnej – 1 miejsce postojowe na 3 osoby zatrudnione.

W przypadkach uzasadnionych specyfiką inwestycji dopuszcza się określenie innych parametrów, np. w stosunku do liczby miejsc noclegowych, liczby zatrudnionych.

Tabela 1

Strefa	Podstawowe wskaźniki dotyczące zabudowy, zagospodarowania i użytkowania
Strefa I – Miejska <u>zabudowa dominująca:</u> mieszkaniowa wielorodzinna mieszkaniowa jednorodzinna usługowa działalności gospodarczej <u>zabudowa uzupełniająca:</u> turystyczna i rekreacyjna	wysokość zabudowy: • mieszkaniowej wielorodzinnej i mieszkaniowo-usługowej nie powinna przekraczać 5 kondygnacji nadziemnych, • mieszkaniowej jednorodzinnej nie powinna przekraczać 3 kondygnacji nadziemnych, • usługowej nie powinna przekraczać 3 kondygnacji nadziemnych, • działalności gospodarczej oraz turystycznej i rekreacyjnej należy ustalić w zależności od uwarunkowań i specyfiki inwestycji, intensywność zabudowy: • w zależności od możliwości zabezpieczenia miejsc postojowych, zieleni urządzonej i części wspólnych, na terenie zabudowy śródmiejskiej do 1,0, • mieszkaniowej wielorodzinnej i mieszkaniowo-usługowej nie powinna być wyższa niż 0,6, • mieszkaniowej jednorodzinnej nie powinna być wyższa niż 0,4, • dla pozostałych funkcji należy ustalać indywidualnie, wielkość działki: • dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej nie powinna być mniejsza niż 500 m², dla zabudowy szeregowej – 250 m²; • wielkość działki dla pozostałych rodzajów zabudowy należy ustalać indywidualnie.
Strefa II – Turystyczna <u>zabudowa dominująca:</u> mieszkaniowa jednorodzinna turystyczna i rekreacyjna, w tym agroturystyka, usługi	wysokość zabudowy: • mieszkaniowej jednorodzinnej i rekreacji indywidualnej nie powinna przekraczać 2 kondygnacji nadziemnych, • turystycznej i usługowej powinna zostać ustalana indywidualnie w zależności od uwarunkowań i specyfiki inwestycji, • zagrodowej nie powinna przekraczać 2 kondygnacji nadziemnych,

Strefa	Podstawowe wskaźniki dotyczące zabudowy, zagospodarowania i użytkowania
turystyczne <u>zabudowa uzupełniająca:</u> usługowa nieuciążliwa zagrodowa	<i>intensywność zabudowy:</i> - mieszkaniowej jednorodzinnej nie powinna być wyższa niż 0,4, - usługowej nie powinna być wyższa niż 0,5, - dla pozostałych funkcji należy ustalać indywidualnie, <i>wielkość działki:</i> - dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej nie powinna być mniejsza niż 600 m² w obszarach oznaczonych jako stan istniejący oraz nie mniejsza niż 800 m² w obszarach oznaczonych jako kierunki rozwoju, - dla terenów zabudowy rekreacji indywidualnej nie mniejsza niż 1000 m², - wielkość działki dla pozostałych rodzajów zabudowy należy ustalać indywidualnie.
Strefa III – Rolnicza <u>zabudowa dominująca:</u> mieszkaniowa jednorodzinna zagrodowa usługowa działalności gospodarczej <u>zabudowa uzupełniająca:</u> turystyczna i rekreacyjna, w tym agroturystyka usługowa nieuciążliwa	<i>wysokość zabudowy:</i> - mieszkaniowej jednorodzinnej i rekreacji indywidualnej nie powinna przekraczać 2 kondygnacji nadziemnych, - zagrodowej nie powinna przekraczać 2 kondygnacji nadziemnych, - działalności gospodarczej i usługowej nie powinna przekraczać 2 kondygnacji nadziemnych, - turystycznej i rekreacyjnej powinna zostać ustalana indywidualnie w zależności od uwarunkowań i specyfiki inwestycji, <i>intensywność zabudowy:</i> - mieszkaniowej jednorodzinnej nie powinna być wyższa niż 0,3, - dla pozostałych funkcji należy ustalać indywidualnie, <i>wielkość działki:</i> - dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej nie powinna być mniejsza niż 800 m² w obszarach oznaczonych jako stan istniejący oraz nie mniejsza niż 1000 m² w obszarach oznaczonych jako kierunki rozwoju, - dla terenów zabudowy rekreacji indywidualnej nie mniejsza niż 1000 m², - wielkość działki dla pozostałych rodzajów zabudowy należy ustalać indywidualnie.
Strefa IV – Rozwoju <u>zabudowa dominująca:</u> działalności gospodarczej mieszkaniowa jednorodzinna <u>zabudowa uzupełniająca:</u> zagrodowa usługowa	<i>wysokość zabudowy:</i> - działalności gospodarczej i usługowej należy ustalić indywidualnie, - mieszkaniowej jednorodzinnej nie powinna przekraczać 3 kondygnacji nadziemnych, - zagrodowej nie powinna przekraczać 2 kondygnacji nadziemnych, <i>intensywność zabudowy:</i> - mieszkaniowej jednorodzinnej nie powinna być wyższa niż 0,3, - dla pozostałych funkcji należy ustalać indywidualnie, <i>wielkość działki:</i> - dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej nie powinna być mniejsza niż 600 m² w obszarach oznaczonych jako stan istniejący oraz nie mniejsza niż 800 m² w obszarach oznaczonych jako kierunki rozwoju, - wielkość działki dla pozostałych rodzajów zabudowy należy ustalać indywidualnie.

Obiekty o wysokości równej i wyższej niż 100 m na poziom terenu należy zgodnie z przepisami odrębnymi oznakować i zgłosić do właściwego organu lotnictwa cywilnego.

Działalność obiektów produkcyjnych, usługowych, składowych oraz lotniska należy prowadzić przy zastosowaniu rozwiązań organizacyjnych, technicznych lub technologicznych, ograniczających negatywne oddziaływanie tych obiektów na otoczenie, a w szczególności na tereny zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej.

Oddziaływania emitowane do otoczenia w wyniku funkcjonowania ww. Obiektów nie mogą powodować naruszenia standardów jakości środowiska w granicach terenów objętych zmianą studium oraz poza tymi granicami, jak również powodować przekroczenia dopuszczalnych stężeń / natężeń czynników uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi.

Należy przewidzieć izolację (np. separację przestrzenną, tereny zieleni izolacyjnej, inne osłony itp.) terenów zabudowy przemysłowej od terenów zabudowy mieszkaniowej i mieszkalno-usługowej.

2.3. Obszary wyłączone z zabudowy

Studium wskazuje konieczność wyłączenia z możliwości nowej zabudowy następujących terenów (z wyłączeniem inwestycji celu publicznego):

- obszarów istniejących rezerwatów przyrody oraz lasów ochronnych – wyjątki regulują przepisy o ochronie przyrody oraz o lasach,

- b) terenów oznaczonych na rysunku studium jako strefa zalewu (1%) – wyjątki regulują przepisy prawa wodnego;
- c) według aktualnego stanu prawnego w granicach obszarów chronionego krajobrazu obowiązuje zakaz lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych – akty prawne wprowadzają szczegółowe ustalenia, zakazy oraz wyjątki od zakazów,
- d) obszarów narażonych na osuwanie się mas ziemnych oznaczonych na rysunku studium z uwzględnieniem aktualnych ekspertyz zgodnie z przepisami odrębnymi,
- e) terenów projektowanego układu komunikacyjnego – po rezygnacji lub zakończeniu inwestycji tereny niewykorzystane na budowę drogi należy zagospodarować zgodnie z kierunkami zabudowy i zagospodarowania terenów sąsiednich,
- f) obszarów położone wzdłuż istniejącej i projektowanej sieci infrastruktury technicznej z uwzględnieniem ograniczeń w zabudowie wynikających z przepisów odrębnych,
- g) obszarów wyznaczonych na rysunku studium ze względu na występujące szczególne uwarunkowania.

3. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego

3.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego

Unikalność gminy związana jest przede wszystkim z wysoką wartością istniejących zasobów przyrodniczych. Ochrona środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego powinna uwzględniać przepisy odrębne, w tym w szczególności dotyczące ochrony środowiska i ochrony przyrody. Działania powinny obejmować następujące zagrożenia:

- a) należy chronić tereny przyjeziorne położone bezpośrednio w strefie oddziaływania jezior, stanowiące naturalną otulinę i strefę buforową ograniczającą dopływ związków biogenych ze zlewni, decydujące o naturalnych właściwościach retencyjnych zlewni - poprzez wyłączanie ich z normalnego użytkowania i zaliczanie do obszaru tzw. zlewni chronionej, wokół jezior należy tworzyć pasy trwałej zieleni;
- b) wody płynące, ciek i rowy należy chronić przed zrzutami ścieków nieoczyszczonych oraz stosować obudowę biologiczną,
- c) na terenach użytków zielonych należy unikać melioracji polegających na odwadnianiu, zwłaszcza na glebach pochodzenia organicznego;
- d) wody podziemne nie posiadające izolacji od powierzchni mogą występować nad jeziorem Świąćajty i Stręgiel, gdzie są utwory przepuszczalne; wody gruntowe będą zalegać na głębokości zbliżonej do poziomu jeziora – nie należy w tych rejonach lokalizować zbiorników na nieczystości płynne oraz odprowadzać ścieków do gruntu; na tych terenach w pierwszej kolejności należy rozwiązać gospodarkę ściekową; zwłaszcza na tych terenach promuje się rolnictwo ekologiczne oraz zalesianie;
- e) ochronę i poprawę jakości wód podziemnych poprzez zwiększenie reżimów w gospodarce wodno-ściekowej,
- f) zakaz lokalizacji wszelkich nowych elementów zagospodarowania, które mogą zagrażać w sposób bezpośredni lub pośredni wodom podziemnym, rozpoczęcie działań mających na celu ograniczenie lub wyeliminowanie istniejących zagrożeń dla wód podziemnych (likwidacja dzikich wysypisk odpadów, wykonanie kanalizacji i oczyszczalni ścieków w obszarach zurbanizowanych, uszczelnienie szamb na terenach które nie będą kanalizowane),
- g) tereny zainwestowane lub wskazane do zainwestowania należy łączyć równolegle w sieć kanalizacji wodociągowej i sanitarnej, przy czym indywidualne rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej można dopuszczać jedynie na terenach o zabudowie rozproszonej i pozbawionych możliwości włączenia do sieci;
- h) preferuje się rozwój rolnictwa opartego o ekologiczne zasady gospodarowania,
- i) zmiany istniejących granic rolno-leśnych powinny uwzględniać szereg uwarunkowań, w tym przede wszystkim istniejącą roślinność,

- j) zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych poprzez ochronę istniejących i realizację nowych powiązań oraz zachowanie różnorodności biologicznej,
- k) zapewnienie trwałego zachowania cennych gatunków roślin i zwierząt, w tym w szczególności ochronę gniazd, nor, legowisk i żeremi;
- l) obszary narażone na osuwanie się mas ziemnych wymagają dokładnych analiz, postuluje się stabilizację terenu poprzez nasadzenia;
- m) z uwagi na zagrożenie dla czystości powietrza atmosferycznego postuluje się stosowanie indywidualnych i zbiorowych źródeł ciepła z wyłączeniem systemów wysokoemisyjnych;
- n) na rysunku studium zaznaczono granice Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Wielkich Jezior Mazurskich (GZWP nr 206), w granicach którego należy przewidzieć sposób zagospodarowania, który nie wpłynie negatywnie na stan wód podziemnych – wszelkie inwestycje należy realizować zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym prawa wodnego;
- o) tereny ujęć wód podziemnych, w tym służące zbiorowemu zaopatrzeniu podlegają ochronie zgodnie z przepisami dotyczącymi prawa wodnego;
- p) w związku z przepisami dotyczącymi prawa wodnego należy zapewnić dostęp do wód publicznych objętymi powszechnym korzystaniem z wody poprzez przestrzeganie i egzekwowanie zakazu grodzenia działki w odległości mniejszej niż 1,5m od linii brzegowej;
- q) przy sporządzaniu decyzji o warunkach zabudowy oraz planów miejscowych należy uwzględnić minimalną powierzchnię terenu czynnego biologicznie.

3.2. Prawne formy ochrony przyrody

- a) Rezerваты przyrody
 - **Siedmiu Wysp zwany również Jeziolem Siedmiu Wysp** rezerwat faunistyczny o powierzchni 1618,34 ha utworzony w 1956r. w celu ochrony naturalnego środowiska gnieźdzenia się licznych gatunków ptactwa wodno-błotnego oraz szaty roślinnej (MP z 1956r. Nr 54, poz. 591, Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 63, poz. 759),
 - **Mokre** rezerwat leśny o powierzchni 7,00 ha utworzony w 1958 roku w celu ochrony lasu łęgowego o naturalnym charakterze (MP z 1958 r. Nr 16, poz. 106),
 - **Półwysep i pięć wysp na Jeziorze Rydzewskim** rezerwat faunistyczny o powierzchni 26,00 ha utworzony w 1957 roku w celu ochrony miejsca lęgowego ptactwa wodno-błotnego oraz miejsca odpoczynku ptaków przelotnych (MP z 1957 r. Nr 14, poz. 106),
 - **Sztynort** rezerwat faunistyczny o powierzchni 444,88 ha utworzony w 2010 roku w celu zachowania starych okazów dębów stanowiących siedlisko chrząszczy saproksylicznych, takich jak: pachnica dębowa, zgniotek cynobrowy, jelonek rogacz oraz zatok jeziora Kirsajty stanowiących miejsce gniazdowania oraz koncentracji ptaków wodno-błotnych w czasie jesiennych i wiosennych migracji (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2010 r. Nr 105, poz. 1547),
 - **Wyspy na Jeziorze Mamry i Kisajno** rezerwat faunistyczny o powierzchni 215,35 ha utworzony w 1957 roku w celu ochrony miejsca lęgowego ptactwa wodno-błotnego, miejsca odpoczynku ptaków podczas przelotów (MP 1957r. Nr 14, poz. 108, MP z 1989r. Nr 17, poz. 119),
 - **Jezioro Dobskie** rezerwat krajobrazowy o powierzchni 1833,22 ha utworzony w 1976 roku w celu ochrony dobrze zachowanego krajobrazu polodowcowego (MP z 1976r. Nr 24, poz. 108);
- b) Obszary chronionego krajobrazu

Na terenie miasta i gminy występują cztery obszary chronionego krajobrazu ustanowione Rozporządzeniem Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 stycznia 2006 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 52 poz. 725) w stosunku do których obowiązują następujące przepisy:

 - **Obszar Chronionego Krajobrazu Bagien Mażańskich** o powierzchni 1180,0 ha – Rozporządzenie Nr 140 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Bagien Mażańskich (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 178, poz. 2622),

- Obszar Chronionego Krajobrazu **Dolina Gołdapy i Węgorapy** o powierzchni 30534,0 ha – Rozporządzenie Nr 49 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 2 lipca 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Gołdapy i Węgorapy Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 108, poz. 1831,
 - Obszar Chronionego Krajobrazu **Jeziora Oświn** o powierzchni 15182,9 ha – Rozporządzenie Nr 149 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 13 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jeziora Oświn Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 179, poz. 2634,
 - Obszar Chronionego Krajobrazu **Krainy Wielkich Jezior Mazurskich** o powierzchni 85524,0 ha – Uchwała nr XXII/430/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 listopada 2012 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Krainy Wielkich Jezior Mazurskich Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2013 r., poz. 139; Uchwała nr XXVII/753/14 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2014 r. zmieniająca Uchwałę Nr XXII/430/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 listopada 2012 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Krainy Wielkich Jezior Mazurskich.
- c) Obszary Natura 2000 – część obszaru miasta i gminy Węgorzewo położona jest w granicach:
- Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk **Mamerki** o łącznej powierzchni 162,09 ha – kod obszaru PLH280004 (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty),
 - Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk **Ostoja Północnomazurska** o łącznej powierzchni 14573,01 ha – kod obszaru PLH280045 (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty),
 - Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk **Ostoja nad Oświnem** o łącznej powierzchni 3356,7 ha – kod obszaru PLH280044 (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty),
 - Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków **Jezioro Dobskie** o łącznej powierzchni 6985,25 ha – kod obszaru PLB280012,
 - Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków **Jezioro Oświn i okolice** o łącznej powierzchni 2516,11 ha – kod obszaru PLB280004,
 - Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków **Ostoja Warmińska** o łącznej powierzchni 145341,99 ha – kod obszaru PLB280015
- d) Pomniki przyrody – aktualny wykaz pomników przyrody przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2.

Lp.	Obiekt	Lokalizacja	Podstawa prawna
1	modrzew europejski – 2 szt. lipa drobnolistna	m. Węgorzewo, ul. 3-go Maja	Rlb-16/148/52
2	dąb szypułkowy	m. Węgorzewo, ul. Pionierów	Orzec. Prez. WRN w Olsztynie Nr 245 z 06.08.1957 r.
3	buk pospolity – 4 szt.	Jeziorki, Nadleśnictwo Borki (do weryfikacji)	Rlb-16/8/52
4	dąb szypułkowy 3 szt.	Jeziorki, Nadleśnictwo Borki (do weryfikacji)	Rlb-16/13/52
5	dąb szypułkowy	Węgorzewo, nad kanałem żegludowym	244/56
6	jesion wyniosły	w. Ołownik 150 m od przystanku PKS	Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 11, poz. 46 z 1978 r.
7	głaz narzutowy	Ołownik 200 m od przystanku PKS	Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 11, poz. 46 z 1978 r.
8	sosna pospolita	Ołownik 200 m od przystanku PKS	Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 11, poz. 46 z 1978 r.
9	aleja 152 szt.: dąb szypułkowy	Sztynort Duży, wzdłuż drogi biegnącej ze wsi Kamionek Wielki	Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 2, poz. 10 z 1980 r. Zarz. Nr 12/80 Woj. Suw. z 12.03.1980 r.
10	aleja 10 szt.: dąb szypułkowy	Sztynort Duży, przy alei prowadzącej do ruin starej herbaciarni	Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 2, poz. 10 z 1980 r. Zarz. Nr 12/80 Woj. Suw. z

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO

			12.03.1980 r.
11	dąb szypułkowy 16 szt.	Sztynort Duży, na skraju kompleksu leśnego Mokre, na gruntach rolnych	Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 2, poz. 10 z 1980 r. Zarz. Nr 12/80 Woj. Suw. z 12.03.1980 r.
12	dąb szypułkowy – 3 szt.	Sztynort Duży, park zabytkowy, wschodnia część parku przy fosie	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118 z 1985 r. Zarz. Nr 18/85 Woj. Suw. z 18.06.1985 r.
13	dąb szypułkowy – 4 szt.	Sztynort Duży, park zabytkowy, północna część na granicy z łąką	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118 z 1985 r. Zarz. Nr 18/85 Woj. Suw. z 18.06.1985 r.
14	jesion wyniosły – 3 szt.	Łęgwarowo, w parku zabytkowym przy alei pałacowej	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118 z 1985 r. Zarz. Nr 18/85 Woj. Suw. z 18.06.1985 r.
15	topola biała	Łęgwarowo, park zabytkowy, przy starej zarośniętej alei, niedaleko pałacu	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118 z 1985 r. Zarz. Nr 18/85 Woj. Suw. z 18.06.1985 r.
16	jesion wyniosły	Łęgwarowo, w parku zabytkowym przy alei pałacowej	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118 z 1985 r. Zarz. Nr 18/85 Woj. Suw. z 18.06.1985 r.
17	topola biała	Rudziszki, w parku zabytkowym przy alei pałacowej	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118 z 1985 r. Zarz. Nr 18/85 Woj. Suw. z 18.06.1985 r.
18	dąb szypułkowy – 3 szt.	Rudziszki, park zabytkowy, przy alei z parku do szpitala	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118 z 1985 r. Zarz. Nr 18/85 Woj. Suw. z 18.06.1985 r.
19	lipa drobnolistna	Rudziszki, park zabytkowy	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118 z 1985 r. Zarz. Nr 18/85 Woj. Suw. z 18.06.1985 r.
20	brzoza brodawkowata	Klimki, park zabytkowy	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118 z 1985 r. Zarz. Nr 18/85 Woj. Suw. z 18.06.1985 r.
21	jesion wyniosły 3 szt.	Klimki, park zabytkowy	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118 z 1985 r. Zarz. Nr 18/85 Woj. Suw. z 18.06.1985 r.
22	dąb szypułkowy	Trygort	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 14, poz. 116 z 1994 r. Rozp. Nr 44/94 Woj. Suw. z 28.04.1994 r.
23	dąb szypułkowy	Wesołówko, przy drodze z Peret do Węgielsztyna	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 14, poz. 116 z 1994 r. Rozp. Nr 44/94 Woj. Suw. z 28.04.1994 r.
24	dąb szypułkowy	Kietlice	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 49, poz. 139 z 1996 r. Rozp. Nr 32/96 Woj. Suw. z 26.06.1996 r.
25	dąb szypułkowy	Kietlice	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 49, poz. 139 z 1996 r. Rozp. Nr 32/96 Woj. Suw. z 26.06.1996 r.
26	dąb szypułkowy	Kietlice	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 49, poz. 139 z 1996 r. Rozp. Nr 32/96 Woj. Suw. z 26.06.1996 r.
27	dąb szypułkowy 6 szt.	Węgorzewo, park miejski im. Helwina przy ul. Zamkowej	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 49, poz. 139 z 1996 r. Rozp. Nr 32/96 Woj. Suw. z 26.06.1996 r.
28	grab pospolity	Węgorzewo, park miejski im. Helwina przy ul. Zamkowej	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 49, poz. 139 z 1996 r. Rozp. Nr 32/96 Woj. Suw. z 26.06.1996 r.
29	buk pospolity	Węgorzewo, park miejski im. Helwina przy ul. Zamkowej	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 49, poz. 139 z 1996 r. Rozp. Nr 32/96 Woj. Suw. z 26.06.1996 r.
30	topola biała	Węgorzewo, u zbiegu ulic Zamkowej i Pionierów	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 49, poz. 139 z 1996 r. Rozp. Nr 32/96 Woj. Suw. z 26.06.1996 r.
31	lipa drobnolistna	Klimki, w parku podworskim ok. 150 m na E od pałacu	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 74, poz. 510 z 1998 r. Rozp. Nr 222/98 Woj. Suw. z 14.12.1998 r.
32	dąb szypułkowy	Klimki, w parku podworskim ok. 160 m na E od pałacu	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 74, poz. 510 z 1998 r. Rozp. Nr 222/98 Woj. Suw. z 14.12.1998 r.
33	topola biała	Łęgwarowo, w parku podworskim	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 74, poz. 510 z 1998 r. Rozp. Nr 222/98 Woj. Suw. z 14.12.1998 r.
34	dąb szypułkowy- 2 szt.	Węgorzewo, ul. Łuczańska 33, pensjonat „Pod dębami”	Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 152, poz. 2513, 2001 r.
35	dąb szypułkowy	Węgorzewo, ul. Pionierów k/b. Sądu	Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 134, poz. 1685 2004 r.
36	dąb szypułkowy	między drogami Bajory Wielkie - Wyskok i Wyskok - Marszałki, śródpolne drzewo	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Nr 73, poz. 1153 z 23.05.2007 r.

37	aleja: dąb – 238 szt. jesion – 6 szt. grusza - 5 szt. lipa - 4 szt. klon - 4 szt. wiąz - 2 szt. brzoza -1 szt. sosna -1 szt.	aleja zlokalizowana przy drodze łączącej miejscowość Sztynort z miejscowością Łabapa wzdłuż brzegu Jeziora Łaba do Jeziora Sztynorckiego	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Nr 155, poz. 2057 z 17.10.2007 r.
38	klon zwyczajny – 114 szt. lipa drobnolistna - 2 szt.	aleja rozpoczyna się w miejscowości Jakunowo przy drodze asfaltowej z miejscowości Stulichy biegnącej do miejscowości Pawłowo i ciągnie się w kierunku południowym	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Nr 155, poz. 2057 z 17.10.2007 r.
39	lipa drobnolistna	dawny cmentarz przy drodze z miejscowości Wyskok do miejscowości Marszałki	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Nr 177, poz. 2598 z 18.11.2008 r.
40	dąb szypułkowy	przy drodze z miejscowości Sztynort Duży do Sztynort Mały, 200 m od skrzyżowania na Łabap, po prawej stronie drogi	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Nr 177, poz. 2598 z 18.11.2008 r.
41	dąb szypułkowy	Nadleśnictwo Borki w pobliżu miejscowości Kamień, około 150-200 m od starej leśniczówki na skraju lasu	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. z 2010 r. Nr 78, poz. 1265
42	dąb szypułkowy	Nadleśnictwo Borki w pobliżu miejscowości Kamień, około 700 m od skrzyżowania drogi asfaltowej i drogi prowadzącej w głąb lasu w msc. Kamień	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. z 2010 r. Nr 78, poz. 1266
43	dąb szypułkowy 40 szt.	w. Radzieje, Leśnictwo Mokre oddz. 254, 255, 256	R.XII-314/64

e) Użytki ekologiczne:

- Rozlewisko Pasternak o powierzchni 140,46 ha utworzony w celu ochrony siedliska wielu zagrożonych gatunków zwierząt i roślin, ważny punkt na trasach migracji ptaków wodno-błotnych (Rozporządzenie Nr 256 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2001 r. Nr 54, poz. 858),
- Półwysep Kal o powierzchni 236 ha utworzony w celu ochrony trzcinowiska wzdłuż brzegu i pasu 150 m gruntu od linii brzegowej z zaroślami łozowymi wgłębi lądu; miejsce gniazdowania i lęgów wielu gatunków ptaków oraz tarliska wielu gatunków ryb (Rozporządzenie Nr 68 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Półwysep Kal" Dz. Urz. Woj. Warm.- Maz. z 2009 r. Nr 105, poz. 1701).

4. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

4.1. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Zachowanie dziedzictwa kulturowego i zabytków ma ogromne znaczenie dla tradycji i tożsamości gminy. Dla miasta i gminy Węgorzewo ustala się następujące zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

- a) w przypadku prowadzenia prac na obiektach wpisanych do rejestru i w ich otoczeniu oraz w granicach obszaru wpisanego do rejestru zabytków należy uzyskać pozwolenie wojewódzkiego konserwatora zabytków;
- b) wszelkie roboty budowlane oraz działania mogące prowadzić do zmiany wyglądu budynków historycznych lub obszarów wpisanych do rejestru zabytków, a także działania mogące naruszać ich ekspozycję (w tym montaż wszelkiego rodzaju urządzeń technicznych, tablic i reklam) wymagają uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków (zgodnie z przepisami odrębnymi)

- c) *pozwolenie na prowadzenie robót budowlanych lub rozbiórkę obiektu budowlanego niewpisanego do rejestru zabytków, a ujętego w gminnej ewidencji zabytków wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków;*
- d) *w odniesieniu do zabytków architektury, zabytków techniki zakazuje się dokonywania zmian mogących doprowadzić do utraty wartości zabytkowej (wyburzania, nadbudowy, zmiany kształtu dachów, zmian rodzaju pokrycia dachowego, zmian w obrębie elewacji, z wyłączeniem prac adaptacyjnych uwzględniających walory zabytkowe obiektów, dokonanych na podstawie wytycznych konserwatorskich oraz zmian wynikających z ustaleń zdobytych na podstawie badań naukowych i konserwatorskich);*
- e) *w odniesieniu do stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków archeologicznych o własnej formie terenowej obowiązuje zakaz realizacji inwestycji budowlanych i działalności rolniczej (postuluje się pozostawienie terenu jako nieużytek);*
- f) *w przypadku realizowania inwestycji na obszarze stanowiska archeologicznego, znajdującego się w ewidencji zabytków AZP, prace ziemne należy poprzedzić weryfikacyjnymi sondażowymi badaniami archeologicznymi;*
- g) *inwestycje dotyczące infrastruktury technicznej (liniowe) w obrębie nawarstwień kulturowych powinny być prowadzone pod nadzorem archeologicznym;*
- h) *należy objąć ochroną ekspozycję istniejących obiektów zabytkowych oraz elementów krajobrazowych – obowiązuje ochrona historycznego krajobrazu kulturowego z ekspozycją na historyczne dominanty, zieleń i układ drogowy;*
- i) *w odniesieniu do zabytkowych parków i cmentarzy ochroną należy objąć zarówno układ i kompozycję przestrzenną jak i poszczególne elementy, w tym drzewostan, elementy małej architektury, nagrobki, kaplice, ogrodenia;*
- j) *działaniem priorytetowym jest zachowanie i kontynuacja historycznych układów zabudowy oraz adaptacja istniejących obiektów do nowej funkcji;*
- k) *w celu zapewnienia ochrony architektury lokalnej parametry i wskaźniki nowej zabudowy i zagospodarowania terenu powinny nawiązywać do historycznych elementów podlegających ochronie, w tym wysokości i linii zabudowy, rozmieszczenie budynków, zastosowane materiały wykończeniowe i kolorystyka,*
- l) *ustala się możliwość wprowadzenia nowoczesnych rozwiązań architektonicznych w zakresie formy i materiałów z uwzględnieniem kontekstu bezpośredniego sąsiedztwa, dominant i ekspozycji – w celu zachowania odpowiedniej jakości przestrzeni postuluje się realizację planu miejscowego;*
- m) *obiektami wpisanymi do Gminnej Ewidencji Zabytków o ogromnym potencjale turystycznym są bunkry z okresu II wojny światowej, dla których postuluje się realizację niezbędnej infrastruktury, oznakowania oraz zaplecza;*
- n) *istotnym elementem krajobrazu gminy są tereny zieleni zabytkowej, przy których należy podejmować odpowiednie zabiegi pielęgnacyjne.*

W przypadku terenów, które w znacznym stopniu uległy degradacji postuluje się podjęcie działań rekompensacyjnych i integracyjnych. Szczegółowe kierunki działań konserwatorskich w obszarach powinny być określone w opracowywanych planach miejscowych.

Działalność inwestycyjną na obszarach objętych ochroną należy prowadzić zgodnie z zasadami integracji konserwatorskiej, w tym:

- a) *zachowaniem i kontynuacją historycznych układów zabudowy,*
- b) *ochronie istniejących obiektów zabytkowych,*
- c) *nawiązaniem formą, detalem architektonicznym i rozplanowaniem nowej zabudowy do zabudowy tradycyjnej,*
- d) *zachowaniem historycznych zespołów osiedleńczych wraz z siecią dróg i zielenią wysoką,*
- e) *zachowaniem zasadniczych elementów historycznego rozplanowania ulic i placów,*
- f) *przebudową obiektów dysharmonicznych,*
- g) *stosowaniem materiałów budowlanych nawiązujących swoim wyglądem do materiałów tradycyjnych,*
- h) *zasadą adaptacji istniejących obiektów do nowej funkcji pod warunkiem utrzymania ich charakteru.*

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględnia się, w szczególności ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia oraz innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków.

Ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania:

1) zabytki nieruchome będące, w szczególności:

- a) krajobrazami kulturowymi,
- b) układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,
- c) dziełami architektury i budownictwa,
- d) dziełami budownictwa obronnego,
- e) obiektami techniki,
- f) cmentarzami,
- g) parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,
- h) miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;

2) zabytki ruchome,

3) zabytki archeologiczne będące, w szczególności:

- a) pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,
- b) cmentarzyskami,
- c) kurhanami,
- d) relikami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Ochronie mogą podlegać nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Należy integrować ochronę zabytków oraz walorów przyrodniczych w szerokim rozumieniu dziedzictwa kulturowego jako dobra kultury i natury.

4.2. Obszary i obiekty zabytkowe podlegające ochronie

Obszary i obiekty wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków

Ścisłej ochronie prawnej na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami podlegają obiekty i obszary wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków. Wykaz obiektów, które wpisane zostały do wojewódzkiego rejestru zabytków stanowi tabela 3.

Tabela 3

Lp.	Miejscowość	Obiekt
1	Brzozowo	- cmentarz ewangelicki, nr rej.: A-890 z 9.02.1991
2	Dąbrówka Mała	- cmentarz ewangelicki wraz z zaleją dojazdową, nr rej.: 484 z 15.05.1986 - zespół pałacowy, XIX/XX, nr rej.: A-1040 z 5.01.1996 (pałac, spichrz-obora, obora, kuźnia)
3	Duży Kamień	- leśniczówka, XIX/XX, nr rej.: A-4463 z 4.04.2007
4	Guja	- cmentarz ewangelicki, nr rej.: A-891 z 9.12.1991
5	Kal	- cmentarz ewangelicki (w zach. części wsi), nr rej.: A-892 z 9.12.1991
6	Kamionek Wielki	- budynek dworca kolejowego, 1907, linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo - wiadukt kolejowy, 1907, linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo
7	Klimki	- zespół dworski: - dwór, nr rej.: 1257 z 15.06.1968 - spichlerz, nr rej.: 1265 z 15.06.1968 - park wraz z terenem zabudowy gospodarczej, nr rej.: 418 z 4.07.1984
8	Łęgwarowo	- zespół dworski i folwarczny, nr rej.: 387 z 18.03.1983: - dwór, nr rej.: 1259 z 15.06.1968 - park - folwark (budynek gospodarczy, łąźnia)
9	Maćki	- zespół dworski, 2 poł. XIX: - dwór, nr rej.: 1269 z 16.06.1968 - obora, nr rej.: 1270 z 16.06.1968

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO

		- park, 2 poł. XIX, nr rej.: 460 z 17.03.1986
10	Mamerki	- pozostałości wiaduktu drogowego, 1907, linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo
11	Nowa Guja	- cmentarz wojenny z I wojny światowej (żołnierzy rosyjskich), nr rej.: 488 z 15.05.1986 - cmentarz wojenny z I wojny światowej, w lesie, 1914, nr rej.: A-4550 z 4.08.2010 - park dworski, XIX/XX, nr rej.: A-914 z 11.08.1992
12	Pilwa	- cmentarz ewangelicki rodzinny wraz z aleją dojazdową, nr rej.: 521 z 23.07.1986
13	Pniewo	- zespół dworski: - dwór, nr rej.: 1272 z 16.06.1968 oraz 557 z 20.02.1989 - park wraz z przyległym terenem zabudowy gospodarczej, nr rej.: 435 z 12.11.1985 - wiadukt kolejowy, 1907, linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo
14	Przystań	- budynek dworca kolejowego, 1907 linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo - most kolejowy, kratownicowy, nad Kanałem Mazurskim, 1911-14, 1948, linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo - 2 wiadukty kolejowe, 1907, linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo
15	Radzieje	- zespół kościoła ewangelickiego, ob. rzym.-kat. par. p.w. Chrystusa Króla, nr rej.: 514 z 1.07.1986: - kościół, 1827, nr rej.: R/5 (A-148) z 13.08.1949 oraz 1260 z 15.06.1968 - dzwonnica - cmentarz przykościelny - plebania, XIX, nr rej.: 1274 z 16.06.1968 - budynek dworca kolejowego, 1907, linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo - rampa kolejowa, linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo - dom przy dworcu, 1907, linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo - przepust wodny nad rzeką Radziejką, 1907, 1917-18, linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo
16	Różewiec	- dwór, 1914-1915, nr rej.: A-2117 z 7.04.2004 - pozostałości parku, nr rej.: A-2117 z 7.04.2004
17	Rudziszki	- cmentarz ewangelicki, XIX, nr rej.: A-1017 z 13.02.1995 - zespół pałacowy i folwarczny, nr rej.: 388 z 18.03.1983: - pałac, XVIII, 2 poł. XIX, nr rej.: 1275 z 16.06.1968 oraz 388 z 18.03.1983 - park, nr rej. 388 z 18.03.1983 - oranżeria, 1 poł. XIX, nr rej.: 1276 z 16.06.1968 - dom ogrodnika, 2 poł. XIX - spichrz, 1922, nr rej.: 390 z 18.03.1983 - stajnia, XIX, nr rej.: 1277 z 16.06.1968 oraz 388 z 18.03.1983 - budynek gospodarczy, XIX, nr rej. 388 z 18.03.1983 - budynek obory, nr rej.: 388 z 18.03.1983 - stodoła, XIX, nr rej.: 1278 z 16.06.1968 - kuźnia, nr. Rej. 389 z 18.03.1983
18	Rydzówka	- mauzoleum rodziny Lefevre, na cmentarzu, 1836, nr rej.: 98 z 14.11.1980 - park dworski z przyległym terenem dawnej zabudowy gospodarczej, XVIII-XIX, nr rej.: 610 z 14.11.1988
19	Stręgiel	- cmentarz wojenny z I wojny światowej, nr rej.: A-893 z 10.12.1991
20	Suczki	- dom nr 48, poł. XIX, nr rej.: 53 z 9.02.1980 - dom nr 53, 2 poł. XVIII, 1930, nr rej.: 56 z 19.02.1980
21	Sztynort	- cmentarz ewangelicki, na przesmyku między jeziorami, XIX, nr rej.: 617 z 10.01.1989 - mauzoleum rodziny Lehnendorów, 1858, nr rej.: 504 z 20.06.1986 - zespół pałacowy i folwarczny, k. XVII-XIX, nr rej.: 48 z 19.06.1979: - pałac, XVII-XIX, nr rej.: S/65 z 17.01.1962 oraz 48 z 19.06.1979 - 2 oficyny, 1 poł. XIX nr rej.: 48 z 19.06.1979 - pawilon ogrodowy (kaplica), 1828, nr rej.: 1283 z 16.06.1968 oraz 48 z 19.06.1979 - pawilon ogrodowy (herbaciarnia), 1818, nr rej.: 1280 z 16.06.1968 oraz 48 z 19.06.1979 - park (ok. 18 ha) nr rej. 48 z 19.06.1979 - dworek łowczego, poł. XIX, nr rej.: 1286 z 16.06.1968 (przeniesiony) - spichrz, 1830, nr rej.: 1281 z 16.06.1968 oraz 48 z 19.06.1979 - stajnia, poł. XIX - 3 obory, poł. XIX, nr rej.: 48 z 19.06.1979 - obora przypałacowa, szach., XVIII, nr rej.: 1282 z 16.06.1968 oraz 48 z 19.06.1979 - stajnia przypałacowa, szach., XVIII, nr rej.: 1284 z 16.06.1968 oraz 48 z 19.06.1979
22	Sztynort Mały	- zespół dworski (dwór - rządówka, obora, park), pocz. XIX, nr rej.: A-2010 z 2.04.2002 oraz 7.04.2002
23	Trygort	- cmentarz ewangelicki, nr rej.: A-894 z 10.12.1991 - dom, drewn.-mur., poł. XIX, nr rej.: 1271 z 16.02.1968 oraz 50 z 9.02.1980 (dec. Perły)
24	Węgielsztyn	- kościół ewangelicki wraz z otoczeniem (cmentarzem przykościelnym), ob. rzym.-kat. par. p.w. św. Józefa, nr rej.: N/26 (A-279) z 22.03.1957, 1261 z 15.06.1968 oraz 22 z 28.03.1979

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO

		- cmentarz przykościelny, nr rej.: jw.
25	Węgorzewo	- układ urbanistyczny (część miasta), XVI-XIX, nr rej.: 97 z 14.11.1980 - kościół p.w. Dobrego Pasterza wraz z otoczeniem, ul. Pionierów 4, 1912, nr rej.: 1664 z 20.03.2000 - kościół ewangelicki wraz z otoczeniem (przyległym terenem dawnego cmentarza przykościelnego), ob. rzym.-kat. par. p.w. śś. Piotra i Pawła, ul. Zamkowa, 1605-1611, nr rej.: W/28 z 16.10.1958, 1263 z 15.06.1968 oraz 21 z 20.03.1979 - cmentarz przykościelny, nr rej.: jw. - kościół ewangelicki wraz z otoczeniem p.w. Świętego Krzyża, ob. bizant.-ukraiński, ul. 11 Listopada, ok. 1930, nr rej.: 1663 z 20.03.2000 - dom parafialny ewangelicko-augsburski, ob. kościół prawosławny p.w. śś. Piotra i Pawła, ul. Pionierów 25, 1924, nr rej.: A-1685 z 19.05.2000 - cmentarz ewangelicki, ob. komunalny, XIX, nr rej.: A-895 z 11.12.1991 - cmentarz wojenny z I wojny światowej, nad jeziorem Święcajty, nr rej.: 335 z 10.03.1983 - cmentarz wojenny żołnierzy radzieckich z II wojny światowej, nr rej.: A-896 z 11.12.1991 - zespół dworca kolejowego, ul. Jaracza, 1889-1910, nr rej.: A-1013 z 10.11.1994: - dworzec - lokomotywnia wachlarzowa - nastawnia, 1900-1905 - wieża ciśnień, ok. 1905 - wieża ciśnień - magazyn, 1908-1914 - przejście podziemne - budynek nadzoru kolejowego, ob. dom mieszkalny, ul. Jaracza 24, 1900-1905 - dom mieszkalny, ul. Jaracza 2, 1900-1905 - dom mieszkalny, ul. Jaracza 6, 1900-1905 - dom mieszkalny, ul. Jaracza 12, 1900-1905 - dom mieszkalny, ul. Jaracza 14, 1900-1905 - dom mieszkalny, ul. Jaracza 16, 1900-1905 - dom mieszkalny, ul. Jaracza 18, 1900-1905 - 2 budynki gospodarcze - szalet - pompownia, 1900-1905 - nocelgownia, ob. Dom mieszkalny, ul. Jaracza 30, ok. 1898 - zamek, ul. Zamkowa, XIV-XIX, po 1945, nr rej.: W/30 z 4.05.1959, A-1262 z 15.06.1968 oraz 41 z 24.05.1979 - park dworski wraz z przyległym otoczeniem, ul. Reymonta, nr rej.: A-450 z 12.03.1986 - dom, ul. Pionierów 33, 1910, nr rej.: A-1062 z 8.04.1997 - dom, ul. Portowa 1-3, k. XIX, nr rej.: A-956 z 30.04.1993 i z 19.05.2003 - teren parku etnograficznego, nr rej.: A-956 z 30.04.1993 i z 19.05.2003
26	Sztynort Wielki	aleja dębowa – odcinek wjazdowy do Sztynortu Wielkiego (droga 1602 N)

b) Zabytki archeologiczne wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków

W granicach gminy znajdują się następujące zabytki archeologiczne wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków archeologicznych:

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Nr rejestru	Data wpisu	Numer działki	Nr stanowiska	Obszar AZP
1	Perły	grodzisko	C-104	21.11.1972	138,139,140/1,141	st. I	13-72/11
2	Tarławki	osiedle obronne	C-120	02.12.1973	315/1	st. I	16-72
3	Węgielsztyn	grodzisko	C-112	25.09.1973	145, 146	st. I	14-72/1
4	Knis	kurhan	C-285	24.05.2010	179	st. I	19-71/1

Wykaz stanowisk archeologicznych gminnej ewidencji zabytków stanowi aneks nr 2 do niniejszego studium.

c) Zabytki wpisane do gminnej ewidencji zabytków

Studium ustala obowiązek objęcia ochroną wszystkich obiektów i obszarów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta i Gminy Węgorzewo. Należy podkreślić, że jest to zbiór otwarty, podlegający ciągłej weryfikacji. Aktualny wykaz obiektów znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków stanowi aneks nr 1 do studium. Ochroną objęte są również stanowiska archeologiczne ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków, których wykaz stanowi aneks nr 2 do studium oraz postulowane

do ochrony aleje przydrożne, których wykaz stanowi aneks nr 3 do niniejszego studium.

5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji

5.1. Komunikacja drogowa

Studium ustala podział funkcjonalny dróg publicznych na układ nadrzędny, podstawowy i uzupełniający. Systematyzacja układu komunikacyjnego ma na celu zapewnienie zarówno optymalnego powiązania wewnątrz gminy, jak również prawidłowe powiązanie z zewnętrzną siecią komunikacyjną. Ustala się, że niewykorzystane tereny pod budowę lub przebudowę układu drogowego należy zagospodarować zgodnie z kierunkami ustalonymi dla terenów sąsiednich.

a) układ nadrzędny:

Droga krajowa nr 63 relacji granica państwa – Węgorzewo – Giżycko – Orzysz – Pisz – granica państwa stanowi nadrzędny układ komunikacyjny. Lokalizację miejsc obsługi podróżnych należy realizować według projektu drogi, przy uwzględnieniu przepisów dotyczących warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi i ich usytuowanie.

Droga krajowa nr 63 powinna spełniać parametry techniczne odpowiadające klasie GP (główna ruchu przyspieszonego). Parametry, w tym odstęp między skrzyżowaniami, szerokość w liniach rozgraniczających, lokalizację urządzeń sieci infrastruktury technicznej, lokalizację reklam emitujących zmienne światło oraz odległość obiektów budowlanych od zewnętrznej krawędzi jezdni powinny wynikać z przepisów odrębnych.

Przy projektowaniu nowej zabudowy, w szczególności mieszkaniowej, należy uwzględnić potencjalne uciążliwości związane z hałasem i drganiami. Rozwiązania techniczne powinny zmniejszać uciążliwości związane z hałasem i drganiami do dopuszczalnego poziomu zgodnego z przepisami odrębnymi.

b) układ podstawowy

Drogi publiczne zaliczone do układu podstawowego powinny zapewniać powiązanie obszaru miasta i gminy z siedzibą powiatu oraz pełnić funkcję głównych powiązań sieci osadniczej na obszarze gminy. Do układu podstawowego zaliczono drogi wojewódzkie oraz niektóre drogi powiatowe i gminne. W granicach gminy Węgorzewo przebiega droga wojewódzka nr 650, dla której plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego zakłada klasę techniczną G (główną). Pozostałe drogi i ulice przebiegające przez teren gminy zaliczone do układu podstawowego przedstawiono w tabeli 4.

Tabela nr 4 Drogi zaliczone do układu podstawowego

Lp.	Typ	Numer drogi	Nazwa drogi (przebieg)
1	wojewódzka	650	

Drogi zaliczone do układu uzupełniającego powinny służyć bezpośredniej obsłudze komunikacyjnej gminy, a także zapewnić obsługę sieci osadniczej. Studium zakłada stopniowe dostosowywanie dróg układu pomocniczego do właściwych parametrów technicznych wynikających z przepisów odrębnych oraz założonej klasy drogi. Do układu uzupełniającego należą wybrane drogi powiatowe oraz drogi gminne przedstawione w tabeli nr 5.

Tabela nr 5 Drogi zaliczone do układu uzupełniającego

Lp.	Typ	Numer drogi	Nazwa drogi (przebieg)
1	powiatowa	1752 N	Węgorzewo (ul. Rolna) - Brzozówko - Popioły
2	powiatowa	1754 N	Węgorzewo (ul. Krótka, ul. Reymonta)
3	powiatowa	1756 N	dr. krajowa nr 63 - Pawłowo - Więcki
4	powiatowa	1795 N	Wesłowo - Guja - dr. nr 1600 N
5	powiatowa	1797 N	Rudziszki - Wesołowo - Biedaszki
6	powiatowa	1803 N	(ul. Kormoranów) Radzieje - Doba - dr. woj. nr 592
7	powiatowa	1809 N	Olszewo Węgorzewskie-Jakunowo
8	powiatowa	1811 N	Ogonki - Harsz
9	powiatowa	1813N	dr. woj. 650-Wysieczy-Sobiechy-gr. państwa
10	powiatowa	1815 N	Gołdap - Skoczce - Rogale - Żabin - Rapa - Sakiły Małe - Budry - Radziszewo - dr. nr 1732 N
11	powiatowa	4323 N	ul. Przemysłowa
12	powiatowa	4327 N	ul. Słowackiego
13	powiatowa	4348 N	Towarowa
14	gminna	128004 N	droga powiatowa 1758 N – Perły
15	gminna	128009 N	Prynowo – Trygort
16	gminna	128013 N	Węgielsztyn – Trygort

W celu usprawnienia obsługi komunikacyjnej gminy i poprawienia jej dostępności oraz w celu zapewnienia warunków prawidłowego funkcjonowania ruchu tranzytowego przy zminimalizowaniu jego uciążliwości dla miasta i gminy określa się następujące zasady i kierunki działania:

- realizacja przejścia granicznego w miejscowości Rudziszki z uwzględnieniem obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;*
- rozbudowa systemu komunikacji powinna uwzględniać potencjalny wpływ projektowanego przejścia granicznego;*
- zabezpieczenie rezerwy terenu na obwodnicę miasta Węgorzewa w celu wyłączenia ruchu tranzytowego z centrum miasta;*
- wykonanie dróg publicznych, których przebieg wynika z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w szczególności na terenach o silnej presji inwestycyjnej,*
- dostosowanie parametrów technicznych do zakładanych dla poszczególnych dróg publicznych klas technicznych poprzez przebudowy poszczególnych odcinków dróg publicznych;*
- komunikacja w centrum miasta powinna uwzględniać konieczność obsługi poszczególnych nieruchomości, ale również kłaść nacisk na wytworzenie ciągów pieszych wokół Placu Wolności i Placu Grunwaldzkiego oraz wzdłuż Węgorapy z uwzględnieniem specyfiki zagospodarowania jako potencjalnych pasaży i punktów węzłowych miasta;*
- lokalizacja miejsc obsługi podróżnych (MOP) i parkingów wzdłuż dróg publicznych powinna wynikać z przepisów odrębnych oraz z projektów;*
- przy budowie lub przebudowie dróg położonych w sąsiedztwie jezior i rzek należy uwzględnić konieczność odprowadzenia wód opadowych w celu ochrony wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami;*
- w trakcie przebudowy i budowy dróg publicznych należy uwzględnić konieczność realizacji jednolitego systemu informacji miejskiej i gminnej wraz z oznakowaniem obiektów atrakcyjnych turystycznie, zabytków, form ochrony przyrody, miejsc postoju itp.*
- utrzymanie istniejącego systemu powiązań wewnętrznych,*

- k) zapewnienie terenów pod skrzyżowania z nowo projektowaną drogą odciążającą centrum miasta,
- l) budowę parkingów w związku z rozwojem funkcji turystycznej i usługowej,
- m) sukcesywna przebudowa wraz z poprawą stanu nawierzchni dróg dojazdowych do wiejskich jednostek osadniczych,
- n) *w trakcie projektowania systemu komunikacyjnego należy uwzględnić konieczność realizacji dróg pożarowych wynikających z przepisów odrębnych,*
- o) *postuluje się w trakcie projektowania i wykonywania modernizacji dróg uwzględnienie potrzeb tworzenia przejść dla zwierząt.*

5.2. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy i miasta przebiega regionalna linia kolejowa nr 259 relacji Węgorzewo – Kętrzyn, która po przeprowadzeniu niezbędnych prac modernizacyjnych, udostępniona została dla potrzeb turystyki. Sezonowe przewozy pasażerskie odbywają się od lipca do sierpnia. Na trasie do Kętrzyna o długości 33 km znajduje się 10 przystanków. Podejmowane są starania w celu uruchomienia regularnych połączeń, co przyczyni się do aktywizacji miejscowości położonych wzdłuż trasy, wraz z jednoczesną promocją atrakcji historycznych i przyrodniczych.

5.3. Komunikacja rowerowa

Przez obszar gminy przebiega trasa rowerowa Polski Wschodniej o znaczeniu międzynarodowym realizowana w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, której przebieg nawiązuje do korytarza projektowanej trasy rowerowej Tysiąca Jezior Północnych. Trasa ta wiąże Pojezierze Pomorskie z Pojezierzem Mazurskim. Szlak Bociani natomiast wiąże trasę Nadmorską z trasą Tysiąca Jezior Północnych.

Dodatkowo wyznacza się trasy rowerowe o znaczeniu międzyregionalnym:

- Węgorzewo – Doba – Kętrzyn (w kierunku Lidzbarka Warmińskiego i Olsztyna),
- Węgorzewo – Harsz – Giżycko (w kierunku Olecka i województwa podlaskiego).

Uzupełnieniem powyższych tras są istniejące i projektowane ścieżki rowerowe o znaczeniu lokalnym:

- a) Kamionek Wielki – Sztynort Duży – Harsz – Pieczarki,
- b) Węgorzewo – granica państwa (po starym torowisku),
- c) Węgorzewo – Kaczorówka – Grądy Węgorzewskie – Radziszewo – Matyski – Węgorzewo,
- d) Radziejewo – Łabapa – Sztynort Duży.

Rozwój turystyki rowerowej jest uwarunkowany inwestycjami związanymi bezpośrednio z podnoszeniem jakości i ilości infrastruktury turystycznej. Postuluje się sukcesywną realizację sieci wzajemnie powiązanych tras rowerowych, szczegółowe oznakowanie ścieżek i atrakcji położonych w sąsiedztwie oraz wykonanie odpowiednich miejsc postoju oraz parkingów. Należy zróżnicować stosowaną nawierzchnię poprzez zastosowanie nie tylko utwardzonych i nieprzepuszczalnych materiałów, ale przede wszystkim wykorzystać drogi polne i leśne. Priorytetem jest wyznaczenie nowych ścieżek rowerowych na dawnych torowiskach, wykorzystując malownicze trasy nieczynnych linii kolejowych.

Równolegle z rozwojem infrastruktury rowerowej należy prowadzić prace związane z promocją nie tylko tras, ale również atrakcji turystycznych. Postuluje się wyznaczenie trasy rowerowej łączącej zabytkowe bunkry z II wojny światowej.

Niezwykle istotna jest współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie organizacji i wyznaczenia lokalnych ścieżek rowerowych. Należy podkreślić również działania o zakresie międzynarodowym, które sprawiają, że trasy rowerowe w gminie Węgorzewo stanowią ważną część promowania regionu Wielkich Jezior Mazurskich.

5.4. Przejście graniczne

Gmina Węgorzewo od strony północnej graniczy z Obwodem Kaliningradzkim i stanowi jednocześnie zewnętrzną granicę Unii Europejskiej i strefy Schengen. Gmina znajduje się w całości w

strefie przygranicznej, co skutkuje intensyfikacją działań polityki regionalnej i lokalnej dotyczących współpracy przygranicznej. W celu aktywizacji rozwoju społeczno-gospodarczego podpisano umowę dotyczącą małego ruchu przygranicznego.

Bezpośrednio przy miejscowości Rudziszki opracowano miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego mający na celu wyznaczenie terenu na realizację przejścia granicznego drogowego, które przyczyni się do rozwoju gospodarczego.

Podejmowane są również starania dotyczące utworzenia przejścia rzeczno na Węgorapie w miejscowości Mieduniszki Małe (gmina Banie Mazurskie), którego realizacja niewątpliwie przyczyni się do wykorzystania potencjału turystycznego również gminy Węgorzewo.

5.5. Ładowisko

Lokalizacja ładowiska bezpośrednio przy drodze krajowej nr 63 w miejscowości Maćki, pomiędzy projektowanym przejściem granicznym, a miastem Węgorzewo jest optymalna dla rozwoju miasta i gminy. Lokalizacja ta wynika między innymi z „Koncepcji sieci lokalnych lotnisk sportowych i turystycznych na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego” przygotowanego przez Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego w Olsztynie. Należy dążyć do rozszerzenia zakresu działalności w kierunku obsługi turystyki, biznesu, sportu, służb zdrowia, ochrony lasów. Tereny zlokalizowane wokół projektowanego ładowiska należy zarezerwować na rozwój przestrzenny oraz funkcjonalny.

5.6. Szlaki wodne

Obszar „Wielkich Jezior Mazurskich” jest marką posiadającą rangę szlaku wodnego o znaczeniu międzynarodowym. Szlak o długości około 150 km pomiędzy Węgorzewem, a miastem Pisz, nazywany „Bramą do Mazur”, jest jednym z najpopularniejszych regionów turystycznych w Polsce. W ramach rozwoju śródlądowych dróg wodnych przewiduje się modernizację obiektów hydrotechnicznych, w tym kanału Węgorzewskiego.

Unikalny charakter regionu tworzą liczne atrakcje zlokalizowane wzdłuż szlaku, w tym przede wszystkim cenne formy ochrony przyrody oraz obiekty zabytkowe.

Postuluje się wsparcie działań zmierzających do realizacji Kanału Mazurskiego, a także koncentrację obiektów turystyki żeglarskiej w wyznaczonych w studium lokalizacjach. Do priorytetowych inwestycji należą obiekty budowlane niezbędne do pełnienia funkcji plaż, kąpielisk i przystani w ramach dostępu do wód publicznych.

Jako uzupełnienie turystyki żeglarskiej należy wspierać inwestycje związane z turystyką kajakową, wykorzystując tym samym potencjał rzeki Węgorapy i Sapiny. Wyjątkowy charakter rzek oraz lokalizacja przyczyni się do aktywizacji nie tylko terenu przy granicy miasta, ale również wschodniego obszaru gminy.

6. Kierunki modernizacji i rozbudowy sieci infrastruktury technicznej

Ustalona polityka przestrzenna kładzie nacisk na koncentrację zabudowy. Odwrócenie tendencji do ekstensywnego wykorzystania terenów i rozpraszania inwestycji musi obejmować także koordynację działań w zakresie infrastruktury technicznej. Główny kierunek działania powinien obejmować wyrównanie standardów cywilizacyjnych poprzez rozbudowę sieci oraz przebudowę istniejących rozwiązań niespełniających bieżących wymagań.

Działania można podzielić na dwie odrębne grupy. W granicach terenów zainwestowanych należy podejmować doraźne działania związane z przebudową, ewentualnie rozbudową istniejącej sieci. Natomiast w granicach terenów dotychczas niezabudowanych należy w sposób precyzyjny planować przebieg sieci z uwzględnieniem perspektywicznych kierunków zabudowy.

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej przyjmuje się następujące zasady i kierunki działania:

- a) rozbudowę systemu kanalizacji sanitarnej,

- b) objęcie systemem kanalizacji zbiorczej w *pierwszej kolejności terenów oznaczonych jako stan istniejący, a następnie kierunki rozwoju;*
- c) przyjęcie zasady zabudowy proponowanych do rozwoju terenów osadnictwa, usług oraz działalności gospodarczych przy równoległej budowie kanalizacji sanitarnej włączonej w system odprowadzania i oczyszczania ścieków,
- d) *w trakcie projektowania systemu wodociągowego należy uwzględnić konieczność przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę.*

Tereny przeznaczone do zainwestowania należy uzbrajać równolegle w sieć kanalizacji wodociągowej i sanitarnej. Indywidualne rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej można dopuszczać jedynie na terenach o zabudowie rozproszonej i pozbawionych możliwości włączenia do sieci.

Magistralne przesyłowe ciągi infrastrukturalne lokalizowane w granicach terenów szczególnie cennych przyrodniczo (w tym ujętych w poszczególne formy ochrony przyrody) należy realizować zgodnie z przepisami odrębnymi.

6.1. Sieć wodociągowa

System kanalizacji wodociągowej jest sukcesywnie rozbudowywany. Udział ludności korzystającej z wodociągu wzrósł do 89,5%, z czego w samym Węgorzewie wskaźnik wynosi 95,7%, natomiast na obszarze gminy 76,6%. Miarodajnym wskaźnikiem jest długość sieci rozdzielczej w przeliczeniu na 100 km², który dla Węgorzewa wynosi aż 569,9 km, z kolei na terenie wiejskim wynosi 72,3km. Powyższe wynika z intensywności zabudowy oraz liczby odbiorców.

Łączna długość sieci wodociągowej w mieście i gminie Węgorzewo wynosi 301,24 km. Ujęcia wód podziemnych służących zbiorowemu zaopatrzeniu ludności w wodę znajdują się w Węgorzewie, Dąbrówce Małej, Radziejach i Węgielsztynie. Sieć wodociągowa zaopatrywana z ujęcia wody w Węgorzewie ma łączną długość 148,99 km i obsługuje Węgorzewo, Kał, Maćki, Ruską Wieś, Zwierzyniecki Róg, Ogonki, Kolonię Rybacką, Czerwony Dwór, Wysieczy, Kalskie Nowiny, Stręgiel, Matyski, Stulichy, Klimki, Wilkowo, Jakunowo i Prynowo. Sieć wodociągowa Dąbrówka Mała ma łączną długość 63,49 km i obsługuje Dąbrówkę Małą, Guję, Brzozowo, Wesołowo, Biedaszkę, Różewiec, Karłowo, Rydzówka, Łęgwarowo, Rudziszki, Perły, Parowo, Pasternak. Sieć wodociągowa w Węgielsztynie o długości 39,04 km obsługuje również Trygort, Janówko, Stawki, Przyszań, Mamerki. Wodociąg Radzieje ma łączną długość 49,72 km i przebiega przez następujące miejscowości: Róża, Dłużec, Pilwa, Jerzykowo, Łabapa, Stawiska, Kamionek Wielki, Sztynort Mały, Sztynort Duży, Tarławki, Surwile, Kamień, Pniewo, Kietlice.

W zakresie zaopatrzenia miasta i gminy w wodę określa się następujące zasady i kierunki działań:

- a) *jako priorytetowe należy uznać wyposażenie w sieć wodociągową terenów wskazanych w studium jako stan istniejący i kierunki rozwoju w celu poprawy jakości życia mieszkańców gminy oraz stworzenia lepszych warunków dla rozwoju,*
- b) modernizować istniejące ujęcia,
- c) niezbędna jest systematyczna kontrola stanu technicznego urządzeń wchodzących w skład systemów zaopatrzenia w wodę (przewody przesyłowe, sieć rozdzielcza, zbiorniki wyrównawcze itp.) oraz ilości dostarczanej wody do sieci w celu ograniczenia strat wody,
- d) utrzymuje się jako awaryjne ujęcia wody w studniach kopanych.

6.2. Kanalizacja sanitarna

Miasto i gmina Węgorzewo położone są w obszarze wyznaczonej aglomeracji Węgorzewo zgodnie z uchwałą nr III/48/14 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2014 roku zmieniająca uchwałę nr XXVI/518/13 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2013 roku w sprawie wyznaczenia aglomeracji Węgorzewo oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji Węgorzewo (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2013 roku poz. 1863). Zasięg aglomeracji oznaczony został na załączniku do wyżej wymienionego rozporządzenia. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych wyznacza datę realizacji systemu kanalizacji zbiorczej aglomeracji.

Aglomeracja o równoważnej liczbie mieszkańców 16 913 obejmuje swym zasięgiem

miejsowości z terenu gminy Węgorzewo: Węgorzewo, Maćki, Janówko, Kal, Kolonia Rybacka, Ogonki, Kalskie Nowiny oraz miejscowości z gminy Pozezdrze: Dziaduszyn, Okowizna, Harsz. Oczyszczalnia ścieków znajduje się w Węgorzewie.

Długość sieci sanitarnej w Węgorzewie wynosi 33,42 km, niewiele mniej (30,49 km) znajduje się na terenie gminy, w tym w miejscowości Ogonki (12,15 km), Maćki (3,23 km), Kal (13,06 km), Kalskie Nowiny (0,94 km), Sztynort (0,51 km), Dąbrówka Mała (0,60 km). Zbiornice oczyszczalnie ścieków znajdują się w miejscowości Dąbrówka Mała, Kamionek Wielki oraz Sztynort.

Udział ludności korzystającej z kanalizacji sanitarnej wzrósł do 64,9%, z czego w samym Węgorzewie wskaźnik wynosi 89,5 %, natomiast na obszarze gminy tylko 13,8%. Długość sieci rozdzielczej w przeliczeniu na 100 km² dla Węgorzewa wynosi aż 306,1 km, z kolei na terenie wiejskim wynosi 9,2 km.

Gmina podejmuje działania w celu poprawy ilości i jakości sieci i urządzeń kanalizacji sanitarnej. Zakład Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Węgorzewie jest w trakcie realizacji projektu obejmującego budowę sieci kanalizacji sanitarnej oraz modernizację oczyszczalni ścieków w Aglomeracji Węgorzewo. Projekt obejmuje realizację zadań inwestycyjnych w zakresie rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków w Węgorzewie, dzięki czemu zwiększy się jej przepustowość.

W zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków ustala się następujące zasady i kierunki działań:

- a) dążenie do wyrównania niekorzystnych dysproporcji w zakresie zaopatrzenia w wodę oraz kanalizacji i oczyszczania ścieków zwłaszcza w obrębie gminy,
- b) wyposażenie całości istniejących terenów osadniczych oraz terenów działalności gospodarczej w obrębie miasta i gminy Węgorzewo w urządzenia do odprowadzania i oczyszczania ścieków, ze względu na wysoki stopień podatności na degradację wód podziemnych,
- c) w pierwszej kolejności należy rozwiązać gospodarkę ściekową dla miejscowości położonych nad jeziorami, w obszarze głównego zbiornika wód podziemnych,
- d) należy dążyć do rozwiązania gospodarki ściekowej w byłych osiedlach Państwowych Gospodarstw Rolnych z zabudową mieszkaniową,
- e) bezwzględne objęcie kanalizacją budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego i jednorodzinnego, obszarów zabudowy zwartej i skupionej, szkół i przedszkoli, ośrodków zdrowia, terenów przemysłowych i usługowych,
- f) dążenie do ustanawiania rzeczywistych stref ochronnych dla oczyszczalni na podstawie ocen oddziaływania na środowisko,
- g) uwzględnienie przy realizacji oczyszczalni następujących wymagań:
 - zapewnienie wysokiego efektu oczyszczania ścieków głównie zanieczyszczeń organicznych i związków biogenych,
 - bezwzględne spełnianie norm dotyczących klasyfikacji wód,
 - dostosowanie systemu gospodarki osadami do warunków lokalnych,
 - stosowanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych i konstrukcyjnych zapewniających: minimalną uciążliwość dla otoczenia, dużą niezawodność eksploatacyjną, małe zapotrzebowanie terenu pod oczyszczalnię, możliwość realizacji inwestycji w miarę potrzeb.

W celu ochrony środowiska przyrodniczego i krajobrazu preferuje się przy wyborze rejonu lokalizacji oczyszczalni ścieków tereny o niskich walorach środowiskowych, możliwie niestwarzających sytuacji konfliktowych z uwagi na uciążliwość obiektów.

Określa się następującą hierarchię potrzeb w zakresie systemów kanalizacyjnych i związanych z nimi oczyszczalni ścieków:

- 1) kanalizacją zbiorczo-sanitarną przewiduje się objąć wszystkich mieszkańców miasta Węgorzewa, wiejskie jednostki o wiodących funkcjach osadniczych (w pierwszej kolejności proponuje się budowę oczyszczalni i urządzeń kanalizacyjnych w pobliżu Wielkich Jezior Mazurskich), rozwiniętych usługach i bazie turystyczno-wypoczynkowej, na obszarach ochronnych Głównego Zbiornika Wód Podziemnych, chronionego krajobrazu,
- 2) kanalizacją deszczową szczególnie na terenach gdzie udział powierzchni uszczelnionych jest znaczący; może być ona rozwiązywana wycinkowa w zależności od potrzeb (ciąg

komunikacyjne, place, parking, uszczelnione tereny przemysłowe, usługowe itp.), i przebiegać możliwie krótkimi odcinkami do najbliższych odbiorników.

6.3. Sieć elektroenergetyczna i odnawialne źródła energii

6.3.1. Sieć elektroenergetyczna

Przez teren miasta i gminy Węgorzewo przebiegają dwie linie 110 kV relacji Węgorzewo – Giżycko oraz Węgorzewo – Gołdap wraz ze stacją 110 / 15 kV położoną w Węgorzewie. Linie wysokiego napięcia są źródłem pola elektromagnetycznego i wymagają ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania.

Energia elektryczna dostarczana jest odbiorcom istniejącymi liniami 15 kV średniego napięcia i liniami 0,4 kV niskiego napięcia. Istniejące sieci poddawane są bieżącym konserwacjom.

W ramach rozwoju sieci w zależności od potrzeb przewidywane są realizacje następujących urządzeń elektroenergetycznych: stacje transformatorowe 15 / 0,4 kV, linie 15 kV, linie niskiego napięcia. Precyzyjne wskazanie w studium kierunków rozwoju zabudowy pozwoli na dokładniejsze planowanie i dostosowanie infrastruktury do rzeczywistych potrzeb potencjalnych odbiorców.

6.3.2. Odnawialne źródła energii

Na rysunku studium oznaczono obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW oraz strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu. Dokonano również rozróżnienia na źródła energii: wiatru i promieniowania słonecznego.

Oznaczone na rysunku studium obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z energii wiatru związane są wyłącznie z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zespołu elektrowni wiatrowych w miejscowości Trygort Gmina Węgorzewo, który został uchwalony w dniu 27 marca 2002 roku uchwałą nr LII/388/2002 i opublikowany 27 maja 2002 roku (Dz. Urz. Woj. Warm.- Mazur. Nr 65 poz. 974). W granicach gminy, poza wyżej wymienionym planem miejscowym, nie przewiduje się wyznaczania nowych obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z wiatru.

W przypadku zmiany lub opracowania nowego planu miejscowego na potrzeby lokalizacji elektrowni wiatrowych należy przyjąć następujące zasady:

- a) minimalna odległość turbin wiatrowych od terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową nie powinna być mniejsza niż 2000 m,
- b) minimalna odległość turbin wiatrowych od zwartych kompleksów leśnych nie powinna być mniejsza niż 200 m,
- c) minimalną odległość turbin wiatrowych od rozproszonej istniejącej zabudowy mieszkaniowej (w tym w zabudowie zagrodowej) nie powinna być mniejsza niż 5-krotna maksymalna wysokość turbiny wiatrowej liczona razem ze śmigłem,
- d) należy zachować minimalną odległość turbin wiatrowych od dróg publicznych zapewniającą bezpieczeństwo użytkowników drogi - nie mniej niż maksymalna wysokość urządzeń powiększona o 50% tej wysokości.

Lokalizowanie elektrowni wiatrowych można dopuszczać jedynie na obszarach, gdzie nie stworzą kolizji z ochroną krajobrazu i ochroną przyrody. Przed wyznaczeniem lokalizacji turbin wiatrowych należy przeprowadzić analizę oddziaływań, która powinna uwzględniać wpływ planowanych inwestycji na:

- lokalne zasoby przyrodnicze w miejscu lokalizacji oraz w jego otoczeniu, a w szczególności na naturalne zbiorowiska roślinne,
- walory krajobrazowe terenów i obiektów objętych ochroną konserwatorską,
- zespoły przyrodnicze gminy i regionu, ze szczególnym uwzględnieniem ornitofauny i chiropterofauny,
- szlaki migracyjne zwierząt oraz miejsca ich odpoczynku w trakcie sezonowych wędrówek, ze

szczególnym uwzględnieniem ornitofauny,

- obszary objęte ochroną prawną położone na terenie gminy Węgorzewo i gmin sąsiadujących,
- potencjalnie występujące w obrębie miejsc przewidzianych do zmiany sposobu zagospodarowania gatunki ujęte w konwencji Berneńskiej, Bońskiej (w tym w dodatkowych przepisach w sprawie ochrony nietoperzy), przepisach Unii Europejskiej, oraz w czerwonych listach i czerwonych księgach gatunków zagrożonych.

Na etapie planu miejscowego wprowadza się konieczność analizy przewidywanych oddziaływań akustycznych elektrowni wiatrowych względem zabudowy, która ma dotyczyć dźwięków o częstotliwościach słyszalnych przez człowieka jak i infradźwięków - lokalizację poszczególnych siłowni wiatrowych dopuszcza się w przypadku braku przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu oraz zagrożeń dla zdrowia ludzi. W przypadku przeznaczania terenów pod odnawialne źródła energii należy uwzględnić rezerwę terenu pod urządzenia elektroenergetyczne umożliwiające odbiór energii elektrycznej.

Na rysunku studium zostały oznaczone także obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW związane z energią promieniowania słonecznego, biomasy i biogazu. Priorytetem jest zawarcie szczegółowych ustaleń dotyczących uciążliwości i ochrony zdrowia, zgodnie z przepisami odrębnymi.

6.4. Sieć gazowa

Miasto Węgorzewo zaopatrywane jest w gaz przewodowy gazociągiem wysokiego ciśnienia DN 150 PN 6,3 MPa relacji Kętrzyn – Węgorzewo. Dla wyżej wymienionego gazociągu wysokiego ciśnienia należy zachować strefy kontrolne zgodne z przepisami w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie. Strefa kontrolna jest to obszar wyznaczony po obu stronach osi gazociągu, którego linia środkowa pokrywa się z osią gazociągu, w którym przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się transportem gazu ziemnego podejmuje czynności w celu zapobieżenia działalności mogącej mieć negatywny wpływ na trwałość i prawidłowe użytkowanie gazociągów. Wszelkie prace w strefach kontrolowanych należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi.

W granicach obrębu Janówko zlokalizowana jest wybudowana w 1993 roku stacja redukcyjno-pomiarowa wysokiego ciśnienia o przepustowości $Q=3200 \text{ nm}^3/\text{h}$. Dla wyżej wymienionej stacji należy zachować odległości podstawowe obiektów terenowych zgodnie z odpowiednimi przepisami w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe.

W zakresie gazyfikacji obszaru gminy oraz rozwoju sieci gazowej niskiego i średniego ciśnienia obowiązują przepisy odrębne.

6.5. Gospodarka odpadami stałymi

Przepisy dotyczące odpadów oraz utrzymania czystości i porządku w gminach szczegółowo określają między innymi zadania gminy oraz obowiązki właścicieli nieruchomości dotyczące utrzymania czystości i porządku.

Miasto i gmina Węgorzewo należy do utworzonego w 2004 roku Mazurskiego Związku Międzygminnego – Gospodarka Odpadami z siedzibą w Giżycku, która zrzesza 12 mazurskich samorządów. Priorytetowym działaniem związku jest usprawnienie systemu odbioru i transportu odpadów komunalnych poprzez eksploatację nowoczesnego, centralnego dla obszaru działania związku, zakładu utylizacji odpadów. Celem powołania związku jest również edukacja ekologiczna społeczeństwa co wiąże się między innymi z wprowadzeniem selektywnej zbiórki odpadów. Zadaniem związku jest także usprawnienie systemu transportu odpadów komunalnych poprzez zmniejszenie uciążliwości dla mieszkańców oraz zwiększenie efektywności ekonomicznej transportu odpadów. Dopełnieniem działalności jest prowadzenie prac związanych z zamknięciem i rekultywacją starych składowisk odpadów.

Zakład unieszkodliwiania odpadów komunalnych znajduje się w Spytkowie, gdzie znajdują się zarówno sortownia, kompostownia, segment do demontażu odpadów budowlanych i

wielkogabarytowych, segment do czasowego magazynowania odpadów niebezpiecznych, segment do unieszkodliwiania odcieków i zakładowych ścieków komunalnych oraz kwatera na odpady balastowe.

Na terenie miasta i gminy Węgorzewo nie przewiduje się lokalizacji składowisk odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych.

7. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Studium wyznacza tereny, na których będą realizowane inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym. Zasady realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym oraz źródła finansowania powinny zostać ustalone w strategicznych dokumentach gminy. Wyznacza się obszary inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym, w tym tereny związane z:

- a) budową i utrzymaniem dróg gminnych, parkingów publicznych oraz transportem publicznym,
- b) realizacją lądowiska w obrębie Maćki na zachód od drogi krajowej nr 63,
- c) oznaczonymi na rysunku studium terenami przestrzeni publicznej, w tym obejmujące Plac Wolności i Plac Grunwaldzki,
- d) utrzymaniem, rozbudową i budową cmentarzy komunalnych,
- e) budową i utrzymaniem sieci kanalizacji wodociągowej, sanitarnej i deszczowej,
- f) gospodarką odpadami wraz z punktami segregacji odpadów,
- g) urządzeniem i utrzymaniem kąpielisk, plaż i przystani,
- h) rekreacją, sportem i organizacją imprez masowych,
- i) terenami parków i placów zabaw,
- j) realizacją lokalnych ścieżek rowerowych wraz z niezbędną infrastrukturą,
- k) oświatą, ochroną zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej, kultury, itp.,
- l) budową i utrzymaniem dróg wodnych,
- m) innymi celami realizowanymi w poszczególnych miejscowościach na terenie gminy, w tym w granicach działki o numerze ewidencyjnym 12 w obrębie Ogonki, 147 w obrębie Radzieje oraz 64/2 i 11/1 w obrębie Jakunowo.

8. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Do zadań ponadlokalnych wynikających z dokumentów przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa należą:

- a) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 650 na odcinku Srokowo – Węgorzewo do skrzyżowania z drogą krajową nr 63,
- b) rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 650 na odcinku Węgorzewo (od skrzyżowania z drogą krajową nr 63) – Banie Mazurskie wraz z m. Banie Mazurskie,
- c) trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo warmińsko-mazurskie,
- d) modernizacja linii 110kV Węgorzewo – Wronki.

9. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych

Obszary oznaczone jako obszary zbudowane i rozwoju zabudowy należy traktować jako obszary, w których przewiduje się zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

9.1. Obszary wymagające scalenia i podziału nieruchomości

Na terenie gminy nie przewiduje się wyznaczenia obszarów wymagających przeprowadzenia scalenia i podziału nieruchomości.

9.2. Obszary z możliwością lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²

Na terenie gminy nie przewiduje się wyznaczenia obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

9.3. Obszary przestrzeni publicznej

Poprzez obszary przestrzeni publicznej należy rozumieć obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia, sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. Studium wskazuje jako obszary przestrzeni publicznej:

- a) tereny obejmujące Plac Wolności i Plac Grunwaldzki jako obszar lokalizacji usług o charakterze centrotwórczym, w tym usług administracyjnych oraz innych usług publicznych,*
- b) tereny plaż, kąpielisk i przystani jako obszarów związanych z zapewnieniem dostępu do wód publicznych,*
- c) tereny, na których zakłada się możliwość organizacji imprez masowych,*
- d) tereny parków, w szczególności Parku Helwinga w Węgorzewie,*
- e) tereny położone wzdłuż Węgorapy i Kanału Węgorzewskiego jako obszary intensyfikacji działań inwestycyjnych.*

10. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Dla kluczowych terenów rozwojowych gminy należy kontynuować procedurę sporządzania planów miejscowych, w tym w szczególności:

- a) w części południowej miasta Węgorzewo obejmującej planowany rozwój przestrzenny (zabudowa mieszkalna jednorodzinna i wielorodzinna, usługowa) wraz z terenami rekreacyjnymi położonymi nad jeziorem Mamry),*
- b) na terenie planowanego lądowiska w miejscowości Maćki z uwzględnieniem niezbędnego zaplecza,*
- c) pomiędzy miejscowością Pniewo a Sztynort Duży z naciskiem na wyznaczenie obszarów inwestycyjnych, a także obszarów cennych przyrodniczo, pozostawionych jako niezabudowanych,*
- d) sąsiedztwo obiektów zabytkowych w miejscowości Sztynort wraz z terenami inwestycyjnymi;*
- e) bezpośrednio nad jeziorem Święcajty i Stręgiel,*
- f) w północno-zachodniej części jeziora Mamry (miejscowość Przysań).*

Dodatkowo postuluje się podjęcie działań w celu sporządzenia nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym przede wszystkim dla następujących obszarów:

- a) w ramach konieczności koncentracji zabudowy i poprawy jakości przestrzeni należy objąć planami miejscowymi tereny w granicach obejmujących minimum oznaczoną na rysunku studium zwartą zabudowę wsi, w tym w szczególności miejscowość Radzieje, Łabapa, Rudziszki, (granice planów miejscowych powinny obejmować również strefy buforowe wokół zwartej zabudowy z uwzględnieniem zachowania tradycyjnego układu zabudowy zagrodowej),*
- b) w celu podniesienia standardu obsługi ruchu turystycznego studium precyzyjnie wskazuje istniejące i projektowane lokalizacje przystań i portów, w tym oznaczone jako kierunki rozwoju terenów turystycznych i rekreacyjnych położone bezpośrednio nad jeziorami i rzekami w ramach zapewnienia publicznego dostępu do wód publicznych (w celu regulacji sytuowania pomostów i przystani granice planu miejscowego powinny obejmować również zbiorniki wodne w minimalnej odległości 50 m od brzegu),*

- c) z uwagi na zwiększoną liczbę wydawanych decyzji o warunkach zabudowy postuluje się sporządzenie planu miejscowego dla obrębu Trygort;
- d) północną część miasta, tak aby obszary zainwestowane i przeznaczone do zainwestowania w granicach miasta były objęte planami miejscowymi,
- e) rezerwę terenu pod realizację projektowanej drogi położonej na wschód od miasta,
- f) w przypadku wykorzystania terenów działalności gospodarczej w części zachodniej miasta, należy przystąpić do opracowania kolejnego planu miejscowego dla obszarów położonych na północ od ul. Jaracza,
- g) bezpośrednie sąsiedztwo projektowanego przejścia w miejscowości Perły z uwzględnieniem konieczności powiększenia rezerwy terenów inwestycyjnych oraz realizacji funkcji związanych z obsługą przejścia granicznego,
- h) tereny wskazane do wyłączenia zabudowy, w szczególności w celu ochrony cennych obszarów położonych w granicach form ochrony przyrody oraz wzdłuż korytarzy ekologicznych – plany miejscowe można sporządzić w skali 1:5000,
- i) obiekty uciążliwe wraz ze strefą buforową, na przykład przedsięwzięcia związane z chowem lub hodowlą zwierząt zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- j) obiekty i obszary po byłych państwowych gospodarstwach rolnych w celu uregulowania uwarunkowań prawnych z uwzględnieniem lokalizacji.

11. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Rolnictwo będzie podstawową funkcją w północno-wschodniej i południowo-zachodniej części gminy. Obszary te obejmują tereny o dobrych glebach oraz małej wrażliwości na antropopresję. Występują tu niezagospodarowane obiekty produkcyjne po byłych państwowych gospodarstwach rolnych. Na terenach przyległych do jezior, o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych oraz podatnych na antropopresję rolnictwo będzie funkcją uzupełniającą w stosunku do funkcji osadniczej i turystycznej.

Preferuje się rolnictwo ekologiczne, z naciskiem na produkcję zdrowej żywności poprzez stosowanie środków naturalnych i nieprzetworzonych technologicznie. Pożądanym kierunkiem rozwoju rolnictwa jest również uprawa roślin zielarskich.

Na terenie głównego zbiornika wód podziemnych oraz w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników wodnych należy dążyć do zmniejszania odpływu substancji biogennych i organicznych do gruntu i wód. Zagrożeniem dla wód powierzchniowych jest również postępująca eutrofizacja. Przyspieszone procesy eutrofizacyjne są uzależnione od ilości substancji biogennych.

W związku z rozwojem przestrzennym poszczególnych miejscowości zakłada się przekształcenia gruntów rolnych na cele nierolne i nieleśne w zakresie wynikającym z oznaczeń na rysunku studium (stan istniejący oraz kierunki rozwoju). Dodatkowo należy przewidzieć inwestycje związane z realizacją sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, komunikacji itp.

Postuluje się, aby grunty nieprzydatne dla rolnictwa sukcesywnie zalesiać, mając na uwadze granicę rolno-leśną. Istotnym aspektem jest czynnik ekonomiczny, który dzięki uruchomieniu programów unijnych skutkuje zarówno korzyściami finansowymi dla rolników jak i dla ekosystemu.

Preferowanym kierunkiem rozwoju rolnictwa jest pozyskanie biomasy. Rosnące zapotrzebowanie na energię oraz zmiany aktów prawnych zwiększają zapotrzebowanie na biomasę ze źródeł rolniczych. Konieczna jest optymalizacja produkcji, przetwarzania i logistyki, aby przyjęte rozwiązania były efektywne i opłacalne.

Szeroko rozumiany rozwój rolnictwa zależy od modernizacji rozwiązań technicznych oraz rozbudowy potencjału przetwórczego. Konieczne są inwestycje związane z mechanizacją i promujące zaawansowane urządzenia technologiczne. Gleby o najwyższym stopniu przydatności dla rolnictwa powinny być chronione przed niekontrolowanym zainwestowaniem. Kluczowe jest przyjęcie zasad zrównoważonego rolnictwa poprzez zwiększoną produkcję przy jednoczesnym zmniejszeniu stopnia zużycia zasobów naturalnych.

Ochrona gruntów rolnych polega na:

- ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi,
- rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze,
- zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych,
- ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

W przypadku rozbudowy istniejących oraz lokalizacji nowych obiektów związanych z chowem lub hodowlą zwierząt w liczbie nie mniejszej niż 60 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP) należy zwrócić szczególną uwagę na uciążliwości w stosunku do istniejącej zabudowy związanej ze stałym pobytem ludzi, w tym w szczególności zabudowy mieszkaniowej. Zagrożeniem są nie tylko „mierzałe” uciążliwości związane z zanieczyszczeniami, hałasem, obniżeniem wartości sąsiednich nieruchomości, ale także uciążliwości związane z zapachem (emisja odorów). Postuluje się opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wieloprzemysłowych ferm. Plan miejscowy obejmować powinien nie tylko teren związany bezpośrednio z przedsięwzięciem, ale również strefę buforową obejmującą potencjalne uciążliwości i negatywne oddziaływanie. Należy również uwzględnić wynikające z przepisów odrębnych działania zmniejszające uciążliwości, tj. wyznaczenie zieleni izolacyjnej, obszarów wyłączonych z zabudowy.

12. Kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej

Wskaźnik leśistości dla gminy systematycznie rośnie, obecnie kształtuje się na poziomie 16,2%. Największe kompleksy leśne obejmują obszar na południe od Kanalu Mazurskiego oraz na wschód od miejscowości Ogonki. Obszar gminy obejmuje trzy nadleśnictwa: Borki, Giżycko oraz Srokowo. Dominują lasy gospodarcze, w których celem jest produkcja surowca drzewnego. Na terenie gminy występują również lasy ochronne, które pełnią funkcje pozaprodukcyjne związane z ochroną gruntów, wód, infrastruktury oraz terenów zamieszkałych przez człowieka i zagrożonych skutkami zjawisk żywiołowych. Na terenach lasów o szczególnych walorach przyrodniczych obowiązują szczególne zasady gospodarowania. Funkcje pełnione przez poszczególne lasy determinują wszelkie czynności gospodarcze prowadzone na ich terenie.

Na terenie obszarów chronionego krajobrazu obowiązują między innymi następujące ustalenia:

- a) utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych, niedopuszczanie do ich nadmiernego użytkowania,
- b) zwiększanie istniejącego stopnia pokrycia terenów drzewostanami, w szczególności na terenach porolnych,
- c) zachowanie i utrzymywanie w stanie zbliżonym do naturalnego istniejących śródleśnych cieków, mokradeł, polan, torfowisk, wrzosowisk oraz muraw napiaskowych,
- d) wykorzystanie lasów dla celów rekreacyjno-krajoznawczych i edukacyjnych w oparciu o wyznaczone szlaki turystyczne oraz istniejące i projektowane ścieżki edukacyjno-przyrodnicze.

W ramach racjonalnej gospodarki leśnej przestrzeni produkcyjnej dopuszcza się zalesienie terenów zarówno ze względów przyrodniczych jak i gospodarczych. Postuluje się zalesianie gruntów tworzących korytarze ekologiczne dla zwierząt, szczególnie wzdłuż cieków wodnych i brzegów zbiorników wodnych.

Ochrona gruntów leśnych polega na:

- ograniczaniu przeznaczania ich na cele nieleśne lub nierolnicze;
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej i ruchów masowych ziemi;
- przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych

wskutek działalności nieleśnej;

- poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżania ich produktywności;
- ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Grunty marginalne, nieprzydatne dla rolnictwa, mogą być zalesiane pod warunkiem wykonania rozpoznania w kierunku wykluczenia występowania na nich siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, w tym ciepłolubnych muraw napiaskowych i muraw kserotermicznych, wykształcających się na suchych piaszczystych glebach na stanowiskach o odpowiednich warunkach termicznych i ekspozycji słonecznej. Na terenie całej gminy zaleca się zachowanie i ochronę układu istniejących drobnych płatów leśnych. Należy dążyć do ustanowienia połączeń między nimi (ciągłości przestrzennej), stanowiących sieć połączeń przyrodniczych. Zaleca się zachowanie oraz wzbogacanie naturalnych form zadrzewień śródpolnych, w szczególności wzdłuż miedz, dróg, oraz cieków wodnych.

W celu podniesienia atrakcyjności turystycznej obszaru gminy należy dążyć do wyznaczenia, oznakowania i udostępnienia turystom części obszarów leśnych położonych w sąsiedztwie rejonów zainwestowania turystycznego.

13. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią i obszary osuwania się mas ziemnych

13.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Na rysunku studium zostały wyznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodzią poprzez oznaczenie strefy zalewu 1% według Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – etap I, stanowiącego uzupełnienie do Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi – rzeka Węgorapa. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne, w tym dotyczące prawa wodnego.

13.2. Obszary osuwania się mas ziemnych

W granicach administracyjnych miasta i gminy występują obszary narażone na osuwanie się mas ziemnych zgodnie z oznaczeniami na rysunku studium. Oznaczenia dotyczą osuwisk znajdujących się w Wojewódzkim Archiwum Geologicznym w Olsztynie. Z uwagi na skalę opracowań lokalizacja osuwisk została oznaczona orientacyjnie. Katalog zawiera materiał rejestracyjny dla województwa przedstawiony w formie tabelarycznej oraz map. Rejestracja osuwisk w województwie realizowana na potrzeby Katalogu Osuwisk przeprowadzona została w 1969 roku. W granicach gminy oznaczono obszar o predyspozycjach do powstania różnego typu osuwisk. Większość obszarów określanych jako predysponowane do ruchu zboczy zachowuje stan równowagi dzięki zalesieniu. Realizację wszelkich zamierzeń inwestycyjnych należy poprzedzić szczegółowymi badaniami wynikającymi z przepisów odrębnych.

14. Obiekty i obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Na terenie miasta i gminy Węgorzewo nie występują obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny. Parametry filaru ochronnego można wyznaczyć w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględniając aktualne przepisy odrębne oraz szczegółowe badania i analizy. W tabeli 5. zestawiono udokumentowane złoża kopalin.

Tabela 5.

Lp.	Nazwa złoża	Rodzaj surowca	Organ zatwierdzający / przyjmujący dokumentację	Znak decyzji zatwierdzającej / pisma przyjmującego	Data decyzji zatwierdzającej / pisma przyjmującego dokumentację
1	Ogonki II	kruszywo	Wojewoda Suwalski	GPŚ.VIIg-7517/2/94	31.01.1994
2	Radzieje	kruszywo	Starosta Węgorzewski	WŚBI.6522.3.2013	26.07.2013
3	Radzieje 1	kruszywo	Starosta Węgorzewski	WŚB.7510-2/09	09.06.2009
4	Stręgiel	kruszywo	Wojewoda Suwalski	GPŚ.VIIg-7517/67/93	04.01.1994
5	Stręgiel I	kruszywo	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	GW.7427.98.2012	14.12.2012

W granicach gminy i miasta Węgorzewo zaznaczono następujące tereny górnicze (oznaczone na rysunku studium):

- Stręgiel (oznaczenie PG 1),
- Stręgiel I (oznaczenie PG 2),
- Radzieje 1 (oznaczenie PG 3),
- Radzieje Pole A (oznaczenie PG 4),
- Radzieje Pole B i C (oznaczenie PG 5).

W granicach gminy i miasta Węgorzewo zaznaczono następujące obszary górnicze (oznaczone na rysunku studium):

- Stręgiel – pole A (oznaczenie O1),
- Stręgiel – pole B (oznaczenie O2),
- Stręgiel I (oznaczenie O3),
- Radzieje 1 (oznaczenie O4),
- Radzieje Pole A (oznaczenie O5),
- Radzieje Pole B (oznaczenie O6),
- Radzieje Pole C (oznaczenie O7).

Dla terenów eksploatacji kopalin konieczne jest:

- określenie warunków zachowania bezpieczeństwa powszechnego (zagrożenia wodne, osuwiskowe, zagrożenia pożarowe itp.) spełnienie wymogów dotyczących ochrony środowiska, w tym: ochrony złoża i obiektów budowlanych (optymalna gospodarka złożem), pasy ochronne dla obiektów wymagających ich ustanowienia,
- określenie uwarunkowań zagospodarowania terenów górniczych oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy z dopuszczeniem do realizacji obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją kopalin,
- wyznaczenie pasów ochronnych dla terenów sąsiednich nieobjętych eksploatacją,
- wykonanie rekultywacji terenu po wyeksploatowaniu kruszyw w oparciu o ustalony kierunek i warunki przeprowadzania rekultywacji,
- wprowadzenie zakazu wyznaczania nowej zabudowy mieszkaniowej.

Minimalizowanie skutków eksploatacji kopalin należy realizować przez ochronę terenów szczególnie cennych przyrodniczo, stosowanie technologii nie powodujących istotnej zmiany poziomu wód oraz sukcesywną rekultywację terenów poeksploatacyjnych.

Północna część obszaru gminy znajduje się w zasięgu potencjalnego występowania niekonwencjonalnych złóż gazu ziemnego z formacji łupkowych. Wszelkie działania związane z poszukiwaniem i rozpoznaniem złóż wymagają zgodności z przepisami odrębnymi.

15. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych

W granicach administracyjnych gminy nie występują obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych

w rozumieniu przepisów o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

16. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji

Studium wskazuje obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji zgodnie z oznaczeniami na rysunku:

- a) zabudowa po wschodniej stronie ulicy Zamkowej w Węgorzewie (naprzeciwko Placu Wolności) – przekształcenia i rehabilitacja w kierunku estetyzacji zabudowy w pierzei ulicy, ze szczególnym naciskiem na wykształcenie śródmiejskiego charakteru zabudowy,
- b) zabudowa wokół Placu Wolności w Węgorzewie – przekształcenia i rewitalizacja w kierunku ożywienia funkcji centrotwórczych (zabudowa pierzejowa wokół placu zgodnie z ustaleniami obowiązującego planu),
- c) zespół zabudowy byłych budynków kolejowych – przekształcenia i rewitalizacja w kierunku wynikającym z ustaleń obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem wartości zabytkowych obiektów i bezpośredniego sąsiedztwa,
- d) torowisko w kierunku Giżycka po nieczynnej linii kolejowej – rewitalizacja w kierunku obsługi turystyki rowerowej wraz z obiektami towarzyszącymi, miejscami postoju,
- e) Kanał Węgorzewski – rewitalizacja w kierunku wielofunkcyjnego wykorzystania turystycznego (np. trasa rowerowa wzdłuż wschodniego nabrzeża),
- f) zabudowa po byłych państwowych gospodarstwach rolnych – przekształcenia i rehabilitacja w kierunku różnych form działalności gospodarczej z uwzględnieniem potencjalnych uciążliwości w sąsiedztwie istniejącej zabudowy mieszkaniowej,
- g) nieczynne składowiska odpadów – rekultywacja w kierunku leśnym,
- h) złoża kopalin, których eksploatacja została zaniechana – rekultywacja zgodna z kierunkiem wyznaczonym w dokumentacji geologicznej.

17. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

W granicach terenów zamkniętych obowiązują przepisy odrębne. Nie wyznacza się stref ochronnych dla istniejących terenów zamkniętych. Aktualny wykaz terenów zamkniętych zawiera tabela nr 7.

Tabela 7.

Lp.	Obręb ewidencyjny	Nr działki
1.	miasto Węgorzewo obręb 2	216/3
2.	miasto Węgorzewo obręb 2	475/7
3.	miasto Węgorzewo obręb 2	475/9
4.	miasto Węgorzewo obręb 2	1357/3
5.	miasto Węgorzewo obręb 2	1357/4
6.	miasto Węgorzewo obręb 2	1360/3
7.	miasto Węgorzewo obręb 2	1361/1
8.	miasto Węgorzewo obręb 2	1380/1
9.	Ogonki obręb 13	116/3
10.	Ogonki obręb 13	116/4
11.	Ogonki obręb 13	117/2
12.	Ogonki obręb 13	118/3
13.	Ogonki obręb 13	122/3
14.	Ogonki obręb 13	123/5
15.	Ogonki obręb 13	124/12
16.	Ogonki obręb 13	200/1
17.	Ogonki obręb 13	217/7
18.	Ogonki obręb 13	2116/2
19.	Ogonki obręb 13	2116/3

W przypadku wydania decyzji o wykreśleniu poszczególnych nieruchomości z katalogu terenów zamkniętych obowiązują ustalenia jak dla terenów specjalnych.

18. Obszary problemowe

W granicach administracyjnych miasta i gminy Węgorzewo wyznacza się następujące obszary problemowe:

rejon wsi Czerwony Dwór – obejmujący obszar konfliktu wynikającego z sąsiedztwa zabudowy mieszkaniowej i produkcji rolnej (kurniki),

ANEKS NR 1

Gminna Ewidencja Zabytków

Gminna ewidencja zabytków na terenie miasta Węgorzewo (w GEZ znajdują się również obiekty wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków, zamieszczone się w tabeli 3)

Lp.	Obiekt zabytkowy Adres, czas powstania, okresy przebudowy, stopień zachowania
1.	Węgorzewo, plebania w parafii rzymskokatolickiej, p.w. śś. Piotra i Pawła, mur., 1605-1611
2.	Węgorzewo, kaplica na cmentarzu grzebalnym, ul. Armii Krajowej, mur., koniec XIX w.
3.	Węgorzewo, kaplica na cmentarzu grzebalnym, ul. Armii Krajowej, mur., koniec XX w.
4.	Węgorzewo, /Ruska Wieś/ dwór wraz z otoczeniem, ul. Reymonta, mur., 1 poł. XX w.
5.	Węgorzewo, budynek główny w zespole szkoły nr 1, ul. Bema 12, mur., okres międzywojenny
6.	Węgorzewo, oficyna z salą gimnastyczną w zespole szkoły nr 1, ul. Bema 12, mur., okres międzywojenny
7.	Węgorzewo, budynek nr 1 w zespole koszarowym północnym, mur., okres międzywojenny
8.	Węgorzewo, budynek nr 2 w zespole koszarowym północnym, mur., okres międzywojenny
9.	Węgorzewo, budynek nr 3 w zespole koszarowym północnym, mur., okres międzywojenny
10.	Węgorzewo, budynek nr 4 w zespole koszarowym północnym, mur., okres międzywojenny
11.	Węgorzewo, budynek nr 5 w zespole koszarowym północnym, mur., okres międzywojenny
12.	Węgorzewo, budynek nr 6 w zespole koszarowym północnym, mur., okres międzywojenny
13.	Węgorzewo, budynek nr 7 w zespole koszarowym północnym, mur., okres międzywojenny
14.	Węgorzewo, budynek nr 8 w zespole koszarowym północnym, mur., okres międzywojenny
15.	Węgorzewo, budynek nr 9 w zespole koszarowym północnym, mur., okres międzywojenny
16.	Węgorzewo, budynek nr 10 w zespole koszarowym północnym, mur., okres międzywojenny
17.	Węgorzewo, budynek nr 1 w zespole koszarowym południowym, mur., okres międzywojenny
18.	Węgorzewo, budynek nr 2 w zespole koszarowym południowym, mur., okres międzywojenny
19.	Węgorzewo, budynek nr 3 w zespole koszarowym południowym, mur., okres międzywojenny
20.	Węgorzewo, budynek nr 4 w zespole koszarowym południowym, mur., okres międzywojenny
21.	Węgorzewo, budynek nr 5 w zespole koszarowym południowym, mur., okres międzywojenny
22.	Węgorzewo, budynek nr 6 w zespole koszarowym południowym, mur., okres międzywojenny
23.	Węgorzewo, budynek nr 7 w zespole koszarowym południowym, mur., okres międzywojenny
24.	Węgorzewo, budynek nr 8 w zespole koszarowym południowym, mur., okres międzywojenny
25.	Węgorzewo, budynek nr 9 w zespole koszarowym południowym, mur., okres międzywojenny
26.	Węgorzewo, budynek nr 10 w zespole koszarowym południowym, mur., okres międzywojenny
27.	Węgorzewo, szpital Bethesda, ob. Dom Pomocy Społecznej, ul. 11 Listopada 12, mur.,
28.	Węgorzewo, szpital Bethesda, ob. Dom Pomocy Społecznej, ul. 11 Listopada 12, mur.,
29.	Węgorzewo, urząd finansowy, ob. Urząd Miasta i Gminy, ul. Zamkowa
30.	Węgorzewo, dom nr 15, ul. Pionierów, mur., pocz. XX w.
31.	Węgorzewo, dom nr 17, ul. Pionierów, mur., pocz. XX w.
32.	Węgorzewo, budynek mieszkalny w zespole młyna, ul. Pionierów 21, mur., pocz. XX w.
33.	Węgorzewo, młyn elektryczny w zespole młyna, ul. Pionierów 21, mur., pocz. XX w.
34.	Węgorzewo, dom nr 4, ul. Plac Wolności, mur., pocz. XX w.
35.	Węgorzewo, dom nr 5, ul. Plac Wolności, mur., pocz. XX w.
36.	Węgorzewo, dom nr 13, ul. Plac Wolności, mur., pocz. XX w.
37.	Węgorzewo, dom nr 6, ul. Teatralna, mur., 2 poł. XIX w.
38.	Węgorzewo, dom nr 12, ul. Teatralna, mur., pocz. XIX w.
39.	Węgorzewo, dom nr 14, ul. Teatralna, mur., XIX/XX w. przebudowany
40.	Węgorzewo, dom nr 9 /poczt./, ul. Zamkowa, mur. XIX/XX w.
41.	Węgorzewo, dom nr 28, ul. Zamkowa, mur., pocz., XX w.
42.	Węgorzewo, dom nr 34, ul. Zamkowa, mur., pocz., XX w.
43.	Węgorzewo, dom nr 37, ul. Zamkowa, mur., pocz., XX w.
44.	Węgorzewo, dom nr 63, ul. Zamkowa, mur., pocz., XX w.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO

45.	Węgorzewo, dom nr 65, ul. Zamkowa, mur., pocz., XX w.
46.	Węgorzewo, budynek gospodarczy w zespole dworca kolejowego, mur., 1905 r.
47.	Węgorzewo, most kolejowy nad rzeką Węgorapą w zespole dworca kolejowego, kam.-stalowy., 1905 r.
48.	Węgorzewo, budynek gospodarczy, ul. Sienkiewicza, kam., XVIII/XIX w.
49.	Węgorzewo, spichlerz ob. magazyn zbożowy, ul. Armii Krajowej, mur., XIX/XX w.
50.	Węgorzewo, cmentarz ewangelicki, ul. Teatralna, XIX w.
51.	Węgorzewo, cmentarz ewangelicki, ul. Kętrzyńska, XIX w., /zdeastowany/
52.	Węgorzewo, cmentarz ewangelicki /w pobliżu szosy do Buder/, XIX w.
53.	Węgorzewo, cmentarz żydowski, XIX w., /zdeastowany/
54.	Węgorzewo, mogiła wojenna z I wojny światowej, ul. Łuczańska 23
55.	Węgorzewo, park miejski im. Helwiga, XIX/XX w.
56.	Węgorzewo, park miejski /k. stacji PKP/

Gminna ewidencja zabytków na terenie gminy Węgorzewo (w GEZ znajdują się również obiekty wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków znajdującego się w tabeli 3)

Lp.	Obiekt zabytkowy Czas powstania, okresy przebudowy, stopień zachowania
1.	Biedaszk, cmentarz ewangelicki, XIX w
2.	Brzozowo, budynek szkolny w zespole szkoły, okres międzywojenny
3.	Brzozowo, budynek szkolny w zespole szkoły, okres międzywojenny
4.	Brzozowo, cmentarz ewangelicki, rodzinny, 2 poł. XIX w.
5.	Dąbrówka Mała, park w zespole pałacowo - pałacowym XIX/XX w.
6.	Dłużec, budynek szkolny w zespole szkoły, pocz. XX w.
7.	Dłużec, budynek gospodarczy w zespole szkoły, pocz. XX w.
8.	Dłużec, cmentarz ewangelicki, XIX w.
9.	Guja, budynek szkolny w zespole szkoły, pocz. XX w.
10.	Guja, budynek gospodarczy w zespole szkoły, pocz. XX w.
11.	Guja – Piaski, śluza, 1934-1940 r.
12.	Guja – Piaski, strażnica wodna, ok. 1912 r.
13.	Guja – Piaski, jaz walcowy, 1942-1943 r.
14.	Jakunowo, budynek szkolny w zespole szkoły, pocz. XX w.
15.	Jakunowo, budynek gospodarczy w zespole szkoły, pocz. XX w.
16.	Jakunowo, park dworski, XIX w.
17.	Jakunowo, cmentarz ewangelicki, XIX w.
18.	Jerzykowo, obora w zespole podworskim XIX/XX w.
19.	Jerzykowo, magazyn w zespole podworskim XIX/XX w.
20.	Jerzykowo, stodoła w zespole podworskim XIX/XX w.
21.	Jerzykowo, stodoła w zespole podworskim XIX/XX w.
22.	Jerzykowo, czworak w zespole podworskim XIX/XX w,
23.	Kał, budynek szkolny w zespole szkoły, pocz. XX w.
24.	Kał, tzw. „Kalski mur” XVI-XIX w.
25.	Kał, Rybaczówka, pocz. XX w.
26.	Kał, cmentarz ewangelicki, XIX w.
27.	Kalskie Nowiny, budynek szkolny w zespole szkoły, pocz. XX w.
28.	Kalskie Nowiny, budynek gospodarczy w zespole szkoły, pocz. XX w.
29.	Kalskie Nowiny, cmentarz ewangelicki, XIX w.
30.	Kalskie Nowiny, most drogowy nad linią kolejową, XIX w.
31.	Kamionek Wielki, budynek gospodarczy w zespole kolejowym przy linii kolejowej Kętrzyn – Węgorzewo 1907, mur.
32.	Karłowo, cmentarz ewangelicki, XIX w.
33.	Kietlice, stodoła w pozostałościach folwarku, szachulec, poł. XIX w.
34.	Kietlice, obora w pozostałościach folwarku, mur. XIX/XX w.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO

35.	Klikucie, cmentarz ewangelicki, XIX w.
36.	Klimki, cmentarz ewangelicki, XIX w.
37.	Klimki, szkoła, ob. dom nr 11, mur., pocz. XX w.
38.	Kolonia Rybacka, dom, Plażowa 4, mur. pocz. XX w.
39.	Kolonia Rybacka, dom, Plażowa 6, mur. pocz. XX w.
40.	Kolonia Rybacka, dom, Plażowa 7/9, mur. pocz. XX w.
41.	Kolonia Rybacka, dom, Plażowa 10, mur. pocz. XX w.
42.	Kolonia Rybacka, dom, Węgorzewska 10, mur. pocz. XX w.
43.	Kolonia Rybacka, budynek mieszkalny w zakładach drzewnych /nr 35/mur. pocz. XX w.
44.	Kolonia Rybacka, tartak w zakładach drzewnych /nr 35/ mur. pocz. XX w.
45.	Kolonia Rybacka, budynek magazynowy w zakładach drzewnych /nr 35/ drewn. pocz. okres międzywojenny
46.	Kolonia Rybacka, budynek biurowy w zespole rybacków, mur., pocz. XX w.
47.	Kolonia Rybacka, budynek gospodarczy w zespole rybacków, mur., pocz. XX w.
48.	Kolonia Rybacka, budynek gospodarczy w zespole rybacków, mur., pocz. XX w.
49.	Kraski /Węgielsztyn/, cmentarz rodzinny, 2 poł. XX w.
50.	Łabapa, obora w pozostałościach folwarku, mur., pocz. XX w.
51.	Maćki, spichlerz w zespole dworskim, mur. pocz. XX w.
52.	Maćki, gospodarczy w zespole dworskim, drewn. pocz. XX w.
53.	Matyski, dwór w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX
54.	Matyski, obora w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX
55.	Matyski, obora w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX
56.	Matyski, park w zespole dworsko-parkowym, XIX/XX w.
57.	Nowa Guja, dwór w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
58.	Nowa Guja, oficyna w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
58.	Nowa Guja, stajnia w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
60.	Nowa Guja, obora w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
61.	Nowa Guja, budynek gospodarczy w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
62.	Nowa Guja, cmentarz ewangelicki / na skraju lasu/, XIX w.
63.	Nowa Guja, cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX w.
64.	Ogonki, budynek szkolny w zespole szkoły /nr 10/, mur. pocz. XX w.
65.	Ogonki, budynek dworcowy /ob. Ośrodek Wypoczynkowy „Mazur”/, mur., 1905 przebudowany w latach 60.
66.	Ogonki, dom w pozostałościach cegielni sylikatowej, mur., pocz. XX w.
67.	Ogonki, budynek gospodarczy w pozostałościach cegielni sylikatowej, mur., pocz. XX w.
68.	Ogonki, bierny schron piechoty w Punkcie Oporu nr 18 /wysadzony/, beton, 1915
69.	Ogonki, bierny schron piechoty w Punkcie Oporu nr 18 /wysadzony/, beton, 1915
70.	Ogonki, bierny schron pogotowia w Punkcie Oporu nr 18 /wysadzony/, beton, 1915
71.	Ogonki, bierny schron pogotowia w Punkcie Oporu nr 18 /wysadzony/, beton, 1915
72.	Ogonki, bierny schron piechoty w Punkcie Oporu nr 19 /wysadzony/, beton, 1915
73.	Ogonki, bierny schron piechoty w Punkcie Oporu nr 19 /wysadzony/, beton, 1915
74.	Ogonki, bierny schron pogotowia w Punkcie Oporu nr 19 /wysadzony/, beton, 1915
75.	Ogonki, wartownia w Punkcie Oporu nr 19 /wysadzony/, beton, 1915
76.	Ogonki, wartownia w Punkcie Oporu nr 19 /wysadzony/, beton, 1915
77.	Ogonki, schron bojowy typu B1/1 /wysadzony/ w Odcinku Giżyckiego Rejonu Umocnionego pomiędzy jeziorami Stręgiel – Świecajty 1936-1939, żelbet
78.	Ogonki, schron bojowy typu B1/1 /wysadzony/ w Odcinku Giżyckiego Rejonu Umocnionego pomiędzy jeziorami Stręgiel – Świecajty 1936-1939, żelbet
79.	Ogonki, schron bojowy typu B1/1 /wysadzony/ w Odcinku Giżyckiego Rejonu Umocnionego pomiędzy jeziorami Stręgiel – Świecajty 1936-1939, żelbet
80.	Ogonki, most drogowy nad linią kolejową Węgorzewo-Kruklanki, żelbet.-kam., 1905r.
81.	Ogonki, most drogowy nad linią kolejową Węgorzewo-Kruklanki, kam. - stal, 1905r.
82.	Ogonki, most kolejowy nad drogą kołową Węgorzewo-Kruklanki, żelbet, 1905r.
83.	Ogonki, cmentarz ewangelicki, XIX w.
84.	Pasternak, dwór w zespole dworskim, mur., pocz. XX w.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO

85.	Pasternak, magazyn w zespole dworskim, mur., pocz. XX w.
86.	Pasternak, magazyn w zespole dworskim, mur., pocz. XX w.
87.	Pasternak, park w zespole dworskim, mur., pocz. XX w.
88.	Perły, dwór w pozostałościach zespołu dworskiego, mur., pocz. XX w.
89.	Perły, park w pozostałościach zespołu dworskiego, XIX w.
90.	Perły, magazyn w pozostałościach zespołu dworskiego, mur., pocz. XX w.
91.	Perły, magazyn w pozostałościach zespołu dworskiego, mur., pocz. XX w.
92.	Perły, budynek szkoły w zespole szkoły, mur., XIX/XX w.
93.	Perły, dom nr 1, mur., XIX/XX w.
94.	Perły, dom nr 5, mur., XIX/XX w.
95.	Perły, cmentarz ewangelicki /na pdn krańcu wsi/, XIX w.
96.	Perły, chałupa /przeniesiona do Trygortu/
97.	Pilwa, budynek szkoły / nr 12/ w zespole szkoły, mur., pocz. XX w.
98.	Pilwa, budynek gospodarczy /nr 12/ w zespole szkoły, mur., pocz. XX w.
99.	Pilwa, cmentarz ewangelicki, wiejski, XIX w.
100.	Pilwa, park dworski, XIX w.
101.	Pniewo, obora w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
102.	Pniewo, kuźnia w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
103.	Pniewo, budynek szkoły / nr 10/ w zespole szkoły, mur., XIX/XX w.
104.	Pniewo, budynek szkoły / nr 12/ w zespole szkoły, mur., XIX/XX w.
105.	Pniewo, cmentarz ewangelicki, XIX w.
106.	Prynowo, dwór w pozostałościach zespołu dworskiego, mur., XIX/XX w.
107.	Prynowo, budynek gospodarczy w pozostałościach zespołu dworskiego, mur., XIX/XX w.
108.	Prynowo, budynek szkoły w zespole szkoły, mur., pocz. XX w.
109.	Prynowo, budynek gospodarczy w zespole szkoły, mur., pocz. XX w.
110.	Prynowo, cmentarz ewangelicki, XIX w.
111.	Przystań, schron przeciwlotniczy w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa I – „Quelle”, żelbet, zachowany, 1940-1944
112.	Przystań, schron przeciwlotniczy w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa I – „Quelle”, żelbet, zachowany, 1940-1944
113.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa I – „Quelle”, żelbet, zachowany, 1940-1944
114.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa I – „Quelle”, żelbet, zachowany, 1940-1944
115.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa I – „Quelle”, żelbet, zachowany, 1940-1944
116.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa I – „Quelle”, żelbet, zachowany, 1940-1944
117.	Przystań, schron transformator w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa I – „Quelle”, żelbet, zachowany, 1940-1944
118.	Przystań, schron transformator w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa I – „Quelle”, żelbet, zachowany, 1940-1944
119.	Przystań, schron ciepłownia w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa I – „Quelle”, żelbet, zachowany, 1940-1944
120.	Przystań, schron przepompownia w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
121.	Przystań, schron ciepłownia w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
122.	Przystań, schron transformator w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
123.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
124.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
125.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
126.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
127.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO

128.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
129.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
130.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
131.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
132.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
133.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
134.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
135.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, nieukończona przebudowa na schron przeciwlotniczy, zachowany, 1940-1944
136.	Przystań, schron zapasowe urządzenie energetyczne w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
137.	Przystań, schron techniczny /?/ w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
138.	Przystań, schron techniczny /?/ w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa III – „Brigitten Stadt”, żelbet, nieukończony, 1940-1944
139.	Przystań, schron łączności w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa III – „Brigitten Stadt”, żelbet, zachowany, 1940-1944
140.	Przystań, schron łączności w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa III – „Brigitten Stadt”, żelbet, zachowany, 1940-1944
141.	Przystań, schron techniczny /?/ w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa III – „Brigitten Stadt”, żelbet, zachowany, 1940-1944
142.	Przystań, fundamentowania ok. 200 obiektów drewnianych i murowanych w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, 1940-1944
143.	Przystań, budynek magazynowy i sanitariaty w zespole dworca kolejowego przy linii kolejowej Kętrzyn – Węgorzewo, mur., 1905
144.	Przystań, dom mieszkalny w zespole dworca kolejowego przy linii kolejowej Kętrzyn – Węgorzewo, mur., 1905
145.	Przystań, budynek gospodarczy w zespole dworca kolejowego przy linii kolejowej Kętrzyn – Węgorzewo, mur., 1905
146.	Przystań, strażnica wodna w zespole strażnicy wodnej na Kanale Mazurskim, mur., 1912
147.	Przystań, budynek gospodarczy w zespole strażnicy wodnej na Kanale Mazurskim, drewn., 1912
148.	Przystań, szandory w zespole strażnicy wodnej na Kanale Mazurskim, drewn., 1912
149.	Przystań, cmentarz ewangelicki, 2 poł., XIX w. /Stawki/
150.	Radzieje, budynek szkolny w zespole szkoły, nr 16, mur., XIX/XX w.
151.	Radzieje, budynek gospodarczy w zespole szkoły, nr 16, mur., XIX/XX w.
152.	Radzieje, dom nr 6, ul. Węgorzewska, mur., pocz XX w.
153.	Radzieje, dom nr 7, ul. Węgorzewska, mur., pocz XX w.
154.	Radzieje, dom nr 8, ul. Węgorzewska, mur., pocz XX w.
155.	Radzieje, dom nr 10, ul. Węgorzewska, mur., pocz XX w.
156.	Radzieje, dom nr 12, ul. Węgorzewska, mur., pocz XX w.
157.	Radzieje, dom nr 15, ul. Węgorzewska, mur., pocz XX w.
158.	Radzieje, dom nr 24, ul. Węgorzewska, mur., pocz XX w.
159.	Radzieje, dom nr 25, ul. Węgorzewska, mur., XIX/XX w.
160.	Radzieje, dom nr 26, /dawna karczma - Gasthaus/ ul. Węgorzewska, mur., XIX/ XX w.
161.	Radzieje, dom nr 27, ul. Węgorzewska, mur., pocz XX w.
162.	Radzieje, dom nr 1, ul. Kościelna, mur., XIX/XX w.
163.	Radzieje, budynek magazynowy i sanitariaty w zespole dworca kolejowego przy linii kolejowej Kętrzyn – Węgorzewo, mur., 1905
164.	Radzieje, dom mieszkalny w zespole dworca kolejowego przy linii kolejowej Kętrzyn – Węgorzewo, mur., 1905
165.	Radzieje, budynek gospodarczy w zespole dworca kolejowego przy linii kolejowej Kętrzyn – Węgorzewo, mur., 1905
166.	Radzieje, budynek gospodarczy w zespole dworca kolejowego przy linii kolejowej Kętrzyn – Węgorzewo, mur., 1905
167.	Radzieje, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Polowej Kancelarii Rzeszy (H. Lammersa) w Radziejach, żelbet, zachowany, 1940 -1941
168.	Radzieje, pozostałości 7 obiektów w Kwaterze Polowej Kancelarii Rzeszy (H. Lammersa) w Radziejach, cegła, zachowany, 1940 -1941
169.	Radzieje, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Polowej Kancelarii Rzeszy (H. Lammersa) w Radziejach, żelbet, wysadzony, 1940 -1941
170.	Radzieje, kwatera wojenna z I wojny światowej na cmentarzu przykościelnym

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO

171.	Róże, dwór, mur., 2 poł. XIX w.
172.	Różewiec, stodoła w zespole dworsko – parkowym, drewn., 2 poł XIX w.
173.	Różewiec, cmentarz ewangelicki, XIX w.
174.	Rydzówka, cmentarz ewangelicki, XIX w.
175.	Rydzówka Mała, Cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX w.
176.	Stawiska, dwór w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w., przebudowany
177.	Stawiska, obora w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
178.	Stawiska, kuźnia w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
179.	Stawiska, park w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX w.
180.	Stawiska, szkoła w zespole szkoły, mur., pocz. XX w
181.	Stawiska, budynek gospodarczy w zespole szkoły, mur., pocz. XX w.
182.	Stawiska, cmentarz ewangelicki, XIX w.
183.	Stawki, szkoła /nr 22/ w zespole szkoły, mur., pocz. XX w.
184.	Stawki, budynek gospodarczy w zespole szkoły, mur., pocz. XX w.
185.	Stawki, cmentarz ewangelicki, XIX w.
186.	Stręgiel, szkoła w zespole szkoły /nr 13/, mur., pocz. XX
187.	Stręgiel, budynek gospodarczy w zespole szkoły/nr 13/, mur., pocz. XX w.
188.	Stulichy, cmentarz ewangelicki, XIX w.
189.	Suczki, cmentarz ewangelicki, XIX w.
190.	Surwile, dwór w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
191.	Surwile, obora w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
192.	Surwile, obora w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
193.	Surwile, obora w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
194.	Surwile, magazyn w zespole dworsko-parkowym, mur. XIX/XX w.
195.	Surwile, park w zespole dworsko-parkowym, 2 poł. , XIX w.
196.	Surwile, stodoła w zespole dworsko-parkowym, drwn., pocz., XX w.
197.	Sztynort Duży, szkoła w zespole szkoły, mur., pocz. XX w.
198.	Sztynort Mały, kuźnia w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
199.	Tarławki, dwór w zespole dworsko-parkowym, mur., 2 poł. XIX w.
200.	Tarławki, obora w zespole dworsko-parkowym, mur., 2 poł. XIX w.
201.	Tarławki, obora w zespole dworsko-parkowym, mur., 2 poł. XIX w.
202.	Tarławki, budynek gospodarczy w zespole dworsko-parkowym, mur., 2 poł. XIX w.
203.	Tarławki, budynek gospodarczy w zespole dworsko-parkowym, mur., 2 poł. XIX w.
204.	Tarławki, magazyn w zespole dworsko-parkowym, mur., 2 poł. XIX w.
205.	Tarławki, park w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX w.
206.	Tarławki, cmentarz ewangelicki, XIX w. (nr rej. 894)
207.	Trygort, szkoła w zespole szkoły /nr 24/, mur., pocz. XX w.
208.	Trygort, budynek gospodarczy w zespole szkoły /nr 24/, mur., pocz. XX w.
209.	Trygort, dom nr 20/21, dawna karczma (Gasthaus), mur., XIX/XX w.
210.	Wesołowo, dom nr 11, dawna karczma (Gasthaus), mur. XIX/XX w.
211.	Wesołowo, dom nr 17, mur., XIX/XX w.
212.	Wesołowo, szkoła w zespole szkoły, mur., pocz. XX w.
213.	Wesołowo, budynek gospodarczy w zespole szkoły, mur., pocz. XX w.
214.	Wesołowo, cmentarz ewangelicki, wiejski, XIX w.
215.	Wesołowo, cmentarz rodzinny /na pd. krańcu wsi/, XIX/XX w.
216.	Wesołowo, cmentarz rodzinny /0,8 km na wsch. od wsi/, pocz. XX w.
217.	Wesołowo, cmentarz rodzinny /0,5 km na pd. wsch. od wsi/, 2 poł. XIX w.
218.	Wesołowko, dwór w pozostałościach zespołu dworskiego, mur., XIX/XX w.
219.	Wesołowko, budynek inwentarski zespołu dworskiego, mur., XIX/XX w.
220.	Wesołowko, cmentarz ewangelicki, XIX w.
221.	Węgielsztyn, plebania w zespole kościoła ewangelickiego ob. parafialny rzymskokatolicki p.w. św. Józefa, mur., pocz. XX w.
222.	Węgielsztyn, dom nr 30, mur., XIX/XX w.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO

223.	Węgielsztyn, dom nr 33, mur., XIX/XX w.
224.	Węgielsztyn, dom nr 48, mur., XIX/XX w.
225.	Wilkowo, szkoła w zespole szkoły, nr 5, mur., 1909 r.
226.	Wilkowo, cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX w.
227.	Wysieczka, cmentarz ewangelicki, kon. XIX w.
228.	Zielona Góra, most drogowy nad linią kolejową Węgorzewo – Kruklanki, żelbet.-kam., 1905
229.	Zielona Góra, cmentarz rodzinny, kon., XIX w.
230.	Zielony Ostrów, cmentarz ewangelicki, XIX w.
231.	Zielony Ostrów, cmentarz ewangelicki /na wschód od rz. Oświnka/, poł. XIX w.
232.	Linia Kolejowa Kętrzyn - Węgorzewo

ANEKS NR 2**Wykaz stanowisk archeologicznych gminnej ewidencji zabytków****Stanowiska archeologiczne gminnej ewidencji zabytków na terenie miasta Węgorzewo**

Nr	Nazwa lokalna	Obszar AZP	Nr M.	Nr Ob.	Funkcja	Chronologia
1.	Węgorzewo	15-73	1	1	cmentarzysko	okres wpływów rzymskich
2.	Węgorzewo	15-73	2	2	skarb (?)	II w.n.e.
3.	Węgorzewo	15-73	3	3	skarb (?)	III w.n.e.
4.	Węgorzewo	15-73	4	4	znalezisko luźne	II-IV w. epoka brązu
5.	Węgorzewo	15-73	5	5	skarb (?) znalezisko luźne znalezisko luźne	IV w.n.e. 1802 r. XIX w.
6.	Węgorzewo	15-73	6	6	znalezisko luźne	neolit
7.	Węgorzewo	15-73	7	7	znalezisko luźne	neolit
8.	Węgorzewo	15-73	8	8	znalezisko luźne	neolit
9.	Węgorzewo	15-73	9	9	cmentarzysko	epoka brązu
10.	Węgorzewo	15-73	10	10	cmentarzysko	okres nowożytny
11.	Węgorzewo	15-73	11	11	cmentarzysko	okres nowożytny
12.	Węgorzewo	15-73	12	12	grodzisko ślad osadnictwa	wczesna epoka żelaza okres nowożytny
13.	Węgorzewo	15-73	13	13	znalezisko luźne	XVII-XVIII w.
14.	Węgorzewo (nr rej. A-41)	15-73	14	17	ślad osadnictwa zamek murowany	wczesne średniowiecze XIV –XIX w.
15.	Węgorzewo (nr rej. A-97)	15-73	15	18	zespół staromiejski	późne średniowiecze- okres nowożytny
16.	Węgorzewo	15-73	16	19	osada	okres nowożytny
17.	Węgorzewo	15-73	17	20	cmentarzysko ślad osadnictwa	późny okres wpływów rzymskich późne średniowiecze
18.	Węgorzewo	15-73	18	40	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	późne średniowiecze okres nowożytny
19.	Węgorzewo	15-73	19	50	ślad osadnictwa ślad osadnictwa osada (?)	wczesne średniowiecze średniowiecze okres nowożytny
20.	Węgorzewo	15-73	20	51	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	mezolit – wczesna epoka brązu okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów późne średniowiecze - okres nowożytny
21.	Węgorzewo	15-73	21	52	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów późne średniowiecze
22.	Węgorzewo	15-73	22	70	ślad osadnictwa osada (?)	wczesna epoka żelaza okres nowożytny
23.	Węgorzewo	15-73	23	71	ślad osadnictwa	mezolit
24.	Węgorzewo	15-73	24	72	osada osada	wczesna epoka żelaza okres nowożytny
25.	Węgorzewo	15-73	25	73	ślad osadnictwa osada (?)	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów późne średniowiecze - okres nowożytny
26.	Węgorzewo	14-71	26	3	znalezisko luźne	neolit
27.	Węgorzewo	15-73	27	38	ślad osadnictwa osada	mezolit - wczesna epoka żelaza okres nowożytny (XVII-XIX w.)

Stanowiska archeologiczne gminnej ewidencji zabytków na terenie gminy Węgorzewo.

Nr	Nazwa lokalna	Obszar AZP	Nr M.	Nr Ob.	Funkcja	Chronologia
1.	Czerwony Dwór	14-73	1	34	ślad osadnictwa osada osada osada	mezolit –wczesna ep. żelaza okres wpływów rzymskich wczesne średniowiecze okres nowożytny (XVII-XVIII w.)
2.	Czerwony Dwór	14-73	2	35	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze
3.	Czerwony Dwór	14-73	3	36	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich wczesne średniowiecze późne średniowiecze okres nowożytny
4.	Czerwony Dwór	14-73	4	37	ślad osadnictwa	pradzieje
5.	Czerwony Dwór	14-73	5	42	kopiec	okres nowożytny
6.	Dąbrówka Mała	14-71	1	4	ślad osadnictwa	mezolit
7.	Dąbrówka Mała	14-71	2	5	osada	starożytność

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO

					śląd osadnictwa	późne średniowiecze
8.	Guja	13-71	1	15	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	neolit średniowiecze
9.	Guja	13-71	2	14	śląd osadnictwa	średniowiecze
10.	Guja	13-71	3	13	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	średniowiecze późne średniowiecze
11.	Guja	13-71	4	12	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
12.	Guja	13-71	5	11	kurhany(?)	
13.	Guja	14-71	7	3	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
14.	Guja	14-71	8	2	osada	późne średniowiecze
15.	Guja	14-71	9	1	gródek krzyżacki śląd osadnictwa	XIV w. okres nowożytny
16.	Guja	13-72	10	19	śląd osadnictwa	neolit, średniowiecze
17.	Guja	13-72	11	20	śląd osadnictwa	starożytność, okres nowożytny
18.	Guja	14-72	13	10	osada	okres wpływów rzymskich
19.	Guja	14-72	14	11	osada	okres nowożytny
20.	Guja	14-72	15	17	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
21.	Guja	14-72	16	18	osada	okres wpływów rzymskich - okres nowożytny
22.	Guja	14-72	17	19	śląd osadnictwa	okres nowożytny
23.	Guja	14-72	18	20	osada	pradzieje, okres nowożytny
24.	Guja	14-72	19	42	osada	pradzieje, późne średniowiecze
25.	Guja	14-72	20	48	gródek - strażnica	ok. 1384 r.
26.	Pryn timer	14-72	15	44	osada	pradzieje, późne średniowiecze
27.	Pryn timer	14-72	15	47	osada	epoka kamienia, późne średniowiecze
28.	Stawki	14-72	7	7	osada	XVII-XVIII w.
29.	Stawki	14-72	8	8	śląd osadnictwa	okres nowożytny
30.	Sztynort Duży	16-72	9	14	osada	pradzieje - okres nowożytny
31.	Sztynort Duży	16-72	10	18	osada	pradzieje - okres średniowieczny
32.	Sztynort Duży	16-72	11	29	osada	późne średniowiecze, okres nowożytny
33.	Sztynort Duży	16-72	12	30	śląd osadnictwa	okres nowożytny
34.	Tarławki	16-72	3	19	kurhan	wczesna epoka żelaza
35.	Tarławki	16-72	4	20	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
36.	Tarławki	16-72	5	21	osada	okres nowożytny
37.	Tarławki	16-72	6	22	osada	okres nowożytny
38.	Tarławki	16-72	7	35	śląd osadnictwa	okres nowożytny
39.	Tarławki	16-72	8	36	śląd osadnictwa	okres nowożytny
40.	Tarławki	16-72	9	37	śląd osadnictwa	okres nowożytny
41.	Trygort	14-72	18	32	cmentarzysko	okres wpływów rzymskich
42.	Trygort	14-72	19	33	śląd osadnictwa	epoka kamienia
43.	Trygort	14-72	20	45	śląd osadnictwa	pradzieje, późne średniowiecze
44.	Trygort	14-72	21	46	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
45.	Węgielsztyn	14-72	2	2	osada	XVI-XVII w.
46.	Węgielsztyn	14-72	3	3	śląd osadnictwa	pradzieje
47.	Węgielsztyn	14-72	4	4	śląd osadnictwa	XVI-XVIII w.
48.	Węgielsztyn	14-72	5	5	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
49.	Węgielsztyn	14-72	6	6	osada	późne średniowiecze
50.	Węgielsztyn	14-72	7	12	osada	późne średniowiecze
51.	Węgielsztyn	14-72	8	9	osada	wczesne średniowiecze
52.	Węgielsztyn	14-72	9	13	osada	wczesne średniowiecze
53.	Węgielsztyn	14-72	10	14	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
54.	Węgielsztyn	14-72	11	15	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
55.	Węgielsztyn	14-72	12	16	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
56.	Węgielsztyn	14-72	13	21	osada	okres wpływów rzymskich
57.	Węgielsztyn	14-72	14	22	osada	wczesne średniowiecze
58.	Węgielsztyn	14-72	15	23	osada	późne średniowiecze
59.	Węgielsztyn	14-72	16	24	osada	okres nowożytny
60.	Węgielsztyn	14-72	17	25	osada	późne średniowiecze
61.	Węgielsztyn	14-72	18	26	śląd osadnictwa	XVI/XVII w.
62.	Węgielsztyn	14-72	19	27	osada	XVI/XVII w.
63.	Węgielsztyn	14-72	20	28	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
64.	Węgielsztyn	14-72	21	29	osada	pradzieje
65.	Węgielsztyn	14-72	22	30	osada	pradzieje
66.	Węgielsztyn	14-72	23	31	śląd osadnictwa	okres nowożytny
67.	Węgielsztyn	14-72	24	34	śląd osadnictwa	okres nowożytny
68.	Węgielsztyn	14-72	25	35	osada	późne średniowiecze
69.	Węgielsztyn	14-72	26	36	śląd osadnictwa	okres nowożytny

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO

70.	Węgielsztyn	14-72	27	37	śląd osadnictwa	pradzieje
71.	Węgielsztyn	14-72	28	38	śląd osadnictwa	pradzieje
72.	Węgielsztyn	14-72	29	39	śląd osadnictwa	okres nowożytny
73.	Janówko	14-73	1	28	śląd osadnictwa osada	mezolit (?) wczesne średniowiecze
74.	Janówko	14-73	2	29	śląd osadnictwa	mezolit (?)
75.	Janówko	14-73	3	30	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze
76.	Janówko	14-73	4	31	śląd osadnictwa	późne średniowiecze okres nowożytny
77.	Janówko	14-73	5	32	śląd osadnictwa osada	średniowiecze okres nowożytny
78.	Janówko	14-73	6	33	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	mezolit –wczesna ep. żelaza wczesne średniowiecze okres nowożytny
79.	Jakunowo	14-73	1	4	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	mezolit –wczesna ep. żelaza wczesna ep. żelaza okres wędrówek ludów
80.	Jakunowo	14-73	2	5	śląd osadnictwa	neolit - epoka brązu
81.	Kal	15-73	1	16	most (?)	średniowiecze
82.	Kal	15-73	2	21	śląd topomastyczny grodziska	nieokreślona
83.	Kal	15-73	3	22	cmentarzysko	II w. n.e.
84.	Kal	15-73	4	41	osada osada (?)	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów okres nowożytny
85.	Kal	15-73	5	42	osada osada (?) śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich- okres wędrówek ludów okres nowożytny nieokreślona
86.	Kal	15-73	6	43	osada osada(?)	okres wpływów rzymskich- okres wędrówek ludów wczesne średniowiecze
87.	Kal	15-73	7	44	osada(?) śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich- okres wędrówek ludów okres nowożytny
88.	Kal	15-73	8	45	osada osada	okres wpływów rzymskich- okres wędrówek ludów późne średniowieczeokres nowożytny
89.	Kal	15-73	9	46	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza okres nowożytny
90.	Kal	15-73	10	61	śląd osadnictwa	mezolit
91.	Kal	15-73	11	62	śląd osadnictwa	mezolit (?)
92.	Kal	15-73	12	63	śląd osadnictwa	epoka kamienna
93.	Kal	15-73	13	64	śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich- okres wędrówek ludów
94.	Kal	15-73	14	65	osada (?) śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza okres wędrówek ludów średniowiecze
95.	Kal	15-73	15	66	śląd osadnictwa osada	późna faza wczesnego średniowiecza okres nowożytny
96.	Kal	15-73	16	67	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	nieokreślona okres nowożytny
97.	Kal	15-73	17	68	śląd osadnictwa	mezolit epoka żelaza
98.	Kal	15-73	18	69	śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza okres wędrówek ludów
99.	Kalskie Nowiny	15-71	1	14	śląd topomastyczny	nieokreślona
100.	Kalskie Nowiny	15-73	2	47	osada (?)	późne średniowieczeokres nowożytny
101.	Kalskie Nowiny	15-73	3	48	osada	późne średniowieczeokres nowożytny
102.	Kalskie Nowiny	15-73	4	49	śląd osadnictwa	nieokreślona
103.	Kalskie Nowiny	15-74	5	16	śląd osadnictwa	epoka kamienia - epoka żelaza
104.	Kalskie Nowiny	15-74	6	17	śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza okres wędrówek ludów
105.	Kalskie Nowiny	15-74	7	18	osada	wczesna epoka żelaza
106.	Kalskie Nowiny	15-74	8	19	znalezisko luźne	nieokreślona
107.	Kalskie Nowiny	14-73	9	39	osada (folwark)	okres nowożytny (XVIII-XIX w.)
108.	Kalskie Nowiny	14-73	10	40	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze okres nowożytny
109.	Kalskie Nowiny	14-73	11	41	śląd osadnictwa	neolit

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO

					osada osada	wczesne średniowiecze okres nowożytny (XVIII-XIX w.)
110.	Kalskie Nowiny	14-73	12	42	śląd osadnictwa osada	mezolit – wczesna epoka żelaza wczesne średniowiecze
111.	Ogonki	15-73	1	23	cmentarzysko	późny okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów
112.	Ogonki	15-73	2	24	cmentarzysko	okres nowożytny
113.	Ogonki	15-73	3	38	śląd osadnictwa osada (?)	późny paleolit – mezolit wczesna epoka żelaza - okres wpływów rzymskich
114.	Ogonki	15-73	4	39	śląd osadnictwa osada osada (?)	epoka kamienia okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów okres nowożytny
115.	Ogonki	15-74	5	15	śląd osadnictwa	mezolit (?)
116.	Ogonki	15-74	6	20	osada	średniowiecze
117.	Ogonki	15-74	7	21	osada śląd osadnictwa	epoka brązu –wczesna epoka żelaza wczesne średniowiecze
118.	Ogonki	15-74	8	22	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza - okres wędrówek ludów późne średniowiecze - okres nowożytny
119.	Ogonki	15-74	9	23	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze okres nowożytny
120.	Ogonki	15-74	10	24	śląd osadnictwa	epoka kamienia - epoka żelaza
121.	Ogonki	15-74	11	27	śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza
122.	Ogonki	15-74	12	29	osada osada śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów śląd osadnictwa
123.	Perły (nr rej. C--104)	12-72	1	x	grodzisko	wczesne średniowiecze
124.	Pniewo	15-72	2	23	osada osada	VII-IX w. XV-XVI w.
125.	Pniewo	15-72	3	24	śląd osadnictwa	XV-XVI w.
126.	Pniewo	15-72	1	29	osada	neolit
127.	Prynowo	14-73	2	2	znalezisko luźne	neolit
128.	Prynowo	14-73	3	6	śląd osadnictwa osada	okres wędrówek ludów okres nowożytny (XVII-XIX w.)
129.	Prynowo	14-73	4	7	znalezisko luźne	okres nowożytny (XVII-XIX w.)
130.	Prynowo	14-73	5	8	znalezisko luźne	okres nowożytny (XVII-XIX w.)
131.	Prynowo	14-73	6	16	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	mezolit – wczesna epoka żelaza okres nowożytny
132.	Prynowo	14-73	7	17	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze
133.	Prynowo	14-73	8	18	śląd osadnictwa	mezolit – wczesna epoka żelaza
134.	Prynowo	14-73	9	19	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze
135.	Prynowo	14-73	10	20	śląd osadnictwa	mezolit – wczesna epoka żelaza wczesna
136.	Prynowo	14-73	11	23	osada śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze okres nowożytny
137.	Prynowo	14-73	12	25	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze
138.	Prynowo	14-73	13	26	osada śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich wczesne średniowiecze
139.	Prynowo	14-73	14	27	śląd osadnictwa osada osada śląd osadnictwa	mezolit - wczesna epoka żelaza okres wpływów rzymskich wczesne średniowiecze okres nowożytny
140.	Przystań	15-72	1	4	śląd osadnictwa	XV-XVI w.
141.	Przystań	15-72	2	5	śląd osadnictwa	XV-XVI w.
142.	Ruska Wieś	15-73	1	25	znalezisko luźne	nieokreślona
143.	Ruska Wieś	15-73	2	26	cmentarzysko	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów
144.	Ruska Wieś	15-73	3	27	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada	epoka kamienia mezolit – epoka żelaza neolit nieokreślona okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów
145.	Ruska Wieś	15-73	4	15	śląd osadnictwa osada	nieokreślona późne średniowiecze
146.	Ruska Wieś	15-73	5	28	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	mezolit wczesna epoka brązu wczesna epoka żelaza - okres wędrówek ludów późne średniowiecze

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO

147.	Ruska Wieś	15-73	6	53	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada	epoka kamienia wczesna epoka żelaza - okres wędrówek ludów wczesne średniowiecze późne średniowiecze - okres nowożytny
148.	Ruska Wieś	15-73	7	54	śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa osada	mezolit – epoka żelaza okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów wczesne średniowiecze późne średniowiecze - okres nowożytny
149.	Ruska Wieś	15-73	8	55	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	mezolit epoka kamienia – epoka żelaza wczesna epoka żelaza - okres wędrówek ludów okres nowożytny
150.	Ruska Wieś	15-73	9	56	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze późne średniowiecze okres nowożytny
151.	Ruska Wieś	15-73	10	57	osada osada (?)	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów okres nowożytny
152.	Ruska Wieś	15-73	11	58	osada śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów wczesne średniowiecze
153.	Ruska Wieś	15-73	12	59	osada śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza - okres wędrówek ludów okres nowożytny
154.	Ruska Wieś	15-73	13	60	śląd osadnictwa	okres nowożytny
155.	Rydzówka	14-71	1	6	śląd osadnictwa	XVI w.
156.	Rydzówka	14-71	2	7	śląd osadnictwa	XVI w.
157.	Rydzówka	14-71	3	8	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
158.	Rydzówka	14-71	4	9	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
159.	Rydzówka	14-71	5	10	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
160.	Rydzówka	14-71	6	22	osada	późne średniowiecze
161.	Sosnówka	15-72	1	0	osada	późne średniowiecze - okres nowożytny
162.	Stawki	15-72	1	1	osada śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich XIV-XVI
163.	Stawki	15-72	2	2	osada osada	XIV-XV XVI-XVII
164.	Stawki	15-72	3	3	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	? XIV w.
165.	Stręgiel	15-74	1	7	cmmentarzysko	późny okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów
166.	Stręgiel	15-74	2	6	cmmentarzysko osada	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów nieokreślona
167.	Stręgiel	15-74	3	8	znalezisko luźne	epoka brązu
168.	Stręgiel	15-74	4	9	cmmentarzysko	okres wpływów rzymskich
169.	Stręgiel	15-74	5	10	osada (?)	nieokreślona
170.	Stręgiel	15-74	6	11	znalezisko luźne	mezolit
171.	Stręgiel	15-74	7	12	znalezisko luźne	epoka brązu
172.	Stręgiel	15-74	8	25	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze
173.	Stręgiel	15-74	9	26	kurhan –kopiec(?)	wczesna epoka żelaza
174.	Stręgiel	15-74	10	28	osada osada	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów wczesne średniowiecze
175.	Stręgiel	15-74	11	30	osada	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów
176.	Stręgiel	15-74	12	31	osada	wczesna epoka żelaza
177.	Stręgiel	15-74	13	32	śląd osadnictwa osada	okres wpływów rzymskich wczesna epoka żelaza - okres wędrówek ludów
178.	Stręgiel	15-74	14	33	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza późne średniowiecze - okres nowożytny
179.	Stręgiel	15-74	15	34	śląd osadnictwa osada osada	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów średniowiecze późne średniowiecze – okres nowożytny
180.	Stręgiel	15-74	16	35	osada osada	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów okres nowożytny
181.	Stręgiel	15-74	17	36	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza późne średniowiecze - okres nowożytny
182.	Stręgiel	15-74	18	37	osada (?)	wczesna epoka żelaza
183.	Stręgiel	15-74	19	38	śląd osadnictwa	nieokreślona
184.	Stulichy	14-73	1	21	osada	wczesna epoka żelaza
185.	Stulichy	14-73	2	22	osada śląd osadnictwa osada	mezolit mezolit - wczesna epoka żelaza wczesne średniowiecze

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO

186	Surwile	15-71	1	32	śląd osadnictwa	średniowiecze
187	Surwile	15-71	2	8	osada	późne średniowiecze
188	Surwile	15-71	3	9	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
189	Surwile	15-71	4	10	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
190	Surwile	15-71	5	11	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	kon. XII w. XIII w.
191	Surwile	15-71	6	31	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
192	Surwile	15-71	7	33	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
193	Surwile	15-71	8	35	śląd osadnictwa	XIII-XIV w.
194	Sztynort Duży	16-73	1	x	palafit – osada nawodna	średniowiecze
195	Sztynort Duży	16-73	5	x	osada	neolit
196	Tarławki (nr rej. C-120)	16-71	1	x	osiedle obronne i osada produkcyjna	wczesna epoka żelaza
197	Tarławki	15-72	2	25	śląd osadnictwa	XVI-XVII w.
198	Tarławki	15-72	3	26	śląd osadnictwa	X-XI w.
199	Trygort	15-72	0	27	znalezisko luźne	okres wędrówek ludów
200	Trygort	15-72	1	6	osada	XIV-XVI w.
201	Trygort	15-72	2	7	śląd osadnictwa	XV-XVI w.
202	Trygort	15-72	3	8	śląd osadnictwa	XIV-XVI w.
203	Trygort	15-72	4	9	śląd osadnictwa	XVI w.
204	Trygort	15-72	5	10	osada	XIV-XVI w.
205	Trygort	15-72	6	11	osada śląd osadnictwa	mezolit XV w.
206	Trygort	15-72	7	12	śląd osadnictwa	XIV-XVI w.
207	Trygort	15-72	8	13	śląd osadnictwa	XVI w.
208	Trygort	15-72	9	13	śląd osadnictwa	XIV-XVI w.
209	Trygort	15-72	10	15	śląd osadnictwa	XIV-XVI w.
210	Trygort	15-72	11	16	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	mezolit XIV-XVI w. XVII-XVIII w.
211	Trygort	15-72	12	17	śląd osadnictwa	XVII-XVIII w.
212	Trygort	15-72	13	18	śląd osadnictwa osada (?)	mezolit okres wpływów rzymskich
213	Trygort	15-72	14	19	śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich (?)
214	Trygort	15-72	15	20	śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich (?)
215	Trygort	15-72	16	21	śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich (?)
216	Trygort	15-72	17	22	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	mezolit XIV-XVI w.
217	Węgielsztyn (nr rej. C-112)	14-72	1	x	grodzisko	pradzieje - wczesne średniowiecze
218	Węgorzewo	14-71	26	3	znalezisko luźne	neolit
219	Wilkowo	14-73	2	24	śląd osadnictwa	mezolit – wczesna epoka żelaza
220	Wysieca	14-73	1	13	osada	wczesne średniowiecze
221	Wysieca	14-73	2	14	śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa śląd osadnictwa	mezolit – wczesna epoka żelaza okres wędrówek ludów wczesne średniowiecze okres nowożytny
222	Wysieca	14-73	3	15	śląd osadnictwa osada osada	mezolit – wczesna epoka żelaza wczesna epoka żelaza wczesne średniowiecze

ANEKS NR 3**Wykaz postulowanych do ochrony alei przydrożnych**

Lp.	Numer drogi	Przebieg drogi	Droga/odcinek objęty ochroną (ewidencją zabytków)
1	1598N	Bajory Małe – Marszałki – Guja – Prynowo – Wilkowo – Jakunowo	Aleja dębowa na odcinku Guja – Dąbrówka Mała – Brzozowo – Prynowo kol. Odcinek Prynowo – Jakunowo
2	1600N	Wysoka Góra – Suchodoły – Karłowo – Różewiec – droga nr 1799N	Odcinek Różewiec – droga nr 1799N
3	1602N	droga nr 1725N – Lesieniec – Silec – Surwile – Tarławki – Kamionek Wlk. – Sztynort – Harsz – Pozezdrze	aleja dębowa – odcinek wjazdowy do Sztynortu Wielkiego Odcinek Harsz kolonia – Pozezdrze; Odcinek o wybitnych walorach: od granicy powiatu do skrzyżowania do Łabapy
4	1750N	Węgorzewo – Stręgiel – Kutry – Jakubówko	Na całej długości
5	1756N	droga kraj. nr 63 – Jakunowo – Pawłowo – Więcki	Odcinek droga kraj. 63 – Jakunowo Odcinek Jakunowo – Pawłowo
6	1758N	Rudziszki – Łęgwarowo – Góry – Olszewo Węgorzewskie – Pawłowo	Odcinki : 1. Rudziszki – Łęgwarowo 2. Góry – Pawłowo
7	1799N	Perty (droga kraj. nr 63) – Dąbrówka Mała – Węgielsztyn – droga nr 650 – Przysań – Pniewo – Kamionek Wlk. – Radzieje – Dłużec – Suchodoły – droga nr 1725N	Na całej długości, w tym odcinek o wybitnych walorach – droga 650 – granica powiatu
8	1801N	Węgielsztyn – Stawki – Przysań	Odcinek alei dębowej w Stawkach
9	1811N	Ogonki – Harsz	Na całej długości
10	1813N	granica państwa – Ołownik – Pawłowo – droga woj. nr 650	Odcinek granica państwa – Ołownik Odcinek Ołownik – Pawłowo

Załącznik nr 1 do
Uchwały Nr XVII/134/2016
Rady Miejskiej w Węgorzewie
z dnia 27.01.2016 r.

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO

CZĘŚĆ I

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

ZESPÓŁ AUTORSKI STUDIUM 1999:

PRACOWNIA ARCHITEKTURY I URBANISTYKI s.c.
Maria i Kazimierz Olchowscy

GŁÓWNY PROJEKTANT:

mgr inż. arch. Maria Olchowska
Uprawnienia Urbanistyczne nr 1448/94

ZESPÓŁ AUTORSKI:

dypl. ekonom. Urszula Kozakiewicz
- zagadnienia społeczne i programowe
mgr inż. Helena Wróblewska
techn. Kazimierz Olchowski
- zagadnienia środowiska przyrodniczego
mgr inż. Adam Kufel
- infrastruktura techniczna
mgr inż. Eugeniusz Kudziuk
- elektroenergetyka
mgr inż. Bogdan Pawlak
- zagadnienia komunikacyjne
techn. Kazimierz Olchowski
- rolnictwo
mgr Maciej Ambrosiewicz
mgr Jerzy Brzozowski
dr Janusz Mackiewicz
mgr Adam Żywiczyński
- ochrona zabytkowego krajobrazu kulturowego

OPRACOWANIE GRAFICZNE:

Fundacja Ochrony Wielkich Jezior Mazurskich

ZESPÓŁ AUTORSKI ZMIANY STUDIUM 2015:

Dr inż. Dariusz Łaguna – kierownik zespołu

Mgr inż. Anna Michalik – główny projektant, specjalista GIS

Mgr inż. Paweł Jabłoński

Mgr inż. Karolina Zielska

SPIS TREŚCI

Rozdział 1. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju miasta i gminy Węgorzewo – polityka przestrzenna państwa	4
Rozdział 2. Warunki rozwoju miasta i gminy w aspekcie rozpoznanych uwarunkowań rozwoju regionu oraz zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych	8
Rozdział 3. Analiza dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenu oraz stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony	14
Rozdział 4. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego ..	21
Rozdział 5. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	37
Rozdział 6. Uwarunkowania demograficzne i społeczne, warunki i jakości życia mieszkańców, w tym ochrona zdrowia oraz zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia	55
Rozdział 7. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami	67
Rozdział 8. Uwarunkowania wynikające ze stanu planowania przestrzennego oraz stanu prawnego gruntów	75
Rozdział 9. Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych, a także występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych	77
Rozdział 10. Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej	80
Rozdział 11. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy	81

Rozdział 1. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju miasta i gminy Węgorzewo – polityka przestrzenna państwa

Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju, wynikają z położenia miasta i gminy w kraju i regionie, w istniejących i projektowanych systemach oraz układach zewnętrznych. Ze względu na brak planu zagospodarowania przestrzennego województwa za uwarunkowania zewnętrzne przyjęto informacje ze „Studium zagospodarowania przestrzennego województwa suwalskiego”, które m.in. są materiałami wejściowymi do planu województwa Warmińsko-Mazurskiego. Informacje i wytyczne z projektu „Studium zagospodarowania przestrzennego województwa suwalskiego do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Węgorzewo”:

W polityce państwa sformułowane zostały podstawowe zasady uznane za wiodące dla rozwoju województwa jako całości:

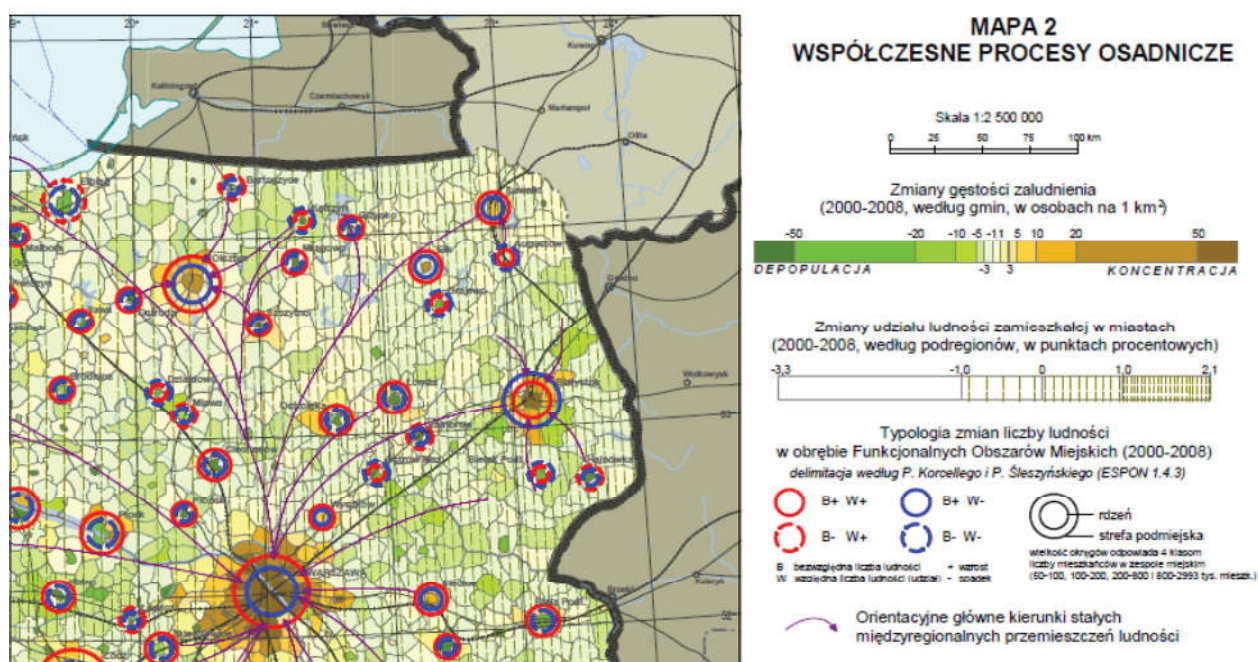
- konieczność otwarcia na Europę i wykorzystanie płynących stąd możliwości i korzyści,
- konieczność przyjęcia we wszystkich formach działalności gospodarczej i przestrzennej zasady ekorozwoju zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego.

Uwarunkowania ogólne wynikające z przyjętej polityki przestrzennej państwa w odniesieniu do obszaru miasta i gminy określają rolę obszaru w polityce przestrzennej państwa.

Jako podstawę określenia uwarunkowań rozwoju miasta i gminy w szerszym kontekście przyjęto Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 uchwaloną przez Radę Ministrów w 2013 r.

Zgodnie z KPZK 2030 obszar gminy Węgorzewo objęty jest zjawiskiem dosyć silnej depopulacji oraz przesunięcia w zakresie miejsca zamieszkania na korzyść terenów miejskich (wyludnianie się wsi / powiększanie się miasta). Sytuację w tym zakresie na tle regionu pokazuje rysunek 1.

Rys. 1.

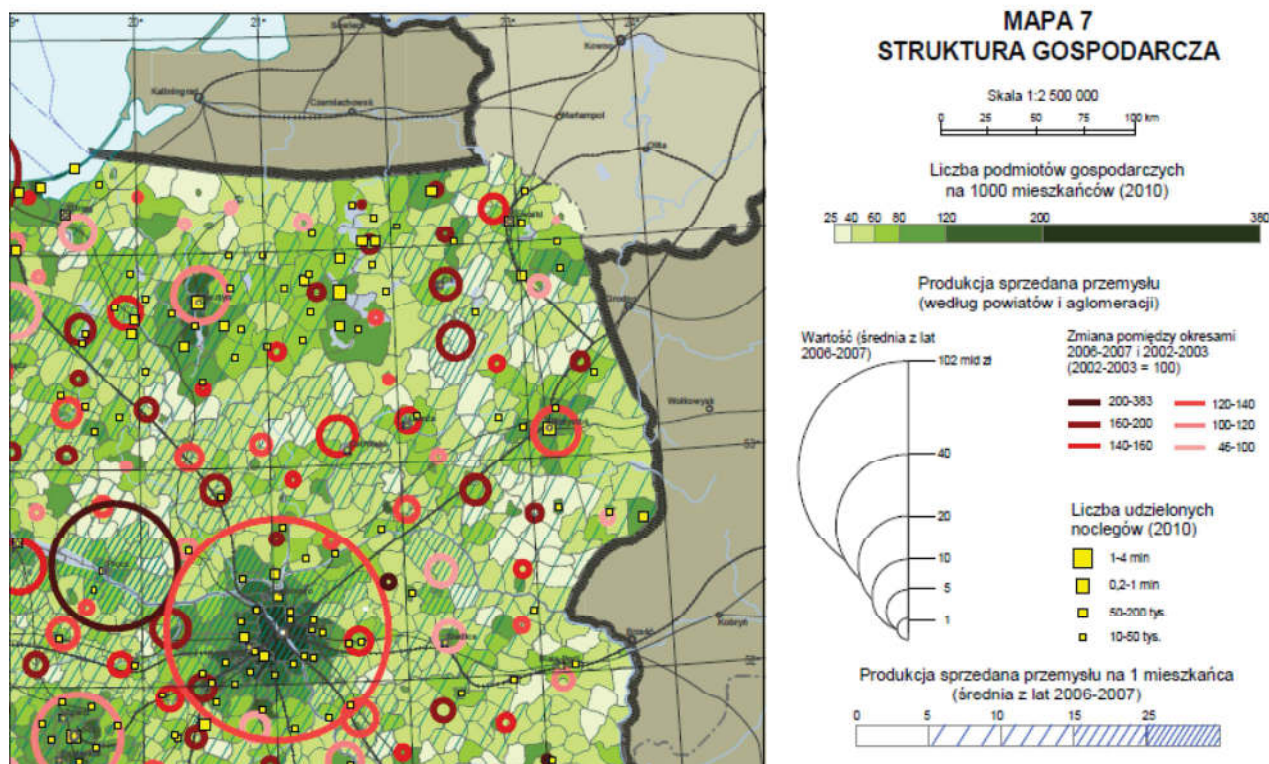

Źródło: Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 – Mapa 2

Pod względem udziału miasta i gminy w strukturze gospodarczej kraju sytuacja kształtuje się na przeciętnym poziomie. Węgorzewo należy do obszarów o stosunkowo niskim

poziomie nasycenia podmiotami gospodarczymi w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oraz najniższym w kraju poziomie produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Miasto Węgorzewo należy do grupy najmniejszych ośrodków pod względem produkcji sprzedanej przemysłu. Najbliższymi ośrodkami o stosunkowo wyższych wskaźnikach w tym zakresie są miasta: Giżycko, Gołdap, Kętrzyn i położony nieco dalej Ełk. Sytuację gospodarczą na tle regionu przedstawia rysunek 2.

Rys. 2.

Źródło: Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 – Mapa 7

Rekreacja oraz produkcja rolna to podstawowe funkcje gminy. Miasto Węgorzewo określane jest jako ośrodek administracyjno-usługowy oraz turystyczno-wypoczynkowy. W hierarchii sieci osadniczej województwa wielofunkcyjny ośrodek o znaczeniu ponadlokalnym.

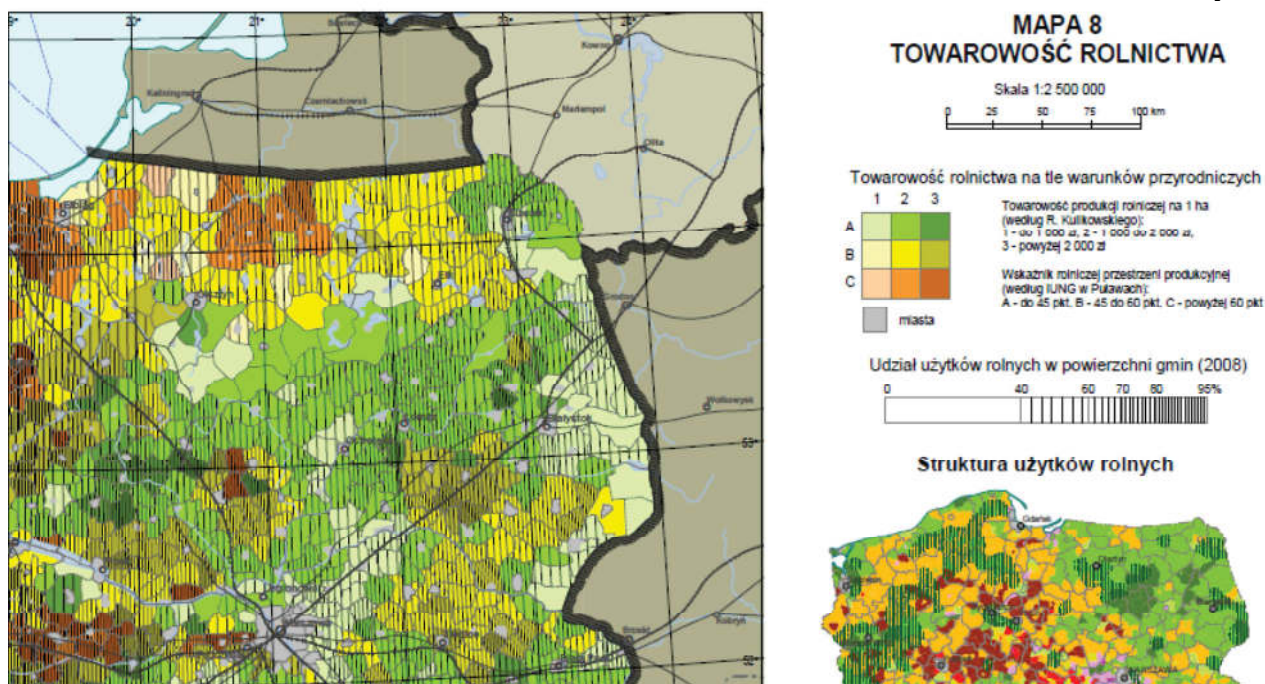
Szczególne preferencje dla rozwoju bazy turystyczno-wypoczynkowej oraz preferencje wynikające z transgranicznego położenia miasta (międzynarodowa wymiana handlowa, wymiana kulturalna itp.) możliwe są pod warunkiem uruchomienia przejścia granicznego.

Miasto i gmina położone są w potencjalnym pasie przyspieszonego rozwoju gospodarczego na kierunku: Giżycko - Węgorzewo - granica państwa.

Na terenie miasta i gminy występują obszary podwyższonej ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego. Zasady zagospodarowania na tych obszarach winny być uzgodnione z Konserwatorem Przyrody i Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Pod względem rozwoju rolnictwa jest to obszar o średniej produktywności towarowej zawierającej się w przedziale 1000 – 2000 zł/ha, przy średnim wskaźniku oceny jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynoszącym 45 punktów (wg skali IUNG w Puławach). Udział użytków rolnych w powierzchni gminy jest na jednym z niższych poziomów (ok. 40%). Sytuację rolnictwa w gminie Węgorzewo na tle regionu przedstawiono na rysunku 3.

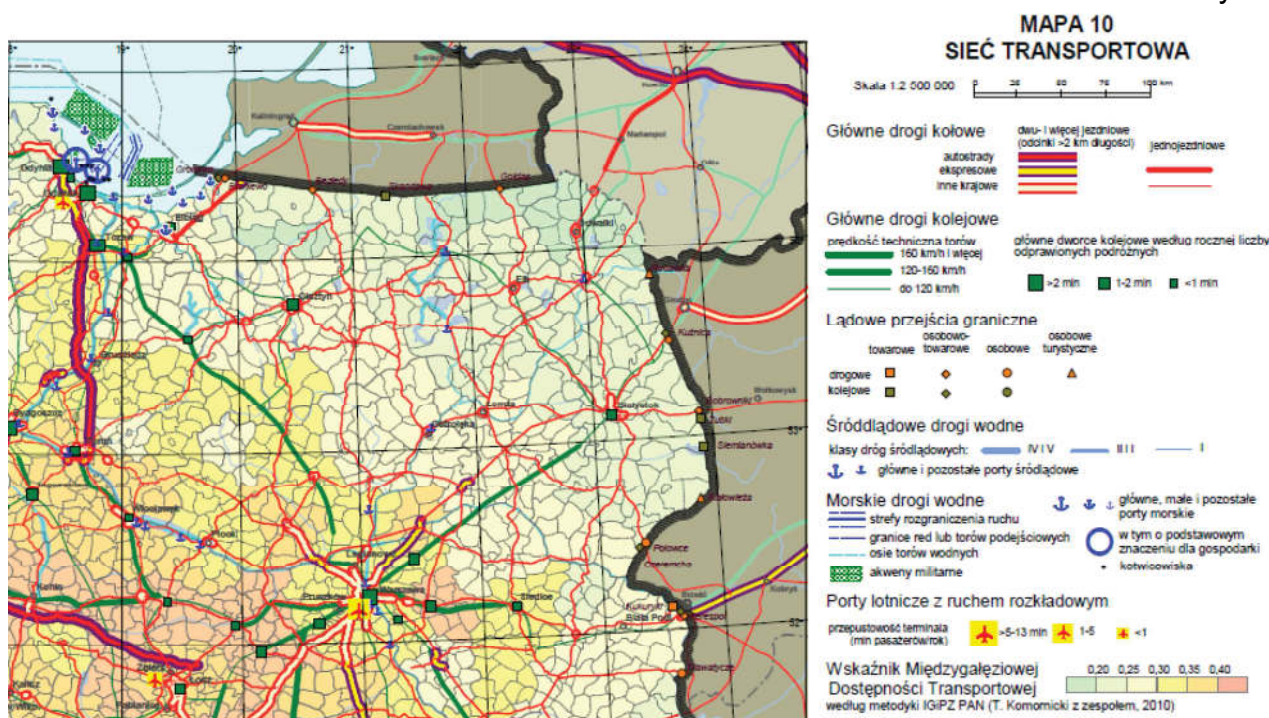
Rys. 3.

Źródło: Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 – Mapa 8

Podstawą rozwoju przestrzeni gminy i miasta są powiązania gospodarcze na poziomie regionalnym i krajowym. Miasto i gmina Węgorzewo odgrywa w rozwoju gospodarczym Polski marginalną rolę. Przepływy międzygałęziowe są prawie niezauważalne w skali kraju, a na terenie gminy nie jest zlokalizowana siedziba lub filia żadnego z przedsiębiorstw zaliczanych do 500 największych w Polsce. Głównym czynnikiem stymulującym rozwój obszaru są powiązania transportowe, przy czym nie chodzi tylko o transport drogowy, ale o powiązania komunikacyjne w szerokim zakresie. Sytuację miasta i gminy Węgorzewo na tle krajowej polityki transportowej przedstawia rysunek 4.

Rys. 4.

Źródło: Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 – Mapa 10

Niestety badany obszar w polityce krajowej położony jest w znacznym oddaleniu od głównych korytarzy komunikacyjnych, co skutkuje utrzymywaniem się niekorzystnych tendencji w rozwoju gospodarczym. Oparcie powiązań gospodarczych (również turystycznych) obszaru tylko na transporcie kołowym należy uznać za niewystarczające. Likwidacja linii kolejowej i brak perspektyw rozwoju w tym zakresie przynosi dodatkowe negatywne skutki dla rozwoju turystyki. Należy również zauważyć, że wskaźnik międzygałęziowej dostępności transportowej kształtuje się na najniższym w kraju poziomie.

Podsumowanie

Z punktu widzenia krajowej polityki przestrzennej obszar miasta i gminy Węgorzewo ma marginalne znaczenie. W najbliższych latach (perspektywa 2030) nie przewiduje się na tym terenie lub w bezpośrednim sąsiedztwie inwestycji publicznych wynikających z polityki państwa.

W ujęciu syntetycznym można stwierdzić, że najważniejsze korytarze komunikacyjne oraz infrastrukturalne (wyznaczone na poziomie krajowym) zlokalizowane są wzdłuż granicy wschodniej i zachodniej województwa, w układzie południkowym i nie dotyczą obszaru miasta i gminy Węgorzewo. Centralna część województwa bazuje na relacjach (promienistych) Warszawa – Olsztyn, co również pozostawia badany obszar poza zasięgiem oddziaływania głównych przepływów międzygałęziowych.

Rozdział 2. Warunki rozwoju miasta i gminy w aspekcie rozpoznanych uwarunkowań rozwoju regionu oraz zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Polityka regionalna warunkująca sposób realizacji polityki przestrzennej na poziomie gminy określona została w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, który został uchwalony przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego w dniu 27 maja 2015 roku. Poniżej przedstawiono istotne dla miasta i gminy Węgorzewo zasady polityki przestrzennej województwa.

- 1) W zakresie środowiska przyrodniczego i kulturowego:
 - a) ochrona różnorodności biologicznej, uzasadniona koniecznością zachowania, wzmacniania oraz odbudowy funkcji ekosystemów i usług ekosystemowych, mających zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania społeczeństw,
 - b) ochrona cennych krajobrazów województwa warmińsko-mazurskiego przed przekształceniem i degradacją,
 - c) zrównoważone wykorzystanie zasobów regionu,
 - d) systemowa edukacja ekologiczna społeczeństwa, ważna dla uzyskania społecznej akceptacji polityki rozwoju przestrzennego,
 - e) ochronę przed zagrożeniami, w tym przystosowanie zagospodarowania do zmian klimatu.
 - ~~f) ustanowione przyrodnicze obszary i obiekty chronione:~~
 - ~~• rezerваты przyrody,~~
 - ~~• obszary chronionego krajobrazu, strefy ochronne wokół jezior,~~
 - ~~• użytki ekologiczne,~~
 - ~~• strefy ciszy na jeziorach i terenach do nich przyległych,~~
 - ~~• lasy ochronne,~~
 - ~~• pomniki przyrody (drzewa).~~
 - ~~g) projektowane obszary chronione:~~
 - ~~• nowy rezerwat przyrody,~~
 - ~~• powiększenie rezerwatu istniejącego (Siedmiu Wysp),~~
 - ~~• sieć ekologiczna EKONET.~~
 - ~~h) miasto i gmina położone w obszarze ochronnym Głównego Zbiornika Wód Podziemnych,~~
 - ~~i) występowanie licznych obiektów objętych ochroną konserwatorską, wymagających przywrócenia atrakcyjności poprzez ich uporządkowanie i zagospodarowanie w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.~~
- 2) W zakresie rozwoju sieci osadniczej:
 - a) miasto Węgorzewo zaliczone zostało w hierarchii sieci osadniczej do ośrodków lokalnych II rzędu,
 - b) wspomaganie rozwoju ośrodków lokalnych, w tym przeciwdziałanie ich degradacji, następować będzie poprzez:
 - wprowadzenie działań wspomagających obszary miejskie o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwoju,
 - rewitalizację obszarów miejskich zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie,
 - koncentrację funkcji gospodarczych i usługowych, również dla potrzeb obsługi

obszarów wiejskich,

- potencjał usługowy i gospodarczy tych ośrodków powinien rozwijać się w zakresie:
 - centrów obsługi, w tym usług publicznych podstawowych i średniego rzędu, w szczególnych przypadkach w standardzie usług powiatowych,
 - centrów tworzenia funkcji pozarolniczych,
 - pełnienia funkcji inkubatorów przedsięwzięć aktywizujących obszary wiejskie.

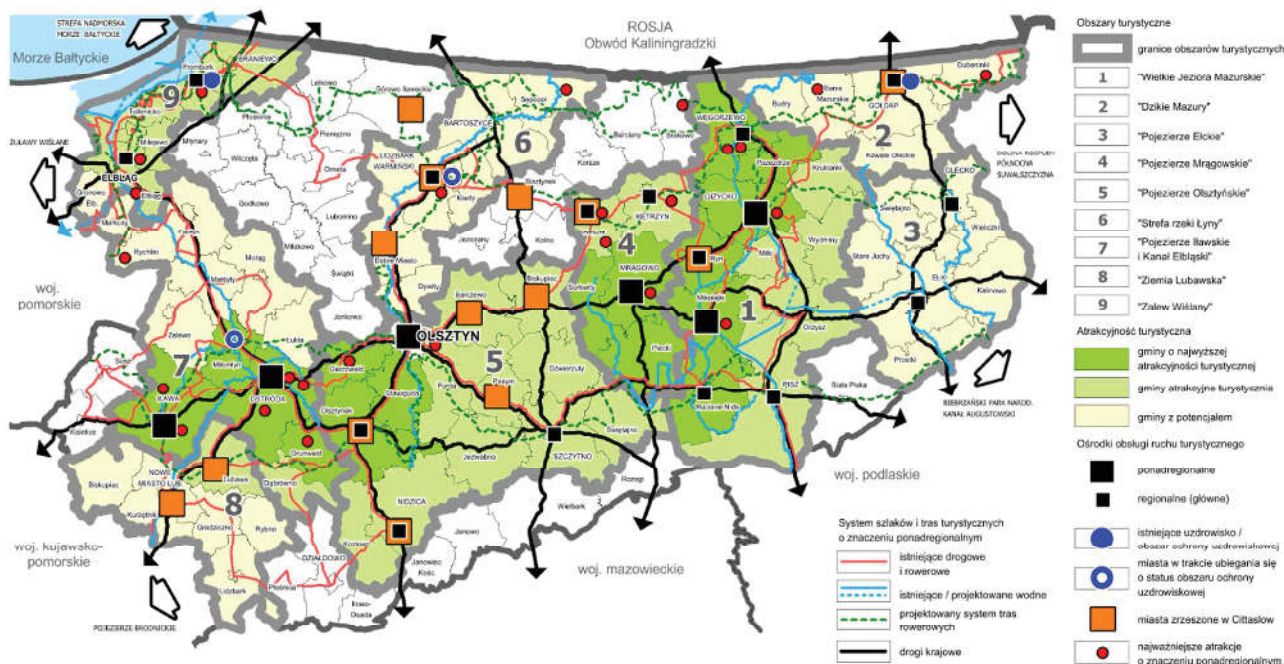
3) W zakresie turystyki i wypoczynku:

- a) ~~bardzo duża atrakcyjność turystyczno-wypoczynkowa podyktowana położeniem w Krainie Wielkich Jezior Mazurskich,~~
- b) ~~turystyka i wypoczynek powinny być jednym z podstawowych elementów rozwoju miasta i gminy Węgorzewo i aby to osiągnąć należy:~~
 - ~~określić chłonność i pojemność terenów predysponowanych do rozwoju turystyki i wypoczynku,~~
 - ~~podnieść standard wyposażenia istniejących obiektów turystyczno-wypoczynkowych, zarówno całorocznych jak i sezonowych oraz budować nowe obiekty o standardzie odpowiadającym normom europejskim,~~
 - ~~ograniczyć presję zabudowy lotniskowej na tereny o wysokiej atrakcyjności turystycznej, lokalizując ją głównie w obrębie istniejącej zabudowy wiejskiej z możliwością powszechnego dostępu do brzegów jezior, poprzez wyznaczenie publicznych kąpielisk,~~
 - ~~przygotowywać fachowe kadry do obsługi ruchu turystycznego krajowego i międzynarodowego,~~
 - ~~miasto Węgorzewo – ośrodek koncentracji oraz rozrządu i obsługi ruchu turystycznego z dostatecznie rozbudowaną bazą noclegową, żywieniową i usługową (biura obsługi, biura podróży) oraz szerokim wachlarzem usług okołoturystycznych (obiekty służby zdrowia, telekomunikacji, kantory itp.)~~
 - ~~na obszarze gminy rozwój turystyki kwalifikowanej wędrowskiej, wędrowniej wodnej, jeździectwa, myślistwa, z możliwością uzupełnienia o rozwój wypoczynku stacjonarnego na bazie agroturystyki,~~
 - ~~rozwój turystyki rowerowej, dla której zaprojektowano ścieżki rowerowe o znaczeniu: międzynarodowym, międzyregionalnym i regionalnym, z głównym punktem obsługi ruchu rowerowego w Węgorzewie i punktem uzupełniającym we wsi Radzieje.~~
- c) zwiększenie znaczenia dróg wodnych poprzez m.in: rozwijanie koncepcji drogi wodnej łączącej Wielkie Jezioro Mazurskie z Kanalem Augustowskim, uzyskanie połączenia z systemem europejskich dróg wodnych poprzez drogę wodną E70,
- d) rozwój turystyki kwalifikowanej wodnej (m.in: żeglarstwo, kajakarstwo, surfing, pływanie, wędkowanie, nurkowanie, bojery, ice-surfing),
- e) „eventowej” (festiwalowa, fanoturystyka) w miastach z wydarzeniami i imprezami artystycznymi, kulturalnymi, sportowymi, rozrywkowymi o znaczeniu ponadregionalnym,
- f) rozwój turystyki w miastach turystycznych (potencjalnych resortach), wyróżniających się uznaną pozycją w kraju, atrakcyjnością turystyczną, poziomem i wielkością zagospodarowania turystycznego, intensywnością ruchu turystycznego, ofertą i możliwością realizowania wielu rodzajów i form turystyki, szczególnie w oparciu o markę i potencjał obszaru Wielkich Jezior Mazurskich,
- g) wzmacnianie ośrodków obsługi ruchu turystycznego o znaczeniu regionalnym.

Zasady realizacji polityki przestrzennej województwa w zakresie turystyki przedstawiono

na rysunku 5. Wyraźnie zaznaczone zostały korzyści płynące z położenia gminy Węgorzewo na szlaku Wielkich Jezior Mazurskich. Zwraca również uwagę potencjał terenu ze względu na położenie w strefie przygranicznej.

Rys. 5.

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego 2015 (mapa 29)

Rozbudowa przejścia granicznego z Obwodem Kaliningradzkim pod kątem obsługi ruchu turystycznego powinna stać się jednym z priorytetów w polityce przestrzennej samorządu. Pozwoli to na aktywizację obszaru ze względu na możliwy dopływ klientów zagranicznych. Uwagę zwraca również niewykorzystany potencjał połączenia Wielkich Jezior Mazurskich poprzez Kanał Mazurski z dorzeczem rzeki Pregola, a także biegnący wzdłuż północnej granicy szlak rowerowy o randze międzyregionalnej.

4) W zakresie rolnictwa i leśnictwa:

- uwzględnienie ekorozwoju w działaniach zmierzających do wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- wspieranie działań zmierzających do wielokierunkowego rozwoju rolnictwa, rozwoju bazy przetwórczej i magazynowej, łączenie produkcji rolnej z przetwórstwem i agroturystyką;
- uwzględnienie możliwości trwałego zagospodarowania zasobów Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa;
- wykorzystanie warunków naturalnych do rozwoju hodowli ryb, z uwzględnieniem przetwórstwa;
- zalesienie gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa ze szczególnym uwzględnieniem granicy polno-leśnej;
- uwzględnienie funkcji lasów zgodnie z operatem urządzeniowo-leśnym gospodarstwa leśnego;
- ochrona gruntów leśnych przed zmianą funkcji na nieleśną;
- dla realizacji powszechnego udostępniania lasów społeczeństwu wskazane jest wyposażenie ich w niezbędne elementy zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego oraz edukacji ekologicznej (tzw. ścieżki dydaktyczne),

- utrzymanie wysokiej sprawności systemów urządzeń odwadniających i melioracyjnych,
- racjonalne wspieranie działań związanych z produkcją biomasy, biopaliw i biokomponentów wykorzystywanych, jako alternatywne źródło energii z zachowaniem zasad dotyczących ochrony produkcji roślinnej i zwierzęcej i optymalnego wykorzystania potencjału rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- umożliwienie zalesiania gruntów tworzących korytarze ekologiczne dla zwierząt, szczególnie wzdłuż cieków wodnych i brzegów zbiorników wodnych,
- w trakcie projektowania i wykonywania modernizacji dróg postuluje się uwzględnienie potrzeb tworzenia przejść dla zwierząt,
- wzmacnianie rozwoju rolnictwa ekologicznego.

5) W zakresie układu transportowego i infrastruktury technicznej:

- ~~modernizacja drogi krajowej nr 63 Giżycko – Węgorzewo – Granica Państwa wraz z budową obejścia miasta Węgorzewa,~~
- ~~modernizacja dróg wojewódzkich nr 650 Węgorzewo – Kętrzyn i nr 650 Węgorzewo – Gołdap,~~
- ~~modernizacja dróg powiatowych i gminnych,~~
- ~~modernizacja ulic miejskich w Węgorzewie,~~
- ~~przebudowa drogowego przejścia granicznego Perły – Kryłowo,~~
- ~~rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej na obszarze gminy,~~
- ~~poprawa gospodarki odpadami,~~
- ~~budowa linii elektroenergetycznej 110 kV relacji Węgorzewo – Kętrzyn.~~

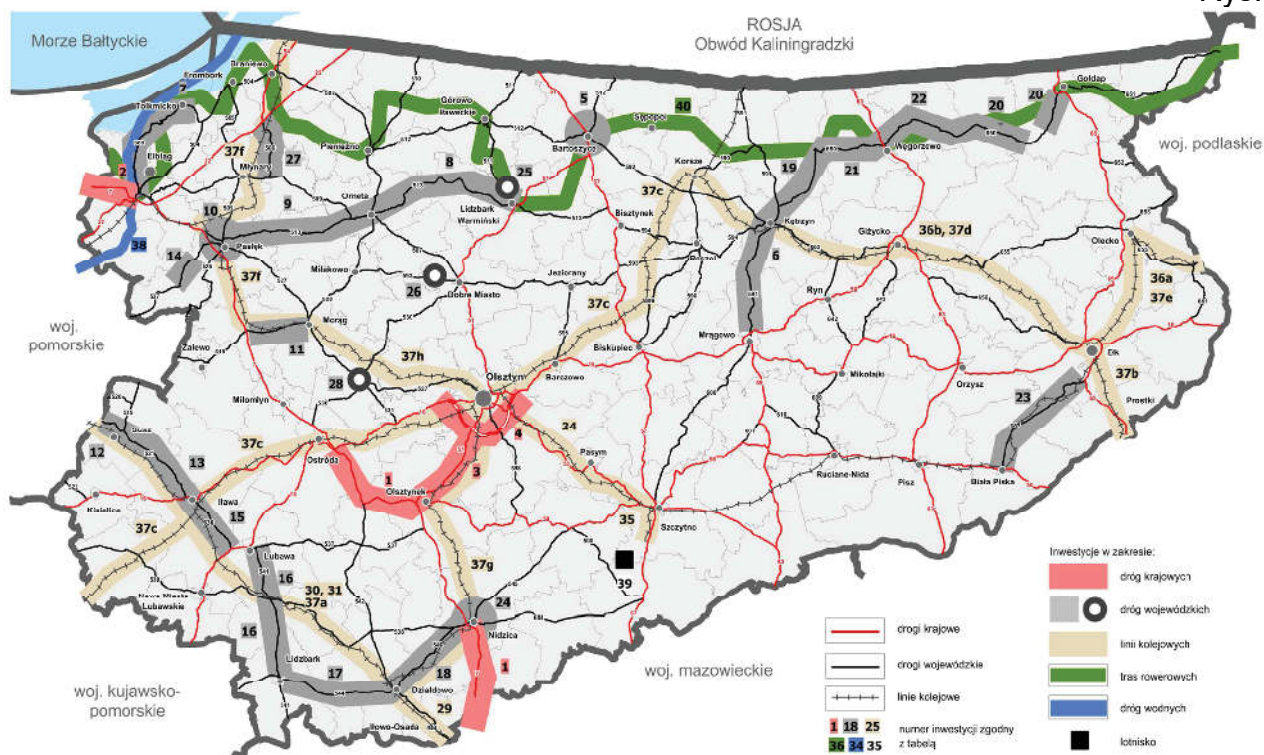
W zakresie lokalizacji inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym dotyczących komunikacji i infrastruktury technicznej w polityce przestrzennej na poziomie regionalnym zaszły istotne zmiany. Droga krajowa nr 63 wpisana została w programie inwestycji w sposób dość ogólny, razem z innymi drogami krajowymi. Nie mówi się nic o budowie obwodnicy miasta Węgorzewo (należy rozważyć rozwiązanie o skali lokalnej).

Jako zadanie publiczne o skali ponadlokalnej wpisane zostały również trasy rowerowe w Polsce Wschodniej z perspektywą realizacji 2014 – 2039.

W zakresie infrastruktury technicznej jako cel publiczny wskazano tylko modernizację linii 110kV Węgorzewo – Wronki oraz realizację sieci szerokopasmowej Polski Wschodniej.

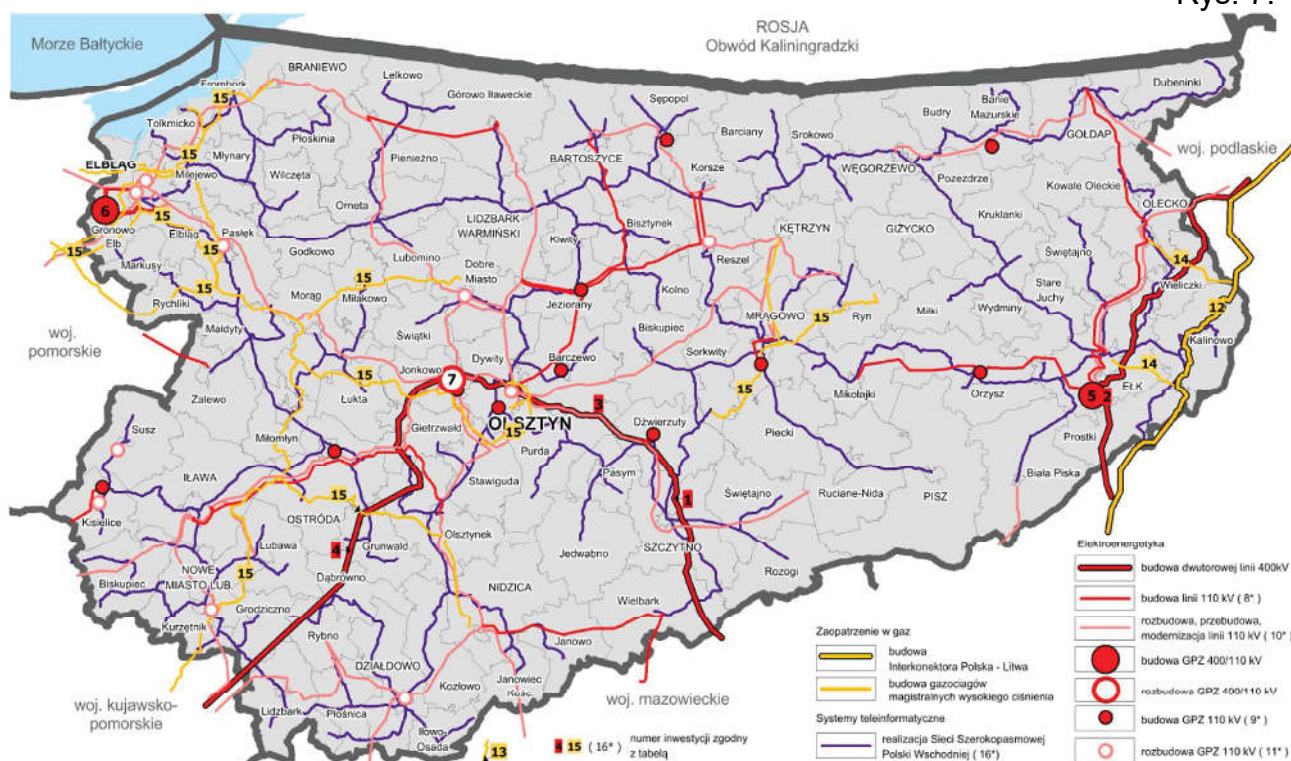
Schemat programów realizacji inwestycji celu publicznego o skali ponadlokalnej (komunikacja i infrastruktura) przedstawiono na rysunkach 6 i 7.

Rys. 6

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego 2015 (mapa 54)

Rys. 7.

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego 2015 (mapa 55)

Miasto i gmina Węgorzewo ze względu na warunki lokalizacji nie jest priorytetowym obszarem z punktu widzenia regionalnej polityki przestrzennej. Jedynie w zakresie rozwoju turystyki zauważalna jest rola Węgorzewa, za czym nie idą niestety konkretne programy wsparcia.

W aktualnym planie zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego zostały wymienione inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które będą realizowane również w gminie miejsko-wiejskiej Węgorzewo. W ramach inwestycji z zakresu infrastruktury komunikacyjnej została wymieniona rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 650 na odcinku Srokowo – Węgorzewo do skrzyżowania z drogą krajową nr 63 oraz odcinek Węgorzewo – Banie Mazurskie. Drugą inwestycją (obejmującą część województwa warmińsko-mazurskiego) są trasy rowerowe w Polsce Wschodniej. Zamierzenia inwestycyjne związane z infrastrukturą techniczną dotyczą modernizacji linii 110 KV Węgorzewo – Wronki.

O możliwościach rozwoju gminy Węgorzewo stanowi zarówno rola regionu Krainy Wielkich Jezior Mazurskich w strukturze przestrzenno-gospodarczej kraju jak również rola i miejsce gminy w strukturze tego regionu.

Pod względem fizyczno-geograficznym obszar gminy należy do dwóch jednostek. Południową część obejmuje Kraina Wielkich Jezior Mazurskich, zaś północną – Kraina Węgorapy, która jest naturalnym obniżeniem Wielkich Jezior Mazurskich.

Region ten charakteryzuje się:

- bardzo wysokimi walorami środowiska przyrodniczego (duży udział jezior i lasów) i bardzo niskim stopniem skażeń środowiska. Wobec dużego udziału w kraju terenów ekologicznie zdegradowanych stwarza to szansę na rozwój turystyki i stanowi cechę sprzyjającą pozyskiwaniu inwestorów,
- niskim stopniem urbanizacji i uprzemysłowienia oraz dużym znaczeniem funkcji rolniczej wpływa na możliwość powstawania – komasowania produkcji rolniczej wytwarzającej produkty wysokiej jakości, czyste ekologicznie mające szansę zbytu na rynku krajowym i zagranicznym,
- bardzo dużym wskaźnikiem bezrobocia w miastach oraz wysokim stopniem ukrytego bezrobocia gospodarstw rolnych. Powoduje to konieczność tworzenia nowych miejsc pracy w sektorze wytwórczości i usług w miastach jak i na wsi,
- położeniem przygranicznym, co przy rozbudowie systemu komunikacyjnego i stworzeniem przejścia granicznego, może być szansą na ożywienie ekonomiczne, poprzez obsługę transportu międzynarodowego, wymianę handlową i obsługę ruchu turystycznego z rosyjskim Obwodem Kaliningradzkim, Litwą i Białorusią,
- dużym udziałem gleb klasy bonitacyjnej IIIb i IVa, stosunkowo wysokim wskaźnikiem waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- dużym udziałem trwałych użytków zielonych stanowiących bazę paszową do rozwoju rolnictwa,
- dużymi zasobami gruntów do zagospodarowania po byłych PGR, stwarzającymi możliwość poprawy struktury obszarowej rozdrobnionych obecnie gospodarstw indywidualnych przez zagospodarowanie zasobów Agencji Nieruchomości Rolnych ~~Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa~~,
- dużymi powierzchniami wód otwartych wskazującymi na możliwości rozwoju hodowli ryb.

W Krainie Wielkich Jezior Mazurskich gmina Węgorzewo charakteryzuje się wysokimi walorami środowiska przyrodniczego z dużym udziałem powierzchni prawnie chronionych. Przesądza to o ograniczonych możliwościach wzrostu działalności produkcyjnych. Jednocześnie stwarza szansę na rozwój usług turystycznych, przy zagospodarowaniu terenu uwzględniającym potrzeby ochrony oraz potrzeby podniesienia atrakcyjności obszaru dla turystyki. Wysokie walory środowiska mogą stać się podstawą do ożywienia ekonomicznego gminy.

Rozdział 3. Analiza dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenu oraz stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony

3.1. Analiza istniejącej zabudowy i zagospodarowania terenu

Charakterystyka zagospodarowania terenu gminy Węgorzewo przeprowadzona została na podstawie dostępnych dokumentów i materiałów takich jak: obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i Gminy Węgorzewo, Plan Rozwoju Lokalnego, Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Węgorzewo oraz dokumenty i opracowania o charakterze naukowym i popularnonaukowym.

Pozyskane w ten sposób źródła danych były weryfikowane podczas licznych wizji terenowych tak, aby jak najwierniej oddać obraz istniejącego na terenie gminy stanu zagospodarowania. Rzetelna charakterystyka zabudowy i zagospodarowania terenu jest niezwykle istotna ze względu na wyznaczanie kierunków rozwoju poszczególnych funkcji oraz kształtowanie nowej zabudowy.

Gmina Węgorzewo jest gminą przyrodniczo-rolniczą. Ponad połowę jej terenu stanowią grunty orne. Ponadto gmina ma duży potencjał turystyczny. O wysokich walorach krajobrazowych świadczy udział lasów i jezior w powierzchni ogólnej.

Podejmując próbę charakterystyki zabudowy na terenie miasta i gminy Węgorzewa, wyznaczono grupy obiektów jednorodnych pod względem pełnionej funkcji i architektury budynków czy wskaźników kształtowania zabudowy. Pierwszą wydzieloną grupą jest zabudowa mieszkaniowa. Do grupy tej zaliczono obiekty zabudowy mieszkaniowej wiejskiej (jednorodzinnej i zagrodowej), podmiejskiej oraz zabudowy miejskiej (wielorodzinnej i jednorodzinnej). W grupie zabudowy usługowej wyróżniono budynki handlowe, rekreacji zbiorowej, rekreacji indywidualnej, obsługi rolnictwa, a także budynki usług publicznych jak, kościoły, remizy strażackie, szkoły i inne. Z zabudowy przemysłowej wyodrębniono obiekty przemysłu przetwórczego. Ostatnią grupą charakterystyczną dla terenu gminy jest zabudowa związana z obsługą rolnictwa, do której zaliczono występujące fermy hodowlane.

3.1.1. Charakterystyka zabudowy wiejskiej występującej na terenie gminy Węgorzewo

Dominującym typem zabudowy wiejskiej na terenie gminy Węgorzewo była do niedawna zabudowa związana z prowadzonym gospodarstwem wiejskim, zlokalizowanym w ramach zwartej zabudowy wsi oraz, co charakterystyczne dla terenów Mazur, jako rozproszona zabudowa kolonijna. Zabudowa siedliskowa związana z produkcją rolniczą tworzona była najczęściej wokół prostokątnego podwórza o średniej powierzchni ok. 2000 m². Siedliska położone w granicach zwartej zabudowy wsi zajmują nieco mniejszą powierzchnię i sąsiadują bezpośrednio z zabudową typowo mieszkaniową, która pojawiła się nieco później w wyniku dywersyfikacji dochodów ludności wiejskiej. W ostatnim okresie zabudowa części wsi gminy Węgorzewo (np. Ogonki, Kal) uległa zdecydowanym przekształceniom uzyskując charakter typowo rekreacyjny (turystyczny). Znaczna część gruntów rolnych została podzielona i przeznaczona na cele zabudowy turystycznej i towarzyszącej jej zabudowy usługowej. Uzupełnienie zabudowy wiejskiej w części wsi stanowią budynki po dawnych państwowych gospodarstwach rolnych. W niektórych wsiach bezpośrednio z zabudową mieszkaniową sąsiaduje zabudowa hodowlana (np. Czerwony Dwór).

Charakterystyka układów ruralistycznych

Przeważającą formą ruralistyczną w osadnictwie gminy Węgorzewo były wsie typu ulicówki, które później w wyniku rozbudowy przekształciły się w układy wielodrożne, a także rzędówki występujące najczęściej wzdłuż brzegu jezior. Nie występują natomiast charakterystyczne dla regionu mazurskiego owalnice. Oba typy charakteryzowały się zwartością i regularnością zabudowy. Składały się z 20-40 gospodarstw, a ich cechą charakterystyczną było to, że działki przeznaczone pod zabudowę były wydzielane z pól uprawnych (na zapleczu zabudowy rozpoczynały się pola uprawne).

W późniejszym czasie w środku lokalizowano kościoły, szkoły, sklepy i remizy strażackie. Z czasem, w wyniku rozbudowy pierwotny charakter założenia ulegał zniekształceniom. Do typowych, dosyć dobrze zachowanych przykładów wsi ulicowej w gminie Węgorzewo można zaliczyć: Węgielsztyn i Stawki, a do przykładów wsi rzędowej: Kal i Przyszań.

W obu typach wsi najczęściej zagrody łączyły się bezpośrednio z polami. Z czasem pomiędzy zabudową zagrodową pojawiła się zabudowa o innej funkcji: mieszkaniowa, turystyczna (letniskowa) i usługowa, a układ ulicowy (rzędowy) przekształcił się w układ wielodrożny. Przykładem takich przekształceń są wsie: Guja, i Ogonki.

W wyniku rozluźnienia planów ruralistycznych powstawały wsie w zabudowie kolonijnej. Siedliska lokowane są w środku gruntów rolnych na stosunkowo dużych arealach. Charakterystyczne dla tego układu jest to, że do każdego gospodarstwa prowadziła oddzielna droga dojazdowa z drogi głównej i nie stosowano linii zabudowy. Przykładem układu kolonijnego jest Karłowo.

Charakterystyczną cechą układów ruralistycznych w gminie Węgorzewo jest brak placu wiejskiego. Tylko w niektórych wsiach pozostały (najczęściej niezagospodarowane) pozostałości dawnych założeń. Przykładem w tym zakresie może być wieś Radziejewo lub wieś Trygort.

Na rysunku 8. przedstawiono przykłady występujących na terenie gminy Węgorzewo podstawowych układów ruralistycznych.

Rys. 8.

Charakterystyka zespołów zagrodowych

W XIX w. zauważalna była przebudowa starych układów nie tylko zagród, ale i poszczególnych budynków. Zmienił się kształt i wielkość działki siedliskowej, która przybierała formę regularnego prostokąta o proporcjach 3:4 i średniej powierzchni ok. 2 tys. m². Charakterystyczna dla Mazur była odległość pomiędzy siedliskami wynosząca średnio 50 – 700 m, wynikająca przede wszystkim ze średniej wielkości gospodarstwa rolnego. Lokalizacja siedlisk względem siebie zaburzona była występowaniem naturalnych form terenowych, najczęściej w postaci lasów i jezior. W skład siedliska wchodziły zabudowania z podwórzem, drogi dojazdowe, a także większe sady, ogrody warzywne i kwiatowe czy przyzagrodowe pałniki i wygony dla zwierząt. Przejście w system

indywidualnej hodowli wpłynęło na wytyczenie w każdej nowej zagrodzie małego państwa. Dom stawiano frontem lub szczytem do drogi, stodołę naprzeciw domu, a po obu stronach czworoboku stawiano zazwyczaj budynki inwentarskie. W zabudowie wyróżnić można było układ szczytowy – z budynkiem mieszkalnym zorientowanym kalenicą prostopadle do drogi dojazdowej oraz frontowy (kalenicowy) – z budynkiem mieszkalnym zorientowanym kalenicą równolegle do drogi dojazdowej. Nowe budynki mieszkalne murowano z cegły, budynki gospodarcze często były murowane z użyciem kamienia. W związku z nowymi materiałami używanymi do wznoszenia obiektów, budownictwo drewniane zaczęło zanikać. Przykłady zabudowy zagrodowej w gminie Węgorzewo pokazano na rysunku 9.

Rys. 9.

Charakterystyka poszczególnych budynków w gospodarstwach

Dom mieszkalny występujący w tradycyjnej zabudowie wiejskiej murowany był z czerwonej cegły licowanej. Budynek o proporcjach ścian szczytowej do frontowej wynoszących najczęściej 3:5 wznoszony był na kamiennych fundamentach. Długość ściany frontowej dochodziła do 8,5m. Parterowy budynek z poddaszem użytkowym, przykryty dachem dwuspadowym o symetrycznym kącie nachylenia połaci zawartym w przedziale 40-45°. Pokrycie dachu stanowiła czerwona dachówka ceramiczna (lokalny materiał budowlany). Okapy dachowe wysunięte były poza bryłę budynku. Powierzchnia zabudowy budynku nie przekraczała 100m², a wysokość 8m. Na wysokości stropu nad parterem budynek opasany był przez gzyms na pół cegły. Ściana frontowa była zazwyczaj pięcioosiowa z otworem drzwiowym w osi budynku, wzbogacona płytkim (ok. 0,5m) ryzalitem, w którym na poziomie poddasza zlokalizowana była jedno lub dwuosiowa wystawka. Elewacja tylna analogiczna do frontowej, jednak bez wystawki. Ściany szczytowe również były kształtowane symetrycznie. W kondygnacji parteru umieszczano dwa okna, na poddaszu jedno lub dwa okna duże oraz dwa małe. W przypadku, kiedy okna nie były konieczne, w ich miejscu stosowano blendy. Same okna charakteryzowały się proporcją szerokości do wysokości wynoszącą 2:3.

W zabudowie wiejskiej powszechnie występowały budynki mieszkalne tynkowane. Konstrukcja obiektu, a także jego proporcje i gabaryty analogiczne są do budynków murowanych. Ściana szczytowa dochodzi do 8m długości, a kąt nachylenia połaci dachowych wynosi ok. 45°. Okapy dachu występują o ponad 0,3m poza ścianę szczytową budynku. Budynki pokryte szarym tynkiem. W odróżnieniu od zabudowy warmińskiej, zabudowa mazurska cechowała się ubogim zdobnictwem w postaci detalu architektonicznego. Rzadko występowały ganki drewniane, ozdobne ościeża drzwi lub okien, a także zwieńczenia połaci dachowych (pazdur lub wiatrownice). Przykłady zabudowy mazurskiej na terenie gminy Węgorzewo pokazano na rysunku 10.

Rys. 10.

wieś Trygort

wieś Kal

wieś Maćki

Budynki inwentarskie na parterze zawierają pomieszczenia dla zwierząt, poddasze natomiast wykorzystywane jest na gromadzenie paszy. Ściany parteru murowane zazwyczaj z cegły, czasami z kamienia. Ścianka kolankowa i ściana szczytowa poddasza zazwyczaj drewniana. Dachy o nachyleniu płaci ok. 45° kryte dachówką ceramiczną. Wysokość budynków nie przekracza 12m, zaś powierzchnia zabudowy 140m. Stodoły występujące na terenie gminy wznoszone były w konstrukcji drewnianej, czasem wypełniane czerwoną cegłą ceramiczną – mur pruski. Wysokość budynków nie przekracza 12 m, a powierzchnia zabudowy 200m. Dach o nachyleniu połaci zawartym w przedziale 35-45° kryty czerwoną dachówką ceramiczną. Tylko zabudowania folwarczne (np. Sztynort, Maćki) były znacznie większe i mieściły więcej funkcji. Przykłady zabudowy mazurskiej na terenie gminy Węgorzewo pokazano na rysunku 11.

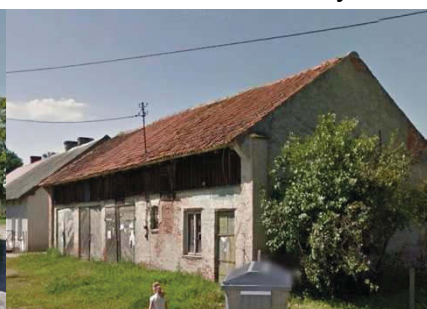
Rys. 11.

wieś Perły

wieś Rudziszki

wieś Maćki

3.1.2. Charakterystyka zabudowy podmiejskiej

Ze względu na położenie gminy w otoczeniu miasta powiatowego – Węgorzewa, kolejną charakterystyczną grupą zabudowy odcinającą się od pozostałej jest zabudowa podmiejska występująca w takich miejscowościach jak Ogonki, Kolonia Rybacka, Trygort, Kal. Należy zauważyć, iż zabudowa w owych miejscowościach nie wykształciła się w związku z przekształceniami terenów wiejskich. W znacznym stopniu jest to zabudowa powstała na potrzeby osób pracujących w Węgorzewie, ale poszukujących terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną poza miastem. Wyraźnie zauważalna jest relacja pomiędzy odległością od granic administracyjnych miasta a formą i intensywnością zabudowy mieszkaniowej. W Kolonii Rybackiej zlokalizowanych na granicy pomiędzy gminami zabudowa niewiele różni się od zabudowy na obrzeżach miasta. Zazwyczaj dostrzec można trzy typy zabudowy:

- poniemieckie budynki dwukondygnacyjne z poddaszem użytkowym o wysokości nieprzekraczającej 10m. Powierzchnia zabudowy takich budynków nie jest większa niż 80m², dachy dwuspadowe o kącie nachylenia połaci dachowych zawartym w przedziale 40-55° kryte czerwoną dachówką ceramiczną, budynki zorientowane

kalenicą równolegle do drogi (najczęściej obiekty zostały przez nowych właścicieli otynkowane i pomalowane, jednak zdarzają się obiekty z tradycyjną elewacją wymurowaną z czerwonej cegły),

- budynki nowo powstałe, w przypadku których trudno jest określić dominujący styl architektoniczny - wysokość nowo wznoszonych budynków nie przekracza 10m, w które zalicza się parter oraz użytkowe poddasze, dominują dachy dwuspadowe o kącie nachylenia połaci z przedziału od 40 do 50° kryte dachówką ceramiczną lub materiałami podobnymi, powierzchnia zabudowy nowopowstałych budynków mieszkalnych nie przekracza 120m² (wśród większości nowych budynków widoczna jest tendencja stosowania jasnej, beżowej kolorystyki elewacji wzbogaconej detalami wykonanymi z kamienia, stali, drewna).

Zabudowa podmiejska, a w szczególności w Kolonii Rybackiej i w Kalu na tyle jest podobna do zabudowy obrzeży miasta Węgorzewo, że trudno jest wskazać granicę pomiędzy miastem, a jednostką wiejską. Na terenie gminy w niewielkim stopniu występuje zabudowa wielorodzinna poza granicami miasta Węgorzewo. Praktycznie są to pozostałości dawnych niewielkich osiedli państwowych gospodarstw rolnych, które z punktu widzenia kształtowania ładu przestrzennego mają marginalne znaczenie na terenach wiejskich. Przykłady zabudowy podmiejskiej jednorodzinnej pokazano na rysunku 12.

Rys. 12.

3.1.3 Charakterystyka pozostałych budynków występujących na terenie gminy Węgorzewo

Na terenie gminy występują małe obiekty handlowe – wiejskie sklepy spożywczo-przemysłowe, często połączone ze świetlicą. Niewielka skala prowadzonej działalności gospodarczej wpływa na gabaryty budynków, w jakich jest prowadzona. Obiekty handlowe występujące na terenie gminy, to najczęściej zaadaptowane budynki poniemieckie, często ze śladami dawnego detalu architektonicznego, jak np. budynek w Trygornie. Rzadziej spotykane są inne budynki usługowe.

Budynki produkcyjne najczęściej związane są z produkcją tartaczną, jak np. budynki Tartaku w Kolonii Rybackiej lub budynki fermy drobiu w Czerwonym Dworze. Z punktu widzenia ładu przestrzennego zawsze stanowią problem w zagospodarowaniu terenów wiejskich. Często prowadzą też do powstawania konfliktów społecznych ze względu na swoją uciążliwość dla środowiska (np. kurniki w Czerwonym Dworze).

Placówki edukacyjne na terenie gminy często lokalizowane są jeszcze w tradycyjnych budynkach (murowane z czerwonej cegły ceramicznej). Kształtem i proporcjami zbliżone do tradycyjnych budynków mieszkalnych. Lokalizowane często w centralnej części wsi. Nowe obiekty są otynkowane, a w ich bliskim sąsiedztwie zlokalizowane są boiska sportowe.

Zabudowa usług publicznych stanowi ważny element zagospodarowania wsi. Obiekty

takie jak, świetlice, kościoły, siedziby Ochotniczej Straży Pożarnej powinny być łatwo dostępne dla ogółu mieszkańców, dlatego też lokalizowane są w centrum wsi. Przykłady usługowe, handlowe i publicznej pokazano na rysunku 13.

Rys.13.

3.2. Stan ładu przestrzennego

Poprzez sformułowanie ładu przestrzenny należy rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne.

W trzech kierunkach od miasta Węgorzewa rozwinęły się wsie, które pod względem charakteru zabudowy oraz przemieszania funkcji przyjęły charakter podmiejskich dzielnic mieszkaniowych: Kolonia Rybacka, Ogonki, Kal i w niewielkim stopniu Trygort. W związku z tym zmienia się również rodzaj i struktura zabudowy. Tereny te z racji bliskości miasta i presji inwestycyjnej posiadają dobrą infrastrukturę techniczną, uzbrojone są w podstawowe sieci takie jak woda i kanalizacja sanitarna.

W pozostałej części gminy zaobserwowano pewne oznaki „wymierania” poszczególnych miejscowości, szczególnie w terenach o mniejszym potencjale turystycznym. Ale nawet wsie położone w sąsiedztwie atrakcyjnych terenów turystycznych, jak np. Sztynort, czy Stręgiel pozostają w pewnym uśpieniu inwestycyjnym. Stara tkanka architektoniczna ulega powolnej degradacji, najczęściej z braku odpowiednich remontów, a nowe budynki stylem architektonicznym odbiegają od regionalnej tradycji budowlanej oraz od standardów nowoczesnego budownictwa.

Stan ładu przestrzennego gminy jest charakterystyczny dla całego województwa, a nawet niektórych regionów kraju. Wynika on z nawarstwiania współczesnej zabudowy w tkankę lub sąsiedztwo zabudowy tradycyjnej. Odrębnym problemem jest powstawanie skupisk czy pojedynczych siedlisk w oddaleniu od istniejącej zabudowy. Przeciwdziałanie tym niekorzystnym zjawiskom jest bardzo trudne ze względu na uwarunkowania prawne uznające prawo własności gruntów za element podstawowy. Nie kwestionując tego prawa należy zauważyć, że pochodną tego stanu rzeczy są granice i kształt działki, które w przeważającej większości są wynikiem przypadkowego podziału gruntów rolnych zapewniających dojazd o szerokości od 4 do 6m. Grunty te z czasem stają się gruntami „budowlanymi” bez zapewnienia podstawowych parametrów urbanistycznych. Podstawowym wyznacznikiem poprawy ładu przestrzennego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, jednakże bardzo często rezygnujące z ustalania zasad i warunków scalania i podziału nieruchomości ze względu na niechęć właścicieli gruntów.

Należy stwierdzić, że stan ładu przestrzennego na terenie gminy Węgorzewo jest zadowalający, trzeba jednak dążyć do wzmocnienia i modernizacji układu komunikacyjnego szczególnie w północnej części gminy. Dla zapewnienia utrzymania obecnego ładu przestrzennego zaleca się przy kształtowaniu polityki przestrzennej gminy,

a w szczególności lokalizowaniu nowych terenów zabudowy, uwzględnienie określonych w opracowaniu ekofizjograficznym przydatności poszczególnych terenów do lokalizacji i rozwoju funkcji użytkowych z uwzględnieniem wymagań w zakresie infrastruktury technicznej. Na szczególną ochronę, poprzez zakaz zabudowy, zasługuje część największych kompleksów rolniczych o najcenniejszych gruntach (co najmniej klasa III) z zakazem tworzenia nowych zagród poza zabudową skupioną wsi.

Reasumując, rolą kierunków zagospodarowania przestrzennego studium jest określanie wytycznych dla planów zagospodarowania przestrzennego stymulujących kształtowanie nowej zabudowy jako rozwoju istniejących jednostek osadniczych.

Rozdział 4. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego

Uwarunkowania związane z jakością i zasobami środowiska przyrodniczego gminy powinny stanowić podstawę prowadzenia przez gminę polityki zrównoważonego rozwoju, zgodnie z wymogami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Pod pojęciem rozwoju zrównoważonego rozumieć należy nadanie rozwojowi kierunku zachowującego w sposób trwały walory i zasoby środowiska, a także czynną ochronę środowiska przyrodniczego. Jest to proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych.

Główne czynniki kształtujące możliwości rozwoju miasta i gminy Węgorzewo to:

- zakres wymaganej prawnej ochrony środowiska przyrodniczego ,
- położenie dużego obszaru gminy w projektowanej sieci ECONET,
- położenie znacznego obszaru gminy w sieci obszarów NATURA 2000,
- położenie części gminy w obszarze ochronnym Głównego Zbiornika Wód Podziemnych,
- występowanie różnorodnych zasobów i walorów przyrodniczych,
- warunki fizjograficzne,
- istniejące przeobrażenia i procesy degradacji środowiska.

4.1. Uwarunkowania wynikające z zakresu wymaganej prawnej ochrony środowiska przyrodniczego

~~Występujące w gminie obszary podlegające ochronie prawnej wynikają z ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 października 1991 r.:~~

- ~~• Rezerwat przyrody – zgodnie z wymaganiami niniejszej ustawy Art. 23.1., która określa, że „rezerwat przyrody jest obszarem obejmującym zachowanie w stanie naturalnym lub mało zmienionym ekosystemy, określone gatunki roślin i zwierząt, elementy przyrody nieożywionej, mające istotną wartość ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych bądź krajobrazowych.” Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa uznaje za rezerwat przyrody obszar, o którym mowa w ust.1, określając jego nazwę, położenie, szczególne cele ochrony, ograniczenia, zakazy i nakazy przewidziane w art.37 ust.1 oraz organ sprawujący bezpośredni nadzór nad rezerwatem. Dotyczy to rezerwatów: Jeziora „Siedmiu Wysp”, wysp na jeziorze Mamry, półwyspu i 5 wysp na jeziorze Rydzewskim., Mokre.~~
- ~~• Obszar chronionego krajobrazu (Art. 26.1.) „obejmuje wyróżniające się krajobrazowo tereny o różnych typach ekosystemów. Zagospodarowanie tych systemów powinno zapewnić stan względnej równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych”. Dotyczy terenów położonych w obszarze chronionego krajobrazu Nr 1 – Kraina Wielkich Jezior Mazurskich, Nr 7 – Dolina Węgorapy.~~
- ~~• Pomnikami przyrody (Art. 28) „są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiętkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, w szczególności sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady,~~

~~wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe i jaskinie. Na terenie miasta i gminy są to w większości drzewa, jest ich około 30 sztuk (wykaz w Analizie – część I opracowania).~~

- ~~• Użytkami ekologicznymi (Art. 30.1) „są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nie użytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce itp.” Tą formą ochrony objęte są wyspa lima na jeziorze Łabap, wyspa Kocia, Tartaczna, Ptasia na jeziorze Święcayty, wyspa bez nazwy na jeziorze Stręgiel, zachodni brzeg półwyspu Kal.~~

~~Wprowadzenie wyżej wymienionych form ochrony następuje w drodze rozporządzenia Wojewody (Art. 32.).~~

Około 55% powierzchni miasta i gminy Węgorzewo objęto prawnymi formami ochrony przyrody, w tym:

a) rezerваты przyrody:

- **Siedmiu Wysp** zwany również Jeziolem Siedmiu Wysp rezerwat faunistyczny o powierzchni 1618,34 ha utworzony w 1956 roku w celu ochrony naturalnego środowiska gnieźdzenia się licznych gatunków ptactwa wodno-błotnego oraz szaty roślinnej (MP z 1956r. Nr 54, poz. 591, Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 63, poz. 759),
- **Mokre** rezerwat leśny o powierzchni 7,00 ha utworzony w 1958 roku w celu ochrony lasu łęgowego o naturalnym charakterze (MP z 1958 r. Nr 16, poz. 106),
- **Półwysep i pięć wysp na Jeziorze Rydzewskim** rezerwat faunistyczny o powierzchni 26,00 ha utworzony w 1957 roku w celu ochrony miejsca lęgowego ptactwa wodno-błotnego oraz miejsca odpoczynku ptaków przelotnych (MP z 1957 r. Nr 14, poz. 106),
- **Sztynort** rezerwat faunistyczny o powierzchni 444,88 ha utworzony w 2010 roku w celu zachowania starych okazów dębów stanowiących siedlisko chrząszczy saproksylicznych, takich jak: pachnica dębowa, zgniotek cynobrowy, jelonek rogacz oraz zatok jeziora Kirsajty stanowiących miejsce gniazdowania oraz koncentracji ptaków wodno-błotnych w czasie jesiennych i wiosennych migracji (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2010 r. Nr 105, poz. 1547),
- **Wyspy na Jeziorze Mamry i Kisajno** rezerwat faunistyczny o powierzchni 215,35 ha utworzony w 1957 roku w celu ochrony miejsca lęgowego ptactwa wodno-błotnego oraz miejsca odpoczynku ptaków podczas przelotów (MP 1957r. Nr 14, poz. 108, MP z 1989r. Nr 17, poz. 119),
- **Jezioro Dobskie** rezerwat krajobrazowy o powierzchni 1833,22 ha utworzony w 1976 roku w celu ochrony dobrze zachowanego krajobrazu polodowcowego (MP z 1976r. Nr 24, poz. 108);

b) obszary chronionego krajobrazu - na terenie miasta i gminy występują cztery obszary chronionego krajobrazu ustanowione Rozporządzeniem Nr 21 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 stycznia 2006 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 52 poz. 725):

- Obszar Chronionego Krajobrazu **Bagien Mażańskich** o powierzchni 1180,0 ha – Rozporządzenie Nr 140 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Bagien Mażańskich (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 178, poz. 2622),
- Obszar Chronionego Krajobrazu **Dolina Gołdapy i Węgorapy** o powierzchni

- 30534,0 ha – Rozporządzenie Nr 49 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 2 lipca 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Gołdapy i Węgorapy Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 108, poz. 1831,
- Obszar Chronionego Krajobrazu **Jeziora Oświn** o powierzchni 15182,9 ha – Rozporządzenie Nr 149 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 13 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jeziora Oświn Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 179, poz. 2634,
 - Obszar Chronionego Krajobrazu **Krainy Wielkich Jezior Mazurskich** o powierzchni 85524,0 ha – Uchwała nr XXII/430/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 listopada 2012 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Krainy Wielkich Jezior Mazurskich Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2013 r., poz. 139; Uchwała nr XXVII/753/14 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2014 r. zmieniająca Uchwałę Nr XXII/430/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 27 listopada 2012 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Krainy Wielkich Jezior Mazurskich;
- c) Obszary Natura 2000 – część obszaru miasta i gminy Węgorzewo położona jest w granicach:
- Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk **Mamerki** o łącznej powierzchni 162,09 ha – kod obszaru PLH280004 (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty),
 - Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk **Ostoja Północnomazurska** o łącznej powierzchni 14573,01 ha – kod obszaru PLH280045 (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty),
 - Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk **Ostoja nad Oświnem** o łącznej powierzchni 3356,7 ha – kod obszaru PLH280044 (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty),
 - Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków **Jezioro Dobskie** o łącznej powierzchni 6985,25 ha – kod obszaru PLB280012,
 - Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków **Jezioro Oświn i okolice** o łącznej powierzchni 2516,11 ha – kod obszaru PLB280004,
 - Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków **Ostoja Warmińska** o łącznej powierzchni 145341,99 ha – kod obszaru PLB280015
- d) pomniki przyrody – aktualny wykaz pomników przyrody przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1.

Lp.	Obiekt	Lokalizacja	Podstawa prawna
1	modrzew europejski – 2 szt. lipa drobnolistna	m. Węgorzewo, ul. 3-go Maja	Rlb-16/148/52
2	dąb szypułkowy	m. Węgorzewo, ul. Pionierów	Orzec. Prez. WRN w Olsztynie Nr 245 z 06.08.1957 r.
3	buk pospolity – 4 szt.	Jeziorki, Nadleśnictwo Borki (do weryfikacji)	Rlb-16/8/52
4	dąb szypułkowy 3 szt.	Jeziorki, Nadleśnictwo Borki (do weryfikacji)	Rlb-16/13/52
5	dąb szypułkowy	Węgorzewo, nad kanałem żeglugowym	244/56
6	jesion wyniosły	w. Ołownik 150 m od przystanku PKS	Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 11, poz. 46 z 1978 r.
7	głaz narzutowy	Ołownik 200 m od przystanku PKS	Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 11, poz. 46 z 1978 r.
8	sosna pospolita	Ołownik 200 m od przystanku PKS	Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 11, poz. 46 z 1978 r.
9	aleja 152 szt.: dąb szypułkowy	Sztynort Duży, wzdłuż drogi biegnącej ze wsi Kamionek Wielki	Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 2, poz. 10 z 1980 r. Zarz. Nr 12/80 Woj. Suw. z 12.03.1980 r.
10	aleja 10 szt.: dąb	Sztynort Duży, przy alei prowadzącej do ruin	Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 2, poz.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO
CZĘŚĆ I

	szypułkowy	starej herbaciarni	10 z 1980 r. Zarz. Nr 12/80 Woj. Suw. z 12.03.1980 r.
11	dąb szypułkowy 16 szt.	Sztynort Duży, na skraju kompleksu leśnego Mokre, na gruntach rolnych	Dz. Urz. WRN w Suwałkach Nr 2, poz. 10 z 1980 r. Zarz. Nr 12/80 Woj. Suw. z 12.03.1980 r.
12	dąb szypułkowy – 3 szt.	Sztynort Duży, park zabytkowy, wschodnia część parku przy fosie	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118 z 1985 r. Zarz. Nr 18/85 Woj. Suw. z 18.06.1985 r.
13	dąb szypułkowy – 4 szt.	Sztynort Duży, park zabytkowy, północna część na granicy z łąką	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118 z 1985 r. Zarz. Nr 18/85 Woj. Suw. z 18.06.1985 r.
14	jesion wyniosły	Łęgwarowo, w parku zabytkowym przy alei pałacowej	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118 z 1985 r. Zarz. Nr 18/85 Woj. Suw. z 18.06.1985 r.
15	topola biała	Łęgwarowo, park zabytkowy, przy starej zarośniętej alei, niedaleko pałacu	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118 z 1985 r. Zarz. Nr 18/85 Woj. Suw. z 18.06.1985 r.
16	jesion wyniosły – 3 szt.	Łęgwarowo, w parku zabytkowym przy alei pałacowej	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118 z 1985 r. Zarz. Nr 18/85 Woj. Suw. z 18.06.1985 r.
17	topola biała	Rudziszki, w parku zabytkowym przy alei pałacowej	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118 z 1985 r. Zarz. Nr 18/85 Woj. Suw. z 18.06.1985 r.
18	dąb szypułkowy – 3 szt.	Rudziszki, park zabytkowy, przy alei z parku do szpitala	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118 z 1985 r. Zarz. Nr 18/85 Woj. Suw. z 18.06.1985 r.
19	lipa drobnolistna	Rudziszki, park zabytkowy	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118 z 1985 r. Zarz. Nr 18/85 Woj. Suw. z 18.06.1985 r.
20	brzoza brodawkowata	Klimki, park zabytkowy	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118 z 1985 r. Zarz. Nr 18/85 Woj. Suw. z 18.06.1985 r.
21	jesion wyniosły 3 szt.	Klimki, park zabytkowy	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 16, poz. 118 z 1985 r. Zarz. Nr 18/85 Woj. Suw. z 18.06.1985 r.
22	dąb szypułkowy	Trygort	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 14, poz. 116 z 1994 r. Rozp. Nr 44/94 Woj. Suw. z 28.04.1994 r.
23	dąb szypułkowy	Wesołówko, przy drodze z Pereł do Węgielsztyna	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 14, poz. 116 z 1994 r. Rozp. Nr 44/94 Woj. Suw. z 28.04.1994 r.
24	dąb szypułkowy	Kietlice	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 49, poz. 139 z 1996 r. Rozp. Nr 32/96 Woj. Suw. z 26.06.1996 r.
25	dąb szypułkowy	Kietlice	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 49, poz. 139 z 1996 r. Rozp. Nr 32/96 Woj. Suw. z 26.06.1996 r.
26	dąb szypułkowy	Kietlice	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 49, poz. 139 z 1996 r. Rozp. Nr 32/96 Woj. Suw. z 26.06.1996 r.
27	dąb szypułkowy 6 szt.	Węgorzewo, park miejski im. Helwina przy ul. Zamkowej	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 49, poz. 139 z 1996 r. Rozp. Nr 32/96 Woj. Suw. z 26.06.1996 r.
28	grab pospolity	Węgorzewo, park miejski im. Helwina przy ul. Zamkowej	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 49, poz. 139 z 1996 r. Rozp. Nr 32/96 Woj. Suw. z 26.06.1996 r.
29	buk pospolity	Węgorzewo, park miejski im. Helwina przy ul. Zamkowej	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 49, poz. 139 z 1996 r. Rozp. Nr 32/96 Woj. Suw. z 26.06.1996 r.
30	topola biała	Węgorzewo, u zbiegu ulic Zamkowej i Pionierów	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 49, poz. 139 z 1996 r. Rozp. Nr 32/96 Woj. Suw. z 26.06.1996 r.
31	lipa drobnolistna	Klimki, w parku podworskim ok. 150 m na E od pałacu	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 74, poz. 510 z 1998 r. Rozp. Nr 222/98 Woj. Suw. z 14.12.1998 r.
32	dąb szypułkowy	Klimki, w parku podworskim ok. 160 m na E od pałacu	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 74, poz. 510 z 1998 r. Rozp. Nr 222/98 Woj. Suw. z 14.12.1998 r.
33	topola biała	Łęgwarowo, w parku podworskim	Dz. Urz. Woj. Suw. Nr 74, poz. 510 z 1998 r. Rozp. Nr 222/98 Woj. Suw. z 14.12.1998 r.
34	dąb szypułkowy- 2 szt.	Węgorzewo, ul. Łuczańska 33, pensjonat „Pod dębami”	Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 152, poz. 2513, 2001 r.
35	dąb szypułkowy	Węgorzewo, ul. Pionierów k/b. Sądu	Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 134, poz. 1685 2004 r.
36	dąb szypułkowy	pomiędzy drogami Bajory Wielkie - Wyskok i Wyskok - Marszałki, śródpolne drzewo	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Nr 73, poz. 1153 z 23.05.2007 r.
37	aleja: dąb – 238 szt. jesion – 6 szt. grusza - 5 szt. lipa - 4 szt. klon - 4 szt. wiąz - 2 szt. brzoza -1 szt. sosna -1 szt.	aleja zlokalizowana przy drodze łączącej miejscowość Sztynort z miejscowością Łabapa wzdłuż brzegu Jeziora Łaba do Jeziora Sztynorckiego	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Nr 155, poz. 2057 z 17.10.2007 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO
CZĘŚĆ I

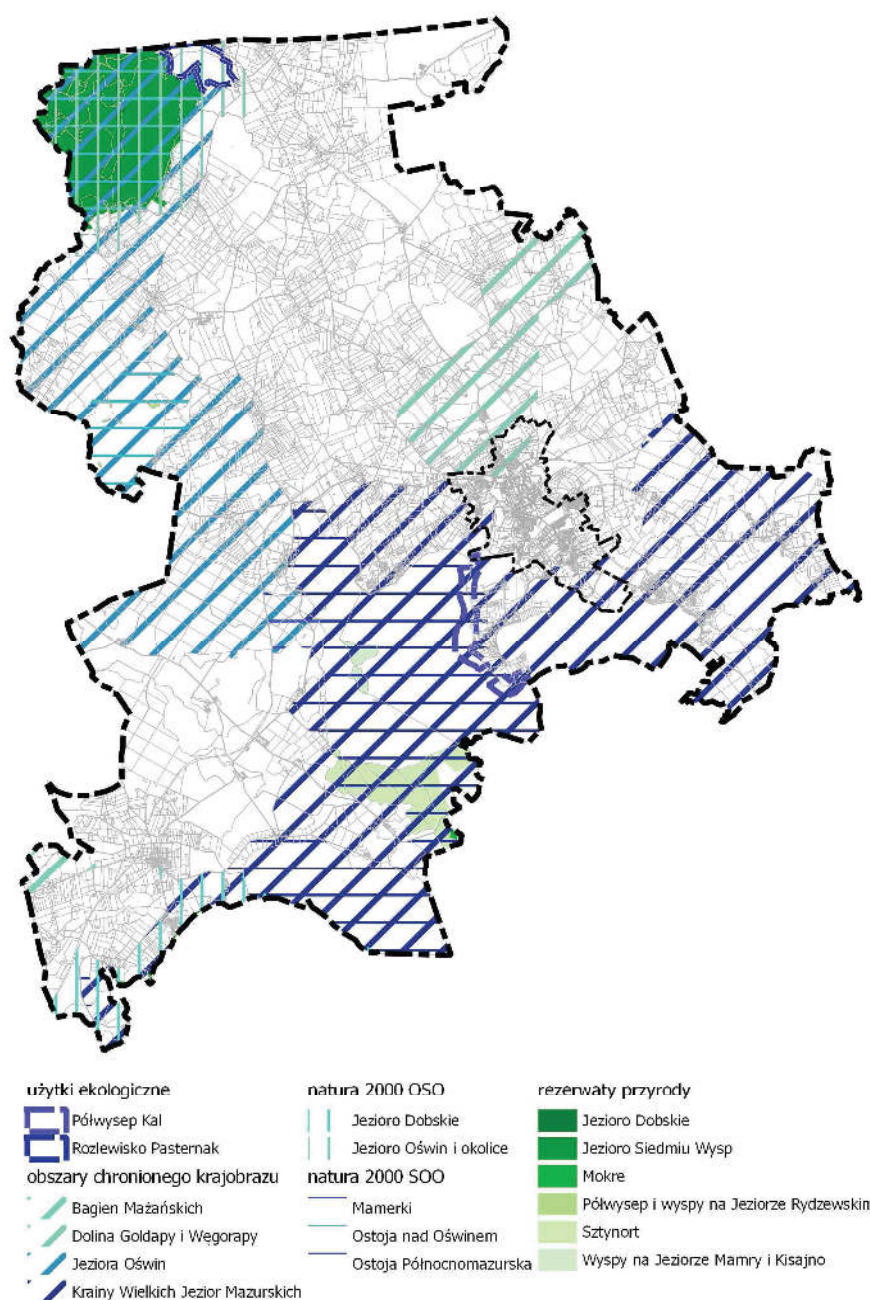
38	klon zwyczajny – 114 szt. lipa drobnolistna - 2 szt.	aleja rozpoczyna się w miejscowości Jakunowo przy drodze asfaltowej z miejscowości Stulichy biegnącej do miejscowości Pawłowo i ciągnie się w kierunku południowym	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Nr 155, poz. 2057 z 17.10.2007 r.
39	lipa drobnolistna	dawny cmentarz przy drodze z miejscowości Wyskok do miejscowości Marszałki	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Nr 177, poz. 2598 z 18.11.2008 r.
40	dąb szypułkowy	przy drodze z miejscowości Sztynort Duży do Sztynort Mały, 200 m od skrzyżowania na Łabap, po prawej stronie drogi	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. Nr 177, poz. 2598 z 18.11.2008 r.
41	dąb szypułkowy	Nadleśnictwo Borki w pobliżu miejscowości Kamień, około 150-200 m od starej leśniczówki na skraju lasu	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. z 2010 r. Nr 78, poz. 1265
42	dąb szypułkowy	Nadleśnictwo Borki w pobliżu miejscowości Kamień, około 700 m od skrzyżowania drogi asfaltowej i drogi prowadzącej w głąb lasu w msc. Kamień	Dz. Urz. Woj. Warm. – Maz. z 2010 r. Nr 78, poz. 1266
43	dąb szypułkowy 40 szt.	w. Radzieje, Leśnictwo Mokre oddz. 254, 255, 256	R.XII-314/64

e) użytki ekologiczne:

- Rozlewisko Pasternak o powierzchni 140,46 ha utworzony w celu ochrony siedliska wielu zagrożonych gatunków zwierząt i roślin, ważny punkt na trasach migracji ptaków wodno-błotnych (Rozporządzenie Nr 256 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2001 r. Nr 54, poz. 858),
- Półwysep Kal o powierzchni 236 ha utworzony w celu ochrony trzcinowiska wzdłuż brzegu i pasa 150 m gruntu od linii brzegowej z zaroślami łożowymi w głębi łądu; miejsce gniazdowania i lęgów wielu gatunków ptaków oraz tarliska wielu gatunków ryb (Rozporządzenie Nr 68 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego "Półwysep Kal" Dz. Urz. Woj. Warm.- Maz. z 2009 r. Nr 105, poz. 1701).

Granice oraz lokalizację obszarów i obiektów objętych ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody i przepisów odrębnych przedstawiono na rysunku 14.

Rys. 14.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RDOS

W wyznaczonych na rysunku 8. obszarach i w stosunku do obiektów objętych ochroną prawną obowiązują ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenów opisane w tabeli 2.

Tabela 2.

Forma ochrony	Zasady zabudowy i zagospodarowania terenu (w tym: zakazy, nakazy i odstępstwa od zakazów wynikające z przepisów odrębnych)
rezerwat przyrody	W rezerwach zabrania się: 1) <u>budowy lub przebudowy</u> obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom rezerwatu przyrody; 2) chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt,

- umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
- 3) polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
 - 4) pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzania roślin oraz grzybów;
 - 5) użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzania, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
 - 6) zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
 - 7) pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
 - 8) niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
 - 9) palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
 - 10) prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
 - 11) stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
 - 12) zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
 - 13) połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
 - 14) ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
 - 15) wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
 - 16) wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
 - 17) ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami wskazanymi przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
 - 18) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
 - 19) zakłócania ciszy;
 - 20) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
 - 21) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
 - 22) biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
 - 23) prowadzenia badań naukowych – bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
 - 24) wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
 - 25) wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
 - 26) organizacji imprez rekreacyjno-sportowych – w rezerwacie przyrody bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.
- Zakazy nie dotyczą:
- 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony lub zadań

	ochronnych; 2) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym; 3) wykonywania zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa; 4) obszarów objętych ochroną krajobrazową w trakcie ich gospodarczego wykorzystywania przez jednostki organizacyjne, osoby prawne lub fizyczne oraz wykonywania prawa własności, zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego; 5) <u>potrzeb realizacji inwestycji liniowych celu publicznego</u>, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i po zagwarantowaniu kompensacji przyrodniczej.
obszar chronionego krajobrazu	W obszarach chronionego krajobrazu zakazuje się: 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; 2) <u>realizacji przedsięwzięć</u> mogących znacząco oddziaływać na środowisko ; 3) likwidowania i niszczenia <u>zadrzewień śródpolnych</u>, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; 4) <u>wydobywania</u> do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu; 5) wykonywania prac ziemnych <u>trwale zniekształcających rzeźbę terenu</u>, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświsiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych; 6) dokonywania <u>zmian stosunków wodnych</u>, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka; 7) <u>likwidowania</u> naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych; 8) lokalizowania obiektów budowlanych <u>w pasie szerokości 100 m</u> od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej. Zakazy nie dotyczą: 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody obszaru chronionego krajobrazu; 2) realizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których regionalny dyrektor ochrony środowiska stwierdził brak konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko; 3) przypadku, gdy jedynym zbiornikiem wodnym, w stosunku do którego odległość lokalizowanego obiektu budowlanego nie przekracza 100 m, jest urządzenie wodne w rozumieniu ustawy Prawo wodne o powierzchni do 0,5 ha wykonane na podstawie pozwolenia wodnoprawnego; 4) terenów rekreacji w formie bulwarów, parków, terenów zieleni wraz z infrastrukturą techniczną i obiektami małej architektury położonych w granicach administracyjnych miast; 5) obszarów zwartej zabudowy miast i wsi w granicach określonych w obowiązujących studiach uwarunkowań i kierunków

	zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku obszarów, dla których przed wejściem w życie niniejszej uchwały uchwalono studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w którym nie określono granic zwartej zabudowy miasta lub wsi, również obszarów wskazanych w obowiązującym studium jako tereny zabudowane; 6) uzupełnień zabudowy pod warunkiem nie zmniejszania odległości zabudowy od brzegów wód ustalonej w odniesieniu do zabudowy występującej na działkach budowlanych bezpośrednio przylegających; 7) budowy nowych oraz odbudowy, nadbudowy i rozbudowy obiektów budowlanych w granicach zabudowanej budynkiem działki budowlanej w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod warunkiem nie zmniejszania dotychczasowej odległości zabudowy od brzegów wód ustalonej w odniesieniu do zabudowy: a) na tej działce, albo b) na działce bezpośrednio przylegającej w przypadku, gdy odległość zabudowy od brzegów wód na tej działce jest mniejsza niż odległość zabudowy od brzegów wód na działce, na której lokalizowany, odbudowywany, nadbudowywany lub rozbudowywany jest obiekt budowlany; 8) siedlisk rolniczych - w zakresie uzupełnienia istniejącej zabudowy zagrodowej o obiekty służące do prowadzenia gospodarstwa rolnego, w tym obiekty służące agroturystyce, pod warunkiem nie zmniejszania dotychczasowej odległości zabudowy od brzegów wód; 9) lokalizowania obiektów budowlanych niezbędnych do pełnienia funkcji plaż, kąpielisk i przystani na wyznaczanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenach dostępu do wód publicznych oraz realizacji infrastruktury technicznej na potrzeby tych terenów; 10) lokalizowania ścieżek rowerowych, ciągów pieszych oraz infrastruktury technicznej i obiektów małej architektury służących utrzymaniu porządku.
obszary NATURA 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego <u>w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych</u> dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera: 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000; 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony; 3) cele działań ochronnych; 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących: a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3, c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony; 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub

	zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000; 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru. <u>Generalne cele ochrony:</u> Zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: 1) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, 2) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, 3) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.
pomniki przyrody użytki ekologiczne	W stosunku do pomnika przyrody oraz użytku ekologicznego obowiązują następujące zakazy 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru; 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych; 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby; 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej; 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych; 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych; 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi; 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu; 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką; 10) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych; 11) umieszczania tablic reklamowych.

4.2. Uwarunkowania wynikające z zasobów i walorów środowiska oraz warunków fizjograficznych

Warunki fizjograficzne są podstawą wielofunkcyjnego rozwoju gminy, zwłaszcza funkcji rolniczej na przeważającym obszarze i rekreacji w strefie przyjeziornej.

Występujące w gminie Węgorzewo zasoby i walory oraz warunki fizjograficzne stwarzają zarówno możliwości jak i ograniczenia rozwoju gminy.

Kraina Wielkich Jezior Mazurskich do której należy gmina Węgorzewo rozciąga się na obszarze około 1 730 km², w obniżeniu pomiędzy: Pojezierzem Mrągowskim od zachodu i Pojezierzem Elckim od wschodu. Od północy graniczy z Krainą Węgorapy, od południa z Równiną Mazurską, przy czym granicę tworzą formy marginalne (moreny i kemy) fazy poznańskiej na północ od Rucianego, na południe od Śniardw i Orzysza. Kolejne etapy zanikania czasy lodowej zaczynały się morenami między Rynem a Giżyckiem i wokół

jeziora Niegocin, na północ od Giżycka między poszczególnymi jeziorami zespołu Mamr, oraz na granicy Pojezierza Mazurskiego i Równiny Sępopolskiej od Kętrzyna po Diabłą Górę koło Srokowa.

Miąższość pokrywy osadów lodowcowych i wodnolodowcowych przekracza miejscami 360 m. W obrębie Pojezierza Mazurskiego zbiegają się w pasie o szerokości kilkudziesięciu kilometrów zasięgi głównych faz zlodowacenia wiślanego, które zarówno w kierunku zachodnim jak i wschodnim są odsunięte od siebie na większe odległości. Lodowiec skandynawski w fazie poznańskiej tworzył dwa łukowate wygięcia, których osiami były obniżenia, wykorzystywane obecnie przez Łynę na zachodzie i system dużych jezior na wschodzie. Po transgranicznej fazie pomorskiej czoło lodowca stacjonowało jeszcze kilkakrotnie pozostawiając za sobą płyty martwego lodu. Ich śladem są m. in. misy jezior, z których największe to Śniardwy i zespół Mamr. Przez Pojezierze Mazurskie przebiega z południowo-zachodu na północny-wschód dział wody bezpośredniego zlewiska Bałtyku, z którego płyną Pasłęka i Pregoła (z dopływami Łyną z Gubrem oraz Węgorapą) i dorzecza Wisły, do którego należą dopływy Narwi (Omulew, Rozoga, Szkwa, Pisa, Biebrza).

Rzeźba terenu

Charakterystyczną cechą ukształtowania terenu jest stosunkowo małe rozczłonkowanie pionowe powierzchni oraz jej nachylenie w kierunku NW. Tereny o spadkach ponad 10% występują tylko na niewielkich powierzchniach w części NW i SE. Większość obszaru gminy, a zwłaszcza środkowa część ma charakter lekko falisty. Stwarza to dość dogodne warunki w uprawie rolnictwa i korzystne dla rozwoju turystyki, zwłaszcza w okresie letnim. Istotnym elementem rzeźby są strome północne brzegi nad jez. Świącajty (10-15m).

Budowa geologiczno-gruntowa i surowce mineralne

Pod względem morfogenetycznym obszar gminy jest dość jednorodny. Cały obszar zbudowany jest z glin zwałowych. Nad północnym brzegiem jez. Świącajty występują piaski i żwiry wodno-lodowcowe, zaś w dolinie Węgorapy i w zagłębieniach terenowych - torfy. Miąższość utworów czwartorzędu wynosi przeciętnie 180 - 220 m osiągając na północy 280 m.

Na obszarze całej gminy dominują gleby zwarte, pszenne, należące do kompleksu drugiego. Część zachodnia gminy jest bardziej jednolita pod względem gatunkowym - przeważają gliny, natomiast większa różnorodność gleb występuje w części wschodniej i południowo-zachodniej. Gleby słabe, piaszczyste zajmują niewielkie powierzchnie. Pod względem typologicznym przeważają gleby brunatne właściwe, wykształcone ze skał macierzystych zasobnych w węglan wapnia. Gmina jest bardzo uboga w surowce mineralno-budowlane. ~~W chwili obecnej istnieje tylko udokumentowane złożo w okolicy wsi Stręgieł.~~ Pod względem surowców mineralnych gmina nie posiada możliwości rozwoju.

Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Funkcja rolna jest bardzo ważną dziedziną gospodarczą gminy. Uwarunkowane to jest potencjałem zawartym w warunkach przyrodniczych – ilością użytków rolnych, dominacją gleb dobrej i średniej jakości.

W gminie Węgorzewo rolnicza przestrzeń produkcyjna - użytki rolne, stanowią 56,4 % ogólnej powierzchni gminy. Na jednego mieszkańca przypada 1,04 ha użytków rolnych, wobec 0,48 ha w kraju. Należy tu nadmienić, że ilość użytków rolnych na jednego mieszkańca w Polsce (0,48ha) jest wielkością zbliżoną do Francji i Danii, ale czterokrotnie większa niż w Niemczech, Holandii czy Belgii.

Duża część obszarów rolniczych posiada wysoką klasę bonitacyjną / klasa IIIb - 42,7% gruntów ornych, IVa - 40,8 %.

Na jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej składają się warunki glebowe, agroklimat lokalny, rzeźba terenu i warunki gruntowo-wodne.

Wg Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa wskaźnik jakości i przydatności rolniczej gleb gminy Węgorzewo wynosi 56,9 pkt. Warunki agroklimatyczne gminy oceniono na 6,2 pkt. wobec 9,9 pkt. w kraju. W stosunku do reszty kraju są one mniej korzystne, głównie z uwagi na krótki okres wegetacyjny, krótki okres wypasu na pastwiskach, a w konsekwencji długi okres karmienia bydła i owiec w pomieszczeniach zamkniętych. Niemniej jednak obszar gminy, szczególnie południowo-wschodnia jej część posiada konfigurację bardziej dynamiczną, co predysponuje ten teren do rozwoju kierunku hodowlano-pastwiskowego.

Bonitacja rzeźby terenu dla potrzeb rolnictwa jest średnio korzystna, gdyż w 5-punktowej skali została oceniona na 3,3. Warunki gruntowo-wodne w podobnej skali oceniono na 4,0 pkt. Ogólny wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy wynosi 71,6 pkt. wobec 66,5 pkt. dla kraju.

Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej, podstawowego elementu potencjału rolnego gminy Węgorzewo, najlepiej obrazuje waloryzacja punktowa przedstawiona w tabeli 3. ~~poniższe zestawienie przedstawiające gminę Węgorzewo, najsłabszą gminę woj. suwalskiego – Płaską, województwo suwalskie, olsztyńskie i w kraj.~~

Tabela 3.

Gmina Województwo Kraj	Jakość i przydatność rolnicza gleb	Agroklimat	Warunki wodne	Rzeźba terenu	Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej
Gmina Węgorzewo	56,9	7,4	4,0	3,3	71,6
Gmina Płaska	23,4	6,6	2,8	3,4	36,2
woj. warmińsko – maz.	51,9	8,3	3,5	3,3	67,0
POLSKA	49,5	9,9	3,3	3,9	66,6

Źródło: IUNG Puławy 1994 r.

~~Gmina Węgorzewo posiada duże zasoby gruntów we władaniu AWRSP i nie zagospodarowane obiekty po byłych PGR. Stwarza to możliwość rozwoju dużych gospodarstw farmerskich oraz poprawę struktury obszarowej istniejących gospodarstw. Istniejące zasoby siły roboczej dają możliwości upraw intensywnych wymagających zwiększonych nakładów pracy.~~

Podstawowym elementem ograniczającym swobodny rozwój rolnictwa jest położenie znacznej części obszaru gminy w zlewni Wielkich Jezior Mazurskich, na terenie ochronnym Głównego Zbiornika Wód Podziemnych, na terenach objętych ochroną prawną powodującą konieczność wysokich reżimów ochrony środowiska w produkcji rolnej. Część obszarów rolniczych jest w dużym stopniu podatna na erozję oraz posiada trudne w odniesieniu do uprawy warunki fizjograficzne.

Zasoby leśne

Na terenie gminy brak jest kompleksów większych o charakterze puszczańskim. Lasy w gminie Węgorzewo rozrzucone są w niewielkich kompleksach. W sąsiedztwie miasta większe zespoły leśne występują w obrębie doliny Węgorapy i w pobliżu jeziora Świącajty. Lasy w dolinie Węgorapy są podmokłe, głównie olchy - nieprzydatne dla potrzeb wypoczynku. Stanowią one jednak atrakcyjny element krajobrazowy.

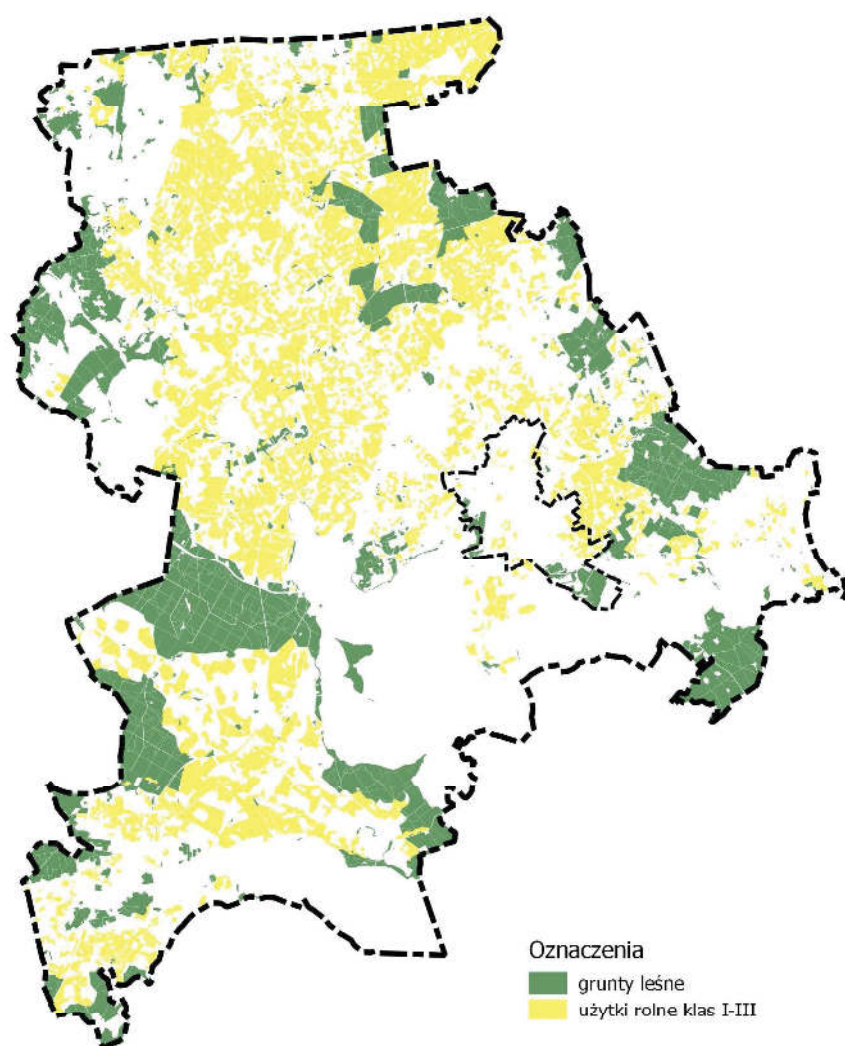
Korzystne dla wypoczynku są lasy o zróżnicowanym drzewostanie i wieku w przewadze sosny zlokalizowane nad jeziorem Świącajty. Na atrakcyjność tych lasów wpływa położenie w pobliżu jeziora i sąsiedztwo bardzo intensywnie urzeźbionej powierzchni terenu.

Lasy pełnią istotną rolę środowiskotwórczą, zapewniają korzystne funkcjonowanie

przyrody, są jednym z podstawowych walorów turystycznych obszaru. Istnienie wysokiego udziału drzewostanów liściastych, z reguły bardziej odpornych na szkodniki powoduje, że stan sanitarny lasu jest dobry. Jedynie drzewostany świerkowe są narażone na szkodniki, a las sosnowy, zwłaszcza przy granicy z gminą Pozezdrze, posadzony na słabych gruntach porolnych, nie osiąga połowy wieku swej dojrzałości technicznej. Równocześnie jakość siedlisk, a w nieco mniejszym rozmiarze i drzewostanów powoduje, że naturalna chłonność środowiska leśnego w gminie Węgorzewo jest bardzo niska.

Lasy ze względu na niewielkie zajmowane powierzchnie i korzystne oddziaływanie na warunki zdrowotne i mikroklimatyczne są wskazane do maksymalnej ochrony. Penetracja lasów poza zbieraniem runa leśnego powinna się odbywać po istniejących ścieżkach. Rozmieszczenie najcenniejszych kompleksów glebowych (klasy I-III) oraz zwartych kompleksów leśnych przedstawiono na rysunku 15.

Rys. 15.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Gruntów i Budynków

Zasoby wodne

Zasoby wodne gminy, mają potencjalne wysokie wartości. Wskaźnik udziału wód powierzchniowych w gminie Węgorzewo wynosi 18,44% ogólnej powierzchni, co jest wynikiem znacznie wyższym niż średnia w województwie. Dominujące jeziora na terenie gminy Węgorzewo to zbiorniki różnych kształtów i wielkości, od wielkich zbiorników wodnych po niewielkie, rozsiane w licznych zagłębieniach terenu oczka, od długich jezior rynnowych, po wielkie jeziora morenowe. Największym jeziorem w powiecie jest Dargin o powierzchni 3030ha.

Na terenie gminy Węgorzewo monitoringiem Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska objęto w roku 2005 cztery jeziora: Święcajty, Mamry Północne, Kirsajty, Dargin

oraz rzekę Węgorapę, a w 2006 i 2007 rzekę Węgorapę. Stan czystości jezior w gminie Węgorzewo przedstawiono w tabeli 4.

Tabela 4.

Jezioro	Ogólna ocena	Wskaźniki obniżające jakość wód
Dargin	II	Fosforany, azot całkowity
Kirsajty	II	Fosfor, BZT5, przewodność elektrolityczna właściwa
Mamry	II	ChZT -Cr, fosfor, azot, BZT5
Oświn	Poza klasą	BZT5, ChZT -Cr, azot całkowity, chlorofil "a" fosfor całkowity
Rydzówka	III	BZT5, ChZT -Cr, fosfor całkowity, azot całkowity
Świącajt	III	BZT5, ChZT -Cr, fosfor, azot całkowity, jony amonowe

Źródło: Informacje uzyskane z WIOŚ w ramach monitoringu środowiska województwa warmińsko-mazurskiego

Rzeka Węgorapa jest lewym, źródłowym ciekim Pregoty. Długość rzeki wynosi 139,9 km, w tym 43,9 km w granicach Polski. Na charakter wód Węgorapy wpływa zlewnia kompleksu jeziora Mamry o powierzchni 620, 6 km². Największymi dopływami Węgorapy na obszarze Polski są: Gołdapa, Wicianka, Kanał Brożajcki oraz uchodząca do kompleksu jezior Mamr – Sapina. Przepływy charakterystyczne na wodowskazie w Miedusznikach wynosiły (w m³/s): SWQ – 51,4; SSQ – 11,9; SNQ – 3,29.

Jak wynika z raportów WIOŚ głównymi źródłami zanieczyszczeń rzeki są:

- oczyszczone ścieki z miejskiej oczyszczalni ścieków w Węgorzewie,
- oczyszczone ścieki z oczyszczalni ścieków w Ołowniku,
- oczyszczone ścieki ze Szkoły Podstawowej w Sobiechach.

Według pomiarów WIOŚ czystość wód Węgorapy nie jest najlepsza – ogólną ocenę czystości określono na IV klasę ze wskazaniem zagrożeń (Barwa, ChZT – Cr, ChZT – Mn, Azot Kjeldahla, b.coli fek, og. B. coli).

Do najważniejszych źródeł zanieczyszczeń wód zalicza się brak uregulowanej gospodarki wodno-ściekowej, duża dysproporcja między liczbą przyłączy wodociągowych, a liczbą gospodarstw domowych podłączonych do zbiorczej kanalizacji sanitarnej bądź do przydomowych oczyszczalni ścieków. Inną przyczyną złej jakości wód jest brak płyt gnojowych, zbiorników na gnojowicę zlewnie przez rolników.

Wysokie wartości mają wody podziemne – miasto i gmina położone w obszarze ochronnym Głównego Zbiornika Wód Podziemnych, wody podziemne stanowią ważne bogactwo naturalne umożliwiające rozwój Węgorzewa, a jednocześnie ograniczenia w lokalizacji różnego typu obiektów, stanowiących potencjalne zagrożenia dla jakości wód podziemnych.

W większości terenu pierwszy użytkowy poziom wodonośny zalega na głębokości 80 – 120 m, z którego wydajności ujęć są niewielkie (10 – 20 m³/godz.). Na pozostałym obszarze eksploatuje się wody podziemne zalegające na głębokości 20 – 80 m. Ujęcia te są nieznacznie wydajniejsze (12 – 30 m³/ godz., w rejonie miasta Węgorzewa 30 – 50 m³/ godz.)

Na głębokościach rzędu 900m w okolicy Węgorzewa i nad jeziorem Oświn można się spodziewać występowania wód mineralnych o znaczeniu leczniczym.

Bogata sieć hydrograficzna na terenie gminy i w jej okolicy (jeziro Mamry, Świącajt, Stręgiel, Łabap, Dobskie, Rydzówka, Oświn, Sztynorckie, Pniewskie, rzeka Węgorapa, rzeka Ruda, rzeka Rawda, liczne ciek bez nazwy, Kanał Mazurski), stanowiąca ważny element krajobrazu, stwarzająca możliwość wypoczynku i rekreacji, wpływająca korzystnie na klimat, będąca środowiskiem życia fauny (również o znaczeniu gospodarczym - ryby) i flory oraz dająca możliwość wykorzystania dla potrzeb transportu.

Na terenie gminy były przeprowadzane, w ramach monitoringu, badania jakości wód podziemnych, wykonywane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie.

Wody pobierane były z wodociągów w Węgorzewie. Jak wynika z przeprowadzonych badań w ujęciach przekroczone są dopuszczalne normy żelaza dla wody przeznaczonej do spożycia. W związku z powyższym woda powinna być uzdatniana przez odżelazianie. Głównym źródłem jonów amonowych jest rozkład materii organicznej zawierającej azot (białka, mocznik itd.). Pochodzenie materii organicznej może być naturalne bądź z różnego typu ognisk, zanieczyszczeń antropogenicznych zawierających substancje organiczne.

Klimat

Klimat lokalny kształtowany jest zarówno oddziaływaniem warunków mikroklimatycznych całego regionu, jak również czynników lokalnych: rzeźby terenu, szaty roślinnej, wód powierzchniowych itp. Wyniesienie nad poziom morza, duże nagromadzenie otwartych zbiorników wodnych, a także terenów podmokłych powoduje, że poszczególne pory roku wkraczają tu w innych terminach niż w pozostałych regionach kraju. Wiosna zaczyna się 10 – 14 dni później niż w pozostałej części kraju i jest stosunkowo chłodna. Jesień natomiast jest przeważnie długa i ciepła, przede wszystkim dzięki zbiornikom wodnym, które oddają ciepło nagromadzone podczas lata. Znaczna objętość wód powierzchniowych zaznacza się także w wilgotności powietrza, która w okresie letnim waha się od 60 % do 80 %. Średni opad roczny wynosi 658 mm. Tereny obniżeń w dolinie rzek Węgorapy, Rawdy, Rudej, Kanału Mazurskiego oraz licznych cieków charakteryzują się niekorzystnymi właściwościami klimatycznymi. Na obszarach o znacznym zróżnicowaniu powierzchni zaznaczają się różnice w lokalnym klimacie związane z ekspozycją i nachyleniem zboczy.

Znajdujące się na obszarze gminy duże zbiorniki wodne oddziałują swym zasięgiem na sąsiadujące obszary łagodząc minima i maksima temperatury. Klimat lokalny na tych obszarach cechuje się mniejszymi amplitudami temperatury i wyższymi średnimi temperaturami roku. Obszary zwartych kompleksów leśnych szczególnie w części południowo-zachodniej gminy oraz w rejonie Sztynortu mają również wpływ na modyfikowanie warunków klimatycznych. Obszar leśny i tereny przylegające do lasów cechują się zmniejszonymi amplitudami temperatury, większą wilgotnością a przede wszystkim mniejszymi prędkościami wiatru. Korzystny wpływ na stan sanitarno-higieniczny powietrza mają również lasy. Zieleń pochłania zanieczyszczenia, jak również w procesie fotosyntezy rośliny wydzielają różne substancje lotne cechujące się właściwościami zabijania drobnoustrojów.

Podsumowanie

Przeobrażenia i degradacja środowiska gminy są związane z degradacją jakości wód powierzchniowych na skutek zanieczyszczenia poprzez:

- rozproszone zrzuty ścieków w wiejskich jednostkach osadniczych,
- brak retencji wód opadowych w mieście Węgorzewo (nadmierny dopływ zanieczyszczeń do rzeki Węgorapy),
- brak systemów oczyszczających w sieci kanalizacji deszczowej
- nieszczelny system odbioru ścieków z obszarów nieskanalizowanych,
- ~~spływy powierzchniowe~~ dopływ biogenów (nadmierne nawożenie) z powierzchni rolniczych (przykład zanieczyszczenia wód jeziora Sztynorckiego),
- brak systemowego rozwiązywania odbioru ścieków i odpadów z jachtów pływających po Wielkich Jeziorach Mazurskich,
- spływy z dróg,

- zabudowywanie znacznych fragmentów brzegów jezior (np. niedostępna linia brzegowa jeziora Świącajty).

~~Powstrzymanie procesu dalszej degradacji wód powierzchniowych wiązać się musi z następującymi działaniami:~~

- ~~• wyposażenie wszystkich jednostek osadniczych w sieć kanalizacji sanitarnej zakończoną oczyszczalnią ścieków,~~
- ~~• tworzenie i właściwe zagospodarowanie stref ochronnych ujęć wód podziemnych,~~
- ~~• prowadzenie gospodarki rolnej w sposób ograniczający migracje składników nawozowych, szczególnie azotanów do wód,~~
- ~~• przeciwdziałanie zanieczyszczeniom liniowym z dróg, poprzez oczyszczanie wód opadowych z zanieczyszczeń olejowych i zawiesin.~~

Potencjalne zagrożenia dla jakości wód podziemnych wynikają przede wszystkim z:

- braku identyfikacji głównych obszarów zasilających wody podziemne,
- nieodpowiedniego zagospodarowania obszarów, które powinny podlegać wysokim reżimom ze względu na zagrożenie wód podziemnych (dzikie wysypiska, wylwanie nieczystości płynnych, składowanie substancji niebezpiecznych, nawożenie i wylwanie gnojowicy),
- niskosprawnych i nieczynnych ujęć wody.

Potencjalne zagrożenia dla rolniczej przestrzeni produkcyjnej związane są z:

- nieracjonalnym zagospodarowaniem użytków rolnych (podziały nieruchomości, enklawy zabudowy w oderwaniu od zabudowy wiejskiej, odłogowanie),
- niszczenie śródpolnych elementów przestrzeni rolniczej (zadrzewienia śródpolne, miedze, oczka wodne),
- niekontrolowana zabudowa terenów rolnych (szczególnie w strefie przybrzeżnej),
- miejscowa degradacja użytków rolnych,
- zaniedbane, miejscami zdewastowane urządzenia melioracji szczegółowej.

Obszary leśne podlegają ciągłej presji i zagrożeniom wynikającym z:

- zanieczyszczenia powietrza i wód,
- naruszeniu równowagi naturalnych ekosystemów leśnych,
- miejscowej dewastacji (najczęściej na granicy polno-leśnej),
- niszczeniu i likwidacji zadrzewień w strefie przybrzeżnej jezior i rzek.

Pogorszenie stanu i zanieczyszczenia powietrza wiąże się z następującymi czynnikami:

- dużej ilości niskosprawnych i wysokoemisyjnych lokalnych kotłowni zarówno na terenie poszczególnych wsi jak i miasta Węgorzewo,
- braku skuteczności w egzekwowaniu przepisów ochrony powietrza (kontrola lokalnych kotłowni),
- ~~• zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń z istniejących większych źródeł, poprzez stosowanie paliwa o mniejszej zawartości siarki, zmianę rodzajów stosowanego paliwa (olej, gaz).~~

Rozdział 5. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

W krajobrazie kulturowym gminy Węgorzewo dominują:

- skupione wsie,
- zabudowa kolonijna wśród rozłogów pól,

- liczne zespoły dworsko-parkowe.

Zabytkowy krajobraz gminy cechuje:

- zachowana czytelnie historyczna zabudowa wiejska,
- przekształcone współcześnie rozłogi pól i łąk,
- zróżnicowana sieć drożna,
- rozległe widoki na przedpola wsi, kolonii i majątków,
- duży udział form naturalnych (głównie jezior).

~~Pełny wykaz obiektów w zestawieniu tabelarycznym wraz z określeniem stopnia waloryzacji, wytycznymi dotyczącymi zakresu objęcia ochroną i utworzenia stref ochronnych podano w tabeli 3.~~

~~Na mapie uwarunkowań w skali (rysunek nr 10) pokazano lokalizację obiektów i zasięg przestrzenny proponowanych do utworzenia stref z zachowaniem numeracji kodów zgodnym z oznaczeniami w tabelach (analiza – część I Studium) obszarów objętych ochroną.~~

~~Wykaz obiektów nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków województwa suwalskiego zawarty jest w obwieszczeniu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Suwałkach z dnia 15 marca 1993 r. opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Województwa Suwalskiego Nr 11 z dnia 21.04.1993 r..~~

5.1. Obszary i obiekty zabytkowe podlegające ochronie

- a) Obszary i obiekty wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków (lokalizację obszarów i obiektów zabytkowych przedstawiono na rysunku 16.)

Ścisłej ochronie prawnej na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami podlegają obiekty i obszary wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków. Wykaz obiektów, które wpisane zostały do wojewódzkiego rejestru zabytków stanowi tabela 5.

Tabela 5.

Lp.	Miejscowość	Obiekt
1	Brzozowo	- cmentarz ewangelicki, nr rej.: A-890 z 9.02.1991
2	Dąbrówka Mała	- cmentarz ewangelicki wraz z zaleją dojazdową, nr rej.: 484 z 15.05.1986 - zespół pałacowy, XIX/XX, nr rej.: A-1040 z 5.01.1996 (pałac, spichrz-obora, obora, kuźnia)
3	Duży Kamień	- leśniczówka, XIX/XX, nr rej.: A-4463 z 4.04.2007
4	Guja	- cmentarz ewangelicki, nr rej.: A-891 z 9.12.1991
5	Kal	- cmentarz ewangelicki (w zach. części wsi), nr rej.: A-892 z 9.12.1991
6	Kamionek Wielki	- budynek dworca kolejowego, 1907, linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo - wiadukt kolejowy, 1907, linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo
7	Klimki	- zespół dworski: - dwór, nr rej.: 1257 z 15.06.1968 - spichlerz, nr rej.: 1265 z 15.06.1968 - park wraz z terenem zabudowy gospodarczej, nr rej.: 418 z 4.07.1984
8	Łęgwarowo	- zespół dworski i folwarczny, nr rej.: 387 z 18.03.1983: - dwór, nr rej.: 1259 z 15.06.1968 - park - folwark (budynek gospodarczy, łaźnia)
9	Maćki	- zespół dworski, 2 poł. XIX: - dwór, nr rej.: 1269 z 16.06.1968 - obora, nr rej.: 1270 z 16.06.1968 - park, 2 poł. XIX, nr rej.: 460 z 17.03.1986
10	Mamerki	- pozostałości wiaduktu drogowego, 1907, linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo
11	Nowa Guja	- cmentarz wojenny z I wojny światowej (żołnierzy rosyjskich), nr rej.: 488 z 15.05.1986 - cmentarz wojenny z I wojny światowej, w lesie, 1914, nr rej.: A-4550 z 4.08.2010 - park dworski, XIX/XX, nr rej.: A-914 z 11.08.1992
12	Pilwa	- cmentarz ewangelicki rodzinny wraz z aleją dojazdową, nr rej.: 521 z 23.07.1986

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO
CZĘŚĆ I

13	Pniewo	- zespół dworski: - dwór, nr rej.: 1272 z 16.06.1968 oraz 557 z 20.02.1989 - park wraz z przyległym terenem zabudowy gospodarczej, nr rej.: 435 z 12.11.1985 - wiadukt kolejowy, 1907, linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo
14	Przystań	- budynek dworca kolejowego, 1907 linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo - most kolejowy, kratownicowy, nad Kanałem Mazurskim, 1911-14, 1948, linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo - 2 wiadukty kolejowe, 1907, linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo
15	Radzieje	- zespół kościoła ewangelickiego, ob. rzym.-kat. par. p.w. Chrystusa Króla, nr rej.: 514 z 1.07.1986: - kościół, 1827, nr rej.: R/5 (A-148) z 13.08.1949 oraz 1260 z 15.06.1968 - dzwonnica - cmentarz przykościelny - plebania, XIX, nr rej.: 1274 z 16.06.1968 - budynek dworca kolejowego, 1907, linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo - rampa kolejowa, linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo - dom przy dworcu, 1907, linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo - przepust wodny nad rzeką Radziejką, 1907, 1917-18, linia kolejowa Kętrzyn – Węgorzewo
16	Różewiec	- dwór, 1914-1915, nr rej.: A-2117 z 7.04.2004 - pozostałości parku, nr rej.: A-2117 z 7.04.2004
17	Rudziszki	- cmentarz ewangelicki, XIX, nr rej.: A-1017 z 13.02.1995 - zespół pałacowy i folwarczny, nr rej.: 388 z 18.03.1983: - pałac, XVIII, 2 poł. XIX, nr rej.: 1275 z 16.06.1968 oraz 388 z 18.03.1983 - park, nr rej. 388 z 18.03.1983 - oranżeria, 1 poł. XIX, nr rej.: 1276 z 16.06.1968 - dom ogrodnika, 2 poł. XIX - spichrz, 1922, nr rej.: 390 z 18.03.1983 - stajnia, XIX, nr rej.: 1277 z 16.06.1968 oraz 388 z 18.03.1983 - budynek gospodarczy, XIX, nr rej. 388 z 18.03.1983 - budynek obory, nr rej.: 388 z 18.03.1983 - stodoła, XIX, nr rej.: 1278 z 16.06.1968 - kuźnia, nr. Rej. 389 z 18.03.1983
18	Rydzówka	- mauzoleum rodziny Lefevre , na cmentarzu, 1836, nr rej.: 98 z 14.11.1980 - park dworski z przyległym terenem dawnej zabudowy gospodarczej, XVIII-XIX, nr rej.: 610 z 14.11.1988
19	Stręgiel	- cmentarz wojenny z I wojny światowej, nr rej.: A-893 z 10.12.1991
20	Suczki	- dom nr 48, poł. XIX, nr rej.: 53 z 9.02.1980 - dom nr 53, 2 poł. XVIII, 1930, nr rej.: 56 z 19.02.1980
21	Sztynort	- cmentarz ewangelicki, na przesmyku między jeziorami, XIX, nr rej.: 617 z 10.01.1989 - mauzoleum rodziny Lehnendorffów, 1858, nr rej.: 504 z 20.06.1986 - zespół pałacowy i folwarczny, k. XVII-XIX, nr rej.: 48 z 19.06.1979: - pałac, XVII-XIX, nr rej.: S/65 z 17.01.1962 oraz 48 z 19.06.1979 - 2 oficyny, 1 poł. XIX nr rej.: 48 z 19.06.1979 - pawilon ogrodowy (kaplica), 1828, nr rej.: 1283 z 16.06.1968 oraz 48 z 19.06.1979 - pawilon ogrodowy (herbaciarnia), 1818, nr rej.: 1280 z 16.06.1968 oraz 48 z 19.06.1979 - park (ok. 18 ha) nr rej. 48 z 19.06.1979 - dworek łowczego, poł. XIX, nr rej.: 1286 z 16.06.1968 (przeniesiony) - spichrz, 1830, nr rej.: 1281 z 16.06.1968 oraz 48 z 19.06.1979 - stajnia, poł. XIX - 3 obory, poł. XIX, nr rej.: 48 z 19.06.1979 - obora przypałacowa, szach., XVIII, nr rej.: 1282 z 16.06.1968 oraz 48 z 19.06.1979 - stajnia przypałacowa, szach., XVIII, nr rej.: 1284 z 16.06.1968 oraz 48 z 19.06.1979
22	Sztynort Mały	- zespół dworski (dwór - rządówka, obora, park), pocz. XIX, nr rej.: A-2010 z 2.04.2002 oraz 7.04.2002
23	Trygort	- cmentarz ewangelicki, nr rej.: A-894 z 10.12.1991 - dom, drewn.-mur., poł. XIX, nr rej.: 1271 z 16.02.1968 oraz 50 z 9.02.1980 (dec. Pęty)
24	Węgielsztyn	- kościół ewangelicki wraz z otoczeniem (cmentarzem przykościelnym), ob. rzym.-kat. par. p.w. św. Józefa, nr rej.: N/26 (A-279) z 22.03.1957, 1261 z 15.06.1968 oraz 22 z 28.03.1979 - cmentarz przykościelny, nr rej.: jw.
25	Węgorzewo	- układ urbanistyczny (część miasta), XVI-XIX, nr rej.: 97 z 14.11.1980 - kościół p.w. Dobrego Pasterza wraz z otoczeniem, ul. Pionierów 4, 1912, nr rej.: 1664 z 20.03.2000 - kościół ewangelicki wraz z otoczeniem (przyległym terenem dawnego cmentarza przykościelnego), ob. rzym.-kat. par. p.w. św. Piotra i Pawła, ul. Zamkowa, 1605-1611, nr rej.: W/28 z 16.10.1958, 1263 z 15.06.1968 oraz 21 z 20.03.1979 - cmentarz przykościelny, nr rej.: jw. - kościół ewangelicki wraz z otoczeniem p.w. Świętego Krzyża, ob. bizant.-ukraiński, ul. 11 Listopada, ok. 1930, nr rej.: 1663 z 20.03.2000 - dom parafialny ewangelicko-augsburski, ob. kościół prawosławny p.w. św. Piotra i Pawła, ul. Pionierów 25, 1924, nr rej.: A-1685 z 19.05.2000 - cmentarz ewangelicki, ob. komunalny, XIX, nr rej.: A-895 z 11.12.1991 - cmentarz wojenny z I wojny światowej, nad jeziorem Święcajty, nr rej.: 335 z 10.03.1983 - cmentarz wojenny żołnierzy radzieckich z II wojny światowej, nr rej.: A-896 z 11.12.1991 - zespół dworca kolejowego, ul. Jaracza, 1889-1910, nr rej.: A-1013 z 10.11.1994:

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO
CZĘŚĆ I

		- dworzec - lokomotywnia wachlarzowa - nastawnia, 1900-1905 - wieża ciśnień, ok. 1905 - wieża ciśnień - magazyn, 1908-1914 - przejście podziemne - budynek nadzoru kolejowego, ob. dom mieszkalny, ul. Jaracza 24, 1900-1905 - dom mieszkalny, ul. Jaracza 2, 1900-1905 - dom mieszkalny, ul. Jaracza 6, 1900-1905 - dom mieszkalny, ul. Jaracza 12, 1900-1905 - dom mieszkalny, ul. Jaracza 14, 1900-1905 - dom mieszkalny, ul. Jaracza 16, 1900-1905 - dom mieszkalny, ul. Jaracza 18, 1900-1905 - 2 budynki gospodarcze - szalet - pompownia, 1900-1905 - nocelgownia, ob. Dom mieszkalny, ul. Jaracza 30, ok. 1898 - zamek, ul. Zamkowa, XIV-XIX, po 1945, nr rej.: W/30 z 4.05.1959, A-1262 z 15.06.1968 oraz 41 z 24.05.1979 - park dworski wraz z przyległym otoczeniem, ul. Reymonta, nr rej.: A-450 z 12.03.1986 - dom, ul. Pionierów 33, 1910, nr rej.: A-1062 z 8.04.1997 - dom, ul. Portowa 1-3, k. XIX, nr rej.: A-956 z 30.04.1993 i z 19.05.2003 - teren parku etnograficznego, nr rej.: A-956 z 30.04.1993 i z 19.05.2003
26	Sztynort Wielki	aleja dębowa – odcinek wjazdowy do Sztynortu Wielkiego (droga 1602 N)

Źródło: opracowanie własne na podstawie rejestru zabytków nieruchomych

b) Zabytki archeologiczne wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków

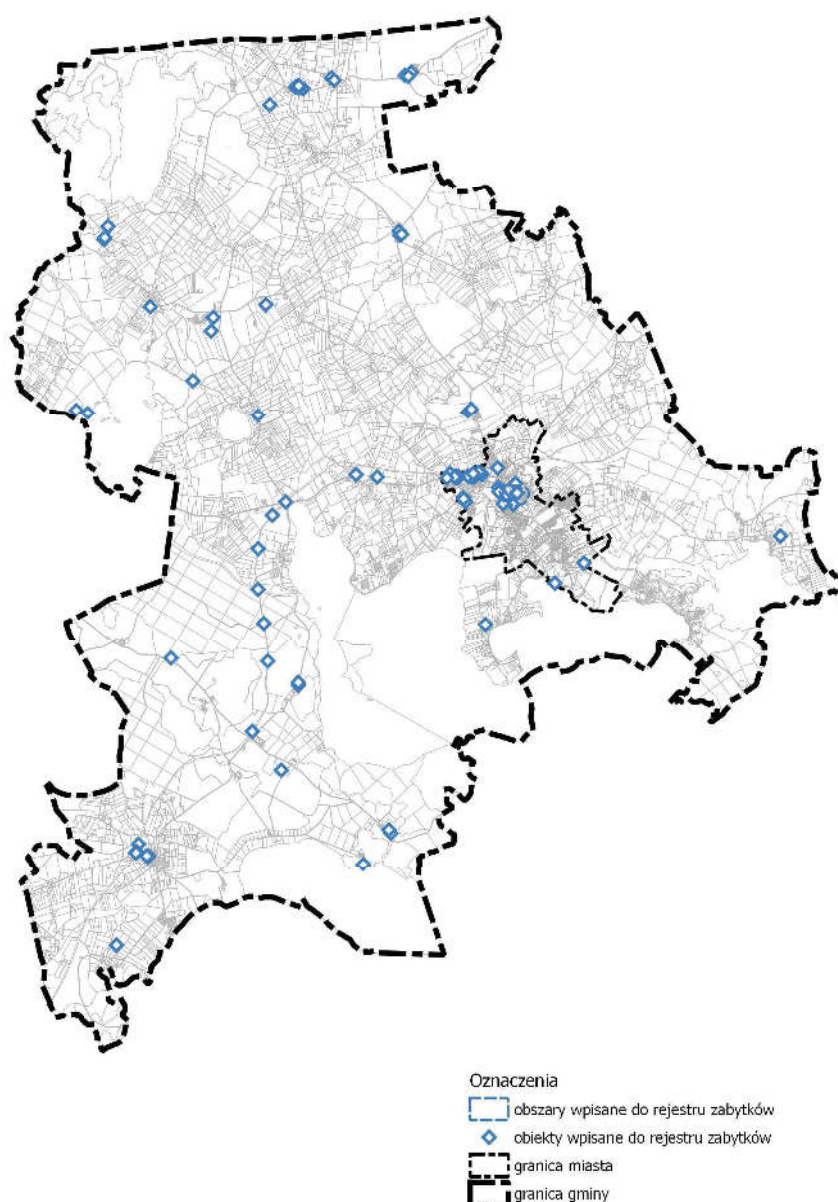
W granicach gminy znajdują się następujące zabytki archeologiczne wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków archeologicznych opisane w tabeli 6:

Tabela 6.

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Nr rejestru	Data wpisu	Numer działki	Nr stanowiska	Obszar AZP
1	Perty	grodzisko	C-104	21.11.1972	138,139,140/1,141	st. I	13-72/11
2	Tarławki	osiedle obronne	C-120	02.12.1973	315/1	st. I	16-72
3	Węgielsztyn	grodzisko	C-112	25.09.1973	145, 146	st. I	14-72/1
4	Knis	kurhan	C-285	24.05.2010	179	st. I	19-71/1

Źródło: opracowanie własne na podstawie rejestru zabytków archeologicznych

Rys. 16.

Źródło: opracowanie własne na podstawie rejestru zabytków nieruchomych

c) Zabytki wpisane do gminnej ewidencji zabytków

Studium ustala obowiązek objęcia ochroną wszystkich obiektów i obszarów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta i Gminy Węgorzewo. Należy podkreślić, że jest to zbiór otwarty, podlegający ciągłej weryfikacji. Aktualny wykaz obiektów znajdujących się w Gminnej Ewidencji Zabytków zawarty został w tabeli 7 (miasto Węgorzewo) i tabeli 8 (gmina Węgorzewo). W GEZ znajdują się również obiekty wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków zawarte w tabeli 5. Ochroną objęte są również stanowiska archeologiczne ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków, których wykaz przedstawiono analogicznie w tabeli 9 i 10.

Tabela 7

Lp.	Obiekt zabytkowy (adres, czas powstania, okresy przebudowy, stopień zachowania)
1.	Węgorzewo, plebania w parafii rzymskokatolickiej, p.w. śś. Piotra i Pawła, mur., 1605-1611
2.	Węgorzewo, kaplica na cmentarzu grzebalnym, ul. Armii Krajowej, mur., koniec XIX w.
3.	Węgorzewo, kaplica na cmentarzu grzebalnym, ul. Armii Krajowej, mur., koniec XX w.
4.	Węgorzewo, /Ruska Wieś/ dwór wraz z otoczeniem, ul. Reymonta, mur., 1 poł. XX w.
5.	Węgorzewo, budynek główny w zespole szkoły nr 1, ul. Bema 12, mur., okres międzywojenny
6.	Węgorzewo, oficyna z salą gimnastyczną w zespole szkoły nr 1, ul. Bema 12, mur., okres międzywojenny
7.	Węgorzewo, budynek nr 1 w zespole koszarowym północnym, mur., okres międzywojenny
8.	Węgorzewo, budynek nr 2 w zespole koszarowym północnym, mur., okres międzywojenny
9.	Węgorzewo, budynek nr 3 w zespole koszarowym północnym, mur., okres międzywojenny
10.	Węgorzewo, budynek nr 4 w zespole koszarowym północnym, mur., okres międzywojenny
11.	Węgorzewo, budynek nr 5 w zespole koszarowym północnym, mur., okres międzywojenny
12.	Węgorzewo, budynek nr 6 w zespole koszarowym północnym, mur., okres międzywojenny
13.	Węgorzewo, budynek nr 7 w zespole koszarowym północnym, mur., okres międzywojenny
14.	Węgorzewo, budynek nr 8 w zespole koszarowym północnym, mur., okres międzywojenny
15.	Węgorzewo, budynek nr 9 w zespole koszarowym północnym, mur., okres międzywojenny
16.	Węgorzewo, budynek nr 10 w zespole koszarowym północnym, mur., okres międzywojenny
17.	Węgorzewo, budynek nr 1 w zespole koszarowym południowym, mur., okres międzywojenny
18.	Węgorzewo, budynek nr 2 w zespole koszarowym południowym, mur., okres międzywojenny
19.	Węgorzewo, budynek nr 3 w zespole koszarowym południowym, mur., okres międzywojenny
20.	Węgorzewo, budynek nr 4 w zespole koszarowym południowym, mur., okres międzywojenny
21.	Węgorzewo, budynek nr 5 w zespole koszarowym południowym, mur., okres międzywojenny
22.	Węgorzewo, budynek nr 6 w zespole koszarowym południowym, mur., okres międzywojenny
23.	Węgorzewo, budynek nr 7 w zespole koszarowym południowym, mur., okres międzywojenny
24.	Węgorzewo, budynek nr 8 w zespole koszarowym południowym, mur., okres międzywojenny
25.	Węgorzewo, budynek nr 9 w zespole koszarowym południowym, mur., okres międzywojenny
26.	Węgorzewo, budynek nr 10 w zespole koszarowym południowym, mur., okres międzywojenny
27.	Węgorzewo, szpital Bethesda, ob. Dom Pomocy Społecznej, ul. 11 Listopada 12, mur.,
28.	Węgorzewo, szpital Bethesda, ob. Dom Pomocy Społecznej, ul. 11 Listopada 12, mur.,
29.	Węgorzewo, urząd finansowy, ob. Urząd Miasta i Gminy, ul. Zamkowa
30.	Węgorzewo, dom nr 15, ul. Pionierów, mur., pocz. XX w.
31.	Węgorzewo, dom nr 17, ul. Pionierów, mur., pocz. XX w.
32.	Węgorzewo, budynek mieszkalny w zespole młyna, ul. Pionierów 21, mur., pocz. XX w.
33.	Węgorzewo, młyn elektryczny w zespole młyna, ul. Pionierów 21, mur., pocz. XX w.
34.	Węgorzewo, dom nr 4, ul. Plac Wolności, mur., pocz. XX w.
35.	Węgorzewo, dom nr 5, ul. Plac Wolności, mur., pocz. XX w.
36.	Węgorzewo, dom nr 13, ul. Plac Wolności, mur., pocz. XX w.
37.	Węgorzewo, dom nr 6, ul. Teatralna, mur., 2 poł. XIX w.
38.	Węgorzewo, dom nr 12, ul. Teatralna, mur., pocz. XIX w.
39.	Węgorzewo, dom nr 14, ul. Teatralna, mur., XIX/XX w. przebudowany
40.	Węgorzewo, dom nr 9 /poczt./, ul. Zamkowa, mur. XIX/XX w.
41.	Węgorzewo, dom nr 28, ul. Zamkowa, mur., pocz., XX w.
42.	Węgorzewo, dom nr 34, ul. Zamkowa, mur., pocz., XX w.
43.	Węgorzewo, dom nr 37, ul. Zamkowa, mur., pocz., XX w.
44.	Węgorzewo, dom nr 63, ul. Zamkowa, mur., pocz., XX w.
45.	Węgorzewo, dom nr 65, ul. Zamkowa, mur., pocz., XX w.
46.	Węgorzewo, budynek gospodarczy w zespole dworca kolejowego, mur., 1905 r.
47.	Węgorzewo, most kolejowy nad rzeką Węgorapą w zespole dworca kolejowego, kam.-stalowy., 1905 r.
48.	Węgorzewo, budynek gospodarczy, ul. Sienkiewicza, kam., XVIII/XIX w.
49.	Węgorzewo, spichlerz ob. magazyn zbożowy, ul. Armii Krajowej, mur., XIX/XX w.
50.	Węgorzewo, cmentarz ewangelicki, ul. Teatralna, XIX w.
51.	Węgorzewo, cmentarz ewangelicki, ul. Kętrzyńska, XIX w., /zdewastowany/
52.	Węgorzewo, cmentarz ewangelicki /w pobliżu szosy do Buder/, XIX w.

53.	Węgorzewo, cmentarz żydowski, XIX w., /zdeastowany/
54.	Węgorzewo, mogiła wojenna z I wojny światowej, ul. Łuczańska 23
55.	Węgorzewo, park miejski im. Helwiga, XIX/XX w.
56.	Węgorzewo, park miejski /k. stacji PKP/

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków

Tabela 8.

Lp.	Obiekt zabytkowy Czas powstania, okresy przebudowy, stopień zachowania
1.	Biedaszk, cmentarz ewangelicki, XIX w
2.	Brzozowo, budynek szkolny w zespole szkoły, okres międzywojenny
3.	Brzozowo, budynek szkolny w zespole szkoły, okres międzywojenny
4.	Brzozowo, cmentarz ewangelicki, rodzinny, 2 poł. XIX w.
5.	Dąbrówka Mała, park w zespole pałacowo - pałacowym XIX/XX w.
6.	Dłużec, budynek szkolny w zespole szkoły, pocz. XX w.
7.	Dłużec, budynek gospodarczy w zespole szkoły, pocz. XX w.
8.	Dłużec, cmentarz ewangelicki, XIX w.
9.	Guja, budynek szkolny w zespole szkoły, pocz. XX w.
10.	Guja, budynek gospodarczy w zespole szkoły, pocz. XX w.
11.	Guja – Piaski, śluza, 1934-1940 r.
12.	Guja – Piaski, strażnica wodna, ok. 1912 r.
13.	Guja – Piaski, jaz walcowy, 1942-1943 r.
14.	Jakunowo, budynek szkolny w zespole szkoły, pocz. XX w.
15.	Jakunowo, budynek gospodarczy w zespole szkoły, pocz. XX w.
16.	Jakunowo, park dworski, XIX w.
17.	Jakunowo, cmentarz ewangelicki, XIX w.
18.	Jerzykowo, obora w zespole podworskim XIX/XX w.
19.	Jerzykowo, magazyn w zespole podworskim XIX/XX w.
20.	Jerzykowo, stodoła w zespole podworskim XIX/XX w.
21.	Jerzykowo, stodoła w zespole podworskim XIX/XX w.
22.	Jerzykowo, czworak w zespole podworskim XIX/XX w.
23.	Kal, budynek szkolny w zespole szkoły, pocz. XX w.
24.	Kal, tzw. „Kalski mur” XVI-XIX w.
25.	Kal, Rybaczówka, pocz. XX w.
26.	Kal, cmentarz ewangelicki, XIX w.
27.	Kalskie Nowiny, budynek szkolny w zespole szkoły, pocz. XX w.
28.	Kalskie Nowiny, budynek gospodarczy w zespole szkoły, pocz. XX w.
29.	Kalskie Nowiny, cmentarz ewangelicki, XIX w.
30.	Kalskie Nowiny, most drogowy nad linią kolejową, XIX w.
31.	Kamionek Wielki, budynek gospodarczy w zespole kolejowym przy linii kolejowej Kętrzyn – Węgorzewo 1907, mur.
32.	Karłowo, cmentarz ewangelicki, XIX w.
33.	Kietlice, stodoła w pozostałościach folwarku, szachulec, poł. XIX w.
34.	Kietlice, obora w pozostałościach folwarku, mur. XIX/XX w.
35.	Klikucie, cmentarz ewangelicki, XIX w.
36.	Klimki, cmentarz ewangelicki, XIX w.
37.	Klimki, szkoła, ob. dom nr 11, mur., pocz. XX w.
38.	Kolonia Rybacka, dom, Plażowa 4, mur. pocz. XX w.
39.	Kolonia Rybacka, dom, Plażowa 6, mur. pocz. XX w.
40.	Kolonia Rybacka, dom, Plażowa 7/9, mur. pocz. XX w.
41.	Kolonia Rybacka, dom, Plażowa 10, mur. pocz. XX w.
42.	Kolonia Rybacka, dom, Węgorzewska 10, mur. pocz. XX w.
43.	Kolonia Rybacka, budynek mieszkalny w zakładach drzewnych /nr 35/mur. pocz. XX w.
44.	Kolonia Rybacka, tartak w zakładach drzewnych /nr 35/ mur. pocz. XX w.
45.	Kolonia Rybacka, budynek magazynowy w zakładach drzewnych /nr 35/ drew. pocz. okres międzywojenny
46.	Kolonia Rybacka, budynek biurowy w zespole rybaczówki, mur., pocz. XX w.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO
CZĘŚĆ I

47.	Kolonia Rybacka, budynek gospodarczy w zespole rybackówki, mur., pocz. XX w.
48.	Kolonia Rybacka, budynek gospodarczy w zespole rybackówki, mur., pocz. XX w.
49.	Kraski /Węgliestzyn/, cmentarz rodzinny, 2 poł. XX w.
50.	Łabapa, obora w pozostałościach folwarku, mur., pocz. XX w.
51.	Maćki, spichlerz w zespole dworskim, mur. pocz. XX w.
52.	Maćki, gospodarczy w zespole dworskim, drewn. pocz. XX w.
53.	Matyski, dwór w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX
54.	Matyski, obora w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX
55.	Matyski, obora w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX
56.	Matyski, park w zespole dworsko-parkowym, XIX/XX w.
57.	Nowa Guja, dwór w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
58.	Nowa Guja, oficyna w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
58.	Nowa Guja, stajnia w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
60.	Nowa Guja, obora w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
61.	Nowa Guja, budynek gospodarczy w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
62.	Nowa Guja, cmentarz ewangelicki / na skraju lasu/, XIX w.
63.	Nowa Guja, cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX w.
64.	Ogonki, budynek szkolny w zespole szkoły /nr 10/, mur. pocz. XX w.
65.	Ogonki, budynek dworcowy /ob. Ośrodek Wypoczynkowy „Mazur”/, mur., 1905 przebudowany w latach 60.
66.	Ogonki, dom w pozostałościach cegielni sylikatowej, mur., pocz. XX w.
67.	Ogonki, budynek gospodarczy w pozostałościach cegielni sylikatowej, mur., pocz. XX w.
68.	Ogonki, bierny schron piechoty w Punkcie Oporu nr 18 /wysadzony/, beton, 1915
69.	Ogonki, bierny schron piechoty w Punkcie Oporu nr 18 /wysadzony/, beton, 1915
70.	Ogonki, bierny schron pogotowia w Punkcie Oporu nr 18 /wysadzony/, beton, 1915
71.	Ogonki, bierny schron pogotowia w Punkcie Oporu nr 18 /wysadzony/, beton, 1915
72.	Ogonki, bierny schron piechoty w Punkcie Oporu nr 19 /wysadzony/, beton, 1915
73.	Ogonki, bierny schron piechoty w Punkcie Oporu nr 19 /wysadzony/, beton, 1915
74.	Ogonki, bierny schron pogotowia w Punkcie Oporu nr 19 /wysadzony/, beton, 1915
75.	Ogonki, wartownia w Punkcie Oporu nr 19 /wysadzony/, beton, 1915
76.	Ogonki, wartownia w Punkcie Oporu nr 19 /wysadzony/, beton, 1915
77.	Ogonki, schron bojowy typu B1/1 /wysadzony/ w Odcinku Giżyckiego Rejonu Umocnionego pomiędzy jeziorami Stręgiel – Świecajty 1936-1939, żelbet
78.	Ogonki, schron bojowy typu B1/1 /wysadzony/ w Odcinku Giżyckiego Rejonu Umocnionego pomiędzy jeziorami Stręgiel – Świecajty 1936-1939, żelbet
79.	Ogonki, schron bojowy typu B1/1 /wysadzony/ w Odcinku Giżyckiego Rejonu Umocnionego pomiędzy jeziorami Stręgiel – Świecajty 1936-1939, żelbet
80.	Ogonki, most drogowy nad linią kolejową Węgorzewo-Kruklanki, żelbet.-kam., 1905r.
81.	Ogonki, most drogowy nad linią kolejową Węgorzewo-Kruklanki, kam. - stal, 1905r.
82.	Ogonki, most kolejowy nad drogą kołową Węgorzewo-Kruklanki, żelbet, 1905r.
83.	Ogonki, cmentarz ewangelicki, XIX w.
84.	Pasternak, dwór w zespole dworskim, mur., pocz. XX w.
85.	Pasternak, magazyn w zespole dworskim, mur., pocz. XX w.
86.	Pasternak, magazyn w zespole dworskim, mur., pocz. XX w.
87.	Pasternak, park w zespole dworskim, mur., pocz. XX w.
88.	Perły, dwór w pozostałościach zespołu dworskiego, mur., pocz. XX w.
89.	Perły, park w pozostałościach zespołu dworskiego, XIX w.
90.	Perły, magazyn w pozostałościach zespołu dworskiego, mur., pocz. XX w.
91.	Perły, magazyn w pozostałościach zespołu dworskiego, mur., pocz. XX w.
92.	Perły, budynek szkoły w zespole szkoły, mur., XIX/XX w.
93.	Perły, dom nr 1, mur., XIX/XX w.
94.	Perły, dom nr 5, mur., XIX/XX w.
95.	Perły, cmentarz ewangelicki /na pdn krańcu wsi/, XIX w.
96.	Perły, chałupa /przeniesiona do Trygortu/
97.	Pilwa, budynek szkoły / nr 12/ w zespole szkoły, mur., pocz. XX w.
98.	Pilwa, budynek gospodarczy /nr 12/ w zespole szkoły, mur., pocz. XX w.
99.	Pilwa, cmentarz ewangelicki, wiejski, XIX w.
100.	Pilwa, park dworski, XIX w.
101.	Pniewo, obora w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO
CZĘŚĆ I

102.	Pniewo, kuźnia w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
103.	Pniewo, budynek szkoły / nr 10/ w zespole szkoły, mur., XIX/XX w.
104.	Pniewo, budynek szkoły / nr 12/ w zespole szkoły, mur., XIX/XX w.
105.	Pniewo, cmentarz ewangelicki, XIX w.
106.	Prynowo, dwór w pozostałościach zespołu dworskiego, mur., XIX/XX w.
107.	Prynowo, budynek gospodarczy w pozostałościach zespołu dworskiego, mur., XIX/XX w.
108.	Prynowo, budynek szkoły w zespole szkoły, mur., pocz. XX w.
109.	Prynowo, budynek gospodarczy w zespole szkoły, mur., pocz. XX w.
110.	Prynowo, cmentarz ewangelicki, XIX w.
111.	Przystań, schron przeciwlotniczy w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa I – „Quelle”, żelbet, zachowany, 1940-1944
112.	Przystań, schron przeciwlotniczy w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa I – „Quelle”, żelbet, zachowany, 1940-1944
113.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa I – „Quelle”, żelbet, zachowany, 1940-1944
114.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa I – „Quelle”, żelbet, zachowany, 1940-1944
115.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa I – „Quelle”, żelbet, zachowany, 1940-1944
116.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa I – „Quelle”, żelbet, zachowany, 1940-1944
117.	Przystań, schron transformator w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa I – „Quelle”, żelbet, zachowany, 1940-1944
118.	Przystań, schron transformator w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa I – „Quelle”, żelbet, zachowany, 1940-1944
119.	Przystań, schron ciepłownia w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa I – „Quelle”, żelbet, zachowany, 1940-1944
120.	Przystań, schron przepompownia w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
121.	Przystań, schron ciepłownia w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
122.	Przystań, schron transformator w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
123.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
124.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
125.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
126.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
127.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
128.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
129.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
130.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
131.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
132.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
133.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
134.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
135.	Przystań, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, nieukończona przebudowa na schron przeciwlotniczy, zachowany, 1940-1944
136.	Przystań, schron zapasowe urządzenie energetyczne w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
137.	Przystań, schron techniczny /?/ w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa II – „Fritz”, żelbet, zachowany, 1940-1944
138.	Przystań, schron techniczny /?/ w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa III – „Brigitten Stadt”, żelbet, nieukończony, 1940-1944
139.	Przystań, schron łączności w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa III – „Brigitten Stadt”, żelbet, zachowany, 1940-1944
140.	Przystań, schron łączności w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa III – „Brigitten Stadt”, żelbet, zachowany, 1940-1944
141.	Przystań, schron techniczny /?/ w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, Strefa III – „Brigitten Stadt”, żelbet, zachowany, 1940-1944
142.	Przystań, fundamentowania ok. 200 obiektów drewnianych i murowanych w Kwaterze Dowództwa Wojsk Lądowych (OKH) i

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO
CZĘŚĆ I

	Kwatermistrzostwa „Mauerwald”, 1940-1944
143.	Przystań, budynek magazynowy i sanitariaty w zespole dworca kolejowego przy linii kolejowej Kętrzyn – Węgorzewo, mur., 1905
144.	Przystań, dom mieszkalny w zespole dworca kolejowego przy linii kolejowej Kętrzyn – Węgorzewo, mur., 1905
145.	Przystań, budynek gospodarczy w zespole dworca kolejowego przy linii kolejowej Kętrzyn – Węgorzewo, mur., 1905
146.	Przystań, strażnica wodna w zespole strażnicy wodnej na Kanale Mazurskim, mur., 1912
147.	Przystań, budynek gospodarczy w zespole strażnicy wodnej na Kanale Mazurskim, drewn., 1912
148.	Przystań, szandory w zespole strażnicy wodnej na Kanale Mazurskim, drewn., 1912
149.	Przystań, cmentarz ewangelicki, 2 poł., XIX w. /Stawki/
150.	Radzieje, budynek szkolny w zespole szkoły, nr 16, mur., XIX/XX w.
151.	Radzieje, budynek gospodarczy w zespole szkoły, nr 16, mur., XIX/XX w.
152.	Radzieje, dom nr 6, ul. Węgorzewska, mur., pocz XX w.
153.	Radzieje, dom nr 7, ul. Węgorzewska, mur., pocz XX w.
154.	Radzieje, dom nr 8, ul. Węgorzewska, mur., pocz XX w.
155.	Radzieje, dom nr 10, ul. Węgorzewska, mur., pocz XX w.
156.	Radzieje, dom nr 12, ul. Węgorzewska, mur., pocz XX w.
157.	Radzieje, dom nr 15, ul. Węgorzewska, mur., pocz XX w.
158.	Radzieje, dom nr 24, ul. Węgorzewska, mur., pocz XX w.
159.	Radzieje, dom nr 25, ul. Węgorzewska, mur., XIX/XX w.
160.	Radzieje, dom nr 26, /dawna karczma - Gasthaus/ ul. Węgorzewska, mur., XIX/ XX w.
161.	Radzieje, dom nr 27, ul. Węgorzewska, mur., pocz XX w.
162.	Radzieje, dom nr 1, ul. Kościelna, mur., XIX/XX w.
163.	Radzieje, budynek magazynowy i sanitariaty w zespole dworca kolejowego przy linii kolejowej Kętrzyn – Węgorzewo, mur., 1905
164.	Radzieje, dom mieszkalny w zespole dworca kolejowego przy linii kolejowej Kętrzyn – Węgorzewo, mur., 1905
165.	Radzieje, budynek gospodarczy w zespole dworca kolejowego przy linii kolejowej Kętrzyn – Węgorzewo, mur., 1905
166.	Radzieje, budynek gospodarczy w zespole dworca kolejowego przy linii kolejowej Kętrzyn – Węgorzewo, mur., 1905
167.	Radzieje, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Polowej Kancelarii Rzeszy (H. Lammersa) w Radziejach, żelbet, zachowany, 1940 -1941
168.	Radzieje, pozostałości 7 obiektów w Kwaterze Polowej Kancelarii Rzeszy (H. Lammersa) w Radziejach, cegła, zachowany, 1940 - 1941
169.	Radzieje, schron do pracy sztabowej w Kwaterze Polowej Kancelarii Rzeszy (H. Lammersa) w Radziejach, żelbet, wysadzony, 1940 -1941
170.	Radzieje, kwatera wojenna z I wojny światowej na cmentarzu przykościelnym
171.	Róże, dwór, mur., 2 poł. XIX w.
172.	Różewiec, stodoła w zespole dworsko – parkowym, drewn., 2 poł XIX w.
173.	Różewiec, cmentarz ewangelicki, XIX w.
174.	Rydzówka, cmentarz ewangelicki, XIX w.
175.	Rydzówka Mała, Cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX w.
176.	Stawiska, dwór w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w., przebudowany
177.	Stawiska, obora w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
178.	Stawiska, kuźnia w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
179.	Stawiska, park w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX w.
180.	Stawiska, szkoła w zespole szkoły, mur., pocz. XX w
181.	Stawiska, budynek gospodarczy w zespole szkoły, mur., pocz. XX w.
182.	Stawiska, cmentarz ewangelicki, XIX w.
183.	Stawki, szkoła /nr 22/ w zespole szkoły, mur., pocz. XX w.
184.	Stawki, budynek gospodarczy w zespole szkoły, mur., pocz. XX w.
185.	Stawki, cmentarz ewangelicki, XIX w.
186.	Stręgiel, szkoła w zespole szkoły /nr 13/, mur., pocz. XX
187.	Stręgiel, budynek gospodarczy w zespole szkoły/nr 13/, mur., pocz. XX w.
188.	Stulichy, cmentarz ewangelicki, XIX w.
189.	Suczki, cmentarz ewangelicki, XIX w.
190.	Surwile, dwór w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
191.	Surwile, obora w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
192.	Surwile, obora w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
193.	Surwile, obora w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
194.	Surwile, magazyn w zespole dworsko-parkowym, mur. XIX/XX w.
195.	Surwile, park w zespole dworsko-parkowym, 2 poł. , XIX w.
196.	Surwile, stodoła w zespole dworsko-parkowym, drwn., pocz., XX w.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO
CZĘŚĆ I

197.	Sztynort Duży, szkoła w zespole szkoły, mur., pocz. XX w.
198.	Sztynort Mały, kuźnia w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX/XX w.
199.	Tarławki, dwór w zespole dworsko-parkowym, mur., 2 poł. XIX w.
200.	Tarławki, obora w zespole dworsko-parkowym, mur., 2 poł. XIX w.
201.	Tarławki, obora w zespole dworsko-parkowym, mur., 2 poł. XIX w.
202.	Tarławki, budynek gospodarczy w zespole dworsko-parkowym, mur., 2 poł. XIX w.
203.	Tarławki, budynek gospodarczy w zespole dworsko-parkowym, mur., 2 poł. XIX w.
204.	Tarławki, magazyn w zespole dworsko-parkowym, mur., 2 poł. XIX w.
205.	Tarławki, park w zespole dworsko-parkowym, mur., XIX w.
206.	Tarławki, cmentarz ewangelicki, XIX w. (nr rej. 894)
207.	Trygort, szkoła w zespole szkoły /nr 24/, mur., pocz. XX w.
208.	Trygort, budynek gospodarczy w zespole szkoły /nr 24/, mur., pocz. XX w.
209.	Trygort, dom nr 20/21, dawna karczma (Gasthaus), mur., XIX/XX w.
210.	Wesołowo, dom nr 11, dawna karczma (Gasthaus), mur. XIX/XX w.
211.	Wesołowo, dom nr 17, mur., XIX/XX w.
212.	Wesołowo, szkoła w zespole szkoły, mur., pocz. XX w.
213.	Wesołowo, budynek gospodarczy w zespole szkoły, mur., pocz. XX w.
214.	Wesołowo, cmentarz ewangelicki, wiejski, XIX w.
215.	Wesołowo, cmentarz rodzinny /na pd. krańcu wsi/, XIX/XX w.
216.	Wesołowo, cmentarz rodzinny /0,8 km na wsch. od wsi/, pocz. XX w.
217.	Wesołowo, cmentarz rodzinny /0,5 km na pd. wsch. od wsi/, 2 poł. XIX w.
218.	Wesołówko, dwór w pozostałościach zespołu dworskiego, mur., XIX/XX w.
219.	Wesołówko, budynek inwentarski zespołu dworskiego, mur., XIX/XX w.
220.	Wesołówko, cmentarz ewangelicki, XIX w.
221.	Węgielsztyn, plebania w zespole kościoła ewangelickiego ob. parafialny rzymskokatolicki p.w. św. Józefa, mur., pocz. XX w.
222.	Węgielsztyn, dom nr 30, mur., XIX/XX w.
223.	Węgielsztyn, dom nr 33, mur., XIX/XX w.
224.	Węgielsztyn, dom nr 48, mur., XIX/XX w.
225.	Wilkowo, szkoła w zespole szkoły, nr 5, mur., 1909 r.
226.	Wilkowo, cmentarz ewangelicki, 2 poł. XIX w.
227.	Wysieczka, cmentarz ewangelicki, kon. XIX w.
228.	Zielona Góra, most drogowy nad linią kolejową Węgorzewo – Krukłanki, żelbet.-kam., 1905
229.	Zielona Góra, cmentarz rodzinny, kon., XIX w.
230.	Zielony Ostrów, cmentarz ewangelicki, XIX w.
231.	Zielony Ostrów, cmentarz ewangelicki /na wschód od rz. Oświnka/, poł. XIX w.
232.	Linia Kolejowa Kętrzyn - Węgorzewo

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków

Tabela 9.

Nr	Nazwa lokalna	Obszar AZP	Nr M.	Nr Ob.	Funkcja	Chronologia
1.	Węgorzewo	15-73	1	1	cmentarzysko	okres wpływów rzymskich
2.	Węgorzewo	15-73	2	2	skarb (?)	II w.n.e.
3.	Węgorzewo	15-73	3	3	skarb (?)	III w.n.e.
4.	Węgorzewo	15-73	4	4	znalezisko luźne	II-IV w. epoka brązu
5.	Węgorzewo	15-73	5	5	skarb (?) znalezisko luźne znalezisko luźne	IV w.n.e. 1802 r. XIX w.
6.	Węgorzewo	15-73	6	6	znalezisko luźne	neolit
7.	Węgorzewo	15-73	7	7	znalezisko luźne	neolit
8.	Węgorzewo	15-73	8	8	znalezisko luźne	neolit
9.	Węgorzewo	15-73	9	9	cmentarzysko	epoka brązu
10.	Węgorzewo	15-73	10	10	cmentarzysko	okres nowożytny
11.	Węgorzewo	15-73	11	11	cmentarzysko	okres nowożytny
12.	Węgorzewo	15-73	12	12	grodzisko ślad osadnictwa	wczesna epoka żelaza okres nowożytny
13.	Węgorzewo	15-73	13	13	znalezisko luźne	XVII-XVIII w.
14.	Węgorzewo (nr rej. A-41)	15-73	14	17	ślad osadnictwa zamek murowany	wczesne średniowiecze XIV –XIX w.
15.	Węgorzewo (nr rej. A-97)	15-73	15	18	zespół staromiejski	późne średniowiecze- okres nowożytny

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO
CZĘŚĆ I

16.	Węgorzewo	15-73	16	19	osada	okres nowożytny
17.	Węgorzewo	15-73	17	20	cmentarzysko ślad osadnictwa	późny okres wpływów rzymskich późne średniowiecze
18.	Węgorzewo	15-73	18	40	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	późne średniowiecze okres nowożytny
19.	Węgorzewo	15-73	19	50	ślad osadnictwa ślad osadnictwa osada (?)	wczesne średniowiecze średniowiecze okres nowożytny
20.	Węgorzewo	15-73	20	51	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	mezolit – wczesna epoka brązu okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów późne średniowiecze - okres nowożytny
21.	Węgorzewo	15-73	21	52	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów późne średniowiecze
22.	Węgorzewo	15-73	22	70	ślad osadnictwa osada (?)	wczesna epoka żelaza okres nowożytny
23.	Węgorzewo	15-73	23	71	ślad osadnictwa	mezolit
24.	Węgorzewo	15-73	24	72	osada osada	wczesna epoka żelaza okres nowożytny
25.	Węgorzewo	15-73	25	73	ślad osadnictwa osada (?)	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów późne średniowiecze - okres nowożytny
26.	Węgorzewo	14-71	26	3	znalezisko luźne	neolit
27.	Węgorzewo	15-73	27	38	ślad osadnictwa osada	mezolit - wczesna epoka żelaza okres nowożytny (XVII-XIX w.)

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków

Tabela 10.

Nr	Nazwa lokalna	Obszar AZP	Nr M.	Nr Ob.	Funkcja	Chronologia
1.	Czerwony Dwór	14-73	1	34	ślad osadnictwa osada osada osada	mezolit –wczesna ep. żelaza okres wpływów rzymskich wczesne średniowiecze okres nowożytny (XVII-XVIII w.)
2.	Czerwony Dwór	14-73	2	35	ślad osadnictwa	wczesne średniowiecze
3.	Czerwony Dwór	14-73	3	36	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	okres wpływów rzymskich wczesne średniowiecze późne średniowiecze okres nowożytny
4.	Czerwony Dwór	14-73	4	37	ślad osadnictwa	pradzieje
5.	Czerwony Dwór	14-73	5	42	kopiec	okres nowożytny
6.	Dąbrówka Mała	14-71	1	4	ślad osadnictwa	mezolit
7.	Dąbrówka Mała	14-71	2	5	osada ślad osadnictwa	starożytność późne średniowiecze
8.	Guja	13-71	1	15	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	neolit średniowiecze
9.	Guja	13-71	2	14	ślad osadnictwa	średniowiecze
10.	Guja	13-71	3	13	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	średniowiecze późne średniowiecze
11.	Guja	13-71	4	12	ślad osadnictwa	późne średniowiecze
12.	Guja	13-71	5	11	kurhany(?)	
13.	Guja	14-71	7	3	ślad osadnictwa	późne średniowiecze
14.	Guja	14-71	8	2	osada	późne średniowiecze
15.	Guja	14-71	9	1	gródek krzyżacki ślad osadnictwa	XIV w. okres nowożytny
16.	Guja	13-72	10	19	ślad osadnictwa	neolit, średniowiecze
17.	Guja	13-72	11	20	ślad osadnictwa	starożytność, okres nowożytny
18.	Guja	14-72	13	10	osada	okres wpływów rzymskich
19.	Guja	14-72	14	11	osada	okres nowożytny
20.	Guja	14-72	15	17	ślad osadnictwa	późne średniowiecze
21.	Guja	14-72	16	18	osada	okres wpływów rzymskich - okres nowożytny
22.	Guja	14-72	17	19	ślad osadnictwa	okres nowożytny
23.	Guja	14-72	18	20	osada	pradzieje, okres nowożytny
24.	Guja	14-72	19	42	osada	pradzieje, późne średniowiecze
25.	Guja	14-72	20	48	gródek - strażnicza	ok. 1384 r.
26.	Prynowo	14-72	15	44	osada	pradzieje, późne średniowiecze
27.	Prynowo	14-72	15	47	osada	epoka kamienia, późne średniowiecze
28.	Stawki	14-72	7	7	osada	XVII-XVIII w.
29.	Stawki	14-72	8	8	ślad osadnictwa	okres nowożytny
30.	Sztynort Duży	16-72	9	14	osada	pradzieje - okres nowożytny
31.	Sztynort Duży	16-72	10	18	osada	pradzieje - okres średniowieczny
32.	Sztynort Duży	16-72	11	29	osada	późne średniowiecze, okres nowożytny
33.	Sztynort Duży	16-72	12	30	ślad osadnictwa	okres nowożytny
34.	Tarławki	16-72	3	19	kurhan	wczesna epoka żelaza

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO
CZĘŚĆ I

35.	Tarławki	16-72	4	20	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
36.	Tarławki	16-72	5	21	osada	okres nowożytny
37.	Tarławki	16-72	6	22	osada	okres nowożytny
38.	Tarławki	16-72	7	35	śląd osadnictwa	okres nowożytny
39.	Tarławki	16-72	8	36	śląd osadnictwa	okres nowożytny
40.	Tarławki	16-72	9	37	śląd osadnictwa	okres nowożytny
41.	Trygort	14-72	18	32	cmentarzysko	okres wpływów rzymskich
42.	Trygort	14-72	19	33	śląd osadnictwa	epoka kamienia
43.	Trygort	14-72	20	45	śląd osadnictwa	pradzieje, późne średniowiecze
44.	Trygort	14-72	21	46	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
45.	Węgielsztyn	14-72	2	2	osada	XVI-XVII w.
46.	Węgielsztyn	14-72	3	3	śląd osadnictwa	pradzieje
47.	Węgielsztyn	14-72	4	4	śląd osadnictwa	XVI-XVIII w.
48.	Węgielsztyn	14-72	5	5	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
49.	Węgielsztyn	14-72	6	6	osada	późne średniowiecze
50.	Węgielsztyn	14-72	7	12	osada	późne średniowiecze
51.	Węgielsztyn	14-72	8	9	osada	wczesne średniowiecze
52.	Węgielsztyn	14-72	9	13	osada	wczesne średniowiecze
53.	Węgielsztyn	14-72	10	14	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
54.	Węgielsztyn	14-72	11	15	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
55.	Węgielsztyn	14-72	12	16	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
56.	Węgielsztyn	14-72	13	21	osada	okres wpływów rzymskich
57.	Węgielsztyn	14-72	14	22	osada	wczesne średniowiecze
58.	Węgielsztyn	14-72	15	23	osada	późne średniowiecze
59.	Węgielsztyn	14-72	16	24	osada	okres nowożytny
60.	Węgielsztyn	14-72	17	25	osada	późne średniowiecze
61.	Węgielsztyn	14-72	18	26	śląd osadnictwa	XVI/XVII w.
62.	Węgielsztyn	14-72	19	27	osada	XVI/XVII w.
63.	Węgielsztyn	14-72	20	28	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
64.	Węgielsztyn	14-72	21	29	osada	pradzieje
65.	Węgielsztyn	14-72	22	30	osada	pradzieje
66.	Węgielsztyn	14-72	23	31	śląd osadnictwa	okres nowożytny
67.	Węgielsztyn	14-72	24	34	śląd osadnictwa	okres nowożytny
68.	Węgielsztyn	14-72	25	35	osada	późne średniowiecze
69.	Węgielsztyn	14-72	26	36	śląd osadnictwa	okres nowożytny
70.	Węgielsztyn	14-72	27	37	śląd osadnictwa	pradzieje
71.	Węgielsztyn	14-72	28	38	śląd osadnictwa	pradzieje
72.	Węgielsztyn	14-72	29	39	śląd osadnictwa	okres nowożytny
73.	Janówko	14-73	1	28	śląd osadnictwa	mezolit (?)
74.	Janówko	14-73	2	29	osada	wczesne średniowiecze
75.	Janówko	14-73	3	30	śląd osadnictwa	mezolit (?)
76.	Janówko	14-73	4	31	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze
77.	Janówko	14-73	5	32	śląd osadnictwa	okres nowożytny
78.	Janówko	14-73	6	33	śląd osadnictwa	mezolit –wczesna ep. żelaza
79.	Jakunowo	14-73	1	4	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze
80.	Jakunowo	14-73	2	5	śląd osadnictwa	okres nowożytny
81.	Kal	15-73	1	16	śląd osadnictwa	mezolit –wczesna ep. żelaza
82.	Kal	15-73	2	21	śląd osadnictwa	wczesna ep. żelaza
83.	Kal	15-73	3	22	śląd osadnictwa	okres wędrówek ludów
84.	Kal	15-73	4	41	śląd osadnictwa	neolit - epoka brązu
85.	Kal	15-73	5	42	śląd osadnictwa	średniowiecze
86.	Kal	15-73	6	43	śląd osadnictwa	okres nowożytny
87.	Kal	15-73	7	44	śląd osadnictwa	nieokreślona
88.	Kal	15-73	8	45	śląd osadnictwa	II w. n.e.
89.	Kal	15-73	9	46	śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów
90.	Kal	15-73	10	47	śląd osadnictwa	okres nowożytny
91.	Kal	15-73	11	48	śląd osadnictwa	okres nowożytny
92.	Kal	15-73	12	49	śląd osadnictwa	okres nowożytny
93.	Kal	15-73	13	50	śląd osadnictwa	okres nowożytny
94.	Kal	15-73	14	51	śląd osadnictwa	okres nowożytny
95.	Kal	15-73	15	52	śląd osadnictwa	okres nowożytny
96.	Kal	15-73	16	53	śląd osadnictwa	okres nowożytny
97.	Kal	15-73	17	54	śląd osadnictwa	okres nowożytny
98.	Kal	15-73	18	55	śląd osadnictwa	okres nowożytny
99.	Kal	15-73	19	56	śląd osadnictwa	okres nowożytny
100.	Kal	15-73	20	57	śląd osadnictwa	okres nowożytny
101.	Kal	15-73	21	58	śląd osadnictwa	okres nowożytny
102.	Kal	15-73	22	59	śląd osadnictwa	okres nowożytny
103.	Kal	15-73	23	60	śląd osadnictwa	okres nowożytny
104.	Kal	15-73	24	61	śląd osadnictwa	okres nowożytny
105.	Kal	15-73	25	62	śląd osadnictwa	okres nowożytny
106.	Kal	15-73	26	63	śląd osadnictwa	okres nowożytny
107.	Kal	15-73	27	64	śląd osadnictwa	okres nowożytny
108.	Kal	15-73	28	65	śląd osadnictwa	okres nowożytny
109.	Kal	15-73	29	66	śląd osadnictwa	okres nowożytny
110.	Kal	15-73	30	67	śląd osadnictwa	okres nowożytny
111.	Kal	15-73	31	68	śląd osadnictwa	okres nowożytny
112.	Kal	15-73	32	69	śląd osadnictwa	okres nowożytny
113.	Kal	15-73	33	70	śląd osadnictwa	okres nowożytny
114.	Kal	15-73	34	71	śląd osadnictwa	okres nowożytny
115.	Kal	15-73	35	72	śląd osadnictwa	okres nowożytny
116.	Kal	15-73	36	73	śląd osadnictwa	okres nowożytny
117.	Kal	15-73	37	74	śląd osadnictwa	okres nowożytny
118.	Kal	15-73	38	75	śląd osadnictwa	okres nowożytny
119.	Kal	15-73	39	76	śląd osadnictwa	okres nowożytny
120.	Kal	15-73	40	77	śląd osadnictwa	okres nowożytny
121.	Kal	15-73	41	78	śląd osadnictwa	okres nowożytny
122.	Kal	15-73	42	79	śląd osadnictwa	okres nowożytny
123.	Kal	15-73	43	80	śląd osadnictwa	okres nowożytny
124.	Kal	15-73	44	81	śląd osadnictwa	okres nowożytny
125.	Kal	15-73	45	82	śląd osadnictwa	okres nowożytny
126.	Kal	15-73	46	83	śląd osadnictwa	okres nowożytny
127.	Kal	15-73	47	84	śląd osadnictwa	okres nowożytny
128.	Kal	15-73	48	85	śląd osadnictwa	okres nowożytny
129.	Kal	15-73	49	86	śląd osadnictwa	okres nowożytny
130.	Kal	15-73	50	87	śląd osadnictwa	okres nowożytny
131.	Kal	15-73	51	88	śląd osadnictwa	okres nowożytny
132.	Kal	15-73	52	89	śląd osadnictwa	okres nowożytny
133.	Kal	15-73	53	90	śląd osadnictwa	okres nowożytny
134.	Kal	15-73	54	91	śląd osadnictwa	okres nowożytny
135.	Kal	15-73	55	92	śląd osadnictwa	okres nowożytny
136.	Kal	15-73	56	93	śląd osadnictwa	okres nowożytny
137.	Kal	15-73	57	94	śląd osadnictwa	okres nowożytny
138.	Kal	15-73	58	95	śląd osadnictwa	okres nowożytny
139.	Kal	15-73	59	96	śląd osadnictwa	okres nowożytny
140.	Kal	15-73	60	97	śląd osadnictwa	okres nowożytny
141.	Kal	15-73	61	98	śląd osadnictwa	okres nowożytny
142.	Kal	15-73	62	99	śląd osadnictwa	okres nowożytny
143.	Kal	15-73	63	100	śląd osadnictwa	okres nowożytny

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO
CZĘŚĆ I

90.	Kal	15-73	10	61	śląd osadnictwa	mezolit
91.	Kal	15-73	11	62	śląd osadnictwa	mezolit (?)
92.	Kal	15-73	12	63	śląd osadnictwa	epoka kamienna
93.	Kal	15-73	13	64	śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich- okres wędrówek ludów
94.	Kal	15-73	14	65	osada (?) śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza okres wędrówek ludów średniowiecze
95.	Kal	15-73	15	66	śląd osadnictwa osada	późna faza wczesnego średniowiecza okres nowożytny
96.	Kal	15-73	16	67	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	nieokreślona okres nowożytny
97.	Kal	15-73	17	68	śląd osadnictwa	mezolit epoka żelaza
98.	Kal	15-73	18	69	śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza okres wędrówek ludów
99.	Kalskie Nowiny	15-71	1	14	śląd topomastyczny	nieokreślona
100.	Kalskie Nowiny	15-73	2	47	osada (?)	późne średniowieczeokres nowożytny
101.	Kalskie Nowiny	15-73	3	48	osada	późne średniowieczeokres nowożytny
102.	Kalskie Nowiny	15-73	4	49	śląd osadnictwa	nieokreślona
103.	Kalskie Nowiny	15-74	5	16	śląd osadnictwa	epoka kamienia - epoka żelaza
104.	Kalskie Nowiny	15-74	6	17	śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza okres wędrówek ludów
105.	Kalskie Nowiny	15-74	7	18	osada	wczesna epoka żelaza
106.	Kalskie Nowiny	15-74	8	19	znalezisko luźne	nieokreślona
107.	Kalskie Nowiny	14-73	9	39	osada (folwark)	okres nowożytny (XVIII-XIX w.)
108.	Kalskie Nowiny	14-73	10	40	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze okres nowożytny
109.	Kalskie Nowiny	14-73	11	41	śląd osadnictwa osada osada	neolit wczesne średniowiecze okres nowożytny (XVIII-XIX w.)
110.	Kalskie Nowiny	14-73	12	42	śląd osadnictwa osada	mezolit – wczesna epoka żelaza wczesne średniowiecze
111.	Ogonki	15-73	1	23	cmentarzysko	późny okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów
112.	Ogonki	15-73	2	24	cmentarzysko	okres nowożytny
113.	Ogonki	15-73	3	38	śląd osadnictwa osada (?)	późny paleolit – mezolit wczesna epoka żelaza - okres wpływów rzymskich
114.	Ogonki	15-73	4	39	śląd osadnictwa osada osada (?)	epoka kamienia okres wpływów rzymskich – okres wędrówek ludów okres nowożytny
115.	Ogonki	15-74	5	15	śląd osadnictwa	mezolit (?)
116.	Ogonki	15-74	6	20	osada	średniowiecze
117.	Ogonki	15-74	7	21	osada śląd osadnictwa	epoka brązu –wczesna epoka żelaza wczesne średniowiecze
118.	Ogonki	15-74	8	22	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza - okres wędrówek ludów późne średniowiecze - okres nowożytny
119.	Ogonki	15-74	9	23	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze okres nowożytny
120.	Ogonki	15-74	10	24	śląd osadnictwa	epoka kamienia - epoka żelaza
121.	Ogonki	15-74	11	27	śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza
122.	Ogonki	15-74	12	29	osada osada śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów śląd osadnictwa
123.	Perły (nr rej. C--104)	12-72	1	x	grodzisko	wczesne średniowiecze
124.	Pniewo	15-72	2	23	osada osada	VII-IX w. XV-XVI w.
125.	Pniewo	15-72	3	24	śląd osadnictwa	XV-XVI w.
126.	Pniewo	15-72	1	29	osada	neolit
127.	Prynowo	14-73	2	2	znalezisko luźne	neolit
128.	Prynowo	14-73	3	6	śląd osadnictwa osada	okres wędrówek ludów okres nowożytny (XVII-XIX w.)
129.	Prynowo	14-73	4	7	znalezisko luźne	okres nowożytny (XVII-XIX w.)
130.	Prynowo	14-73	5	8	znalezisko luźne	okres nowożytny (XVII-XIX w.)
131.	Prynowo	14-73	6	16	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	mezolit – wczesna epoka żelaza okres nowożytny
132.	Prynowo	14-73	7	17	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze
133.	Prynowo	14-73	8	18	śląd osadnictwa	mezolit – wczesna epoka żelaza
134.	Prynowo	14-73	9	19	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze
135.	Prynowo	14-73	10	20	śląd osadnictwa	mezolit – wczesna epoka żelaza

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO
CZĘŚĆ I

						wczesna
136.	Prynowo	14-73	11	23	osada śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze okres nowożytny
137.	Prynowo	14-73	12	25	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze
138.	Prynowo	14-73	13	26	osada śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich wczesne średniowiecze
139.	Prynowo	14-73	14	27	śląd osadnictwa osada osada śląd osadnictwa	mezolit - wczesna epoka żelaza okres wpływów rzymskich wczesne średniowiecze okres nowożytny
140.	Przystań	15-72	1	4	śląd osadnictwa	XV-XVI w.
141.	Przystań	15-72	2	5	śląd osadnictwa	XV-XVI w.
142.	Ruska Wieś	15-73	1	25	znalezisko luźne	nieokreślona
143.	Ruska Wieś	15-73	2	26	cmentarzysko	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów
144.	Ruska Wieś	15-73	3	27	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada	epoka kamienia mezolit – epoka żelaza neolit nieokreślona okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów
145.	Ruska Wieś	15-73	4	15	śląd osadnictwa osada	nieokreślona późne średniowiecze
146.	Ruska Wieś	15-73	5	28	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	mezolit wczesna epoka brązu wczesna epoka żelaza - okres wędrówek ludów późne średniowiecze
147.	Ruska Wieś	15-73	6	53	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada	epoka kamienia wczesna epoka żelaza - okres wędrówek ludów wczesne średniowiecze późne średniowiecze - okres nowożytny
148.	Ruska Wieś	15-73	7	54	śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa osada	mezolit – epoka żelaza okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów wczesne średniowiecze późne średniowiecze - okres nowożytny
149.	Ruska Wieś	15-73	8	55	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	mezolit epoka kamienia – epoka żelaza wczesna epoka żelaza - okres wędrówek ludów okres nowożytny
150.	Ruska Wieś	15-73	9	56	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze późne średniowiecze okres nowożytny
151.	Ruska Wieś	15-73	10	57	osada osada (?)	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów okres nowożytny
152.	Ruska Wieś	15-73	11	58	osada śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów wczesne średniowiecze
153.	Ruska Wieś	15-73	12	59	osada śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza - okres wędrówek ludów okres nowożytny
154.	Ruska Wieś	15-73	13	60	śląd osadnictwa	okres nowożytny
155.	Rydzówka	14-71	1	6	śląd osadnictwa	XVI w.
156.	Rydzówka	14-71	2	7	śląd osadnictwa	XVI w.
157.	Rydzówka	14-71	3	8	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
158.	Rydzówka	14-71	4	9	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
159.	Rydzówka	14-71	5	10	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
160.	Rydzówka	14-71	6	22	osada	późne średniowiecze
161.	Sosnówka	15-72	1	0	osada	późne średniowiecze - okres nowożytny
162.	Stawki	15-72	1	1	osada śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich XIV-XVI
163.	Stawki	15-72	2	2	osada osada	XIV-XV XVI-XVII
164.	Stawki	15-72	3	3	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	? XIV w.
165.	Stręgiel	15-74	1	7	cmentarzysko	późny okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów
166.	Stręgiel	15-74	2	6	cmentarzysko osada	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów nieokreślona
167.	Stręgiel	15-74	3	8	znalezisko luźne	epoka brązu
168.	Stręgiel	15-74	4	9	cmentarzysko	okres wpływów rzymskich
169.	Stręgiel	15-74	5	10	osada (?)	nieokreślona
170.	Stręgiel	15-74	6	11	znalezisko luźne	mezolit
171.	Stręgiel	15-74	7	12	znalezisko luźne	epoka brązu
172.	Stręgiel	15-74	8	25	śląd osadnictwa	wczesne średniowiecze
173.	Stręgiel	15-74	9	26	kurhan –kopiec(?)	wczesna epoka żelaza
174.	Stręgiel	15-74	10	28	osada osada	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów wczesne średniowiecze
175.	Stręgiel	15-74	11	30	osada	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów
176.	Stręgiel	15-74	12	31	osada	wczesna epoka żelaza

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WĘGORZEWO
CZĘŚĆ I

					śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich
177	Stręgiel	15-74	13	32	osada	wczesna epoka żelaza - okres wędrówek ludów
178	Stręgiel	15-74	14	33	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza późne średniowiecze - okres nowożytny
179	Stręgiel	15-74	15	34	śląd osadnictwa osada osada	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów średniowiecze późne średniowiecze – okres nowożytny
180	Stręgiel	15-74	16	35	osada osada	okres wpływów rzymskich - okres wędrówek ludów okres nowożytny
181	Stręgiel	15-74	17	36	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	wczesna epoka żelaza późne średniowiecze - okres nowożytny
182	Stręgiel	15-74	18	37	osada (?)	wczesna epoka żelaza
183	Stręgiel	15-74	19	38	śląd osadnictwa	nieokreślona
184	Stulichy	14-73	1	21	osada	wczesna epoka żelaza
185	Stulichy	14-73	2	22	osada śląd osadnictwa osada	mezolit mezolit - wczesna epoka żelaza wczesne średniowiecze
186	Surwile	15-71	1	32	śląd osadnictwa	średniowiecze
187	Surwile	15-71	2	8	osada	późne średniowiecze
188	Surwile	15-71	3	9	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
189	Surwile	15-71	4	10	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
190	Surwile	15-71	5	11	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	kon. XII w. XIII w.
191	Surwile	15-71	6	31	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
192	Surwile	15-71	7	33	śląd osadnictwa	późne średniowiecze
193	Surwile	15-71	8	35	śląd osadnictwa	XIII-XIV w.
194	Sztynort Duży	16-73	1	x	palafit – osada nawodna	średniowiecze
195	Sztynort Duży	16-73	5	x	osada	neolit
196	Tarławki (nr rej. C-120)	16-71	1	x	osiedle obronne i osada produkcyjna	wczesna epoka żelaza
197	Tarławki	15-72	2	25	śląd osadnictwa	XVI-XVII w.
198	Tarławki	15-72	3	26	śląd osadnictwa	X-XI w.
199	Trygort	15-72	0	27	znalezisko luźne	okres wędrówek ludów
200	Trygort	15-72	1	6	osada	XIV-XVI w.
201	Trygort	15-72	2	7	śląd osadnictwa	XV-XVI w.
202	Trygort	15-72	3	8	śląd osadnictwa	XIV-XVI w.
203	Trygort	15-72	4	9	śląd osadnictwa	XVI w.
204	Trygort	15-72	5	10	osada	XIV-XVI w.
205	Trygort	15-72	6	11	osada śląd osadnictwa	mezolit XV w.
206	Trygort	15-72	7	12	śląd osadnictwa	XIV-XVI w.
207	Trygort	15-72	8	13	śląd osadnictwa	XVI w.
208	Trygort	15-72	9	13	śląd osadnictwa	XIV-XVI w.
209	Trygort	15-72	10	15	śląd osadnictwa	XIV-XVI w.
210	Trygort	15-72	11	16	śląd osadnictwa śląd osadnictwa śląd osadnictwa	mezolit XIV-XVI w. XVII-XVIII w.
211	Trygort	15-72	12	17	śląd osadnictwa	XVII-XVIII w.
212	Trygort	15-72	13	18	śląd osadnictwa osada (?)	mezolit okres wpływów rzymskich
213	Trygort	15-72	14	19	śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich (?)
214	Trygort	15-72	15	20	śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich (?)
215	Trygort	15-72	16	21	śląd osadnictwa	okres wpływów rzymskich (?)
216	Trygort	15-72	17	22	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	mezolit XIV-XVI w.
217	Węgielsztyn (nr rej. C-112)	14-72	1	x	grodzisko	pradzieje - wczesne średniowiecze
218	Węgorzewo	14-71	26	3	znalezisko luźne	neolit
219	Wilkowo	14-73	2	24	śląd osadnictwa	mezolit –wczesna epoka żelaza
220	Wysieczka	14-73	1	13	osada	wczesne średniowiecze
221	Wysieczka	14-73	2	14	śląd osadnictwa osada śląd osadnictwa śląd osadnictwa	mezolit – wczesna epoka żelaza okres wędrówek ludów wczesne średniowiecze okres nowożytny
222	Wysieczka	14-73	3	15	śląd osadnictwa osada osada	mezolit – wczesna epoka żelaza wczesna epoka żelaza wczesne średniowiecze

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków

5.2. Proponowane zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Zasoby kulturowe gminy w powiązaniu z walorami środowiska przyrodniczego mogą stanowić ważny element stymulujący wzrost gospodarczy, szczególnie w zakresie rozwoju turystyki. Szczególną rolę w tym zakresie powinna spełnić nieczynna linia kolejowa Kętrzyn - Węgorzewo (z uwagi na zawieszenie przewozów odcinek ten jest zagrożony fizyczną likwidacją), której objęcie pełną ochroną jest sprawą ważną. Istotne jest również zachowanie nasypów zlikwidowanego fragmentu linii Węgorzewo - Giżycko z mostami i przepustami. Z układów wodnych najcenniejszy jest Kanał Mazurski, którego ochrona, a właściwie dokończenie budowy wydaje się sprawą priorytetową z punktu widzenia rozwoju turystyki.

Kościół oraz malowniczo położone cmentarze stanowią dominanty wzbogacające krajobraz i bezwzględnie wymagają uszanowania oraz utrzymania swojego znaczenia, szczególnie w planach miejscowych poprzez wyznaczenie strefy ochrony ekspozycji.

Proponuje się uwzględnienie stref ochrony konserwatorskiej (SOK) obejmujących 67 jednostek architektoniczno-krajobrazowych (JARK) oraz parku kulturowego (PK) na obszarze 40 JARK w południowo-zachodniej części gminy (obszar na południe od Kanału Mazurskiego: lasy sztyńnorckie, dawny kompleks dóbr sztyńnorckich, sołectwa Radzieje, Pilwa, Dłużec). ~~Propozycja powołania parku kulturowego ma charakter postulatu i jest zgodna z wnioskami zawartymi w Programie ochrony zabytkowego krajobrazu kulturowego woj. suwalskiego przyjętym przez Komisję V Programu Rządowego. Niektóre jednostki architektoniczno-krajobrazowe są już obecne w pełni chronione jako obszary o cennych walorach przyrodniczych (rez. Oświn, wyspy na jez. Rydzówka, wyspa Upały).~~ Przy organizacji ruchu turystycznego należy uwzględnić w większym zakresie potrzeby ekspozycji obiektów. Ochroną ekspozycji należy objąć m.in.: Węgorzewo pd., Kal pn.wsch., Ruska Wieś - łąki, Węgorzewo - ul. Giżycka, Jezioro Sztynorckie, Jezioro Łabapa.

Obiekty proponowane do objęcia działaniami konserwatorskimi ~~częściowej „B”~~ to m.in.: wieś Radzieje, Dłużec, Pilwa, Suczki, Wesołowo, Guja, Biedaszk, Brzozowo.

~~Niektóre zespoły i obiekty proponuje się objąć ochroną krajobrazową „K”, są przeważnie rozłogi pól, zabudowa kolonijna, czy całe wsie.~~

Rekompozycji wymagają Kamionek Wielki, wieś Przysań, Jakunowo, Rydzówka - dawny majątek. Zmiany w strukturze własności gruntów powinny, w miarę możliwości, uwzględnić dawną strukturę władania, co pozwoliłoby przywrócić charakter kulturowy pól, dróg i terenów leśnych.

Szczególnych działań w tym zakresie (natychmiastowych) wymaga zabytkowy obszar wiejski w Sztynorcie. Ze względu na duże znaczenie turystyczne tego obiektu proponuje się połączenie rekonstrukcji konserwatorskiej w odniesieniu do zespołu pałacowego i folwarcznego oraz rewitalizacji w odniesieniu do zespołu pozostałej części wsi Sztynort.

Centrum miasta Węgorzewo ze względu na znaczny stopień dekompozycji oraz znaczną liczbę obiektów dysharmonicznych (np. wzdłuż drogi krajowej) wymaga sformułowania kompleksowej polityki naprawczej polegającej na połączeniu różnych form działania: konserwatorskich, rehabilitacyjnych i rewitalizacyjnych, łącznie z uporządkowaniem struktury własnościowej.

Postuluje się ochronę następujących alei przydrożnych:

- 1598N - Bajory Małe – Marszałki – Guja – Prynowo – Wilkowo – Jakunowo (Aleja dębowa na odcinku Guja – Dąbrówka Mała – Brzozowo – Prynowo kol. oraz odcinek Prynowo – Jakunowo),

- 1600N Wysoka Góra – Suchodoły – Karłowo – Różewiec – droga nr 1799N (Odcinek Różewiec – droga nr 1799N),
- 1602N droga nr 1725N – Lesieniec – Silec – Surwile – Tarławki – Kamionek Wlk. – Sztynort – Harsz – Pozedrze (aleja dębowa – odcinek wjazdowy do Sztynortu Wielkiego oraz Harsz kolonia – Pozedrze oraz odcinek o wybitnych walorach: od granicy powiatu do skrzyżowania do Łabapy),
- 1750N Węgorzewo – Stręgiel – Kutry – Jakubówko (na całej długości),
- 1756N droga kraj. nr 63 – Jakunowo – Pawłowo – Więcki (odcinek droga kraj. 63 – Jakunowo oraz odcinek Jakunowo – Pawłowo),
- 1758N Rudziszki – Łęgwarowo – Góry – Olszewo Węgorzewskie – Pawłowo (odcinki Rudziszki – Łęgwarowo oraz Góry – Pawłowo),
- 1799N Perły (droga kraj. nr 63) – Dąbrówka Mała – Węgielsztyn – droga nr 650 – Przysań – Pniewo – Kamionek Wlk. – Radzieje – Dłużec – Suchodoły – droga nr 1725N (na całej długości, w tym odcinek o wybitnych walorach – droga 650 – granica powiatu),
- 1801N Węgielsztyn – Stawki – Przysań (odcinek alei dębowej w Stawkach)
- 1811N Ogonki – Harsz (na całej długości),
- 1813N granica państwa – Ołownik – Pawłowo – droga woj. nr 650 (odcinek granica państwa – Ołownik oraz odcinek Ołownik – Pawłowo).

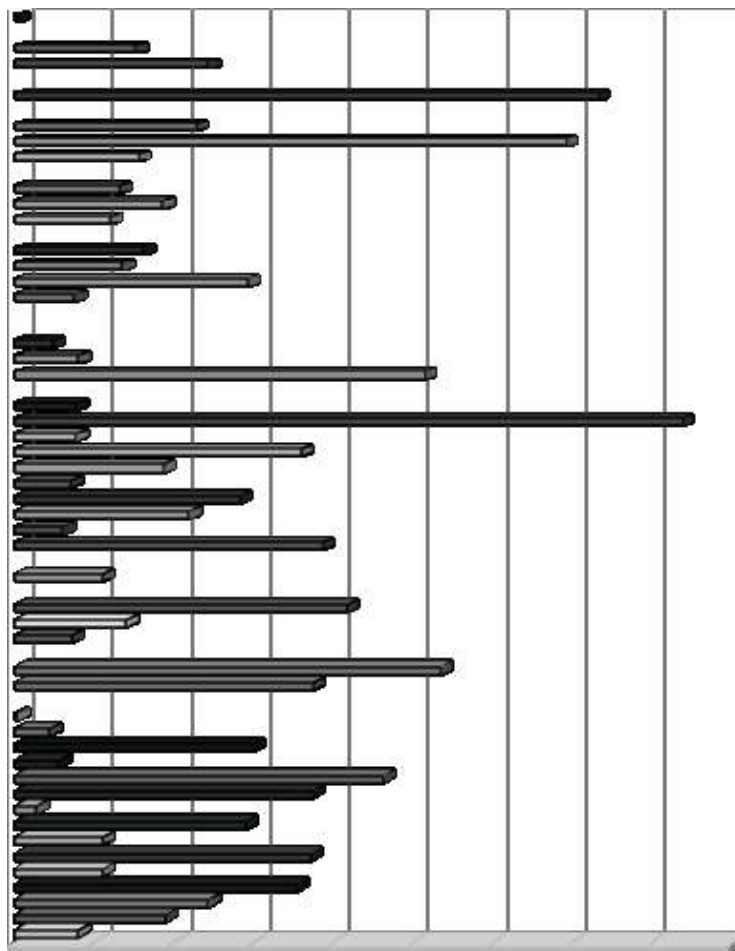
Rozdział 6. Uwarunkowania demograficzne i społeczne, warunki i jakości życia mieszkańców, w tym ochrona zdrowia oraz zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Po okresie spadku liczby ludności w latach 1975 - 1978 w mieście Węgorzewo występuje występowała stała tendencja rozwojowa, Wynika – wynikająca z dodatnich wskaźników przyrostu naturalnego oraz dodatniego salda migracji w wyniku ruchów migracyjnych ludności. Przewiduje – W badanym okresie przewidywano, że ludność miasta będzie nadal wzrastała średniorocznie w granicach 100 osób, co przedstawia przedstawiała wstępna prognoza pomigracyjna ludności.

Wsie gminy po 1970 roku wykazują wykazywały stałą tendencję spadkową liczby mieszkańców związaną z występującymi migracjami wewnętrznymi. Największy spadek ludności wiejskiej występował w latach 1970-80, gdy liczba mieszkańców zmniejszyła się o 1 392 osoby. Po 1988 roku spadek liczby mieszkańców jest był znacznie niższy. Wynika to z mniejszej mobilności, a tym samym niższego ujemnego salda migracji przy jednoczesnym spadku wskaźnika przyrostu naturalnego.

Na koniec 2013 roku miasto i gmina Węgorzewo liczyła 17 095 mieszkańców, w tym miasto Węgorzewo 11 495 osób, a obszar wiejski 5 600 osób. Dla porównania w 2003 roku w gminie mieszkały 17 993 osoby, co oznacza spadek o 5% w ciągu 10 lat. Zestawienie liczby mieszkańców w poszczególnych miejscowościach przedstawiono na rysunku 17.

Rys. 17.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Ewidencji Ludności Urzędu Miasta i Gminy Węgorzewo

Niepokojącym zjawiskiem jest wyludnianie się niektórych obszarów gminy. Kilka miejscowości gminy jak: Łabapa, Pilwa, Ruska Wieś, Karłowo, Biedaszki, Wysiecza, Stręgiel, cechuje stały spadek liczby mieszkańców. W 2003 r. w gminie Węgorzewo niezamieszkałych było 11 miejscowości, a w 2013r. – 12 miejscowości. Wyludnione miejscowości to m.in. Klikucie, Kraski, Mamerki, Nowa Guja, Różewiec, Skrzypy, Sobin, Suczki.

W latach 2003-2013, zgodnie z Bazą Ewidencji Ludności Urzędu Miasta i Gminy Węgorzewo, spośród 60 miejscowości gminy Węgorzewo aż w 32 zanotowano spadek liczby ludności. Największe spadki ilości mieszkańców dotyczą miejscowości takich jak: Radziejewo – 41, Dąbrówka Mała – 38, Kamionek Wielki – 25, Brzozowo – 22, Węgielsztyn – 22, Łęgwarowo – 21.

Tendencje spadkowe liczby ludności wiejskiej utrzymywać się będą prawdopodobnie również w przyszłości ze względu na przewidywany wzrost gospodarczy kraju, a w związku z tym większą mobilność, przy jednoczesnym braku realnych możliwości zagospodarowania nadwyżek siły roboczej na terenie gminy.

Pomimo ciągłego spadku liczby ludności w gminie Węgorzewo w latach 2003-2013

znalazło się 16 miejscowości, w których zarejestrowano wzrost liczby mieszkańców. Należą do nich m.in. Janówko (o 83%), Kal (o 24%), Maćki (o 15%), Trygort (o 7%). W jednej z miejscowości zanotowano taką samą liczbę mieszkańców w roku 2003 i 2013 – była to wieś Parowo (31 os.).

Porównanie liczby ludności w gminie Węgorzewo w latach 2003-2013 przedstawia rysunek 18.

Rys. 18.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bazy Ewidencji Ludności Urzędu Miasta i Gminy Węgorzewo

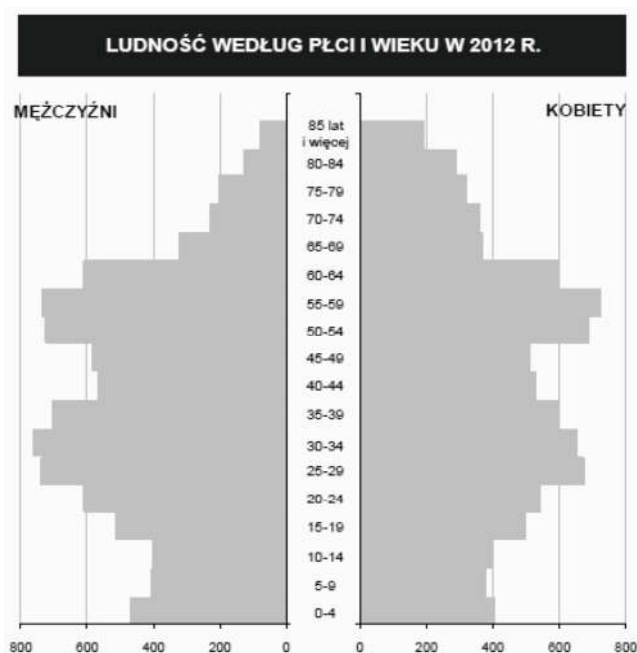
Liczba mieszkańców miasta Węgorzewo w latach 2003-2013 spadła o 745 osób (6%). Największy spadek liczby ludności nastąpił w 2006 roku. Wg danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba ludności zmniejszyła się wtedy o 227 osób względem 2005 roku. Nagły spadek liczby ludności w 2006 roku związany był z ogólnokrajowym procesem emigracji narastającym po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku.

Bezrobocie, a wraz z nim trudne warunki finansowe oraz mieszkaniowe, zmusiły wielu Polaków do wyjazdu z kraju. Zgodnie z danymi GUS w 2013 roku poza granicami Polski przebywało 2 mln 196 tys. osób. Dla porównania przed wejściem Polski do Unii Europejskiej w 2002 roku poza granicami Polski przebywało 786 tys. osób.

Ponadto od 2000 do 2007 roku obserwujemy w Polsce niż demograficzny, którego skutkiem był spadek liczby ludności w poszczególnych miejscowościach. W latach 2008-2010 zaobserwowano odwrócenie trendu, ale od 2011 roku notuje się znowu stopniowy spadek liczby urodzeń.

Skutkiem pogarszającej się sytuacji demograficznej gminy jest pogarszająca się struktura wiekowa mieszkańców obszaru pokazana na rysunku 19.

Rys. 19.

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013 (Urząd Statystyczny w Olsztynie)

~~W strukturze wieku ludności miasta zwraca uwagę rosnący udział ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym.~~

W strukturze ludności gminy zwraca uwagę rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym. W latach 2003-2013 udział ten wzrósł o 3% (2003 - 14%, 2013 - 17%). Mimo spadku liczby ludności w wieku produkcyjnym jej udział w ogólnej liczbie mieszkańców gminy wzrósł o 1% (2003 - 65%, 2013 - 66%). Spowodował to duży spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym. W 2003 roku mieszkańcy do 18 roku życia stanowili w gminie 21% ogółu ludności, a w 2013r. już tylko 17%.

Stwarza to istotne problemy na rynku pracy przy obecnym wysokim wskaźniku bezrobocia. ~~stanowiąc jednocześnie szansę dla dalszego rozwoju miasta.~~

Rozmieszczenie ludności na obszarze gminy związane jest głównie z ukształtowaną przed wojną siecią osadniczą. Głównym skupiskiem ludności jest miasto Węgorzewo, w którym zamieszkuje 67,2% ogółu mieszkańców gminy (2013r.).

Według danych Urzędu Miasta i Gminy w Węgorzewie w 1998 2013 roku na terenach wiejskich ~~znajdowały~~ znajdowało się ~~52 48 zamieszkałe~~ zamieszkałych miejscowości. Największe z nich to:

- ~~Węgielsztyn – 402 mieszkańców – 6,6% ogółu ludności wiejskiej~~
- ~~Radzieje – 367 – ” – 6,1% – ” –~~
- ~~Trygort – 323 – ” – 5,3% – ” –~~
- Radzieje – 420 mieszkańców (7,5% ogółu ludności wiejskiej),
- Węgielsztyn – 367 mieszkańców (6,6% ogółu ludności wiejskiej),
- Trygort – 347 mieszkańców (6,2% ogółu ludności wiejskiej).

Struktura pozostałych miejscowości wg liczby mieszkańców w 2013 roku przedstawia się następująco:

od 1 do 50 mieszkańców - 14 miejscowości (390 mieszk. - 7% ludności wiejskiej),
od 51 do 100 mieszkańców - 13 miejscowości (946 mieszk. - 16,9% ludności wiejskiej),
od 101 do 150 mieszkańców - 8 miejscowości (1052 mieszk. - 18,8% ludności wiejskiej),
od 151 do 200 mieszkańców - 6 miejscowości (1111 mieszk. - 19,8% ludności wiejskiej),

od 201 do 268 mieszkańców - 4 miejscowości (967 mieszk. - 17,3% ludności wiejskiej).

Takie rozmieszczenie ludności wiejskiej świadczy o rozdrobnionej sieci osadniczej, co stwarza bardzo duże trudności w odpowiednim wyposażeniu w urządzenia obsługi ludności, komunikację i infrastrukturę techniczną wszystkich mieszkańców. Należy liczyć się z presją ludności gminy na rozwój lokalnego rynku pracy i mieszkalnictwa, na wyposażenie w urządzenia obsługi ludności, komunikację i infrastrukturę techniczną. ~~Przy stworzeniu odpowiednich warunków przestrzennych sytuacja taka może sprzyjać rozwojowi.~~ Sytuacja taka, utrwalona poprzez czynniki zewnętrzne wymagać będzie w niedalekiej przyszłości zmiany strategii rozwoju gminy. Zarówno polityka przestrzenna jak i strategia rozwoju całej gminy powinna zostać zweryfikowana ze względu na negatywne prognozy demograficzne w znacznie dłuższym okresie.

Bezrobocie

Istotne uwarunkowania dla dalszego rozwoju ma aktualna sytuacja na rynku pracy i występujące w tym zakresie tendencje.

W 2013 roku w gminie Węgorzewo było 1657 zarejestrowanych osób bezrobotnych, z czego 59% stanowili mieszkańcy miasta Węgorzewo. ~~Miasto i gmina~~ Gmina Węgorzewo charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem bezrobocia osób w wieku produkcyjnym, który wynosił na koniec ~~1997~~ 2013 roku w mieście 14,3%, a na wsi 22,4%. 14,7% (GUS). Niekorzystna sytuację pogłębia położenie miasta i gminy Węgorzewo w rejonie o wysokim wskaźniku bezrobocia. W ~~1997~~ 2013 roku udział bezrobotnych pozostających bez pracy 12 i więcej miesięcy w rejonie powiecie węgorzewskim wynosił ~~36,0%~~ 33,1%, w rejonie powiecie giżyckim ~~34,9%~~ 25%, a prawa do zasiłku nie posiadało w rejonie powiecie węgorzewskim ~~64,6%~~ 83%, w rejonie powiecie giżyckim ~~65,7%~~ 85% ogółu bezrobotnych. Dane te dotyczą tylko bezrobocia rejestrowanego. Faktycznie liczba osób pozostających bez pracy jest wyższa. Szacuje się, że bezrobocie nierejestrowane obejmuje w kraju około 15-20% ludzi pozbawionych pracy.

Utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia stanowi istotne zagrożenie dla dalszego rozwoju ekonomicznego miasta i gminy, sprzyjając powstawaniu niedostatku społecznego. W sferze społecznej bezrobocie powoduje szereg negatywnych konsekwencji, których wyeliminowanie nawet w długim okresie będzie trudne. Przykładem takich konsekwencji jest niechęć do podejmowania pracy głównie przez ludzi młodych, poczucie zagrożenia, apatia, frustracja, brak chęci i umiejętności podejmowania przedsiębiorczych działań, niska akceptacja społecznych reform, przy jednoczesnej aktywnej działalności w „szarej strefie”. Sprzyja to powstawaniu niekorzystnych, a często patologicznych zjawisk tak jak przestępczość, alkoholizm, narkomania itp.

~~Niska akceptacja społeczna reform może stać się jednym z ograniczeń rozwoju społeczno-gospodarczego miasta i gminy.~~

Wstępna prognoza demograficzna

Uwzględniając dotychczasowe trendy rozwoju miasta i gminy oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego ~~„Założenia prognozy ludnościowej na lata 1996 – 2020” sporządzone przez Główny Urząd Statystyczny w 1995 roku~~ opracowano przewidywany rozwój ludności do 2020 2035 roku. Najważniejsze z przewidywanych tendencji ogólnokrajowych regionalnych, które mogą mieć odniesienie do miasta i gminy Węgorzewo to:

- ~~wzrost dzietności kobiet; około 2000 r. może rozpocząć się wyż urodzeń, którego szczyt przypadnie prawdopodobnie około 2005 roku;~~
- ~~stopniowy wzrost długości życia;~~
- ~~stopniowy wzrost migracji wewnętrznych począwszy od 2000 roku.~~

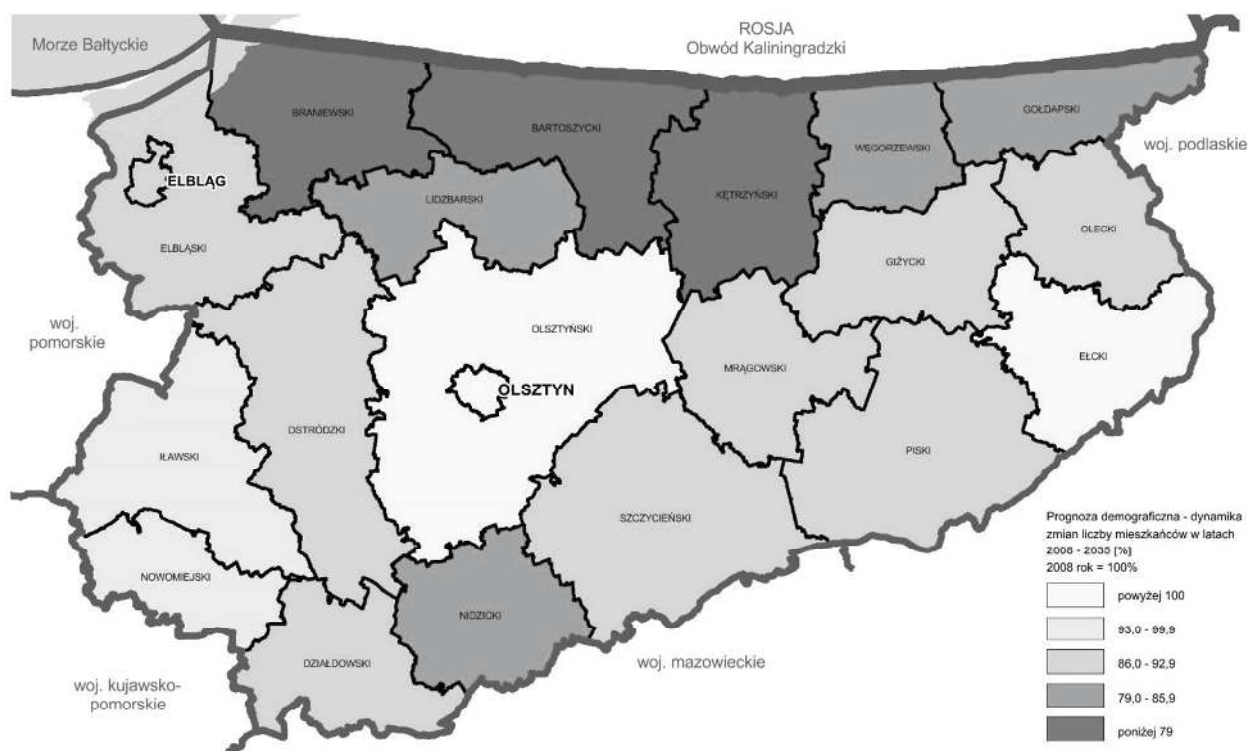
- spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat), na wsi w granicach 32%, w miastach 20%,
- duży spadek wśród roczników najmłodszych (0-2 lata) o 37% i w grupie młodzieży 19-24 lata o 33%,
- systematyczny ubytek ludności w wieku produkcyjnym – o 10% w roku 2035,
- wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym o 12%,
- wzrost wskaźnika starości z 68 aż do 162 (relacja liczby ludności w wieku 60 lub 65 lat i więcej do liczby dzieci i młodzieży do lat 19).

~~Nie zakłada się znacznego wzrostu ludności miasta, jak też i wyludniania się terenów wiejskich.~~

~~Przewiduje się, że do 2020 r. ludność miasta może wzrosnąć do 14,5 tys. mieszkańców, a na wsi zmniejszyć się do około 5,5 tys. osób. Najbardziej niekorzystne zmiany nastąpią po 2020 roku. Zmniejszać się będzie zarówno liczba mieszkańców miast (o 8%) jak i wsi (o 8,4%). Prognozę demograficzną do roku 2035 w rozbiciu na powiaty województwa warmińsko-mazurskiego przedstawia rysunek 20.~~

Rys. 20.

Prognoza demograficzna – 2035 wg powiatów województwa warmińsko-mazurskiego

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego (rysunek 25)

W województwie warmińsko-mazurskim przewiduje się ujemną wartość przyrostu naturalnego, który w 2035 roku wyniesie -4,4‰ (miasto -5,3 ‰, wieś -3,0‰). Przeciętna długość trwania życia wydłuży się wśród mężczyzn o 6 lat (76,4), a u kobiet o 3 lata (82,8). ~~Przewidywane zmiany liczby ludności w latach 1997 – 2020 ogółem w gminie oraz w rozbiciu na miasto i wieś przedstawiają tabele 1, Ia, Ib.~~ Dla miasta i gminy Węgorzewo prognozuje się następujący spadek liczby ludności do roku 2035:

- dla całej gminy Węgorzewo ogółem do poziomu 15 705 osób (spadek o 1 390 osób w stosunku do roku 2013), w tym:
 - dla miasta Węgorzewo do poziomu 10 575 osób (spadek o 920 osób w

stosunku do roku 2013),

- dla obszaru wiejskiego: 5 130 osób (spadek o 470 osób w stosunku do roku 2013).

Biorąc pod uwagę wyniki prognozy gmina Węgorzewo będzie musiała się zmierzyć z problemem depopulacji, której głównym powodem jest brak perspektyw rozwoju rynku pracy. Według ustaleń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego gmina Węgorzewo wypada bardzo słabo pod względem liczby instytucji wspierających aktywność gospodarczą. Znajdują się tu jedynie Powiatowe Punkty Regionalnego Systemu Wspierania Przedsiębiorczości. W porównaniu, w sąsiadującej gminie Giżycko znajduje się pięć różnych form wspierania przedsiębiorczości: Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna, jednostki badawczo-rozwojowe prywatne, Powiatowe Punkty Regionalnego Systemu Wspierania Przedsiębiorczości, izby gospodarcze, rzemieślnicze, cechy i spółdzielnie.

Ponadto maleje rola rolnictwa w gospodarce gminy. Dotychczas poprzez dofinansowania z Unii Europejskiej funkcjonowały gospodarstwa monokulturowe. Jednak ze względu na destabilizację międzynarodowej sytuacji gospodarczej przewiduje się zwrot w kierunku gospodarstw wielobranżowych. Wielu młodych mieszkańców obszarów wiejskich nie chce podjąć ryzyka inwestycji w rodzinne gospodarstwa i opuszcza swoje miejscowości.

Prognoza gospodarstw domowych

Zgodnie z przyjętą w Polsce definicją „~~przez gospodarstwo domowe rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się. Osoby samotne, utrzymujące się samodzielnie, tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe~~”. (~~Rocznik Statystyczny Demografii 1996r., GUS, Warszawa 1996, str.2~~). przez gospodarstwo domowe rozumie się zespół osób spokrewnionych lub niespokrewnionych, mieszkających razem i wspólnie utrzymujących się. Gospodarstwa domowe wyodrębnia się spośród ludności zamieszkałej w mieszkaniach (bez obiektów zbiorowego zakwaterowania). Wśród gospodarstw domowych wyróżniamy jednoosobowe i wieloosobowe (2 i więcej osobowe), a także rodzinne i nierodzinne (ustawa z dnia 2 grudnia 1999 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2002 r. Dz. U. 2000 r. Nr 1 poz. 1).

Powyższa definicja sprawia, że liczba gospodarstw domowych i ich struktura według wielkości kształtuje się głównie pod wpływem następujących czynników:

- struktury ludności według wieku, która w przeważającym stopniu decyduje o liczbie gospodarstw,
- zasobów mieszkaniowych w stosunku do liczby ludności,
- stopnia powszechności dochodów osobistych.

Narodowy spis powszechny ludności i mieszkań z 2011 roku jest ostatnim dostępnym źródłem danych o wszystkich gospodarstwach domowych w Polsce. Dane dla powiatu węgorzewskiego przedstawiono w tabeli 11.

Tabela 11.

Gospodarstwa domowe	8847	2262	2464	1776	1375	970

Źródło: Narodowy spis powszechny ludności i mieszkań 2011 (GUS)

Największy udział wśród ogólnej liczby gospodarstw domowych miały gospodarstwa 2-osobowe (28%). Gospodarstwa 1-osobowe stanowiły 26%, 3-osobowe 20%, 4-osobowe 15%, a 5-osobowe i większe 11% ogółu gospodarstw domowych. Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym wynosiła 2,65 osoby.

Przy prognozowaniu liczby gospodarstw domowych dla gminy Węgorzewo wykorzystano

~~„Prognozę gospodarstw domowych 1996-2020” opracowaną w Departamencie Badań Demograficznych Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie w 1997 roku. „Prognozę gospodarstw domowych według województw na lata 2008-2035” opracowaną przez Główny Urząd Statystyczny w Warszawie w 2009 roku.~~

W zakresie zmienności struktur gospodarstw domowych przyjęto prawidłowość ~~dotychczasowe trendy, charakteryzujące~~ charakteryzującą się wzrostem udziału gospodarstw małych i spadkiem udziału dużych.

Według prognozy na lata 2011-2035 dla powiatu węgorzewskiego ogólna liczba gospodarstw domowych wzrośnie o 2%, przy prognozowanym spadku liczby ludności. Przewiduje się, że udział gospodarstw 1-osobowych do 2035 roku wzrośnie o 5,6%, co będzie stanowiło 31,6% wszystkich gospodarstw domowych. Udział gospodarstw 2-osobowych wzrośnie o 2,7%, czyli do 30,7%. Liczba gospodarstw 3-osobowych spadnie, a ich udział zmniejszy się o 3,6% do 16,4%. Zmalać również odsetek gospodarstw 4-osobowych i co najmniej 5-osobowych o odpowiednio 2,8% (do 12,2%) i 1,9% (do 9,1%). Najmniejszą grupę wciąż stanowić będą gospodarstwa 5-osobowe i większe. Gospodarstwa 1-osobowe wyprzedzą 2-osobowe i będą stanowić najliczniejszą grupę w skali powiatu. Odsetek gospodarstw 1-osobowych będzie większy w miastach niż na wsi. Przewidywane zmiany w liczbie i wielkości gospodarstw domowych przedstawiono ~~poniższe zestawienie:~~ w tabeli 12.

Tabela 12.

2011	8847	2262	2464	1776	1375	970
2035	9024	2852	2770	1480	1101	821

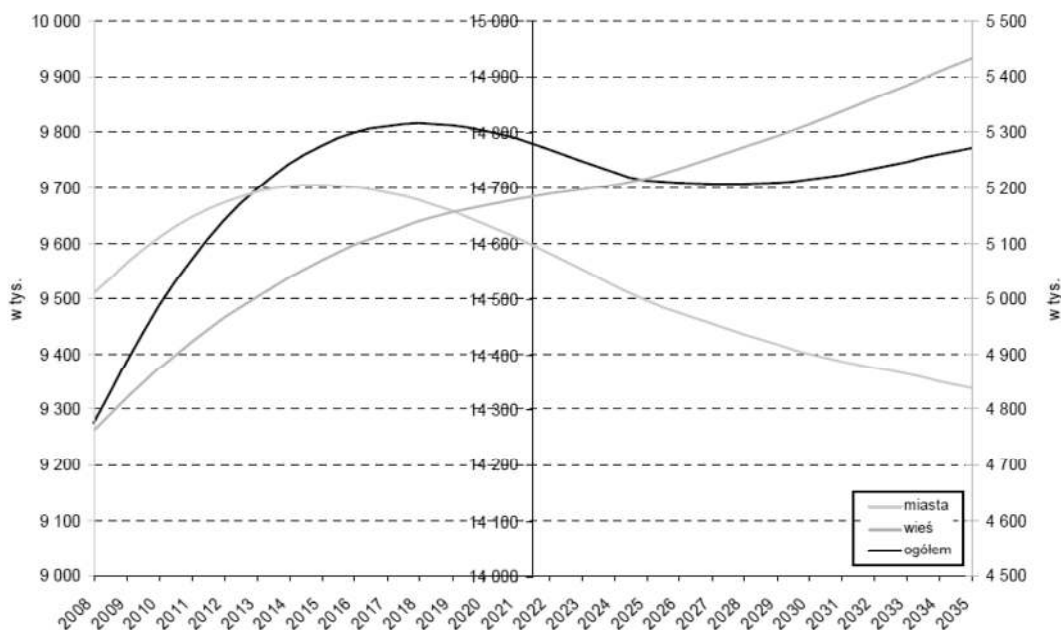
Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Prognozy gospodarstw domowych według województw na lata 2008-2035” (GUS)

Spadek liczby gospodarstw 3-osobowych i większych jest konsekwencją demograficznego „falowania”, czyli występowania na przemian wyżów i niżów demograficznych. Po roku 2018 w wiek produkcyjny zaczną wchodzić osoby urodzone w czasie niżu demograficznego. Zwiększy się wtedy liczba gospodarstw 1-osobowych i 2-osobowych, które stanowić będą głównie osoby starsze (pozostawieni rodzice). Gmina nie ma wpływu na odwrócenie tego zjawiska. Dlatego powinna przygotować się na wzrost liczby osób starszych, samotnych i chorych. Gmina może zacząć planować wdrażanie programów aktywizujących osoby starsze, szczególnie z uwagi na wydłużony wiek emerytalny. Powinien to być również jeden z głównych czynników wpływających na sposób projektowania przestrzeni, szczególnie miejskiej.

Prognoza potrzeb mieszkaniowych

Dla prognozowania przyszłych potrzeb mieszkaniowych zasadnicze znaczenie mają prognozy demograficzne, szczególnie prognoza gospodarstw domowych. W latach ~~1997-2020~~ 2011-2035 w powiecie węgorzewskim przewiduje się wzrost liczby gospodarstw domowych z ~~3.900 do 5.200 tj. o 1300 w mieście i z 1.800 do 1.850 tj. o 50 na wsi.~~ 8847 do 9024 tj. o 177. W gminie Węgorzewo mieszka aż 73,4% wszystkich mieszkańców powiatu węgorzewskiego, a w samym mieście Węgorzewo aż 49,4% liczby mieszkańców powiatu. Można przyjąć podobny udział liczby gospodarstw domowych w gminie Węgorzewo w stosunku do powiatu. Prognozy ogólnokrajowe wskazują na wzrost liczby gospodarstw domowych na wsi oraz spadek liczby gospodarstw domowych w mieście. Na rysunku 21. pokazano wyżej opisywaną zależność dla gminy i miasta Węgorzewo.

Rys. 21

Źródło: „Prognoza gospodarstw domowych według województw na lata 2008-2035” (GUS)

Szacuje się zatem wzrost liczby gospodarstw z 6494 do 6594 tj. o 110 w gminie ogółem, w tym spadek z 4370 do 4350 tj. o 20 w mieście i wzrost z 2124 do 2254 tj. o 130 na wsi. Tak duży przyrost gospodarstw domowych wiąże się ze spodziewanym spadkiem liczby osób na 1 gospodarstwo domowe z 2,95 obecnie do 2,67 w 2020r. w mieście i z 3,31 do 2,95 na terenach wiejskich. Zakłada się, że część gospodarstw domowych będzie nadal zamieszkiwać wspólnie. W 2013r. zasoby mieszkaniowe gminy Węgorzewo wynosiły 6213 mieszkań ogółem, w tym w mieście Węgorzewo 4257, a na wsi 1956 mieszkań. Wskaźnik gospodarstw domowych na 1 mieszkanie może kształtować się na poziomie 1,03 - 1,05 w mieście i 1,04 - 1,06 na wsi. Przewiduje się, że w 2035 roku wskaźnik gospodarstw domowych na 1 mieszkanie wzrośnie z 1,05 do 1,07 w gminie ogółem, w mieście spadnie z 1,03 do 1,02, a na wsi wzrośnie z 1,09 do 1,15. Przyjmując powyższe założenia wielkość zasobów w 2020r. 2035r. szacuje się na 4.950 - 5.050 mieszkań w mieście i 1.750 - 1.780 mieszkań na wsi. 4360 mieszkań w mieście i 2250 mieszkań na wsi. Oznacza to potrzebę budowy do 2020 2035 roku 1.500 - 1.600 103 nowych mieszkań w mieście oraz 90 - 120 294 mieszkań na terenach wiejskich lub podmiejskich. Powyższe prognozy dotyczą uśrednionych zmian dla całego okresu badawczego, czyli od roku 2013 do 2035. Zgodnie z przewidywaną tendencją ogólnokrajową należy przyjąć, że do roku 2015 liczba gospodarstw domowych w miastach będzie rosła, a dopiero od roku 2016 zacznie już stać się spadać. Natomiast na wsi prognozuje się stały wzrost liczby gospodarstw domowych w całym okresie badawczym. W powyższych wielkościach nie uwzględniono potrzeb mieszkaniowych wynikających z wymiany zasobów mieszkaniowych w złym stanie technicznym, które szacuje się na około 5-6% 8% w mieście (170-200 mieszkań) (340 mieszkań) i 10-15% 17% na wsi (170-250 mieszkań) (330 mieszkań) w stosunku do stanu istniejącego. W strukturze nowego budownictwa mieszkaniowego według form na terenie miasta przewiduje się:

- zabudowa jednorodzinna - 55%,
- zabudowa wielorodzinna - 45%.

Na terenach wiejskich przewiduje się tylko zabudowę jednorodzinną, pensjonatową i zagrodową. Przewidywaną intensywność nowej zabudowy i gęstość zaludnienia terenów mieszkaniowych w mieście, wyrażając następujące wielkości:

- ~~zabudowa wielorodzinna o średniej intensywności (3-4 kondygnacje)~~
~~– 250 mieszkańców / 1 ha terenu brutto (teren brutto obejmuje teren zabudowy mieszkaniowej, komunikacji, zieleni osiedlowej, usług podstawowych);~~
- ~~zabudowa jednorodzinna (wolnostojąca, bliźniacza, szeregową)~~
~~50–100 mieszkańców/ 1 ha terenu brutto 300–800 m² terenu/ 1 dom;~~
- ~~zabudowa pensjonatowa – 5-10 pokoi gościnnych / 1 dom~~
~~wielkość działki min. 1500 m²/1 dom.~~

Podsumowanie

Biorąc pod uwagę tendencje demograficzne (prognoza) oraz związany z tym przewidywany spadek liczby gospodarstw domowych na terenie miasta Węgorzewo nie przewiduje się konieczności wyznaczania znacznych rezerw terenowych pod budownictwo intensywne (wielorodzinne). W granicach miasta występuje znaczna powierzchnia terenów, które mogą stanowić rezerwę dla tego rodzaju inwestycji.

Ze względu jednak na starzejący się zasób lokali komunalnych konieczne będzie w niedalekiej przyszłości rozważenie kwestii lokalizacji inwestycji gminnych w tym zakresie.

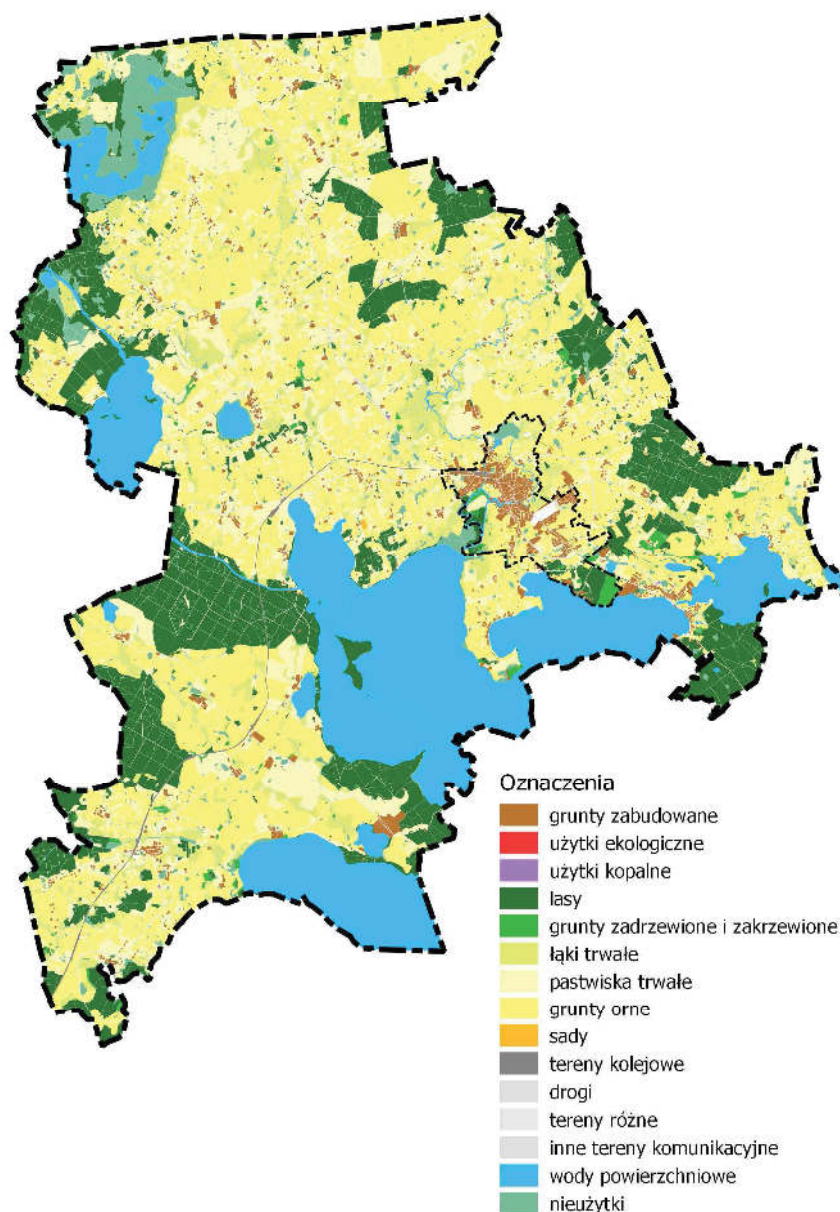
Należy rozważyć również możliwość wykorzystania środków zewnętrznych (fundusze unijne) przeznaczonych na rewitalizację zdegradowanych obszarów.

Z upływem lat coraz większa liczba budynków należących do zasobu komunalnego nie będzie się nadawała do remontu. Jedynym rozwiązaniem będzie rozbiórka. Należy zatem pozyskać środki na budowę nowych budynków socjalnych.

Zasoby mieszkaniowe i wyposażenie w obiekty obsługi mieszkańców

Zabudowa mieszkaniowa miasta i gminy zlokalizowana jest głównie w obrębie miasta Węgorzewa (~~67,5% zasobów mieszkaniowych ogółem w 1997r.~~) (69% zasobów mieszkaniowych ogółem w 2013r.). Pod względem charakteru zabudowy w mieście Węgorzewo dominuje zabudowa wielorodzinna z usługami w obszarze śródmieścia oraz zabudowa jednorodzinna na obrzeżach. Na terenach wiejskich budynki mieszkalne wielorodzinne występują najczęściej przy dawnych ośrodkach produkcyjnych byłych państwowych gospodarstwach rolnych jak: Dąbrówka Mała, Klimki, Łabapa, Łęgwarowo, Maćki, Matyski, Pasternak, Pniewo, Rudziszki, Stawiska, Surwile, Sztynort, Sztynort Mały, Tarławki. W pozostałych miejscowościach przeważa zabudowa typu rolniczego (zagrodowa) lub zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Rozmieszczenie zabudowy oraz pozostałe sposoby użytkowania terenu miasta i gminy Węgorzewo przedstawiono na rysunku 22.

Rys. 22.

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy danych przestrzennych GIS

Standardy powierzchniowe zasobów mieszkaniowych należy uznać za niekorzystne biorąc pod uwagę przewidywany rozwój funkcji turystycznej. Wiąże się to ze znacznym udziałem zabudowy wielorodzinnej w strukturze zasobów miasta. (77,8% mieszkań w budynkach o 3 i więcej mieszkaniach w 1988r. i gminy (31,0%). W 2013 roku w gminie Węgorzewo było 2419 budynków mieszkalnych, w tym 1115 (46%) budynków w mieście Węgorzewo i 1304 (54%) budynków na obszarze wiejskim. W ciągu ostatnich lat (2012-2013) w mieście oddano do użytku 19 budynków jednorodzinnych i 4 wielorodzinne, a na wsi 25 budynków jednorodzinnych i żadnego wielorodzinnego.

Niekorzystny jest również duży udział mieszkań w budynkach realizowanych przed 1945 r. szczególnie na terenach wiejskich - około 81% zasobów mieszkaniowych na wsi i ponad 37% w mieście w 1988r. Najnowsze dane na temat zasobów mieszkaniowych pochodzą z narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań 2011 i dotyczą powiatów. W 2011

roku w powiecie węgorskim 64% budynków mieszkalnych wybudowano przed 1945r. Większość tych budynków należy do zasobów komunalnych gminy Węgorzewo. Zgodnie z „Wieloletnim programem gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Węgorzewo na lata 2011-2015” aż 89% budynków należących do zasobu gminy pochodzi sprzed 1945 roku. Stan techniczny tych zasobów jest w znacznym stopniu niezadowalający. Szacuje się, że 10% budynków znajduje się w bardzo złym stanie technicznym, kwalifikującym do rozbiórki. W zadowalającym stanie technicznym znajduje się 83% budynków, które wymagają wymiany instalacji. Dobry stan techniczny wykazuje 9% budynków znajdujących się w zasobie gminnym.

~~Istotne uwarunkowania stwarza niedostateczne wyposażenie tej zabudowy w kanalizację, szczególnie na terenach wiejskich.~~

Urządzenia obsługi mieszkańców zlokalizowane na terenie miasta i gminy mają zasięg lokalny w odniesieniu do administracji, wychowania przedszkolnego, szkolnictwa podstawowego, podstawowej opieki zdrowotnej, handlu.

Na terenie miasta i gminy znajduje się szereg usług o zasięgu ponadlokalnym głównie w zakresie ochrony zdrowia i opieki społecznej (szpitale ogólny i psychiatryczny, ośrodek „Doren”, dom pomocy społecznej dla dorosłych, ośrodek szkolno-wychowawczy dla dzieci) oraz szkolnictwa ponadpodstawowego. Usługi związane z funkcją turystyczną opartą o walory przyrodnicze i kulturowe miasta i gminy mają zasięg ogólnokrajowy. Urządzenia obsługi mieszkańców o zasięgu lokalnym zlokalizowane są głównie w mieście Węgorzewo oraz we wsiach: Radzieje, Węgielsztyn, Perły. W dziedzinie usług publicznych obejmujących szkolnictwo podstawowe oraz ochronę zdrowia dostępność usług dla mieszkańców wsi jest mało korzystna. Odległość do tych urządzeń w przypadku dalej położonych miejscowości jest znaczna i bardzo obniża poziom jakości życia mieszkańców. Wyposażenie w usługi o charakterze komercyjnym regulowane jest obecnie przez gospodarkę rynkową. Tym samym działające obiekty handlowe zaspokajają podstawowe potrzeby mieszkańców. Występują jednak braki w zakresie usług rzemieślniczych. Rozwój usług handlu i gastronomii stymulowany jest przez rozwój funkcji turystycznej. Jednocześnie zaś podnoszenie standardu tych usług sprzyja podnoszeniu walorów turystycznych miasta i gminy.

Rozdział 7. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami

Elektroenergetyka

~~Gmina Węgorzewo nie posiada rezerwowej linii zasilającej 110 kV, a istniejące linie 15 kV pozwalają na awaryjne pokrycie tylko 80% zapotrzebowania na energię elektryczną w okresie letnim i 50 % w okresie zimowym. Z tego powodu konieczna jest, przewidziana w planach perspektywicznych rozbudowy sieci energetycznej WN, budowa linii 110 kV Węgorzewo-Giżycko.~~

Przez obszar miasta i gminy Węgorzewo przebiegają dwie linie 110 kV Węgorzewo-Giżycko oraz Węgorzewo-Góldap wraz ze stacją 110-15 kV położoną w Węgorzewie. Linie wysokiego napięcia są źródłem pola elektromagnetycznego i wymagają ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania. Energia elektryczna dostarczana jest odbiorcom istniejącymi liniami 15kV średniego napięcia i liniami 0,4 kV niskiego napięcia.

~~Przebiegająca przez teren gminy linia 110 kV jest źródłem pola elektromagnetycznego. Obiekty budowlane przeznaczone na pobyt ludzi i zwierząt można lokalizować w odległości poziomej minimum 14,5 m od skrajnego przewodu linii.~~

~~Odległość podana wyżej może ulec zmniejszeniu pod warunkiem dotrzymania dopuszczalnych wartości pola elektromagnetycznego. Spełnienie tego warunku powinno być stwierdzone na drodze szczegółowych obliczeń i pomiarów kontrolnych. Decyzję lokalizacyjną, przy zmniejszeniu podanych wyżej odległości, wydaje organ administracyjny stopnia wojewódzkiego w porozumieniu z inspektorem sanitarnym.~~

Adaptuje się istniejące urządzenia elektroenergetyczne.

~~Istniejąca sieć SN 15 kV w około 30 % nie nadaje się do przesyłu większych mocy i dlatego, a także ze względu na stan techniczny w tym samym procencie będzie musiała zostać zmodernizowana, niezależnie od jej rozbudowy, przy zwiększonych potrzebach energetycznych odbiorców.~~

Rozbudowa układu sieci SN 15 kV jest uzależniona od zwiększonego zapotrzebowania w energię elektryczną. Każda dalsza rozbudowa budownictwa mieszkaniowego i letniskowego oraz przemysłu lokalnego będzie wymuszała budowę nowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV oraz modernizację i rozbudowę sieci przesyłowej SN 15 kV.

Odnawialne źródła energii

W gminie Węgorzewo w miejscowości Trygort obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla elektrowni wiatrowych, uchwalony w dniu 27 marca 2002 roku (Uchwała nr LII/388/2002 i opublikowany 27 maja 2002 roku; Dz. Urz. Woj. Warm.- Mazur. Nr 65 poz. 974). W granicach określonych planem nie rozpoczęto realizacji przedmiotowej inwestycji.

Ze względu na szczególny charakter obszaru postuluje się wyłączenie pozostałego terenu gminy Węgorzewo z możliwości lokalizacji turbin wiatrowych.

Spośród urządzeń wykorzystujących energię słoneczną planowana jest instalacja elektrowni fotowoltaicznej.

Ciepłownictwo

Gospodarka ciepła na terenie gminy oparta jest na kotłowniach lokalnych, osiedlowych i indywidualnych źródłach ciepła. W mieście i gminie Węgorzewo funkcjonuje 19 kotłowni (8 gazowo-olejowych, 8 gazowych, 1 na paliwo stałe, 1 na ekogroszek + olej, 1 na olej). Istniejące źródła ciepła w zasadzie zaspokajają potrzeby poszczególnych odbiorców. ~~Stan techniczny istniejących kotłowni jest zły. Są to obiekty przestarzałe, wyeksploatowane i~~

stanowią stałe źródło zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Pogarszający się stan poszczególnych kotłowni determinuje konieczność ich modernizacji. W zakresie indywidualnych źródeł grzewczych stosuje się najczęściej paliwa stałe. Systemy zasilane energią odnawialną występują sporadycznie.

Zaopatrzenie w gaz

~~Gaz ziemny na terenie gminy dostarczany jest do miasta Węgorzewo i do 3 odbiorców gazu we wsi Ogonki, wzdłuż której przebiega gazociąg ϕ /c DN 100mm.~~

~~Miasto zasilane jest gazem ziemnym za pośrednictwem odgałęzień z magistralnego gazociągu wysokiego ciśnienia z Kętrzyna w stacji redukcyjnej pierwszego stopnia ($V=3200 \text{ m}^3/\text{h}$) i z gazociągu średniego ciśnienia z Giżycka w stacji redukcyjnej drugiego stopnia ($V=1600 \text{ m}^3/\text{h}$).~~

~~Z energii gazowej do celów grzewczych c.o. korzysta w mieście zaledwie 254 odbiorców c.o. Jest to wynikiem niezadowalającego rozwoju układu rozdzielczego w mieście.~~

~~Wszystkie obiekty lokalizowane w pobliżu istniejących i projektowanych gazociągów muszą spełniać wymogi dotyczące zachowania odległości (Dz.U. Nr 139/95~~

~~z dnia 7.12.1995 r., co ogranicza urbanizacyjne możliwości rozwojowe głównie wzdłuż istniejących i projektowanych gazociągów wysokiego i średniego ciśnienia.~~

~~Przepustowość istniejącej stacji redukcji pomiarowej gazu to gazociąg relacji Kętrzyn-Węgorzewo nie spełnia wymogów do podłączenia terenów wiejskich północnej i południowo-zachodniej części gminy, wymaga wymiany i rozbudowy.~~

~~W gminie Węgorzewo znajdują się dwa gazociągi wysokiego ciśnienia o następującym przebiegu:~~

~~- Pozezdrze – Węgorzewo – średnica przewodu DN 100,~~

~~- Kętrzyn – Stawki – Węgielsztyn – Węgorzewo – średnica przewodu DN 150.~~

~~Miasto Węgorzewo zaopatrywane jest z gazociągu DN 150 PN 6,3 MPa. Dla wyżej wymienionych gazociągów wysokiego ciśnienia należy zachować strefy kontrolne zgodne z przepisami w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie. Strefa kontrolna jest to obszar wyznaczony po obu stronach osi gazociągu, którego linia środkowa pokrywa się z osią gazociągu, w którym przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się transportem gazu ziemnego podejmuje czynności w celu zapobieżenia działalności mogącej mieć negatywny wpływ na trwałość i prawidłowe użytkowanie gazociągów. Wszelkie prace w strefach kontrolowanych należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi.~~

~~W granicach obrębu Janówko zlokalizowana jest wybudowana w 1993 roku stacja redukcyjno-pomiarowa wysokiego ciśnienia o przepustowości $Q=3200 \text{ nm}^3/\text{h}$. Dla wyżej wymienionej stacji należy zachować odległości podstawowe obiektów terenowych zgodnie z odpowiednimi przepisami w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe.~~

~~Z uwagi na położenie gminy i jej walory przyrodnicze należy dążyć do realizacji rozwoju gazyfikacji gminy, co pozwoli na eliminację istniejących wyeksploatowanych źródeł ciepła i zastąpienie ich wysokosprawnymi kotłowniami gazowymi.~~

Telekomunikacja

~~Wyposażenie miasta i gminy w sieć telefoniczną na koniec 1997 roku było nieco wyższe niż średnie wyposażenie gmin miejsko-wiejskich byłego województwa suwalskiego (160,9 na 1000 ludności wobec 156,7/1000L w gm. miejsko-wiejskich b. woj.), a wyposażenie miasta nieznacznie mniejsze 206,3/1000L wobec 210/1000L w miastach gm. miejsko-wiejskich b. woj. suwalskiego.~~

Obecnie na terenie kraju obserwuje się spadek zaopatrzenia gospodarstw domowych w stacjonarne aparaty telefoniczne. Przyczyną tego jest łatwy dostęp do telefonii ruchomej (telefony komórkowe). Z roku na rok rośnie również dostęp ludności do Internetu oraz związanej z nim telefonii internetowej. W 2013 roku blisko 88% gospodarstw domowych było podłączonych do sieci internetowej.

W 2007 roku obszar powiatu węgorzewskiego był w ok. 90% pokryty zasięgiem operatorów PLUS GSM, ERA GSM i w 70% sieci Idea (obecnie Orange).

Gospodarka odpadami

~~Na terenie miasta znajduje się nowe gminne składowisko odpadów komunalnych. Wyposażone jest ono w boksy, na odpady użytkowe, co pozwala na częściową segregację odpadów.~~

~~W sposób zorganizowany gospodarka odpadami prowadzona jest tylko przez administratorów budynków komunalnych, Spółdzielnie Mieszkaniowe. Właściciele prywatnych budynków mieszkalnych oraz rolnicy indywidualnie we własnym zakresie przewożą odpady na wysypisko.~~

~~Brak jest zorganizowanego systemu selektywnej zbiórki odpadów.~~

~~Istnieje potrzeba organizacji wiejskich punktów gromadzenia odpadów.~~

~~W pobliżu granicy z gminą Budry w obrębie Wysieczy zlokalizowane jest prawdopodobnie nie użytkowane wysypisko odpadów chemicznych oraz dwa nieczynne składowiska odpadów niebezpiecznych w Matyskach koło Brzozówki, a także na terenie gminy Kętrzyn w Mażanach. Dalsza eksploatacja w/w składowisk może pogorszyć stan środowiska.~~

Zakład unieszkodliwiania odpadów komunalnych zlokalizowany jest w Spytkowie, gdzie znajdują się zarówno sortownia, kompostownia, segment do demontażu odpadów budowlanych i wielkogabarytowych, segment do czasowego magazynowania odpadów niebezpiecznych, segment do unieszkodliwiania odcieków i zakładowych ścieków komunalnych oraz kwatera na odpady balastowe.

Miasto i gmina Węgorzewo należy do utworzonego w 2004 roku Mazurskiego Związku Międzygminnego – Gospodarka Odpadami z siedzibą w Giżycku, która zrzesza 12 mazurskich samorządów. Priorytetowym działaniem związku jest usprawnienie systemu odbioru i transportu odpadów komunalnych poprzez eksploatację nowoczesnego, centralnego dla obszaru działania związku, zakładu utylizacji odpadów. Celem powołania związku jest również edukacja ekologiczna społeczeństwa co wiąże się między innymi z wprowadzeniem selektywnej zbiórki odpadów. Zadaniem związku jest także usprawnienie systemu transportu odpadów komunalnych poprzez zmniejszenie uciążliwości dla mieszkańców oraz zwiększenie efektywności ekonomicznej transportu odpadów. Dopełnieniem działalności jest prowadzenie prac związanych z zamknięciem i rekultywacją starych składowisk odpadów.

Zaopatrzenie w wodę

~~Zasoby eksploatacyjne ujęć miejskich umożliwiają pokrycie w pełni aktualnego i perspektywicznego zapotrzebowania miasta w wodę (pobór wody w 1998r. – 2.450m³/dobę z 12 studni wierconych przy pozwoleniu wodno-prawnym na 4.550m³/dobę).~~

~~Istniejąca sieć wodociągowa obejmuje zasięgiem Kal, Jeziorowskie, Ogonki, Kol. Rybacką, Maćki, Czerwony Dwór, Kalskie Nowiny.~~

~~Jakość wody z miejskiego ujęcia nie jest najlepsza, często przekracza się normy dotyczące zawartości żelaza.~~

~~Ciśnienie w sieci wodociągowej w ulicach wyżej położonych i wysokich budynkach nie jest obecnie wystarczające.~~

~~Istnieje potrzeba budowy nowej stacji uzdatniania wody, która rozwiąże problemy jakości i ciśnienia.~~

~~Studnie ujęcia miejskiego zlokalizowane są na terenach atrakcyjnych, przydatnych do~~

~~rozwoju turystyki, stąd istnieje potrzeba przestrzegania zakazów i nakazów w granicach stref ochronnych.~~

~~Na terenie gminy znajduje się obecnie 8 komunalnych ujęć wody (12 studni + 1 awaryjna) : w Radziejach, Dąbrówce Małej, Węgielsztynie, Łęgowarowie, Klimkach, Prynowie, Stawkach i Kol. Wysieczy.~~

~~Przewiduje się likwidację ujęcia w Prynowie, Stawkach ze względu na złą jakość wody, występowanie żelaza i brak urządzeń uzdatniających.~~

Miejscowość Stawki i Przyszań przewiduje się podłączyć do ujęcia w Węgielsztynie, a Prynowo do wodociągu w Dąbrówce Małej, pod warunkiem realizacji pompowni ze względu na konfigurację terenu.

~~Przewiduje się likwidację studni kopanej w Kol. Wy siecze i podłączenie do sieci Wysieczya zasilanej z sieci miejskiej.~~

~~Ponadto istnieją wodociągi zarządzane przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa, których jakość budzi poważne wątpliwości.~~

System kanalizacji wodociągowej jest sukcesywnie rozbudowywany. Udział ludności korzystającej z wodociągu wzrósł do 89,5%, z czego w samym Węgorzewie wskaźnik wynosi 95,7%, natomiast na obszarze gminy 76,6%. Miarodajnym wskaźnikiem jest długość sieci rozdzielczej w przeliczeniu na 100 km², który dla Węgorzewa wynosi aż 569,9 km, z kolei na terenie wiejskim wynosi 72,3km. Powyższe wynika z intensywności zabudowy oraz liczby odbiorców. W tabeli 13. zaprezentowano aktualny stan sieci wodociągowej w miejscowościach gminy Węgorzewo.

Tabela 13.

[illegible]

2.	Wodociąg Dąbrówka Mała	- Dąbrówka Mała, - Guja, - Brzozowo, - Wesołowo, - Biedaszk - Różewiec - Karłowó, - Rydzówka Razem: - Łęgwarowo - Rudziszki - Perły - Parowo - Pasternak Razem:	42,49 21,00
3.		- Węgielsztyn - Trygort, - Janówko - Stawki - Przyszań - Mamerki Razem:	 39,04
4.	Wodociąg Radzieje	- Radzieje, - Róża, - Dłużec, - Pilwa, - Jerzykowo, - Łabapa, - Stawiska - Kamionek Wielki - Sztynort M - Sztynort - Tarławki - Surwile - Kamień (Gajówka) - Pniewo - Kietlice Razem:	13,10 1,20 1,73 8,89 1,95 2,07 5,24 2,41 1,52 1,11 2,27 3,83 0 3,05 <u>1,35</u> 49,72
OGÓŁEM:			301,24

Źródło: Urząd Miasta i Gminy Węgorzewo

Ponadto na terenie gminy Węgorzewo znajduje się 6 stacji uzdatniania wody m.in. w Węgorzewie, Radziejach, Łęgowarowie, Dąbrówce Małej, Węgielsztynie i Prynowie.

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Węgorzewo posiada nowoczesną oczyszczalnię mechaniczno-biologiczną z podwyższonym usuwaniem biogenów, oddaną do eksploatacji 1996 roku o przepustowości około 4000m³/dobę oraz sieci kanalizacyjne, obejmujące ponad 90% mieszkańców terenów miejskich oraz wieś Kal. Obecnie oczyszczalnia podlega rozbudowie i modernizacji, która potrwa do końca 2015 roku. Inwestycja przyczyni się do poprawy czystości rzeki Węgorapy, wypływającej z jeziora Mamry. Zostanie dobudowany drugi reaktor biologiczny, a istniejący zostanie zmodernizowany.

Po realizacji inwestycji zwiększy się przepustowość oczyszczalni odbierającej ścieki z miejscowości w gminie Węgorzewo oraz w gminie Pozezdrze. Zmniejszy się zawartość azotu w oczyszczanych ściekach, które odprowadzane są do Węgorapy.

Miasto i gmina Węgorzewo położone są w obszarze wyznaczonej aglomeracji Węgorzewo zgodnie z uchwałą III/48/14 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30

grudnia 2014 roku zmieniająca uchwałę nr XXVI/518/13 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2013 roku w sprawie wyznaczenia aglomeracji Węgorzewo oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji Węgorzewo (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2013 roku poz. 1863). Zasięg aglomeracji oznaczony został na załączniku do wyżej wymienionego rozporządzenia. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych wyznacza datę realizacji systemu kanalizacji zbiorczej aglomeracji.

Aglomeracja o równoważnej liczbie mieszkańców 16 913 obejmuje swym zasięgiem miejscowości z terenu gminy Węgorzewo: Węgorzewo, Maćki, Janówko, Kal, Kolonia Rybacka, Ogonki, Kalskie Nowiny oraz miejscowości z gminy Pozezdrze: Dziaduszyń, Okowizna, Harsz. Oczyszczalnia ścieków znajduje się w Węgorzewie.

Długość sieci sanitarnej w Węgorzewie wynosi 33,42 km, niewiele mniej (30,49 km) znajduje się na terenie gminy, w tym w miejscowości Ogonki (12,15 km), Maćki (3,23 km), Kal (13,06 km), Kalskie Nowiny (0,94 km), Sztynort (0,51 km), Dąbrówka Mała (0,60 km).

Udział ludności korzystającej z kanalizacji sanitarnej wzrósł do 64,9%, z czego w samym Węgorzewie wskaźnik wynosi 89,5 %, natomiast na obszarze gminy tylko 13,8%. Długość sieci rozdzielczej w przeliczeniu na 100 km² dla Węgorzewa wynosi aż 306,1 km, z kolei na terenie wiejskim wynosi 9,2 km.

Oprócz modernizacji oczyszczalni ścieków gmina Węgorzewo podejmuje się działania w celu poprawy ilości i jakości sieci oraz urządzeń kanalizacji sanitarnej.

~~Na terenie gminy istnieje obecnie oczyszczalnia lokalna, oczyszczająca ścieki z osiedla mieszkaniowego w Dąbrówce Małej oraz w miejscowości Rudziszki, oczyszczająca ścieki z obiektu należącego do Szpitala Psychicznie i Nerwowo Chorych w Węgorzewie.~~

~~Uwarunkowania negatywne:~~

- ~~• nie wszyscy mieszkańcy są objęci kanalizacją sanitarną,~~
- ~~• niewystarczające zaopatrzenie w oczyszczalnię ścieków wiejskich jednostek osadniczych stanowi zasadniczą barierę dla rozwoju tych miejscowości, a co za tym idzie także gminy,~~
- ~~• występujący problem oczyszczania ścieków we wsiach, nie posiadających dotychczas oczyszczalni, a zaopatrywanych w wodę z wodociągów,~~
- ~~• powstawanie osadów nadmiernych, stwarza problem właściwego ich zagospodarowania.~~

~~Uwarunkowania pozytywne:~~

- ~~• oczyszczalnia miejska w Węgorzewie posiada możliwość przyjęcia zwiększonej ilości ścieków związanej z rozwojem miasta, z sąsiednich miejscowości, przemysłu, a także ruchu turystycznego w okresie letnim,~~
- ~~• zastosowana technologia oczyszczania ścieków odpowiada obowiązującym przepisom z zakresu ochrony wód,~~

7.3. System komunikacji

System komunikacji Węgorzewa charakteryzuje się położeniem poza głównymi drogami tranzytowymi, na skrzyżowaniu drogi krajowej z drogami wojewódzkimi, ~~które pełnią główną rolę w obsłudze komunikacji miasta. , są to drogi:~~

- ~~• krajowa w ciągu południkowym: Granica Państwa – Węgorzewo – Giżycko (nr 644),~~
- ~~• wojewódzkie w układzie równoleżnikowym: Kętrzyn – Węgorzewo (nr 607), Węgorzewo – Gołdap (nr 650)~~

Droga krajowa nr 63 relacji granica państwa – Węgorzewo – Giżycko – Orzysz – Pisz – granica państwa w polityce regionalnej wpisana jest do podstawowego układu komunikacyjnego. Droga krajowa nr 63 powinna spełniać parametry techniczne odpowiadające klasie GP (główna ruchu przyspieszonego). W studium droga krajowa

zaliczona została do układu nadrzędnego.

Drogi publiczne zaliczone do układu podstawowego powinny zapewniać powiązanie obszaru miasta i gminy z siedzibą powiatu oraz pełnić funkcję głównych powiązań sieci osadniczej na obszarze gminy. Do układu podstawowego zaliczono drogi wojewódzkie oraz niektóre drogi powiatowe. W granicach gminy Węgorzewo przebiega droga wojewódzka nr 650, dla której plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego zakłada klasę techniczną G (główną).

~~Następną grupę stanowią drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne o różnych parametrach i różnym stanie technicznym.~~ Następną grupę stanowią drogi należące do uzupełniającego układu komunikacyjnego – należą do nich wybrane drogi powiatowe oraz gminne. Wszystkie drogi powinny być dostosowywane do właściwych parametrów technicznych wynikających z przepisów odrębnych oraz założonej klasy drogi. Aktualny stan sieci drogowej na terenie miasta i gminy Węgorzewo przedstawiono na rysunku 17.

Istniejące połączenia drogowe umożliwiają współdziałanie gminy w zakresie usług i gospodarki z gminami sąsiednimi.

Uwarunkowania negatywne:

- brak obwodnicy omijającej miasto Węgorzewo, segregującej ruch tranzytowy,
- istniejące drogi na znacznych odcinkach wymagają remontów i modernizacji.

~~Na podstawie ustawy z dnia 24 lipca 1998r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej – w związku z reformą ustrojową państwa (Dz. U. Nr 106 z dn. 17 sierpnia 1998r.), wprowadzono zmiany kategorii dróg w ustawie o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985r.~~

~~Kategorie dróg ustalają Dzienniki Ustaw Nr 106, 133 oraz 160 z roku 1998.~~

~~Gmina posiada połączenie kolejowe z Kętrzynem, obecnie przewozy ze względów ekonomicznych zostały zawieszone.~~

Przez teren gminy i miasta przebiega regionalna linia kolejowa nr 259 relacji Węgorzewo – Kętrzyn, która po przeprowadzeniu niezbędnych prac modernizacyjnych, udostępniona została dla potrzeb turystyki. Sezonowe przewozy pasażerskie odbywają się od lipca do sierpnia. Na trasie do Kętrzyna o długości 33 km znajduje się 10 przystanków. Należy podjąć starania w celu wpisania starania w celu uruchomienia regularnych połączeń, co przyczyni się do aktywizacji miejscowości położonych wzdłuż trasy, wraz z jednoczesną promocją atrakcji historycznych i przyrodniczych.

~~Na terenie gminy pomimo przygranicznego położenia brak przejść granicznych.~~

W celu aktywizacji rozwoju społeczno-gospodarczego podpisano umowę dotyczącą małego ruchu przygranicznego. Z inicjatywy samorządu przy miejscowości Perły został opracowany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego mający na celu wyznaczenie terenu na realizację przejścia granicznego drogowego, które przyczyni się do rozwoju gospodarczego.

Podejmowane są również starania dotyczące utworzenia przejścia rzeczno na Węgorapie w miejscowości Mieduniszki Małe (gmina Banie Mazurskie), którego realizacja niewątpliwie przyczyni się do wykorzystania potencjału turystycznego również gminy Węgorzewo.

Rys. 23.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych GIS

Rozdział 8. Uwarunkowania wynikające ze stanu planowania przestrzennego oraz stanu prawnego gruntów

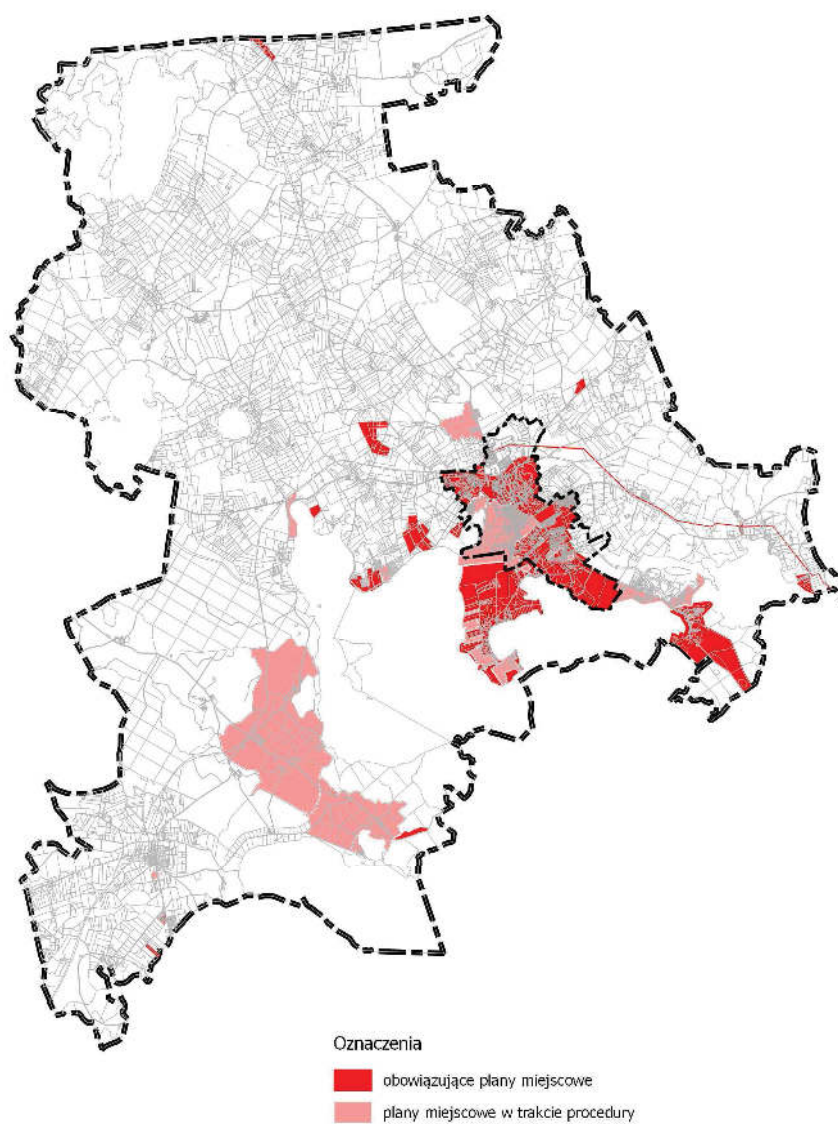
~~Miasto Węgorzewo posiada 4 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone po 1995 r. Plany te sporządzone i uchwalone zgodnie z procedurą ustawy z 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym będą obowiązywać po roku 2000.~~

Zaawansowanie prac planistycznych na terenie miasta Węgorzewo kształtuje się na poziomie nieco wyższym od miast o podobnej wielkości. W trakcie opracowywania planu miejscowego dla „Śródmieścia” uwzględniono koncepcje architektoniczne sporządzone jeszcze w latach 90-tych (bardzo dobre) oraz stanowisko Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dotyczące obszaru objętego ochroną. Uchwalone plany miejscowe „Zachód” oraz „Wschód” porządkują strukturę przestrzenną terenów inwestycyjnych oraz wypełniają obszary dotychczas niezabudowane. W wyżej wymienionych planach miejscowych szczególne znaczenie nadano obszarom przestrzeni publicznej, jako terenom które powinny dawać impulsy rozwojowe w stosunku do przestrzeni otaczającej. Dobrym przykładem może być rewitalizacja Parku Helwinga lub zagospodarowanie terenów wzdłuż kanału.

Na terenach gminy Węgorzewo prawie wszystkie prace planistyczne koncentrują się w obszarach położonych nad jeziorami. Na pozostałych obszarach ruch inwestycyjny jest niewielki i właściwie nie ma potrzeby podejmowania prac planistycznych. Zdecydowanych działań wymagają tereny poddane największej presji inwestycyjnej, do których można zaliczyć obręby: Ogonki, Ruska Wieś, Trygort, Przysań, Łabapa, Sztynort, Pilwa oraz część obrębu Radzieje. Analiza trwających procedur opracowania planów miejscowych dotyczących obrębów Ogonki, Trygort czy Przysań jednoznacznie wskazuje, że opracowanie takich planów napotyka na duże trudności wynikające z przepisów o ochronie przyrody. W zakresie polityki dotyczącej sporządzania planów miejscowych postuluje się zakończenie w pierwszej kolejności rozpoczętych już procedur. W następnej kolejności należy ponownie przeanalizować zasadność sporządzenia planów miejscowych dla terenów, dla których podjęte zostały uchwały intencyjne. Wyjątkiem od tej zasady powinien być obszar położony wokół jeziora Sztynorckiego, który w całości powinien być objęty planem miejscowym.

Położenie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przedstawiono na rysunku 24.

Rys. 24.

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów GIS

Rozdział 9. Uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych, a także występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych

W granicach gminy i miasta Węgorzewo zaznaczono następujące tereny górnicze (oznaczone na rysunku studium):

- Stręgiel (oznaczenie PG 1),
- Stręgiel I (oznaczenie PG 2),
- Radzieje 1 (oznaczenie PG 3),
- Radzieje Pole A (oznaczenie PG 4),
- Radzieje Pole B i C (oznaczenie PG 5).

W granicach gminy i miasta Węgorzewo zaznaczono następujące obszary górnicze (oznaczone na rysunku studium):

- Stręgiel – pole A (oznaczenie O1),
- Stręgiel – pole B (oznaczenie O2),
- Stręgiel I (oznaczenie O3),
- Radzieje 1 (oznaczenie O4),
- Radzieje Pole A (oznaczenie O5),
- Radzieje Pole B (oznaczenie O6),
- Radzieje Pole C (oznaczenie O7).

Dla terenów eksploatacji kopalin konieczne jest:

- określenie warunków zachowania bezpieczeństwa powszechnego (zagrożenia wodne, osuwiskowe, zagrożenia pożarowe itp.) spełnienie wymogów dotyczących ochrony środowiska, w tym: ochrony złoża i obiektów budowlanych (optymalna gospodarka złożem), pasy ochronne dla obiektów wymagających ich ustanowienia,
- określenie uwarunkowań zagospodarowania terenów górniczych oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy z dopuszczeniem do realizacji obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją kopalin,
- wyznaczenie pasów ochronnych dla terenów sąsiednich nieobjętych eksploatacją,
- wykonanie rekultywacji terenu po wyeksploatowaniu kruszyw w oparciu o ustalony kierunek i warunki przeprowadzania rekultywacji,
- wprowadzenie zakazu wyznaczania nowej zabudowy mieszkaniowej.

W tabeli 14 zestawiono udokumentowane złoża kopalin.

Tabela 14

Lp.	Nazwa złoża	Rodzaj surowca	Organ zatwierdzający / przyjmujący dokumentację	Znak decyzji zatwierdzającej / pisma przyjmującego	Data decyzji zatwierdzającej / pisma przyjmującego dokumentację
1	Ogonki II	kruszywo	Wojewoda Suwalski	GPŚ.VIIg-7517/2/94	31.01.1994
2	Radzieje	kruszywo	Starosta Węgorzewski	WŚBI.6522.3.2013	26.07.2015
3	Radzieje 1	kruszywo	Starosta Węgorzewski	WŚB.7510-2/09	09.06.2009

4	Stręgiel	kruszywo	Wojewoda Suwalski	GPŚ.VIIg-7517/67/93	04.01.1994
5	Stręgiel I	kruszywo	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego	GW.7427.98.2012	14.12.2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Geologa Wojewódzkiego

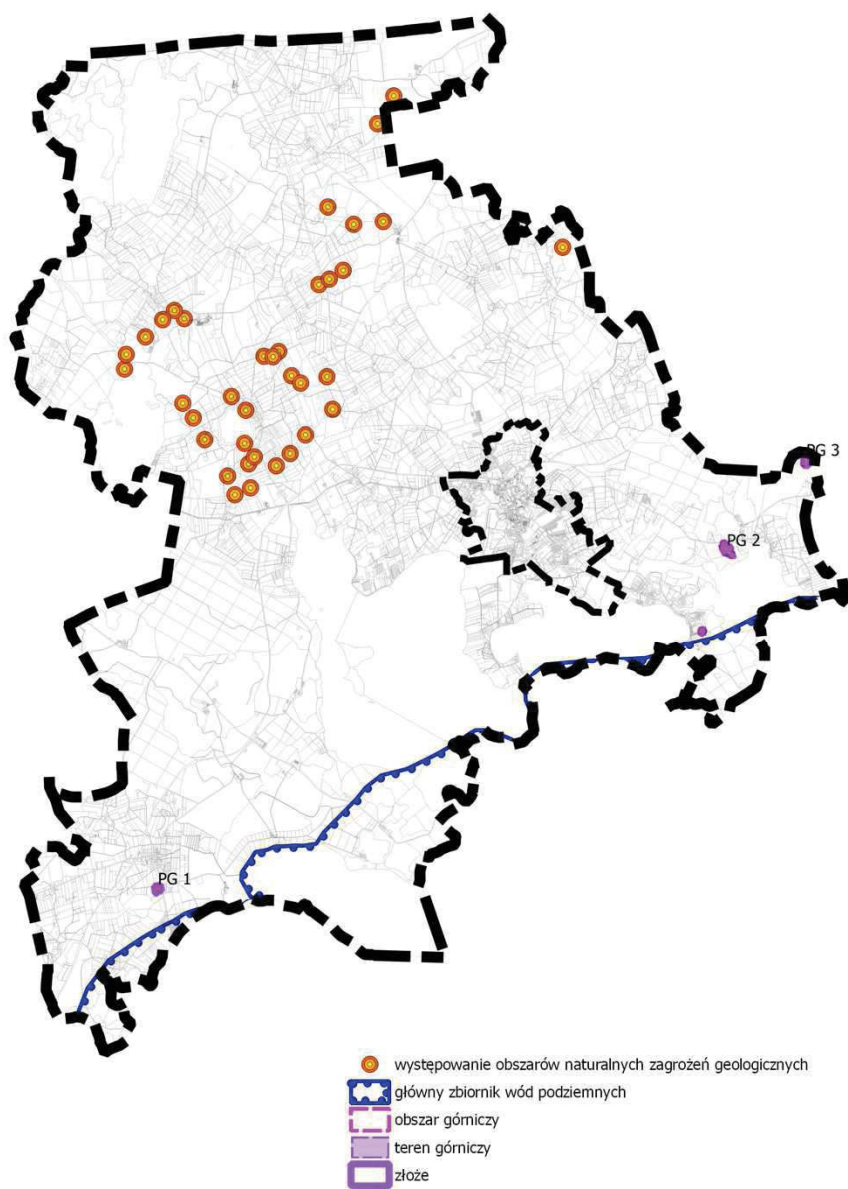
Minimalizowanie skutków eksploatacji kopalin należy realizować przez ochronę terenów szczególnie cennych przyrodniczo, stosowanie technologii nie powodujących istotnej zmiany poziomu wód oraz sukcesywną rekultywację terenów poeksploatacyjnych.

Północna część obszaru gminy znajduje się w zasięgu potencjalnego występowania niekonwencjonalnych złóż gazu ziemnego z formacji łupkowych. Wszelkie działania związane z poszukiwaniem i rozpoznaniem złóż wymagają zgodności z przepisami odrębnymi.

W granicach administracyjnych miasta i gminy występują obszary narażone na osuwanie się mas ziemnych. Rozpoznanie dotyczy osuwisk znajdujących się w Wojewódzkim Archiwum Geologicznym w Olsztynie. Z uwagi na skalę opracowań lokalizacja osuwisk została oznaczona orientacyjnie. Katalog zawiera materiał rejestracyjny dla województwa przedstawiony w formie tabelarycznej oraz map. Rejestracja osuwisk w województwie realizowana na potrzeby Katalogu Osuwisk przeprowadzona została w 1969 roku. W granicach gminy oznaczono obszar o predyspozycjach do powstania różnego typu osuwisk. Większość obszarów określanych jako predysponowane do ruchu zboczy zachowuje stan równowagi dzięki zalesieniu. Realizację wszelkich zamierzeń inwestycyjnych należy poprzedzić szczegółowymi badaniami wynikającymi z przepisów odrębnych.

Na rysunku 25 przedstawiono lokalizację złóż kopalin, terenów i obszarów górniczych oraz zagrożeń geologicznych występujących na terenie gminy Węgorzewo.

Rys. 25.

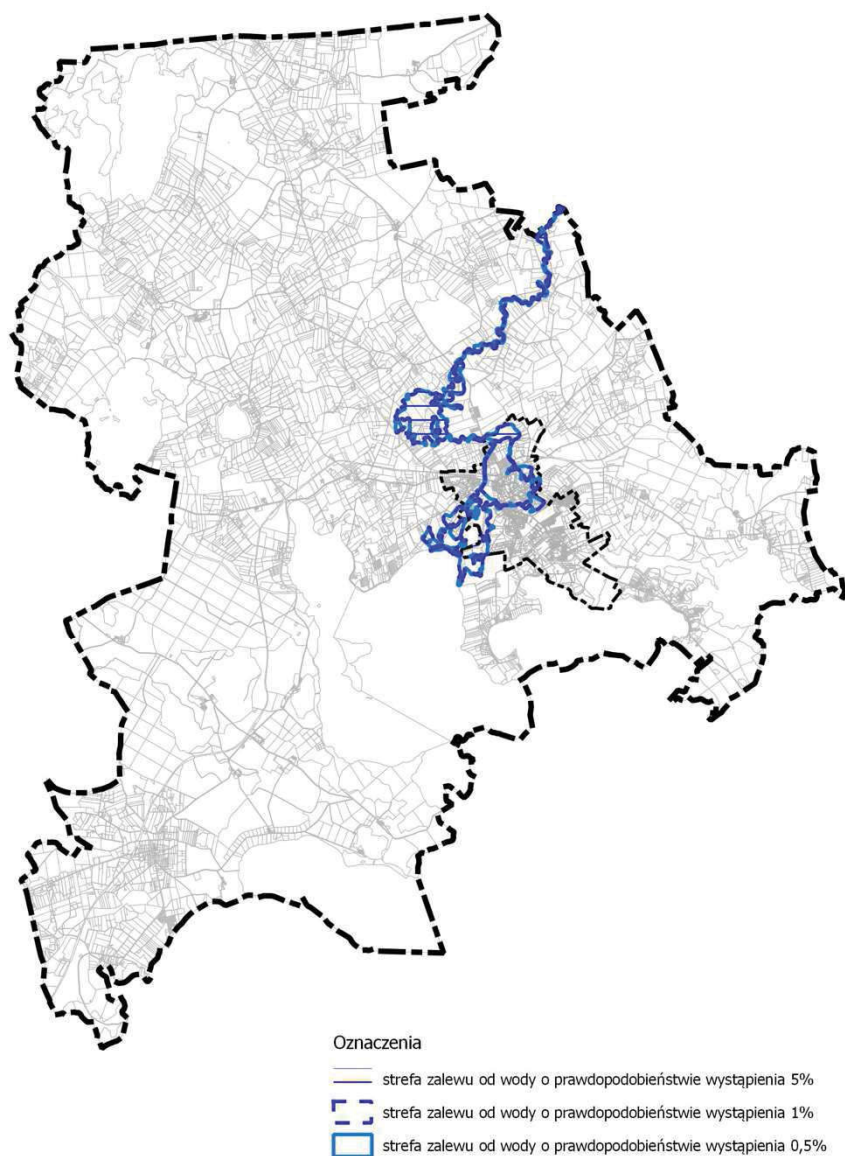
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych GIS

Rozdział 10. Uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Na rysunku 26. zostały przedstawione obszary szczególnego zagrożenia powodzią poprzez oznaczenie stref zalewu 1% dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – etap I, stanowiącego uzupełnienie dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi – rzeka Węgorapa. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne.

Rys. 26.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych RZGW

Rozdział 11. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy

11.1. Gospodarka rolna

Czynniki sprzyjające rozwojowi:

- korzystne warunki glebowe (na ogólną ilość użytków rolnych 19.327 ha - 6.636 ha użytków zielonych, czyli 34,3% i 9.528 ha gruntów ornych, czyli 49,3%, a więc łącznie 83,6%, to grunty o wysokich klasach bonitacyjnych (klasa IIIa, IIIb i IVa). Mniejsze powierzchnie gruntów ornych o wysokich klasach bonitacyjnych posiadają jedynie miejscowości: Ruska Wieś, Zielony Ostrów, Sztynort Duży, Stulichy, Stręgiel, Radziejewo, Różewo, Ogonki, Kal, Janówko),
- korzystne warunki środowiskowe w zakresie czystości gleb, dają możliwości rozwoju produkcji zdrowej żywności, możliwości wykorzystania w akcjach promocyjnych i reklamowych produktów położenia na obszarze funkcjonalnym Zielonych Płuc Polski,
- ~~prywatna własność gruntów na równi z udziałem gruntów Skarbu Państwa (Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa),~~
- możliwość uzupełnienia źródeł dochodów gospodarstw rolnych, a tym samym szans na inwestycje wskutek przydatności terenu dla rozwoju agroturystyki, możliwość zwiększenia popytu na produkty rolne na rynku lokalnym na potrzeby turystów,
- stosunkowo korzystna struktura obszarowa gospodarstw,
- duże zasoby użytków rolnych do zagospodarowania,
- duży udział trwałych użytków zielonych stanowiący bazę paszową dla rozwoju hodowli bydła,
- sąsiedztwo z północnym rynkiem zbytu.

Czynniki ograniczające możliwości rozwoju :

- surowe warunki agroklimatyczne, które są ograniczeniem w doborze roślin uprawnych, wpływają na jakość plonów i skracają okres wypasu bydła,
- podatność gleb na erozję i trudne miejscami warunki fizjograficzne stanowiące utrudnienia w uprawie roli i stosowaniu maszyn rolniczych,
- istniejące niedoinwestowanie w zakresie trwałych środków produkcji w poszczególnych gospodarstwach,
- niedoinwestowanie w zakresie przetwórstwa płodów rolnych,
- ograniczone możliwości chemizacji rolnictwa, zwłaszcza w południowej i zachodniej części gminy wynikające z dużego udziału obszarów prawnie chronionych,
- brak zorganizowanego rynku zbytu na produkty rolne,
- brak zapotrzebowania na rośliny przemysłowe,
- dekapitalizacja bazy techniczno-usługowej majątku byłych PGR-ów.

11.2. Turystyka i wypoczynek

Walory turystyczne

Południowa i zachodnia część gminy Węgorzewo została zakwalifikowana do obszarów I kategorii turystycznej.

Znaczenie to wiąże się z walorami środowiska przyrodniczego, takimi jak:

- warunki hydrograficzne, przede wszystkim występowanie dużych akwenów wodnych,
- urozmaicona rzeźba terenu,

- różnorodność pokrycia terenu (jeziora, rzeki, lasy, torfowiska) i duże zróżnicowanie zbiorowisk leśnych,
- korzystne warunki bioklimatyczne (czyste powietrze, warunki wodne umożliwiające uprawianie sportów wodnych, warunki śniegowe pozwalające na uprawianie sportów zimowych - bojery).

Znaczny potencjał do rozwoju turystyki stanowią miejscowości położone na terenach o wybitnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych: Ogonki, Kał, Stręgiel, Trygort, Przysań, Pilwa, Sztynort, Radzieje i Rydzówka oraz Karłowo. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na obszarze gminy pozwoli na zdynamizowanie rozwoju turystyki.

Czynniki sprzyjające rozwojowi:

- wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe stwarzające duże możliwości turystyki i wypoczynku, pod warunkiem dostosowania zagospodarowania turystycznego do chłonności i pojemności środowiska turystycznego, ~~określonych w Studium zagospodarowania rekreacyjnego Rejonu Wielkich Jezior Mazurskich,~~
- wysokie wartości środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu oraz ich stosunkowo mała degradacja co wpływa na ponadlokalny charakter walorów turystycznych gminy. Stwarza to możliwości rozwoju takich form turystyki jak:
 - turystyka lądowa: piesza, konna, rowerowa, zmotoryzowana,
 - turystyka kwalifikowana : wędrówkowa i wędrówna wodna, jeździectwo,
 - wędkarstwo, myślistwo,
 - wypoczynek stacjonarny w oparciu o agroturystykę, istniejącą i nową bazę noclegową oraz zabudowę letniskową realizowaną głównie w obrębie istniejącej zabudowy wiejskiej z jednoczesnym zapewnieniem powszechnego dostępu do brzegów jezior przez wyznaczenie publicznych kąpielisk,
 - utworzenie nowych szlaków turystyki pieszej,
 - realizacja ścieżek rowerowych (do jednej z form turystyki kwalifikowanej wędrówkowej) o znaczeniu międzynarodowym, międzyregionalnym i regionalnym z głównym punktem obsługi turystycznego ruchu rowerowego w Węgorzewie i punktem uzupełniającym we wsi Radzieje,
- miasto Węgorzewo – ośrodek koncentracji bazy turystyczno-wypoczynkowej, charakteryzujący się ponadpodstawowym zakresem usług oraz rozwiniętą bazą żywieniową, noclegową, handlową oraz usługi pocztowe, telekomunikacyjne, służba zdrowia itd. – rozwój poprzez dostosowanie do obsługi przewidywanych na tym terenie form ruchu turystyczno-wypoczynkowego,
- położenie na skrzyżowaniu głównych szlaków turystyki samochodowej, zapewnia korzystne połączenie z ośrodkami miejskimi w skali regionu,
- istnienie rezerw siły roboczej powstałej na skutek bezrobocia, które mogą być wykorzystywane w obsłudze ruchu turystycznego.

Czynniki ograniczające możliwości rozwoju:

- ekologizacja funkcji turystyczno-wypoczynkowej ze względu na położenie gminy w obszarze funkcjonalnym Zielonych Płuc Polski oraz położenie miasta i części gminy w obszarze ochronnym Głównego Zbiornika Wód Podziemnych, ~~w Ekologicznym Systemie Obszarów Chronionych~~ i w obszarze chronionego krajobrazu, w reżimach ochrony, które powodują konieczność wydzielania odpowiednich stref turystycznego użytkowania (np. lokalizacja bazy noclegowej i usług w obrębie istniejących miejscowości),
- istniejący stan, a w tym:
 - niedorozwój infrastruktury technicznej, społecznej i turystycznej,

- niski stopień ładu przestrzennego w jednostkach wiejskich,
- niski standard usług w bazie noclegowej i żywieniowej, zwłaszcza na terenie gminy,
- niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego,
- niewystarczające przygotowanie kadr do organizacji i rozwoju turystyki.

11.3. Działalność produkcyjna

Czynniki sprzyjające rozwojowi:

- zasoby surowcowe (produkty rolne),
- niezagospodarowane obiekty produkcyjne,
- rezerwy terenów pod lokalizację małych zakładów produkcyjnych i rzemiosła nieuciążliwego.

Czynniki ograniczające możliwości rozwoju:

- na obszarze gminy nie jest dopuszczalna działalność produkcyjna, która mogłaby powodować zagrożenie środowiska. Może natomiast być prowadzona działalność gospodarcza nieuciążliwa pod warunkiem zachowania wymogów szczególnej ochrony środowiska, a głównie:
 - zabezpieczenie wód powierzchniowych i podziemnych przed zanieczyszczeniem,
 - ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem,
 - ograniczenie uciążliwości transportu obsługującego zakłady produkcyjne,
 - utrzymanie w ładzie i czystości otoczenie zakładów.

Do czynników ograniczających możliwości rozwoju działalności produkcyjnej można również zaliczyć:

- brak zasobów pieniężnych do uruchomienia produkcji oraz świadczenia usług,
- brak tradycji i umiejętności w prowadzeniu własnych zakładów,
- brak wykwalifikowanej kadry pracowników,
- znaczne odległości do większych rynków zbytu.

11.4. Gospodarka leśna

Czynniki sprzyjające rozwojowi:

- niski stan zanieczyszczenia powietrza pozwalający na wysoką zdrowotność i żywotność lasów,
- duże zapotrzebowanie na surowce leśne.

Czynniki ograniczające możliwości rozwoju:

- konieczność godzenia funkcji produkcyjnych lasów z ochronnymi i turystycznymi,
- niski stopień lesistości i rozdrobnienie lasów.
- mały udział gleb nie nadających się do uprawy, o niskich klasach bonitacyjnych.